Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Horvat

Vpliv vere na delo socialnih delavcev

Diplomsko delo

Mentor: Doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2025

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Horvat

Vpliv vere na delo socialnih delavcev

Diplomsko delo

Mentor: Doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, 2025

Zahvala

Iskrena hvala mojemu mentorju, doc. dr. Srečotu Dragošu, za strokovno vodenje, potrpežljivost in vse dragocene usmeritve pri nastajanju diplomske naloge. Njegova pomoč, razumevanje in razpoložljivost so mi bili v veliko oporo skozi celoten proces raziskovanja in pisanja.

Iskrena hvala tudi mojim sogovornicam, ki so si vzele čas za sodelovanje v raziskavi in z menoj velikodušno delile svoje izkušnje, misli in razmisleke. Njihova iskrenost in odprtost so pomembno prispevale k vsebinski vrednosti in globini te naloge.

Hvaležnost izrekam tudi svojemu fantu Mihaelu za neomajno podporo, spodbudo in razumevanje v vseh trenutkih dela na diplomski nalogi. Njegova bližina in spodbudne besede so mi dale dodatno moč, ko sem jo najbolj potrebovala.

Zahvaljujem se tudi svoji družini za vso toplino, zaupanje in oporo, ki mi jo izkazujejo, ter za razumevanje v času, ko sem se posvečala pisanju naloge.

Posebna hvala gre tudi mojim prijateljem, ki so me s svojo prisotnostjo, humorjem in prijazno besedo spodbujali ter mi pomagali ohranjati ravnotežje in zbranost.

Vsem skupaj hvala, ker ste mi stali ob strani in verjeli vame.

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Ana Horvat

Naslov diplomskega dela: Vpliv vere na delo socialnih delavcev

Kraj: Ljubljana

Leto: 2025

Število strani: 172 **Število tabel:** 9 **Število prilog:** 3

Mentor: Doc. dr. Srečo Dragoš

Ključne besede: vera, religioznost, duhovnost, socialno delo, socialne delavke, etika, poklicna identiteta, notranji viri moči, profesionalna občutljivost, medverski dialog, verska raznolikost, vrednote, pomoč drugim, duhovna podpora, osebna rast

Povzetek: Diplomska naloga obravnava vpliv vere na delo socialnih delavk v slovenskem kontekstu, kjer je to področje še razmeroma slabo raziskano. Glavni cilj raziskave je bil ugotoviti, kako osebna religioznost socialnih delavk vpliva na njihovo poklicno delovanje, pristop do uporabnikov ter doživljanje strokovnih in etičnih izzivov. Uporabljen je bil kvalitativni raziskovalni pristop s strukturiranimi intervjuji, v katerih je sodelovalo osem vernih socialnih delavk različnih krščanskih denominacij.
Rezultati kažejo, da vera socialnim delavkam predstavlja pomemben notranji vir moči, stabilnosti, duhovne opore in profesionalne etične orientacije. Vse sogovornice vero doživljajo kot osebno izkušnjo, ki vpliva na njihove vrednote, empatijo in pristop k delu, hkrati pa dosledno ohranjajo profesionalno distanco in spoštovanje verske raznolikosti uporabnikov. Ugotovitve razkrivajo tudi kritično distanco do institucionalne religije ter močno podporo odprti, vključujoči in reflektirani duhovnosti.
Pomemben poudarek raziskave je na potrebi po večji prisotnosti vsebin o religiji in duhovnosti v izobraževanju za socialno delo, saj intervjuvanke zaznavajo manko strokovne pismenosti na tem področju. Sklepna ugotovitev naloge je, da vera – če je osebno reflektirana in strokovno integrirana – ni ovira, temveč dragocen vir notranje stabilnosti, odpornosti proti stresu in profesionalne občutljivosti.

Author: Ana Horvat

Title of Graduation Thesis: The impact of religion on the work of social workers

Location: Ljubljana

Year: 2025

Number of pages: 172 **Number of Tables:** 9 **Number of Attachments:** 3

Mentor: Doc. dr. Srečo Dragoš

Key words: faith, religiosity, spirituality, social work, social workers, ethics, professional identity, inner sources of strength, professional sensitivity, interfaith dialogue, religious diversity, values, helping others, spiritual support, personal growth

Abstract: This thesis examines the influence of faith on the work of female social workers in the Slovenian context, where this topic remains relatively under-researched. The main goal of the study was to explore how personal religiosity affects the professional conduct of social workers, their approach to clients, and their experience of professional and ethical challenges. A qualitative research approach was employed, based on structured interviews with eight religious social workers from various Christian traditions.

The findings indicate that faith represents an important inner source of strength, stability, spiritual support, and professional ethical orientation for these social workers. All participants experience their faith as a personal journey that shapes their values, empathy, and approach to work, while consistently maintaining professional distance and respect for the religious diversity of their clients. The study also reveals a critical stance toward institutional religion and strong support for an open, inclusive, and reflective spirituality.

A significant emphasis of the research lies in the need for a greater inclusion of topics on religion and spirituality in social work education, as the participants perceive a lack of professional literacy in this area. The thesis concludes that faith—when personally reflected upon and professionally integrated—is not a hindrance but a valuable source of inner stability, resilience to stress, and professional sensitivity.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD 1
1.1.1. Uvod k opredelitvi religije 1
1.1.2. Definicije religije 1
1.1.3. Definicija vere in duhovnosti 7
1.1.4. Funkcija religije 8
1.2. Znanstveno preučevanje religije 9
1.3. Religija kot institucija 10
1.3.1. Zgodovina 10
1.3.2. Krščanstvo 11
1.4. Ljudska religioznost 12
1.5. Religija v Sloveniji 12
1.6. Religija in socialno delo 13
1.6.1. Uvod 13
1.6.2. Pomen duhovnosti in religije v socialnem delu 13
1.6.3. Izzivi in odgovornosti socialnega delavca 14
1.6.4. Vloga religije in duhovnosti v družbi 14
1.6.5. Vključevanje duhovnosti v socialno delo 14
1.6.6. Sklep 15
2. FORMULACIJA PROBLEMA 17
2.1. Raziskovalna vprašanja 18
3. METODOLOGIJA 19
3.1. Vrsta raziskave 19
3.2. Merski instrument 19
3.3. Populacija in vzorec 19
3.4. Zbiranje podatkov 20
3.5. Obdelava in analiza podatkov 20
4. REZULTATI 22

4.1. Religiozna identiteta in praksa 26
4.2. Vpliv vere na osebno življenje posameznika 28
4.3. Medverski odnosi 29
4.4. Vera in delo z ljudmi 31
4.5. Odnos do cerkvene institucije in kritika 33
4.6. Religija v izobraževanju socialnega dela 34
4.7. Vpliv vere na osebno in poklicno delovanje socialnih delavk: vzorci, povezave in ugotovitve 36
5. RAZPRAVA IN SKLEPI 40
6. PREDLOGI 42
6.1. Izobraževanje 42
6.2. Praksa socialnega dela 42
6.3. Nadaljnje raziskovanje 43
7. VIRI IN LITERATURA 44
8. PRILOGE 46
8.1. Zapisi intervjujev 46
8.1.1. Intervju A 46
8.1.2. Intervju B 52
8.1.3. Intervju C 57
8.1.4. Intervju D 61
8.1.5. Intervju E 68
8.1.6. Intervju F 73
8.1.7. Intervju G 78
8.1.8. Intervju H 82
8.2. Odprto kodiranje 87
8.2.1. Odprto kodiranje intervjuja A 87
8.2.2. Odprto kodiranje intervjuja B 96

8.2.3. Odprto kodiranje intervjuja C 104
8.2.4. Odprto kodiranje intervjuja D 110
8.2.5. Odprto kodiranje intervjuja E 120
8.2.6. Odprto kodiranje intervjuja F 129
8.2.7. Odprto kodiranje intervjuja G 136
8.2.8. Odprto kodiranje intervjuja H 143
8.3. Osno kodiranje 150

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava kod med intervjuji 23
Tabela 2: Odprto kodiranje intervjuja A 87
Tabela 3: Odprto kodiranje intervjuja B 96
Tabela 4: Odprto kodiranje intervjuja C 104
Tabela 5: Odprto kodiranje intervjuja D 110
Tabela 6: Odprto kodiranje intervjuja E 120
Tabela 7: Odprto kodiranje intervjuja F 129
Tabela 8: Odprto kodiranje intervjuja G 136
Tabela 9: Odprto kodiranje intervjuja H 143

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. Religija, vera in duhovnost – opredelitev in definicije

1.1.1. Uvod k opredelitvi religije

Če želimo razumeti vpliv religije na posameznika in družbo, se najprej vprašamo: Kaj je religija? Kljub navidezni preprostosti vprašanja enotne definicije ni – ne v vsakdanjem jeziku ne v znanstvenem diskurzu. Na posameznikovo razumevanje religije vplivajo vzgoja, kulturno okolje in osebne izkušnje.

V znanosti subjektivne razlage ne zadostujejo, zato se opiramo na različne avtorje, ki pa kljub prizadevanjem niso oblikovali univerzalne definicije, sprejemljive za vse kulture in religije (Črnič, 2001). Opredelitev religije ima tudi praktične posledice – vpliva na pravni status, davčne olajšave in družbeni položaj verskih skupnosti (Črnič, 2001).

Zgodovinsko so bile definicije religije pogosto zaznamovane z monoteističnim krščanskim pogledom. Današnji raziskovalci opozarjajo, da religija nima ene same značilnosti, ki bi veljala za vse primere. Bolj ustrezno jo je razumeti kot mrežo prepletajočih se lastnosti (Beck, 2009).

Definicija mora biti dovolj široka, da vključuje tako tradicionalne svetovne religije kot tudi sodobna duhovna gibanja. Med religijami obstajajo tako podobnosti kot bistvene razlike – tudi znotraj posamezne religije (Beck, 2009).

Kljub raznolikosti definicij lahko s pregledom ključnih konceptov izluščimo skupne elemente, ki omogočajo celovitejše razumevanje religije kot družbeno-kulturnega pojava in njenega vpliva na posameznika in družbo.

1.1.2. Definicije religije

Preden začnem z naštevanjem definicij, bi rada poudarila enega ključnih dejavnikov pri znanstvenem določanju religije, ki ga je izpostavil Luckmann:

"Karkoli religija že je, je znanstveni disciplini dostopna le, kolikor je organizirana in institucionalizirana." (Luckmann, 1997)

Znanost nikoli ne bo mogla ugotoviti, ali obstaja Bog ali katera druga višja sila in posledično, katera od religij je "prava". Obstoj višje sile ostaja zunaj dosega znanstvenega dokazovanja, zato cilj znanosti ni dokazovanje obstoja Boga, temveč preučevanje človeških vidikov religije.

Zaradi tega je nujno, da religijo pri znanstvenem raziskovanju najprej opredelimo kot človekovo dejavnost. Seveda religija v svojem bistvu ni zgolj človeška dejavnost – za vernike je povezana z božjim ali višjim, vendar tega vidika znanost ne more dokazati ali ovreči (Kerševan, 1994).

Ker obstaja ogromno različnih definicij religije, sem se odločila predstaviti tiste, ki so po mojem mnenju najbolj objektivne in bi lahko veljale za večino religij. Pomembno se mi zdi, da te definicije ne nakazujejo, ali so religije resnične ali ne, pozitivne ali negativne.

1.1.2.1. Dva pristopa k definiranju religije

Po mnenju Aleša Črniča (2001) v družboslovju ločimo dva osnovna pristopa k definiranju religije:

- Vsebinske definicije – osredotočajo se na vprašanje kaj je religija in kateri elementi ločijo religijsko od nereligijskega. So bolj specifične, eksplicitne glede vsebine in jasno ločujejo religijske elemente.
- Funkcionalne definicije – opredeljujejo religijo glede na njeno funkcijo v družbi in za posameznika. Religija je torej tisto, kar opravlja vlogo religije (Črnič, 2001).

1.1.2.2. Ninian Smart: Sedem razsežnosti/dimenzij religije

Ninian Smart (1997) opredeljuje religijo preko sedmih medsebojno povezanih razsežnosti, ki skupaj oblikujejo celosten pogled na verske pojave:

1. Praktična oziroma ritualna razsežnost

Vključuje obrede in rituale – bogoslužje, molitve, procesije, žrtvovanja, meditacije, pohode ipd. Ti rituali omogočajo neposredno izkušnjo svetega in strukturirajo versko življenje.

2. Izkustvena oziroma emocionalna razsežnost

Zajema osebna doživetja – občutke strahu, čudenja, olajšanja, ekstaze ali notranjega miru. Gre za avtentično versko izkušnjo, ki jo najdemo v molitvi, glasbi, ikonah ali molitvenih prostorih.

3. Narativna oziroma mitska razsežnost

Vključuje religijske mite, legende in zgodbe, ki pojasnjujejo izvor sveta, pomen trpljenja ali prihodnost. Miti delujejo kot okvir za versko resničnost in identiteto.

4. Etična oziroma legalistična razsežnost

Nanaša se na moralne nauke in zakonodajo, ki usmerjajo versko življenje in družbeno vedenje – kaj je prav, kaj narobe, ter kako naj posameznik in skupnost delujeta.

5. Doktrinarna oziroma filozofska razsežnost

Obsega teološke in filozofske koncepte – ideje o Bogu, svetu in človekovem mestu v njem. Ta razsežnost nagovarja razum in intelektualno razlago in sistematizacijo religijskega prepričanja.

6. Socialna oziroma institucionalna razsežnost

Gre za organizacijsko strukturo verskih skupnosti – cerkve, svetniške organizacije, hierarhije, družbene vloge in normative, ki oblikujejo versko prakso.

7. Materialna razsežnost

Vključuje fizične objekte – sakralne predmete, oblačila, zgradbe, versko umetnost – ki dajejo religiji konkreten, čutno dojemljiv okvir.

8. Posledična razsežnost

Omenjena kot vpliv religije na posameznika in širšo družbo – npr. pri oblikovanju kulturnih norm, družbenih vrednot, identitete in političnih struktur.

1.1.2.3. Stark in Bainbridge: Religija kot sistem kompenzatorjev

Rodney Stark in William Bainbridge (2007) sta razvila racionalno teorijo religije, ki religijo obravnava kot družbeni sistem izmenjave, kjer posamezniki sprejemajo racionalne odločitve glede na pričakovane nagrade in stroške. Ključni pojmi so: nagrade, stroški in kompenzatorji.

Nagrade so koristi religijske pripadnosti – občutek smisla, pripadnosti, duhovni mir, socialna podpora. »*Rewards are anything humans will incur costs to obtain*« (Stark & Bainbridge, 2007, str. 27). *Stroški* pa vključujejo čas, energijo, denar in morebitna družbena tveganja (npr. izključenost). Kljub njim se posamezniki religije udeležujejo zaradi pričakovanih koristi.

Kompenzatorji so obljube nagrad, ki niso takoj dosegljive – na primer večno življenje, odrešenje, notranji mir. »*Compensators are postulations of reward according to explanations that are not readily susceptible to unambiguous evaluation*« (Stark & Bainbridge, 2007, str. 27) in »*Religions are systems of general compensators based on supernatural assumptions*« (prav tam, str. 39). Nadnaravno v tem kontekstu pomeni nekaj, kar presega naravne zakone, a je v religijskem okviru dostopno skozi vero in prakso.

Za razliko od teorije prikrajšanosti, ki religijo vidi kot tolažbo za marginalizirane, Stark in Bainbridge poudarjata, da je religija lahko tudi izraz privilegiranosti ali osebne izbire. Posamezniki tehtajo koristi in stroške, kompenzatorji pa zapolnjujejo vrzeli v realnih nagradah.

Za socialno delo ta teorija ponuja pomemben okvir razumevanja:

- Motivacija vernikov: Vera posamezniku prinaša podporo, orientacijo in pripadnost, kar vpliva na njegove odločitve in strategije spoprijemanja.
- Stroški religiozne pripadnosti: Lahko vključujejo izključenost, konflikte ali notranje napetosti – kar mora socialni delavec prepoznati in upoštevati pri delu.
- Vera kot vir kompenzacije: Obljube vere (npr. odrešenje) pomagajo pri soočanju z izgubo in trpljenjem. Razumevanje tega omogoča bolj občutljivo podporo.
- Religija kot družbeni pojav: Vpliva na odnose, vloge in skupnostno dinamiko. To je ključno pri analizi družinskih in kulturnih okoliščin.

Z vključevanjem tega razumevanja v prakso lahko socialni delavci oblikujejo bolj občutljive in celostne pristope, ki spoštujejo versko integriteto uporabnikov ter krepijo njihove notranje vire in moč.

1.1.2.4. Durkheim: Svetost kot temelj religije

Émile Durkheim (1995 [1912]) je religijo opredelil kot družbeni pojav, utemeljen na kategoriji *svetega*. Po njegovih besedah: “A religion is a unified system of beliefs and practices relative to sacred things… which unite into one single moral community called a Church, all those who adhere to them.” (Durkheim, 1995, str. 44).

Za Durkheima je *sveto* tisto, kar je ločeno od vsakdanjega (*profano*) in ima posebno vrednost. Religija s tem postane institucija, ki oblikuje skupna prepričanja in prakse ter povezuje posameznike v moralno skupnost.

Durkheimova ključna prispevka:

- Razločitev med svetim in profanim: Religija ločuje vsakdanje od svetega z obredi, simboli in rituali, ki krepijo skupinsko zavest in utrjujejo meje med svetovoma.
- Kolektivna ekstaza (collective effervescence): Gre za stanje skupinske čustvene povezanosti med obredi, kjer skupna energija usmeri pomen na določen simbol, ki tako postane svet.

- Svetost kot družbeni konstrukt: Svetost ni nadnaravna, temveč družbeno ustvarjena. Religija je po Durkheimu odraz in potrditev družbe same – bog in družba sta v tem smislu »eno in isto«.

Religija po tej teoriji deluje kot orodje družbene kohezije, krepi skupno identiteto, usmerja vedenje ter povezuje posameznike v skupnost.

V povezavi s socialnim delom to pomeni, da je religija pomemben dejavnik socialne povezanosti, kulturne pripadnosti in skupinske podpore. Razumevanje religije kot družbenega pojava omogoča socialnim delavcem boljše razumevanje uporabnikov, njihovega vrednostnega sistema, virov pripadnosti in simbolnega pomena njihove vere v vsakdanjem življenju.

1.1.2.5. Christian Smith: Kulturna perspektiva religije

Christian Smith (2017) opredeljuje religijo kot: "Skupek kulturno predpisanih praks, ki temeljijo na predpostavkah o obstoju nadčloveških moči in katerih namen je pomagati praktikantom dostopati do teh moči, z njimi komunicirati ali se jim prilagajati v upanju, da bodo dosegli želene cilje." (Smith, 2017, str. 20)

Smithova definicija izhaja iz kulturno-sociološke perspektive, kjer religija ni nujno definirana zgolj z nadnaravnim, temveč kot družbeni mehanizem, ki strukturira smisel, motivira delovanje in oblikuje identiteto. Po njegovem mnenju religije delujejo kot simbolni sistemi, ki ljudem omogočajo interpretacijo sveta in njihovega mesta v njem.

Smith trdi, da so religije kulturno utelešene, kar pomeni, da jih je mogoče razumeti le znotraj določenih kulturnih okvirov, kjer pridobijo pomen, moč in vpliv. Religija je torej del kulturne matrike, ki ureja razmerja med posameznikom, skupnostjo in nadčloveškimi silami, pa naj gre za bogove, prednike, naravne sile ali druge oblike transpersonalne resničnosti.

Posebno pozornost Smith posveča funkciji religije, saj meni, da religije:

- pomagajo obvladovati nepredvidljivost in kontingenco življenja,
- zagotavljajo kognitivno stabilnost in moralne vodnike,
- ustvarjajo kolektivno identiteto ter ritualno povezanost.

Poudarja, da religija omogoča ljudem, da se orientirajo v svetu, usmerjajo svoje delovanje in najdejo motivacijo za soočanje z življenjskimi izzivi – torej ima instrumentalno in eksistencialno vlogo.

Smithova teorija religijo ne reducira na funkcionalnost, temveč jo obravnava kot kompleksen kulturni sistem, ki se nenehno preoblikuje skozi zgodovinske, družbene in simbolne procese. Pomembno je, da po njegovem religije niso le zasebna prepričanja, temveč javne, institucionalno uveljavljene prakse, ki so globoko vtkane v družbeno življenje.

1.1.2.6. Kerševan: Religija kot družbeni sistem

Slovenski sociolog Marko Kerševan razume religijo kot kompleksen družbeni pojav, ki vključuje tri osnovne sestavine:

- Izjave o nadnaravnem, ki predstavljajo temeljne razlage sveta in človekovega mesta v njem,
- Religiozno ravnanje, kot so obredi, molitve in prazniki, prek katerih posamezniki izražajo svojo povezanost z nadnaravnim,
- Materializirano simboliko, kot so cerkve, relikvije in svete knjige, ki predstavljajo fizično utelešenje verske izkušnje in so pomembne za skupnost.

Religija je po Kerševanu institucionaliziran in normiran sistem, ki ureja odnos med posameznikom, skupnostjo in nadnaravnim ter deluje kot mehanizem družbene integracije. Presega osebno izkušnjo vere in deluje znotraj širšega kulturnega in družbenega konteksta (Kerševan, 1975).

V kasnejšem delu Kerševan opozarja, da je takšna definicija religije zelo splošna in se lahko prekriva z drugimi pojavi, kot so nacionalizem, ideologije ali civilna religija, ki prav tako vključujejo rituale, simbole in kolektivne identitete. Njegova teorija je še posebej uporabna za razumevanje religije v sodobnih družbah, kjer se verska pripadnost prepleta s kulturnimi in političnimi vprašanji ter omogoča analizo tako tradicionalnih religij kot novih duhovnih gibanj (Kerševan, 1989).

1.1.2.7. Izzivi pri definiranju religije

Definiranje religije ostaja zahtevna naloga. Aleš Črnič (2001) poudarja, da so zahteve po univerzalno veljavni definiciji religije nerealne, saj bi definicija morala:

- Zajeti široko področje religije, ne da bi že vnaprej zoževala raziskovalno polje.
- Biti dovolj natančna, da ločuje religijsko od nereligijskega.
- Pustiti ob strani presojo o pomembnosti religije za človeka.
- Ne vezati se na specifična verovanja (npr. verovanje v Boga).

- Ohraniti odprt pogled na vprašanje javnosti/zasebnosti religije.
- Ne presojati resničnosti ali zmotnosti religije.
- Ne vrednotiti, ali je religija za družbo koristna ali škodljiva (Ferre, 1967, citirano po Črnič, 2001).

Vidimo lahko, da enotne definicije religije ni, saj se pristopi razlikujejo glede na perspektivo in cilje raziskave. Vsaka definicija osvetli določen vidik religije, vendar nobena ne more v celoti zajeti njene kompleksnosti. Zato je pomembno, da religijo preučujemo z različnih zornih kotov in upoštevamo njene številne razsežnosti.

1.1.3. Definicija vere in duhovnosti

V literaturi se pogosto zamenjujeta pojma vera in religija, a med njima obstaja pomembna razlika. Vera je širši, subjektiven pojem, ki označuje posameznikovo notranje psihično stanje, trdno prepričanje in zaupanje v nekaj, kar presega vsakdanje izkušnje. "Vera je lahko povezana z religioznimi nauki, vendar se lahko pojavi tudi v obliki splošnega zaupanja v življenjske sile, človekovo sposobnost preživetja ali smisel življenja" (Smith, 2017, str. 45).

Religija pa je institucionalizirana oblika vere, ki vključuje zunanje sestavine, kot so dogme, obredi, simboli in verske skupnosti. Opredeljena je kot "organiziran sistem verovanj in praks, ki se nanašajo na svete stvari in združujejo ljudi v moralno skupnost" (Durkheim, 1995 [1912], str. 44).

Duhovnost je še bolj odprt pojem, ki se nanaša na iskanje notranjega smisla, povezanosti z nečim večjim, osebne rasti in razumevanja sveta. Ne zahteva pripadnosti določeni religiji in je pogosto neodvisna od religioznih dogem. Po besedah avtorjev: "Duhovnost predstavlja iskanje osebnega smisla, ki ni nujno vezano na formalne religiozne strukture in je lahko osredotočeno na naravo, univerzum ali posameznikovo notranjo izkušnjo" (Holloway & Moss, 2010b, str. 12).

Pojmi se pogosto prepletajo, vendar jih je treba natančno opredeliti, saj v različnih kontekstih pomenijo različno. "Vsa tri področja – vera, religija in duhovnost – so v sodobnem svetu pogosto prepletena, vendar so kljub temu ločena v svojih izražanjih in funkcijah" (Inglehart & Welzel, 2005, str. 93).

V okviru socialnega dela je duhovnost lahko:

- del uporabnikovega življenjskega sveta, ki ga je treba razumeti in spoštovati (Smith, 2017);
- vir moči, smisla in motivacije;
- ali terapevtsko orodje, ki ga socialni delavec lahko uporabi, če je usposobljen.

Pri tem je ključno spoštovanje uporabnikove avtonomije. "Socialni delavec mora s spoštovanjem pristopiti k duhovnosti uporabnikov, vendar mora zagotoviti, da intervencije ne presegajo njihovih prepričanj in niso prisilne" (Smith, 2017, str. 112).

Pogosta zmota je, da vera ni predmet znanstvenega raziskovanja. Prav nasprotno – kot navaja Smith: "Vera se lahko analizira s pomočjo različnih metod, vključno z raziskovanjem javnega mnenja, psihološkimi testi in sociološkimi pristopi, ki preučujejo njen vpliv na družbene in kulturne spremembe" (Smith, 2017, str. 66).

Za mnoge je vera pomemben del identitete, ki vpliva na vrednote, prepričanja in način soočanja z življenjskimi izzivi. Je lahko vir tolažbe, upanja in smisla. Duhovnost pa pomeni iskanje smisla življenja, pomena odnosov, notranjega miru in povezanosti z naravo ali svetom. Kot zapišeta Holloway in Moss: "Duhovnost predstavlja odsev posameznika, ki ponuja vpogled v njegov pogled na svet" (Holloway & Moss, 2010a). Prav tako dodajata, da gre za "iskanje odgovora na vprašanje, kaj pomeni biti človek, ne glede na to, ali se posameznik opredeljuje kot religiozen, ateističen ali neverujoč" (Holloway & Moss, 2010a).

Duhovnost torej ni nujno povezana z vero ali religijo – je osebno doživljanje sveta, ki ga posameznik oblikuje sam. Zato oseba ni nujno verna ali religiozna, čeprav ji je duhovnost zelo pomembna.

1.1.4. Funkcija religije

Religija je skozi zgodovino igrala pomembno vlogo pri oblikovanju človeških družb – vplivala je na kulturo, etiko, politiko ter oblikovala kolektivno zavest skupnosti in posameznika (Rivis-Tipei, 2023). Že od začetkov civilizacije je bila temelj za vzpostavljanje družbenih norm, vrednot in struktur moči.

Religija je delovala kot moralni kompas, utrjevala družbene norme in spodbujala povezanost med ljudmi prek obredov in simbolike (Rivis-Tipei, 2023). Njena vloga pa ni bila enoznačna – v različnih zgodovinskih in kulturnih kontekstih je opravljala različne funkcije.

Po Marku Kerševanu (2013) ima religija tri osnovne funkcije:

- Integracijsko funkcijo, saj z obredi, simboli in vrednotami povezuje posameznike v skupnost;
- Kompenzacijsko funkcijo, saj ljudem ponuja uteho v težkih trenutkih – kot je dejal Marx, je "opij ljudstva";
- Legitimizacijsko funkcijo, saj utemeljuje obstoječi družbeni red, institucije in oblast.

Tudi Émile Durkheim (1995 [1912]) poudarja tri podobne funkcije religije:

- zagotavljanje družbene kohezije,
- izvajanje družbenega nadzora z moralnimi smernicami,
- ponujanje smisla in eksistencialnih odgovorov.

Čeprav se njena vloga v sodobnih družbah spreminja, religija ostaja vpliven dejavnik, ki še naprej oblikuje moralne vrednote, občutek pripadnosti in legitimiteto družbenih ureditev.

1.2. Znanstveno preučevanje religije

Religija je kompleksen in izzivalen pojav, ki je vedno znova predmet zanimanja znanosti. Kot je zapisal Marko Kerševan (1994): "Svet religij je že v svoji raznolikosti in podobnosti tako izzivalen, da ni mogel ostati izven pozornosti različnih znanosti."

Osrednji dejavnik religije je človek, ki išče smisel življenja in pogosto tudi višjo silo. To skupno iskanje omogoča primerjavo religij kot univerzalnih pojavov (Juhant, 2000). Religija je hkrati človeška in družbena dejavnost, zato jo znanost lahko raziskuje – a je ne more ustvariti, nadomestiti ali uničiti (Kerševan, 1975).

Znanstveni pristop zahteva, da tudi verujoč raziskovalec obravnava religijo kot produkt družbenih in zgodovinskih razmer. Zato mora izhajati iz t. i. metodološko-ateistične domneve, ki religijo obravnava kot družbeni pojav (Kerševan, 1975).

Vendar pa znanost ne zanika obstoja Boga ali nadnaravnega, temveč priznava svojo omejenost – "ni mogoče vedeti, ali obstajajo Bog, nebesa ali duše" (Stark in Bainbridge, 2007). Notranje bistvo religije, kot je religiozno doživetje ali božji glas v človeku, znanosti ostaja nedosegljivo, čeprav je mogoče raziskovati jezik, ravnanje in simbole, skozi katere se to bistvo izraža (Kerševan, 1994).

Znanstveno proučevanje religije temelji na metodološkem agnosticizmu, ki priznava, da ni mogoče empirično potrditi ali ovreči temeljnih religioznih trditev (Črnič, 2001). Religija je specifičen človeški pojav, ki se razvija skupaj z družbo – ne izginja, ampak se v sodobnosti izraža na nove načine.

Ena izmed ključnih metod pri raziskovanju religije je metodični ateizem, ki religije obravnava kot da Boga ni – ne da bi s tem nujno zanikal vero. "Človek veruje, dvomi ali zanika – ne pa znanost ali teologija." (Kerševan, 1994)

1.3. Religija kot institucija

Skozi celotno zgodovino so duhovniki, predstavniki različnih religij, našli načine za pridobivanje oblasti, bogastva in vpliva, pogosto izkoriščajoč strah preprostega ljudstva pred kaznovanjem s strani boga ali višje sile. Veljala je ideja o nezmotljivosti cerkve, pri čemer so bile njene odločitve razumljene kot enako svete kot božje. Duhovščina je sebe videla kot božje predstavnike na Zemlji, s tem pa tudi kot legitimne nosilce oblasti nad drugimi. Volja cerkve je bila v določenih obdobjih tako močna, da se ji niso mogli upreti niti kralji. Zato ni presenetljivo, da so imeli krščanski duhovniki dolga stoletja skoraj neomejeno oblast (Holbach, 2011).

Če cerkve uspejo obdržati svojo institucionalno pravico do reprezentiranja in posredovanja tradicionalnega ter religioznega univerzuma smisla, bodo preživele predvsem zaradi povezav z družbenimi skupinami in sloji, ki ostajajo usmerjeni k vrednotam preteklih družbenih ureditev. Če pa se prilagodijo prevladujoči kulturi modernih industrijskih družb, prevzemajo vlogo legitimiranja teh družb (Luckmann, 1997).

Ko se religija enkrat zasidra v posebnih družbenih institucijah, se lahko izoblikuje nasprotje med religijo in družbo. Takšno zasidranje je ključno za razvoj samostojne zgodovine religioznih dogem in cerkvenih organizacij, ki delujejo neodvisno od posvetne kulture in družbenih, torej nereligioznih institucij (Luckmann, 1997).

1.3.1. Zgodovina

Naše razumevanje sveta temelji na osebni zgodovini in skupnem kulturnem izročilu. Zahodna civilizacija izhaja iz treh temeljnih virov: judovsko-krščanskega religioznega izročila, grške filozofije in rimskega pravnega reda (Juhant, 2012). Te tradicije so oblikovale temeljne vrednote, etiko, pravni sistem in način mišljenja evropske družbe.

Preplet religij z grško filozofijo je omogočil razvoj tako religioznega kot znanstvenega mišljenja. Grki so prispevali racionalno metodo, religije pa etični okvir (Juhant, 2012). V času humanizma se je poglobila napetost med sekularno svobodo in tradicionalno religijo, kar je sprožilo razprave o vlogi vere v človekovi identiteti (Juhant, 2000).

Od 19. stoletja naprej so raziskovalci opozarjali, da religija odraža družbene vrednote in se razvija vzporedno z družbo. Religiozni simboli in bogovi so tako rezultat družbenih procesov, ne zgolj posameznih verovanj (Stark in Bainbridge, 2007).

Po 2. svetovni vojni je kljub pričakovani sekularizaciji prišlo do religijskega preporoda – z večjim zanimanjem za misticizem, duhovnost in vpliv religije na politiko, spolnost in javno življenje. Religija ostaja pomemben dejavnik v družbi in bo to najverjetneje tudi v prihodnosti (Stark in Bainbridge, 2007).

1.3.2. Krščanstvo

Krščanstvo je močno oblikovalo evropsko zgodovino, kulturo, umetnost, etiko in družbeni red. Kot najbolj razširjena monoteistična religija temelji na naukih Jezusa Kristusa, ki ga verniki priznavajo kot Božjega sina in del troedinega Boga. Različna razumevanja teh naukov so sčasoma vodila do razhajanj med kristjani (Woodhead, 2009).

Svetopisemski nauki so oblikovali zahodno moralo, cerkvena struktura pa je postopoma izrinila predkrščanska verovanja. V srednjem veku je krščanstvo doseglo vrhunec vpliva, čeprav so ga spremljali politični interesi in verski spori (Woodhead, 2009).

Med pomembnimi misleci izstopa Avguštin, ki je združil razum in vero ter poudarjal, da človek do resnice pride le v predanosti Bogu (Woodhead, 2009).

Prvi večji razkol se je zgodil v 11. stoletju z delitvijo na zahodno (rimokatoliško) in vzhodno (pravoslavno) cerkev. Kasneje, z urbanizacijo in vzponom meščanstva, se je cerkvena moč začela manjšati (Woodhead, 2009).

V srednjem veku so se pojavila laična gibanja in beraški redovi, ki so iskali bolj osebno in pristno vero. To iskanje je doseglo vrhunec v protestantski reformaciji 16. stoletja, ki je zavračala cerkveno avtoriteto in poudarjala Sveto pismo kot edini vir vere (Woodhead, 2009).

Razsvetljenstvo je v 18. stoletju postavilo vero pred izziv razuma, kar je zmanjšalo cerkveni vpliv. V 19. stoletju se je ta delno obnovil, vendar je v drugi polovici 20. stoletja z

naraščajočim poudarkom na osebni svobodi in sprejemanju različnosti vera postajala vse bolj zasebna zadeva posameznika (Woodhead, 2009).

1.4. Ljudska religioznost

Ljudska religioznost zajema verovanja, običaje in rituale, oblikovane predvsem v tradicionalnih, kmečkih okoljih, ki niso povsem enaki uradni doktrini katoliške cerkve. Kljub razlikam ni nasprotna cerkveni religiji, temveč njen poseben izraz, ki vključuje lastne interpretacije cerkvenih naukov (Kerševan, 1989).

Verniki prilagajajo uradne verske doktrine svojim vsakdanjim izkušnjam in življenjskim okoliščinam, kar ustvarja preplet cerkvenega nauka s tradicionalnimi verovanji in simboli. Ljudska religioznost zato ne obstaja brez cerkvene, saj izhaja iz njenih temeljev, a se prilagaja družbenim in kulturnim posebnostim skupnosti (Kerševan, 1989).

Religioznost presega zgolj sledenje dogmam; vključuje tudi prvotna verovanja, obredja in simbole, ki se spreminjajo skozi čas. Verniki religijo doživljajo skozi osebno prakso in razumevanje, ne kot tog sistem pravil (Kerševan, 1994).

Razlike med uradno in ljudsko religioznostjo so prisotne v vseh verstvih, še posebej tam, kjer so prepletene z vsakdanjim življenjem in osebnimi stiskami. Ljudska religioznost ni pasivno sprejemanje, ampak aktiven proces prilagajanja in soustvarjanja verske podobe skupnosti (Kerševan, 1994).

1.5. Religija v Sloveniji

V slovenski zgodovini je katoliška cerkev igrala osrednjo vlogo, saj se večina prebivalcev identificira s katoličtvom. Ob prvih naselitvah Slovanov na današnjem ozemlju so prevladovala slovanska poganska verovanja, kasneje pa je pomembno mesto imel tudi protestantizem, ki je kratko vplival na razvoj slovenske kulture in narodne zavesti. Kljub temu pa večino zgodovine slovenskega prostora zaznamuje vpliv katoliške cerkve, ki je prisotna že več kot dvanajst stoletij (Kerševan, 1989).

Kot v drugih evropskih državah je tudi na Slovenskem cerkev imela ključno kulturno, družbeno in izobraževalno vlogo. Bila je glavna nosilka izobraževanja, umetnosti in etičnih vrednot ter pomemben dejavnik ohranjanja družbenega reda v fevdalni družbi. Cerkev je s svojo avtoriteto nadzirala družbo, saj je širil nauke o nagradi in kazni, s čimer je vzdrževala tradicionalne hierarhije in stabilnost družbenih odnosov (Kerševan, 1989).

Poleg verskega vpliva je cerkev oblikovala tudi širše kulturne in moralne norme, ki so pomembno prispevale k slovenski identiteti. Skozi stoletja je usmerjala intelektualno in umetniško ustvarjanje ter oblikovala vrednote, ki so vplivale na življenje ljudi. Čeprav so se skozi čas pojavila tudi obdobja verskega pluralizma, je katoliška cerkev ostala ena glavnih institucij, ki je sooblikovala slovenski kulturni prostor in ohranjala svojo pomembnost v družbi (Kerševan, 1989).

1.6. Religija in socialno delo

1.6.1. Uvod

Duhovnost in religija sta pomembna vidika človeškega življenja, ki lahko vplivata na posameznikovo zdravje, dobro počutje in kakovost življenja. Dejavniki, ki spodbujajo ali zmanjšujejo odpornost ljudi, niso le fizični in socialni, temveč tudi verski, duhovni in čustveni. To, v kar ljudje verjamejo, ima lahko velik vpliv na njihovo sposobnost soočanja z izzivi, obvladovanja stresa in iskanja smisla v težkih življenjskih situacijah (Holloway & Moss, 2010a). Pomembno je razumeti, kako se religija in duhovnost prepletata s področjem socialnega dela ter kako ju je mogoče vključiti v profesionalno prakso.

1.6.2. Pomen duhovnosti in religije v socialnem delu

Duhovnost, v nasprotju z religijo, ni nujno povezana z organiziranimi verskimi strukturami, temveč predstavlja širši, subjektivni proces iskanja notranjega smisla in povezanosti z nečim večjim od posameznika. Duhovnost se lahko nanaša na osebne izkušnje, kot so iskanje notranjega miru, refleksija o življenjskem poslanstvu, meditacija ali pa preprosto globoko doživljanje narave in človeških odnosov. Religija pa je pogosto institucionalizirana in temelji na skupnih verovanjih, naukih ter obredih, ki jih posameznik prakticira v skupnosti.

Razvijanje duhovne zavesti pri opravljanju socialnega dela je izjemno pomembno, saj omogoča večjo občutljivost za verske in duhovne potrebe uporabnikov. Socialni delavec mora prepoznati, da je duhovnost lahko ključni del življenjskega sveta uporabnika, ki mu omogoča spopadanje s težavami, ter jo vključiti v podporo na način, ki spoštuje osebne vrednote uporabnika. To pomeni, da se mora socialni delavec zavedati pomena duhovnosti za uporabnika, vendar je vedno pomembno zagotoviti, da vključevanje duhovnih elementov ne postane vsiljevanje ali manipulacija (Holloway & Moss, 2010a).

Socialno delo temelji na dveh ključnih načelih: začeti tam, kjer je uporabnik, in dobro poznati samega sebe. To pomeni, da mora socialni delavec prepoznati, kdaj in kako vključiti duhovne

vire kot podporo uporabniku, ne da bi pri tem vsiljeval svoja prepričanja ali zanemarjal pomen drugih vidikov socialnega dela. Vera, religija in duhovnost pogosto delujejo kot vir moči in povezanosti ter postanejo pomembni elementi socialnega delovanja (Zahl, 2006).

1.6.3. Izzivi in odgovornosti socialnega delavca

Pri obravnavi religije in duhovnosti je ključnega pomena, da se socialni delavec zaveda svojih osebnih prepričanj in odnosa do vere ter zagotovi, da ta prepričanja ne vplivajo na njegov profesionalni odnos z uporabnikom (Petrič, 2016). Nevtralnost in strokovnost socialnega delavca sta nujni za vzpostavitev zaupanja in spoštljivega odnosa.

Socialni delavci morajo razviti kulturno in duhovno kompetentnost, da lahko prepoznajo in razumejo raznolike duhovne potrebe svojih uporabnikov. S tem omogočimo boljše, bolj empatično delo, kjer se socialni delavec lahko vključi v življenjski svet uporabnika, ne da bi posegal v njegove osebne prepričanja. Pomembno je, da socialni delavec pri vključevanju duhovnosti v svoje delo deluje na način, ki spoštuje avtonomijo uporabnika, ne da bi duhovnost uporabljal kot terapevtsko orodje brez ustreznega usposabljanja (Zahl, 2006).

1.6.4. Vloga religije in duhovnosti v družbi

Kultura močno vpliva na to, ali sta religija in duhovnost v družbi sprejeti kot legitimni temi ali pa obravnavani kot tabu. V naši kulturi, kljub temu da ima religija še vedno pomemben vpliv na družbo, o njej redko javno razpravljamo. Velikokrat sta religija in duhovnost razumljeni kot zasebna vidika življenja posameznika, kamor imajo socialni delavci le redko. Vendar pa ta pogled ni univerzalen – v mnogih drugih kulturah je religija bistven del vsakdanjega življenja in močno vpliva na družbena pravila, vrednote ter način razmišljanja vpogled (Zahl, 2006).

S povečanimi migracijami se tako v Sloveniji kot po svetu srečujemo z vedno večjo kulturno in versko raznolikostjo. Mnoge kulture temeljijo na religiji, ki ni zgolj osebna duhovna praksa, temveč tudi osrednji dejavnik pri oblikovanju družbenih norm in pravil. Zato je pri delu s takšnimi skupinami ljudi izjemno pomembno, da socialni delavci razumejo ta verski vidik in se nanj ustrezno odzovejo (Holloway & Moss, 2010a).

1.6.5. Vključevanje duhovnosti v socialno delo

Ko govorimo o vključevanju duhovnosti v socialno delo, je smiselno konkretno opredeliti, kaj to pomeni v praksi. Socialni delavci lahko upoštevajo duhovne aspekte uporabnikov na več načinov, kot so:

- Prepoznavanje duhovnosti kot pomembnega dela življenjskega sveta uporabnika: Socialni delavec upošteva duhovne vrednote uporabnika pri načrtovanju podpore, na primer tako, da v pogovoru omogoči prostor za izražanje duhovnih prepričanj ali praks.
- Spodbujanje iskanja notranjih virov moči: V primerih, ko uporabnik to želi, lahko socialni delavec spodbuja iskanje duhovnih praks, kot so molitev, meditacija ali udeležba na verskih srečanjih, kar lahko pripomore k boljšemu psihičnemu stanju uporabnika.
- Razlikovanje med poznavanjem duhovnih vidikov in uporabo duhovnosti kot terapevtskega orodja: Socialni delavci morajo biti sposobni ločiti poznavanje življenjskega sveta uporabnika od uporabe duhovnosti kot terapevtskega pristopa. Slednje zahteva dodatno usposabljanje in vedno spoštuje uporabnikovo avtonomijo. Duhovnost ne sme postati instrument za manipulacijo, ampak mora ostati osebna izbira uporabnika.
- Spodbujanje medverskega dialoga in razumevanja: Socialni delavci lahko delujejo kot most med različnimi duhovnimi svetovi uporabnikov, spodbujajo medversko razumevanje in prispevajo k zmanjševanju konfliktov ter krepitvi socialne kohezije.

1.6.6. Sklep

Razumevanje vere, religije in duhovnosti je v socialnem delu ključno za celostno obravnavo uporabnikov z raznolikimi življenjskimi izkušnjami in prepričanji. Socialni delavci morajo spoštovati verske in duhovne potrebe uporabnikov, jih prepoznavati kot vir moči in smisla ter se izogibati vsiljevanju lastnih prepričanj. Pomembno je upoštevati življenjski svet posameznika, kar omogoča boljše razumevanje njegovih potreb in motivacij. Duhovnost se lahko včasih spodbuja kot notranji vir moči, vendar brez njene instrumentalizacije (Holloway & Moss, 2010; Zahl, 2006).

Socialni delavci ustvarjajo varen prostor za izražanje verskih prepričanj in prepoznavajo duhovne vire kot oporo pri življenjskih stiskah. S strokovno distanco in osebno refleksijo omogočajo dialog in podporo, kadar je to v interesu uporabnika. Socialno delo temelji na prepoznavanju moči posameznika in njegovega okolja, zato je zanemarjanje duhovnih potreb lahko izguba pomembnega vira pomoči.

Zaradi osebnih vrednot in prepričanj socialnih delavcev je ključna njihova refleksija, ki preprečuje vpliv lastnih mnenj na delo z uporabniki (Petrič, 2016). Le celostni, reflektirani in

kulturno občutljiv pristop omogoča etično, spoštljivo in učinkovito socialno delo, ki upošteva posameznika kot celovito bitje.

2. FORMULACIJA PROBLEMA

Vloga vere in religioznosti pri delu socialnih delavcev predstavlja pomemben, a še pogosto premalo raziskani vidik, zlasti v slovenskem prostoru. Vera in religioznost sta za mnoge posameznike ključna dela identitete, ki oblikujeta njihove vrednote, prepričanja ter življenjske prakse (Dudley, 2016; Mesec, 1997; Mesec, 2021). V poklicu socialnega dela, kjer je delo z ljudmi iz različnih kulturnih in verskih okolij vsakodnevna praksa, je lahko osebna vera socialnega delavca pomemben vir moči, notranje opore, stabilnosti in etičnih smernic (Kwan, Yeung & Kong, 2020; Mesec, 2015).

Kljub temu pa je področje vpliva vere socialnih delavcev na njihovo poklicno delo relativno malo raziskano, predvsem v slovenskem kontekstu. Integracija vere v strokovno delo predstavlja izziv, saj je socialno delo usmerjeno k spoštovanju verske raznolikosti in preprečevanju diskriminacije (Furness & Gilligan, 2010). Socialni delavci se tako pogosto soočajo z vprašanji, kako vključiti lastno religioznost v delo brez poseganja v versko svobodo uporabnikov ter hkrati ohraniti profesionalno distanco in nepristranskost.

Ta diplomska naloga se osredotoča na raziskovanje, kako vera socialnih delavk vpliva na njihovo delo z uporabniki, kakšen pomen jim vera predstavlja v poklicnem in zasebnem življenju ter ali lahko vera služi kot vir moči ali pa v določenih primerih predstavlja izziv. Zanimajo me tudi morebitni konflikti zaradi verskih razlik med socialnimi delavkami in uporabniki ter način njihovega reševanja, kot tudi vpliv osebne religioznosti na profesionalni pristop.

V strokovni literaturi je poudarjeno, da je prepoznavanje in uporaba osebnih virov moči socialnih delavcev ključnega pomena za uspešno premagovanje ovir tako pri sebi kot pri uporabnikih (Mesec et al., 2009). Vera kot duhovni vir moči lahko socialnim delavcem nudi dodatno oporo in motivacijo za delo, obenem pa odpira vprašanja o vzpostavljanju ravnovesja med osebnim prepričanjem in spoštovanjem verske različnosti uporabnikov (Mesec, 2015).

V slovenskem prostoru pa obstaja pomanjkanje raziskav, ki bi osvetlile, kako verni socialni delavci doživljajo vpliv svoje vere na poklicno delo, kakšne izkušnje imajo s soočanjem z uporabniki različnih veroizpovedi ter kako vera vpliva na njihovo motivacijo, poklicno zadovoljstvo in načine reševanja konfliktov. Raziskava bo zapolnila to pomembno vrzel v znanju ter omogočila boljše razumevanje pomena vere kot vira moči in morebitnih izzivov v socialnem delu.

Cilj raziskave je zato razumeti, na kakšen način religioznost socialnih delavcev vpliva na njihovo delo, kako doživljajo svojo versko identiteto v poklicnem kontekstu in kakšne izkušnje imajo pri delu z versko raznolikimi uporabniki. Ta vpogled lahko prispeva k razvoju strokovne prakse, ki bo bolj celostno upoštevala duhovne potrebe tako socialnih delavcev kot tudi uporabnikov.

2.1. Raziskovalna vprašanja

- Kako bi opredelili svoje verovanje? Kaj vera pomeni za vas?
- V kateri veri (religiji) ste bili vzgojeni in s katero se sedaj identificirate?
- Kaj je vaš pogled na religijo kot institucijo (npr. cerkev, verske organizacije)?
- Kakšno je vaše mnenje o drugih religijah?
- Ste se pri delu kdaj srečali z uporabniki, ki so pripadali drugačni religiji kot vi? Je vaš odnos zaradi tega potekal kaj drugače? Razložite.
- Je kdaj prišlo do konflikta med vami in uporabniki, zaradi verskih razlik? Kako ste v taki situaciji reagirali?
- Ali in kako vključujete svojo vero v poklicno delo?
- Kako vam vera pomaga oziroma kdaj vam predstavlja oviro tako v osebnem življenju kot pri delu?
- Ali vam vera predstavlja vir moči? Na kakšen način?
- Mislite da sta religija in socialno delo povezana? Na kakšen način?
- Se Vam zdi, da bi se na fakulteti za socialno delo morali učiti več o religiji, različnih verstvih in vplivih religije na ljudi?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava v tej diplomski nalogi temelji na kvalitativnem pristopu, saj sem z izvedbo strukturiranih intervjujev zbirala bogate in poglobljene besedne opise osebnih izkušenj in pogledov socialnih delavk v povezavi z vero ter njenim vplivom na njihovo poklicno in zasebno življenje. Takšen pristop mi je omogočil, da sem se osredotočila na razumevanje notranjih doživljanj, pomenov in vrednot, ki jih sogovornice pripisujejo veri in njenemu mestu v njihovem delu (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009).

Raziskava je tudi eksplorativne (poizvedovalne) narave, saj sem se posvetila manjšemu številu primerov ter z manj strogo strukturiranimi postopki raziskovala področje, o katerem v slovenskem prostoru ni veliko obstoječih raziskav (Mesec, 2021). Namesto iskanja statistične reprezentativnosti me je zanimala globina in vsebinska bogatost odgovorov.

Poleg tega gre za empirično raziskavo, saj sem podatke pridobila neposredno od posameznic – socialnih delavk, ki so v osebnem pogovoru delile svoje poglede, izkušnje in občutke v zvezi z vero ter njenim vplivom na delo z ljudmi. Z individualnimi intervjuji sem tako zajela izkustvene podatke, ki predstavljajo temelj nadaljnje analize in razumevanja te tematike (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009; Mesec, 2015).

3.2. Merski instrument

Kot merski instrument sem uporabila vodilo za intervju, ki je služilo kot osnova za izvedbo strukturiranih intervjujev. Intervjuji so temeljili na odprtih vprašanjih, ki so omogočila sogovornicam, da se izražajo s svojimi besedami in izhajajo iz lastnega doživljanja (Mesec, 2009). Tak način postavljanja vprašanj je bil ključnega pomena, saj me je zanimal osebni pogled socialnih delavk na vero in njen vpliv na njihovo življenje ter poklicno delo.
Vsa vprašanja so bila oblikovana na podlagi raziskovalnih ciljev in so bila enaka za vse intervjuvanke, kar je omogočilo primerljivost odgovorov. Odprta oblika vprašanj pa je prispevala k ustvarjanju sproščenega prostora, kjer so sogovornice lahko svobodno izrazile svoja občutja, stališča in izkušnje. Intervjuji so potekali na daljavo, prek spletne platforme Zoom, vsak pa je trajal približno 45 minut do ene ure.

3.3. Populacija in vzorec

V raziskavi sem se osredotočila na populacijo vernih socialnih delavk, ki opravljajo svoje delo na različnih področjih socialnega dela v Sloveniji. Vzorec je bil namenski in priročen, saj

sem sogovornice izbrala na podlagi osebnih poznanstev in priporočil prijateljic. Uporabila sem tudi metodo snežne kepe – nekaj intervjuvank me je namreč povezalo s svojimi znankami, ki so bile prav tako pripravljene sodelovati (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009).

Edini vključitveni pogoj za sodelovanje je bil, da je oseba zaposlena kot socialna delavka in da se sama opredeljuje kot verna. V raziskavo sem vključila osem socialnih delavk, starih med 30 in 50 let, ki prihajajo iz različnih regij Slovenije in delujejo na različnih področjih socialnega dela. Vse intervjuvanke so se identificirale kot kristjanke – večina kot katoličanke, dve kot pripadnici protestantske skupnosti, ena pa kot Jehovova priča.

3.4. Zbiranje podatkov

Zbiranje podatkov je potekalo v marcu in aprilu 2024. Vse intervjuje sem izvedla na daljavo preko spletne platforme Zoom. Pogovori so trajali približno 45 minut do ene ure. Na začetku vsakega intervjuja sem sogovornicam predstavila namen raziskave, pridobila njihovo soglasje za sodelovanje ter jih obvestila o zagotavljanju anonimnosti in zaupnosti zbranih podatkov (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009).

Intervjuje sem vodila v sproščenem in spoštljivem vzdušju, kar je omogočilo, da so se intervjuvanke lažje odprle in delile svoje osebne poglede ter izkušnje. Med samim pogovorom sem odgovore zapisovala sproti, kasneje pa sem vse intervjuje v celoti prepisala. Zvočno snemanje ni bilo uporabljeno. Da bi zaščitila identiteto sogovornic, sem pri predstavitvi rezultatov uporabila le kratice imen. Nobeni osebni podatki niso bili zabeleženi ali objavljeni, s čimer je zagotovljena popolna anonimnost. Izseki intervjujev bodo prikazani v nalogi, celotni prepisi pa bodo vključeni kot priloga, brez podatkov, ki bi omogočali identifikacijo posameznic.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Zbrane podatke sem analizirala po principih kvalitativne raziskovalne metodologije (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009; Mesec, 2021). V prvi fazi sem izvedla natančno transkripcijo intervjujev – odgovore sogovornic sem zapisala v Wordove dokumente, pri čemer sem vsak intervju označila s svojo črko (npr. A, B, C …), posamezne izjave pa oštevilčila (npr. A1, A2, A3 …).

Analizo sem začela z odprtim kodiranjem, kjer sem posameznim izjavam pripisovala ključne pojme, opredeljevala osnovne pomene in prepoznavala začetne tematske enote. V nadaljevanju sem uporabila osno kodiranje, s katerim sem združevala sorodne kode in

oblikovala širše tematske kategorije. Tako sem postopno vzpostavila tematski okvir, ki je omogočil globlje razumevanje vsebine in medsebojnih povezav med posameznimi izjavami (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009).

Med analizo sem si prizadevala ohranjati nevtralnost in verodostojno predstaviti poglede intervjuvank. Ključni cilj je bil, da njihovi glasovi pridejo do izraza brez mojih lastnih interpretacij ali vrednostnih sodb. Raziskovalni rezultati tako temeljijo na osebnih izkušnjah sogovornic in ne odražajo mojega subjektivnega mnenja (Mesec, 2005; Mesec, 2015). Celoten postopek kodiranja in analize je dokumentiran v prilogi diplomske naloge.

4. REZULTATI

V nadaljevanju so predstavljene ugotovitve kvalitativne analize, izvedene na podlagi osmih strukturiranih intervjujev s socialnimi delavkami, pripadnicami različnih krščanskih veroizpovedi. Analiza je temeljila na tematskem kodiranju, pri čemer so bili odgovori kodirani, razvrščeni in vsebinsko interpretirani na osnovi vnaprej določenih kategorij. Posebna pozornost je bila namenjena prepoznavanju vzorcev, podobnosti, razlik ter povezav med religiozno pripadnostjo, osebnimi prepričanji in poklicnim delovanjem intervjuvank.

Skozi proces osnega kodiranja so se oblikovali vsebinski sklopi, ki osvetljujejo različne vidike vpliva vere na osebno življenje ter profesionalno delovanje socialnih delavk. Rezultati kažejo, da vera za sodelujoče v raziskavi ni zgolj zasebna zadeva, temveč pomemben del njihove identitete, ki neposredno ali posredno vpliva tudi na njihovo delo. Ob tem intervjuvanke dosledno poudarjajo pomen strokovnosti, spoštovanja in odprtosti do vseh ljudi, ne glede na njihovo versko ali kulturno ozadje.

Rezultati so strukturirani po tematskih področjih in vključujejo poglobljene analize, identifikacijo ključnih vzorcev, kontrastov ter povezav med posameznimi kategorijami. Glavni namen analize je osvetliti, kako verska pripadnost, osebna vera in duhovne izkušnje oblikujejo tako osebno kot tudi profesionalno življenje intervjuvank.

Naslednja tabela prikazuje primerjalni pregled izjav osmih intervjuvank glede različnih vidikov verske identitete, osebnega doživljanja vere, odnosa do drugih religij, vključevanja vere v poklicno delo, izkušenj z versko raznolikostjo ter odnosa do cerkvene institucije. Zbrani podatki so tematsko razvrščeni po vsebinskih kategorijah, ki izhajajo iz raziskovalnega vprašanja in analize kvalitativnih intervjujev. Za vsako udeleženko je označeno, ali se določena tematika v njenem odgovoru pojavi in na kakšen način. Tabela omogoča sistematičen pregled podobnosti in razlik med intervjuvankami ter izpostavlja ključne poudarke, ki se podrobneje obravnavajo v nadaljevanju. V rezultate so vključene tudi ugotovitve, pridobljene z analizo osnega kodiranja, predstavljene v tabeli v prilogi.

Tabela 1: Primerjava kod med intervjuji

		Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F	Intervju G	Intervju H
Religiozna identiteta in praksa	**Katoliška identiteta**	**DA** Identifikacija s katoliško vero (A17)	**NE** Identifikacija s protestantsko vero (B7)	**NE** Pripadnost verski skupnosti Jehovovih prič (C11)	**DA** Identifikacija s katoliško vero (D9)	**DA** Identifikacija s katoliško vero (E10)	**NE** Identifikacija s protestantsko vero (F6)	**DA/NE** Identifikacija s svobodnim krščanstvom, vendar katoliška tradicija (G2)	**DA** Identifikacija s katoliško vero (H7)
	Osebna ali institucionalna vera	**OSEBNA** Vera presega cerkveno institucijo (A18)	**OSEBNA** Od institucionalne k osebni veri (B11)	**INSTITUCIONALNA** Redno obiskovanje shodov in življenje po Svetem Pismu (C14)	**OBOJE** Ravnovesje med institucijo in osebno vero (D17)	**INSTITUCIONALNA** Sledenje cerkvenim naukom (E3)	**OSEBNA** Osebno verovanje, vsak ima svojo pot (F11)	**OSEBNA** Kritična distanca do institucije, poudarek na osebni duhovnosti (G9)	**OSEBNA** Osebna in individualna oblika vere (H6)
	Verski pluralizem	**DA** Religije kot različne poti do istega Boga (A53)	**DA** Ne obstaja le ena prava pot (B43)	**NE** Lastna vera kot edina prava pot (C43, C44)	**DA** Krščanstvo ni edina pravilna pot (D47)	**NE** Krščanstvo kot edina prava pot (E48)	**DA** Duhovnost širša od ene resnice, razodevanje Boga na različne načine (F30)	**DA** Ne obstaja le ena prava pot (G33)	**DA** Ne obstaja le ena prava pot (H40)
Vpliv vere na osebno življenje posameznika	**Vera kot vir moči**	**DA** Vera kot vir življenjske in poklicne moči (A119)	**DA** Vera kot vir moči v življenju in delu (B102)	**DA** Vera kot vir samodiscipline in moči (C97)	**DA** Vera kot vir moči in stabilnosti (D99)	**DA** Vera kot vir moči (E101)	**DA** Vera in duhovnost kot ključni vir moči (F77)	**DA** Vera kot vir moči in opore (G13)	**DA** Vera kot vir moči in stabilnosti (H4)
	Vera kot opora	**DA** Vera kot opora in občutek spremljanja (A10)	**DA** Molitev kot vir tolažbe in notranjega miru (B103)	**DA** Zatekanje k veri v težkih trenutkih (C92)	**DA** Vera kot opora pri delu z ljudmi v stiski (D100)	**DA** Molitev kot vir opore pri težavah (E102)	**DA** Vera daje občutek upanja in podpore v stiski in strahovih (F75)	**DA** Vera kot vir moči in opore (G13)	**DA** Vera kot duhovna opora in usmerite v (H12)

	Vera kot vir osebne rasti	**DA** Vera kot vir osebne rasti (A15)	**DA** Vera kot motivacija za izboljšanje sebe in dela (B95)	**DA** Vera kot moralni kompas (C96)	**DA** Vera kot proces osebne rasti (D23)	**DA** Vera kot vir osebne rasti (E6)	**DA** Vrednote, ki izhajajo iz osebne vere (F58)	**DA** Vera kot vir pozitivnega pogleda (G87)	**DA** Vera omogoča optimizem in rast (H94)
	Vpliv vere na življenjske odločitve	**DA** Vera kot življenjski temelj (A7)	**DA** Življenje po verskih vrednotah (B4)	**DA** Božje vodstvo v življenju (C6)	**DA** Vera kot življenjsko vodilo (D126)	**DA** Vpliv vere na vsakdanje ravnanje (E5)	/	/	/
	Vpliv religiozne vzgoje	**DA** Vzgoja v katoliški veri (A59)	/	/	**DA** Vpliv verske družine na razvoj vere (D8)	**DA** Vzgoja v katoliški veri (E11)	/	/	**DA** Vera kot rezultat vzgoje in osebne odločitve (H8)
Medverski odnosi	Pozitiven odnos do drugih religij	**DA** Pozitivna radovednost in odprtost do drugih ver (A61)	**DA** Spoštovanje drugih religij (B46)	**DA** Spoštovanje do drugih ljudi, ne glede na vero (C41)	**DA** Spoštovanje različnosti duhovnih poti (D44)	**DA** Spoštovanje drugih religij (E40)	**DA** Spoštovanje drugih religij (F28)	**DA** Različna verovanja širijo pogled na svet (G46)	**DA** Spoštovanje drugih religij (H29)
	Pogled na druge religije	**ODPRT** Sprejemanje različnosti (A86)	**ODPRT** Enakovrednost različnih verskih poti (B38)	**MEŠAN** Kritičen pogled na druge religije (C40)	**MEŠAN** Spoštljiv, a neoseben odnos do drugače verujočih (D54)	**ODPRT** Sprejemanje različnih verovanj (E28)	**ODPRT** Medverski dialog kot pot do razumevanja in miru (F25)	**MEŠAN** Nelagodje ob določenih religijah zaradi kulturnih razlik (G27)	**ODPRT** Vera kot povezovalna, ne razdiralna sila (H52)
	Izkušnje z drugimi religijami	**DA/NE** Premagovanje strahov in predsodkov (A63)	**DA** Osebna izkušnja z versko raznolikostjo (B53)	**DA** Stik z verniki drugih religij (C51)	**DA/NE** Površinski stiki z verniki drugih religij (D53)	**DA** Delo z ljudmi različnih religij (E64)	**DA** Stik z ljudmi različnih veroizpovedi že od mladosti (F31)	**DA** Delo z mladimi in otroci različnih ver (G47)	**DA** Delo z versko in kulturno raznolikimi učenci (H58)

	Osebna rast skozi medverske stike	**DA** Premagovanje strahov in predsodkov (A63)	**DA** Rast skozi stik z drugimi verami (B60)	**DA** Vsaka vera nas lahko izboljša (C26)	**DA** Dialog kot orodje za lastno duhovno rast (D58)	**DA** Učenje in osebna rast skozi raznolikost (E63)	**DA** Razumevanje religij kot bogatenje duhovne poti (F21)	**DA** Učenje od drugih ver (G44)	**DA** Osebna rast skozi medverske izkušnje (H56)
Vera in delo z ljudmi	Vključevanje vere v delo	**DA** Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika (A96)	**DA** Izražanje vere skozi dejanja in odnose do drugih (B81)	**DA** Odprtost za duhovni dialog po potrebi (C78)	**DA** Odprtost za pogovor o veri na pobudo uporabnika (D89)	**DA** Duhovno iskanje odgovorov v stiski (E114)	**DA** Ne vsiljevanje vere, odprtost za pogovor po želji uporabnika (F60)	**DA** Vera kot usmerite v pri delu (G81)	**DA** Odprta za vključite v vere, kadar je koristno (H77)
	Distanca med vero in delom	**DA** Ohranite v distance med vero in profesionalnim delom (A75)	**DA/NE** Izražanje vere skozi dejanja in odnose do drugih (B81)	**DA** Verska nevtralnost pri delu (C57)	**DA/NE** Posredna prisotnost vere pri delu (D86)	**DA/NE** Vera kot notranji vodnik, ne pa neposredno vključena v delo (E82)	**DA/NE** Vključevanje vere skozi vrednote pri delu (F57)	**DA** Spoštovanje meja in profesionalnost (G77)	**DA/NE** Vera kot notranji mir in moč za pomoč drugim (H84)
	Konflikti/izzivi pri delu	DA Napačne predstave o vernosti kot ovira v odnosih (A109)	**DA** Nesporazum z uporabnico (B70)	**DA** Napetosti zaradi verskih razlik (C64)	**DA** Izziv pri delu zaradi drugačnih prepričanj (D105)	**DA** Nesporazumi zaradi strogih verskih prepričanj uporabnikov (E75)	**DA** Nesporazum zaradi kulturnih razlik pri šolskem projektu (F49)	**DA** Problem hrane v delovnem okolju (G64)	**NE** Ni konflikto v zaradi verske pripadnosti (H68)
	Reševanje konfliktov/izzivov	**DA** Mirno reševanje konfliktov (A89)	**DA** Spoštlji v dialog kot način razreševanja konfliktov (B71)	**DA** Ohranitev profesionalnosti (C87)	**DA** Sledenje Jezusovemu nauku ob izzivih (D77)	**DA** Spoštlji v dialog v primeru nesoglasja (E78)	**DA** Poudarek na spoštovanju in poslušanju kot ključu za rešitev konfliktov (F55)	**DA** Iskanje kompromisov pri težavah z verskimi in kulturnimi potrebami (G69)	**DA** Iskanje rešitev, ki upošteva jo različnost (H74)

Odnos do cerkvene institucije in kritika	Pozitiven odnos do cerkvene institucije	**DA/NE** Plusi in minusi cerkvene institucije (A36)	**DA** Cerkev kot vključujoča skupnost (B31)	**DA** Pozitiven odnos do verske institucije (C31)	**DA/NE** Cerkev kot vir opore, tolažbe in skupnosti (D29) Kritična distanca do institucije (D31)	**DA/NE** Cerkev kot struktura in prostor za duhovno rast (E32) Institucija omejuje zaradi pravil in tradicije (E34)	**DA/NE** Cerkev kot pomembna družbena in duhovna ustanova (F14) Težave z razvojem duhovne poti znotraj institucionalnega okvirja (F18)	**DA/NE** Ambivalenten odnos do institucije (G17)	**DA/NE** Odklon do vere, ki temelji na strahu (H22) Opazovanje pozitivnih sprememb v cerkvi (H25)
Religija v izobraževanju socialnega dela	Izobraževanje o religiji	**DA** Izobraževanje kot sredstvo za zmanjšanje predsodkov (A132)	**DA** Pomembnost razumevanja duhovnega sveta uporabnikov v socialnem delu (B110)	**DA** Religija je pomembna v izobraževanju socialnega dela (C100)	**DA** Religijska pismenost kot strokovna kompetenca (D146)	**DA** Pomembnost razumevanja različnih religij (E118)	**DA** Skupne teme religije in socialnega dela (F86)	**DA** Religija kot orodje za boljši stik z uporabnik (G91)	**DA** Vera pripomore k celoviti in spoštljivi pomoči ter integraciji (H103)

4.1. Religiozna identiteta in praksa

Med osmimi intervjuvankami se pet identificira s katoliško vero (A, D, E, delno G, H),- dve pripadata protestantski cerkvi (B in F), ena pa verski skupnosti Jehovovih prič (C). Poseben primer predstavlja intervjuvanka G, ki izraža dvojno identiteto: trenutno se uvršča med pripadnice svobodnega krščanstva, hkrati pa ohranja vezi s katoliško tradicijo. Ta primer ponazarja, da religiozna identiteta ni nujno statična, temveč se lahko s časom preoblikuje in razvija, pogosto kot odziv na osebne izkušnje in iskanje duhovne pristnosti. V splošnem se religiozna identiteta oblikuje kot dinamičen proces, kjer vera postane pomemben del osebne in kulturne identitete ter temelj vrednot, ki vplivajo tako na posameznikovo življenje kot na medosebne odnose.

Z vidika religiozne prakse se intervjuvanka C, pripadnica Jehovovih prič, kaže kot najbolj dosledna v sledenju institucionalnim pravilom in rednemu udeleževanju verskih shodov in obredov. Ostale intervjuvanke večinoma izražajo bolj osebno, notranje usmerjeno obliko vere,

ki pogosto presega institucionalne okvirje. Njihova vera se udejanja v vsakdanji praksi, kot so molitev, meditacija, samorefleksija in notranji dialog z Bogom. Vera je prisotna kot stalna življenjska prisotnost, ki jim nudi občutek skupnosti in pripadnosti, hkrati pa daje notranji mir in ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem.

Kar šest intervjuvank (A, B, F, G, H in delno D) svojo vero razume in doživlja kot osebno duhovno pot, ki temelji na notranjem občutku, individualnem odnosu z Bogom ter iskanju duhovne rasti. Vera zanje ne predstavlja togega sistema pravil ali zunanjih verskih norm, temveč intimen, avtonomen proces, ki presega formalne cerkvene dogme in nauke.

Pri večini je zaznati poudarjeno potrebo po svobodi v doživljanju in izražanju vere, kar se kaže v zavračanju verskega avtoritarizma in večji odprtosti za individualno interpretacijo verskih vsebin. Izražajo kritičen odnos do institucionalnih oblik religije ter si prizadevajo uravnotežiti pripadnost verski skupnosti z lastno duhovno avtonomijo. Pogosto uveljavljajo selektivni pristop k verskim naukom, kar jim omogoča, da svojo vero oblikujejo skladno z lastnimi vrednotami in življenjskimi izkušnjami.

V tem kontekstu se vera pojmuje kot svobodna izbira, ki spodbuja osebno odgovornost, duhovno rast in sočutno delovanje. Ena izmed intervjuvank to ponazori z mislijo: »A hkrati mislim, da bi morala biti vera svobodna, odprta in pristna – nekaj, kar nas povezuje z nečim večjim, ne pa nekaj, kar nas omejuje in nam nalaga strah pred kaznijo (A49).«, kar izraža razumevanje vere kot notranje izkušnje, ki posameznika ne omejuje, temveč ga osvobaja in podpira v iskanju avtentičnega načina bivanja.

Nasprotno pa intervjuvanki C in E izražata večjo zavezanost institucionalni veri, ki vključuje sledenje cerkvenim naukom, aktivno pripadnost verski skupnosti in poudarek na pravilih ter strukturah. Zanimivo je, da ravno ti dve intervjuvanki izražata prepričanje, da je njuna vera edina prava. Pri intervjuvanki C je to prepričanje še posebej izrazito in povezano z jasno doktrinarno ekskluzivnostjo, značilno za Jehovove priče. V tem kontekstu izraža tudi kritičen ali mešan odnos do drugih religij, pri čemer je zaznati določeno distanco do pluralnosti in medverskega dialoga.

Iz rezultatov je razvidno, da je osebno doživeta vera pogosto povezana z večjo odprtostjo, samorefleksijo in empatijo. Po drugi strani lahko institucionalna vera v določenih primerih spodbuja občutek izključnosti in edinstvenosti lastnega prepričanja. Večina intervjuvank izraža določeno distanco do institucionalne religije; čeprav izhajajo iz katoliškega ali

protestantskega okolja, poudarjajo, da se njihova vera razvija kot osebna in pogosto presega cerkvena pravila ter hierarhične strukture. Ob tem izražajo kritičnost do togosti institucij, a hkrati cenijo duhovne temelje, ki so jim jih te institucije ponudile. Vera je zanje izraz svobode, ljubezni in odprtega dialoga, ne pa sredstvo nadzora ali strahu. V tej perspektivi vera deluje kot notranja opora, vir miru, tolažbe in duhovnega navdiha, ki presega formalne okvire in dopušča različne poti do Boga.

Šest intervjuvank (A, B, D, F, G, H) priznava pluralnost religij in izraža prepričanje, da obstaja več poti do Boga. S tem izražajo odprt in vključujoč pogled na druge religije, ki jih razumejo kot legitimne duhovne poti. Tovrsten pogled dodatno potrjuje njihovo zavezanost k spoštovanju različnosti in duhovnemu dialogu. V skladu s tem verjamejo, da je duhovnost širša od ene resnice in da se Bog lahko razodeva na različne načine, pri čemer so različne religije različne poti iskanja smisla in duhovne resnice. Hkrati pa obstaja tudi zavedanje, da so posameznikove verske izkušnje oblikovane z okoljem, osebnimi doživetji in interpretacijami, zato vera ostaja osebna, dinamična in individualizirana.

4.2. Vpliv vere na osebno življenje posameznika

Vsa intervjuvane socialne delavke izražajo, da ima vera izjemno pomembno vlogo v njihovem življenju. Skupno jo opisujejo kot vir moči, stabilnosti, duhovne opore ter moralne usmeritve, ki jim pomaga pri soočanju z osebnimi in poklicnimi izzivi. Poudarjajo, da jim vera nudi notranjo trdnost, še posebej v kriznih trenutkih, ko se zatekajo k molitvi, meditaciji, osebnemu pogovoru z Bogom ter občutku Božje bližine. Molitev in duhovne prakse tako predstavljajo za mnoge pomembno orodje samoregulacije, notranjega miru in zbranosti, ki jim omogoča soočanje s stresom, negotovostjo in čustvenimi obremenitvami. Vera zanje pomeni tudi občutek varnosti, tolažbe in spremljanja, kar jim daje stabilnost ter notranji mir tako v zasebnem kot tudi v poklicnem življenju.

Nekatere intervjuvanke, kot so B, F in H, posebej izpostavljajo pomen vere pri soočanju s čustvenimi in psihološkimi obremenitvami. Za njih vera ni le tolažba, temveč način, kako najti notranji mir in ohraniti čustveno ravnotežje v zahtevnih okoliščinah. Poleg tega izpostavljajo, da vera prinaša upanje, potrpežljivost, sočutje in odprtost, kar jim pomaga ohranjati profesionalnost in človečnost v vsakodnevnem delu z ljudmi v stiski. Povezanost z versko skupnostjo jim nudi dodatno podporo, preprečuje občutek osamljenosti in krepi njihovo samozavest.

Poleg funkcije duhovne opore intervjuvanke vero razumejo tudi kot sredstvo za osebno rast. Opisujejo jo kot moralni kompas, ki jih spodbuja k samorefleksiji, etičnemu ravnanju, boljšemu razumevanju drugih ter osebnemu razvoju. Vera jih vodi k empatiji, strpnosti in profesionalnosti pri delu z ljudmi, kar še posebej izpostavljajo pri svojem vsakdanjem poklicnem udejstvovanju. Zaradi vere so bolj odprte za sprejemanje drugačnosti in širijo svoja obzorja z učenjem o drugih religijah. Vera jim daje tudi občutek notranje svobode, psihološke stabilnosti in samosprejemanja, kar je pomembno pri ohranjanju duhovnega in osebnega ravnovesja.

Zanje vera ni zgolj pripadnost določeni religiji, temveč živ in oseben odnos z Bogom, ki se izraža v vsakdanjem življenju. Mnoge intervjuvanke molitev vključujejo v svoje delo kot duhovno prakso, ki jim pomaga ohranjati potrpežljivost, sočutje in notranjo stabilnost tudi v najzahtevnejših situacijah. Vera je zanje prisotna v vsakdanji realnosti, ne omejuje se le na zasebno sfero. Ta odnos z Bogom jim omogoča občutek notranje trdnosti, upanja, motivacije in smisla, ki jih vodi pri osebnih in poklicnih odločitvah. Vera jim pomaga tudi ohranjati fokus na pomembnih vrednotah, kot so pravičnost, ljubezen in dostojanstvo človeka.

Pomen vere kot vira odpornosti in duhovne opore je skladen z ugotovitvami Kennetha I. Pargamenta, ki v svojem delu The Psychology of Religion and Coping: Theory, Research, Practice (1997) poudarja, da religija posameznikom omogoča iskanje smisla v težkih situacijah ter spodbuja psihološko odpornost. Po njegovem mnenju lahko religija posamezniku ponudi občutek nadzora, upanja in smisla, kar ima ključno vlogo pri soočanju z življenjskimi izzivi (Pargament, 1997, str. 131–132).

Pri oblikovanju vere ima pomembno vlogo tudi religiozna vzgoja. Več intervjuvank (A, D, E, H) navaja, da je bila prav vzgoja v katoliškem duhu temeljna osnova za njihov kasnejši osebni razvoj vere. Nekatere, kot je H, so se kasneje zavestno odločile nadaljevati z vero, ki jim je bila privzgojena, medtem ko je pri drugih, na primer pri F, osebna vera nastajala neodvisno od družinske religiozne vzgoje. To kaže, da je pot vere lahko bodisi nadaljevanje družinskih vzorcev bodisi izraz individualnega iskanja in notranjega duhovnega razvoja. Institucionalna verska vzgoja tako predstavlja temelj, ki se lahko s časom nadgradi z osebno vero in duhovnim iskanjem.

4.3. Medverski odnosi

Vse intervjuvanke izražajo izrazito pozitiven odnos do ljudi drugih veroizpovedi. Njihov pristop zaznamujejo spoštovanje, radovednost in odprtost, kar odraža visoko raven osebne

zrelosti in profesionalne etike. Tiste, ki so bile v osebnem ali poklicnem stiku z verniki drugih religij (B, C, E, F, G, H), poročajo o pomembnih izkušnjah osebne rasti, širjenju razumevanja ter premagovanju predsodkov.

Intervjuvanke raznolikost religij pogosto razumejo kot bogastvo in priložnost – tako za osebno kot za strokovno rast. Nekatere (D in F) posebej poudarjajo pomen medverskega dialoga in izmenjave izkušenj, ki ju doživljajo kot vir lastne duhovne poglobitve. Takšna naravnanost prispeva k večji senzibilnosti za potrebe uporabnikov in spodbuja empatijo ter medkulturno kompetentnost.

Pogled na druge religije je med sogovornicami večinoma odprt in vključujoč. Tudi tam, kjer je bilo zaznati določeno nelagodje (npr. pri G), so bila ta občutja vezana predvsem na kulturne razlike ali osebne meje, ne pa na versko nestrpnost ali doktrinarno izključevanje. V določenih primerih so intervjuvanke izpostavile, da so se znašle v situacijah, kjer so uporabniki zaradi katoliške veroizpovedi socialne delavke izražali določeno distanco ali nelagodje. Kljub temu pa ni prišlo do večjih konfliktov, saj so sogovornice poudarjale pomembnost profesionalnosti, spoštljivega in iskrenega pristopa ter zavedanja lastnih meja in odgovornosti v delu. Vera zanje ni sredstvo za prepričevanje ali dokazovanje, temveč način življenja, ki spodbuja človeškost, odprtost in ljubezen.

Vse intervjuvanke imajo izkušnje z delom z uporabniki drugih veroizpovedi. Ob tem poudarjajo pomen spoštljivega in odprtega pristopa ter aktivnega učenja o drugih duhovnih pogledih. Pojasnjujejo, da jih je tovrstno spoznavanje notranje obogatilo, razširilo njihov pogled na svet in okrepilo zavest, da vse religije – ne glede na doktrinarne razlike – temeljijo na univerzalnih vrednotah, kot so mir, ljubezen in sočutje. Spoštovanje različnosti vidijo kot eno temeljnih načel socialnega dela, ki omogoča gradnjo zaupanja in kakovostne pomoči.

Večina intervjuvank se v praksi ni soočila z neposrednimi konflikti, povezanimi z vero, čeprav so poročale o posameznih nesporazumih. Ti so bili praviloma rešeni z dialogom, odprtostjo in profesionalnim odnosom. Intervjuvanke se strinjajo, da vera sama po sebi ne bi smela biti vzrok za delitev ali konflikt, temveč ima potencial, da deluje kot most med ljudmi. Kot posebej pomenljivo izkušnjo ena od sogovornic izpostavlja primer, ko jo je uporabnik zavrnil, potem ko je izvedel, da je katoličanka. Menil je, da je zaradi njene verske pripadnosti ne bo mogla razumeti ali mu nuditi ustrezne podpore. Kljub začetni distanci je socialna delavka odnos postopoma gradila naprej ter poudarila pomen profesionalne drže in spoštovanja

različnosti. Izkušnjo opiše z naslednjimi besedami: »Se je pa enkrat zgodilo, da me je uporabnik zavrnil, potem ko je izvedel, da sem katoličanka (D62).«

Sogovornice so prav tako izpostavile, da se v težkih trenutkih zatečejo k molitvi, meditaciji ali tišini, kar jim daje notranji mir in moč za soočanje z izzivi v poklicnem in zasebnem življenju. Vera zanje predstavlja pomemben del celostne identitete in jih navdihuje k etičnemu in sočutnemu ravnanju.

Intervjuvanke poudarjajo, da bi bilo vključevanje razumevanja vpliva vere in verske raznolikosti v izobraževanje socialnih delavcev ključno za izboljšanje strokovne usposobljenosti in kakovosti dela. Menijo, da razumevanje vere omogoča boljše prepoznavanje opornih virov uporabnikov in spodbuja spoštljiv in celostni pristop k pomoči.

Skupno prepričanje vseh intervjuvank je, da so temeljne človeške vrednote, kot so zaupanje, spoštovanje, pozitiven odnos in pogum, ključnega pomena za kakovostno in podporno delo z ljudmi – ne glede na versko pripadnost posameznika. Tudi sogovornica, ki prihaja iz verske skupnosti Jehovovih prič, poudarja pomen medverskega spoštovanja in vloge vere pri osebnostni rasti. Njeno prepričanje povzemata citata: »Vsaka vera nas lahko izboljša« (C26) in »Spoštovanje do drugih ljudi, ne glede na vero« (C41). Takšen pogled krepi zavedanje, da je v ospredju vedno človek s svojo vrednostjo, vera pa lahko služi kot podpora pri gradnji bolj razumevajočih in spoštljivih odnosov.

4.4. Vera in delo z ljudmi

Vse intervjuvanke jasno poudarjajo pomen profesionalne distance in etičnega ravnanja pri opravljanju svojega poklica. Vera se v delo intervjuvank ne vključuje neposredno v obliki verskih vsebin, temveč posredno – prek temeljnih vrednot, kot so spoštovanje, empatija, pravičnost, dostojanstvo in skrb za sočloveka. Vse sogovornice vero vključujejo v poklicno delo izključno na željo uporabnika in to na nevsiljiv, spoštljiv način. Kot pojasnjujejo, gre za vključevanje vere le, kadar uporabnik to izrecno želi, s čimer zagotavljajo spoštovanje osebnih meja in profesionalnost. Ta pristop ponazarjajo naslednji citati: »Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika« (A96, A97, B84), »Skupna duhovna praksa na pobudo uporabnika« (D94) in »Ne vsiljevanje vere, odprtost za pogovor po želji uporabnika« (F60). Intervjuvanke so se zavedale, da mora ostati odnos z uporabnikom profesionalen, osebna vera pa ne sme ogroziti njihove objektivnosti ali povzročiti neravnovesja v moči.

Sarah Banks v delu Ethics and Values in Social Work (5. izd., 2021) opozarja, da osebna prepričanja – vključno z vero – lahko vplivajo na profesionalne presoje. Pravi: »Socialni delavci morajo biti nenehno pozorni na to, kako njihova osebna prepričanja vplivajo na njihove profesionalne odločitve in ravnanja.« (Banks, 2021, str. 109). Za ohranjanje visokih strokovnih standardov je tako nujno, da socialni delavci kontinuirano premišljujejo o svojih izkušnjah in vrednotah ter hkrati zavestno spremljajo in kritično ocenjujejo svoje misli, čustva in vedenje v vsakdanjem delu. Ta stalna notranja pozornost omogoča zavedanje morebitnih pristranskosti ter zagotavlja objektivnost in etičnost njihovega dela.

Prav tako Harold G. Koenig in sodelavci v Handbook of Religion and Health (2001) raziskujejo, kako lahko religiozne prakse, kot sta molitev in meditacija, prispevajo k izboljšanju psihološke odpornosti. Avtorji izpostavljajo: »Religiozne prakse, kot so molitev in meditacija, lahko zmanjšajo stres in izboljšajo duševno zdravje, kar je koristno za strokovnjake v pomožnih poklicih.« (Koenig et al., 2001, str. 113). Njihove ugotovitve so relevantne tudi za socialne delavce, saj vera pogosto deluje kot zaščitni dejavnik pred izgorelostjo in psihološkimi napori.

Vse intervjuvanke poročajo, da jim vera omogoča večjo psihološko stabilnost, lažje obvladovanje čustvenih naporov in notranjo naravnanost k služenju ljudem. S pomočjo vere lažje ohranjajo empatijo in prepoznavajo dostojanstvo vsakega posameznika – kar razumejo kot temeljno vrednoto socialnega dela. Za mnoge izmed njih vera predstavlja globok vir notranje motivacije in predanosti poklicu (A, B, C, G, H).

Vse intervjuvanke svojo vero na določen način vključujejo v svoje delo – večinoma posredno, prek lastnih vrednot in odnosa do ljudi, redkeje neposredno, kadar to izrecno zahteva uporabnik. Kljub temu pa vse sogovornice soglasno poudarjajo, da svoje vere nikakor ne vsiljujejo ter da skrbno ohranjajo profesionalne meje. Vera je zanje lahko tudi orodje poglobljenega stika, zlasti v primerih, ko se uporabniki srečujejo z duhovnimi vprašanji ali iščejo eksistencialni smisel (A, B, D, E, G, H).

Prav tako so vse intervjuvanke poročale o težavah, ki izvirajo iz verskih razlik, nerazumevanja ali predsodkov s strani uporabnikov. Ti konflikti so bili pogosto posledica kulturnih razlik, raznolikih vrednotnih sistemov ali osebnih stereotipov. Ena izmed sogovornic je poudarila: »Da, že sem se znašla v situacijah, kjer je zaradi verskih razlik lahko prišlo do napetosti, vendar nikoli do večjega konflikta (C64). Ena izmed situacij je bila, ko so

me prosili, naj vodim molitev po katoliškem obredu. Kot Jehovova priča tega ne morem storiti, zato sem to spoštljivo zavrnila (C65).«

Kljub temu so se pojavljali trenutki nesporazumov, zlasti z uporabniki s strožjimi verskimi prepričanji. Ena od intervjuvank je opisala: »Kljub temu pa so se pojavili trenutki nesporazumov, še posebej z nekaterimi uporabniki, ki so imeli strožja verska prepričanja (E75). Na primer, nekateri so izrazili željo, da se jih ženska ne dotakne, kar lahko povzroči napetosti v situacijah, ko je telesni stik potreben (E76).«

Kljub tem izzivom so sogovornice razvile učinkovite strategije za soočanje s takšnimi situacijami – najpogosteje v obliki aktivnega poslušanja, empatičnega dialoga, vzdrževanja profesionalne distance in iskanja skupnih točk, ki omogočajo gradnjo zaupanja. Pri tem so izpostavile pomen spoštljivega odnosa do drugih religij in kultur, saj je to ključno za uspešno in etično delo v multikulturnem okolju.

V delu je jasno razvidno, da vera socialnim delavkam nudi osebno oporo in notranji mir, ki jima pomagata pri soočanju z zahtevnostmi poklica. Hkrati pa se vse intervjuvanke zavedajo pomembnosti ohranjanja strokovne distance, kjer vera ostaja zasebna, in zmorejo jasno razlikovati med osebnim prepričanjem in strokovnim ravnanjem. Vera tako vpliva na njihovo delo predvsem preko osebnih vrednot, ki so skladne z etičnimi standardi socialnega dela.

4.5. Odnos do cerkvene institucije in kritika

Odnos do cerkvene institucije je pogosto ambivalenten. Večina intervjuvank (npr. D, E, F) cerkev doživlja kot pomemben vir skupnosti, opore in duhovne podpore, kjer najdejo varnost, tolažbo ter prostor za osebno in skupno duhovno rast. Hkrati pa jasno zaznavajo številne probleme, kot so togost, hierarhija, moraliziranje in zastarelost institucije (npr. A, D, H), ki lahko omejujejo svobodo in pristnost vere.

Intervjuvanke, ki močno poudarjajo osebno in živo izkušnjo vere (npr. D, E, G), pogosto izražajo kritično distanco do cerkvene institucije, vendar ne v obliki popolnega zavračanja, temveč kot konstruktivno željo po prenovi, večji odprtosti in prilagodljivosti. Poudarjajo, da vera kot osebna notranja izkušnja presega institucionalne okvire in da jim duhovnost daje več svobode kot formalni cerkveni sistemi. Zavedajo se, da cerkev kot organizacija lahko zlorabi svojo moč ali pa postane preveč osredotočena na pravila in tradicijo, kar lahko ovira duhovno rast posameznika.

Kritično izpostavljajo zgodovinske in sodobne pojave nasilja, prisile in moralne odgovornosti cerkvene institucije (A in H), pri čemer poudarjajo potrebo po odkritem dialogu, spoštovanju raznolikosti in sprejemanju drugačnosti. Za intervjuvanke (npr. B, G, H) je ključnega pomena, da cerkev ostane prostor svobode, odprtosti in vključevanja, kjer je vsak vernik enak pred Bogom, ne glede na ozadje ali osebno duhovno pot.

V njihovem dojemanju (npr. A, F, H) vera ni stroga formalnost ali strah, temveč odnos, ki temelji na ljubezni, svobodni volji in dialogu. Zavračajo dobesedno in rigidno interpretacijo verskih zapovedi, ki lahko vodijo v prisilo, zatiranje ali celo zlorabo verskih naukov za upravičevanje nasilja. Prav tako intervjuvanke (npr. F, G) izpostavljajo pomembnost spoštovanja posameznikove duhovne poti in podpirajo iskanje vere kot osebne rasti in svobode, ki presega institucionalne omejitve.

Ob tem so intervjuvanke (npr. C, D, E, H) poudarile tudi pozitivne spremembe znotraj cerkve, ki jih opažajo kot korak naprej k bolj odprti, dialogični in sprejemajoči skupnosti. Skupnost cerkve vidijo kot pomemben vir energije, moči in smisla, ki lahko posamezniku pomaga pri soočanju z življenjskimi izzivi, hkrati pa je zaželena tudi večja fleksibilnost in prilagodljivost institucije, da lahko bolje služi potrebam vernikov v sodobnem času.

Skupno lahko ugotovimo, da je odnos do cerkvene institucije za intervjuvanke izrazito dinamičen – prepletanje spoštovanja in kritike, ki izhaja iz njihove osebne vere in želje po avtentični duhovni izkušnji. Ta kritična, a pozitivna naravnanost omogoča, da ohranijo zaupanje v cerkev kot pomembno duhovno ustanovo, hkrati pa si prizadevajo za njeno notranjo prenovo in prilagoditev sodobnim vrednotam.

4.6. Religija v izobraževanju socialnega dela

Vse intervjuvanke podpirajo vključevanje vsebin o religiji in duhovnosti v izobraževanje bodočih socialnih delavcev (A, C in H). Prepričane so, da je razumevanje duhovnih dimenzij ključnega pomena za celostno podporo uporabnikom, saj vera pogosto vpliva na posameznikovo doživljanje stiske, identiteto ter način iskanja smisla in opore (F in H). Nekatere intervjuvanke (B in F) izrecno poudarjajo, da religija oblikuje človekov pogled na svet in mu služi kot vir notranje moči, opore in moralnih načel (F).

Religija je pogosto tesno prepletena z življenjskimi zgodbami posameznikov in njihovo sposobnostjo spoprijemanja s težavami, zato mora biti prepoznana kot pomemben dejavnik v procesu pomoči (F in G). Intervjuvanka C npr. opozarja na skupni temelj med vero in

socialnim delom, kot so pomoč drugim, sočutje in pravičnost, kar po njenem mnenju nakazuje naravno povezavo med tema dvema področjema.

Religijsko pismenost sogovornice razumejo kot pomembno strokovno kompetenco, ki lahko prispeva k zmanjševanju predsodkov, večji kulturni in duhovni občutljivosti ter vzpostavitvi globljega in spoštljivega stika z uporabnikom (D in G). Intervjuvanke A, G in H poudarjajo, da razumevanje različnih religij in verskih praks omogoča boljši pristop k uporabnikom, spodbuja njihovo integracijo in vodi k bolj celostni, empatični obravnavi. V tem vidiku ne gre za versko vzgojo, temveč za razvijanje razumevanja o tem, kako različne religije in duhovni pogledi vplivajo na človekovo življenje, potrebe in vrednote (A in E).

Nekatere intervjuvanke (A in D) izpostavljajo tudi širši družbeni vidik verske pismenosti – kot orodje za preprečevanje predsodkov in spodbujanje razumevanja raznolikosti. Intervjuvanka D na primer meni, da ima religijska pismenost širšo družbeno korist, intervjuvanka E pa izpostavi potrebo po uravnoteženem in nevtralnem pristopu.

Več intervjuvank opozarja, da v obstoječih študijskih programih socialnega dela primanjkuje vsebin, ki bi sistematično obravnavale religijo in duhovnost (B in D). Intervjuvanki B in D poudarjata potrebo po zgodnji verski pismenosti in vzgoji za strpnost že od otroštva, saj se na ta način lahko gradi razumevanje raznolikosti in preprečuje razvoj predsodkov. Intervjuvanka E pa kritizira pozno uvajanje teh vsebin v formalno izobraževanje.

Poleg tega intervjuvanke opozarjajo tudi na širše družbene izzive, povezane z versko raznolikostjo, ter pomen izobraževanja kot orodja za njihovo preseganje (A, D in G). Intervjuvanka B predlaga, da se v kurikulum vključijo uravnotežene, strokovne in reflektirane vsebine o religiji, brez misijonarskih namenov, ob tem pa naj se ohrani nevtralnost in spoštovanje različnih prepričanj (D in E).

Nekatere intervjuvanke (npr. H in F) poudarjajo, da mora izobraževanje prihodnjih socialnih delavcev vključevati razmislek o tem, kako vera oblikuje pogled posameznika na svet, njegove vrednote ter način spoprijemanja z življenjskimi izzivi. Vera je lahko vir notranje moči, moralnih načel in opore, kar je po njihovem mnenju še posebej pomembno v težkih življenjskih situacijah. Zato menijo, da bi morala vera imeti svoje mesto tudi v študiju socialnega dela, ki stremi k celostnemu in občutljivemu pristopu do posameznika (G).

Sarah Banks v članku Social Work Ethics (2015) poudarja, da je vključevanje religije in duhovnosti v izobraževanje socialnih delavcev nujno za bolj celostno razumevanje

uporabnikov in njihovih potreb. Kot izpostavlja: »Razumevanje religioznih prepričanj in praks je ključnega pomena za učinkovito in občutljivo socialno delo v pluralni družbi.« (Banks, 2015).

4.7. Vpliv vere na osebno in poklicno delovanje socialnih delavk: vzorci, povezave in ugotovitve

Analiza pridobljenih podatkov razkriva več medsebojno povezanih vzorcev in kompleksnih dinamik, ki osvetljujejo vlogo vere kot ključnega dejavnika v osebnem in poklicnem življenju socialnih delavk. Vera za intervjuvanke ni zgolj institucionalna kategorija ali formalna verska pripadnost, temveč dinamičen, osebno oblikovan proces, ki se razvija skozi življenjske izkušnje, versko vzgojo in vsakodnevne medverske interakcije. Tako se religiozna identiteta razume kot fluidna in prilagodljiva, kjer osebna duhovnost, notranji odnos z Bogom in vrednote igrajo osrednjo vlogo. To poudarja premik od tradicionalnih, rigidnih institucionalnih okvirov vere k bolj samorefleksivni, pluralistični in empatiji odprti obliki religioznosti.

Intervjuvanke vero opisujejo kot osebno in notranjo izkušnjo, ki presega formalne cerkvene okvire in dogmatične utemeljitve. Za večino je vera vir notranjega miru, modrosti in življenjske usmeritve, ki se kaže tudi v njihovem profesionalnem delu. Hkrati se kažejo razlike v stopnji institucionalne pripadnosti; nekateri ohranjajo močno navezanost na cerkvene strukture, medtem ko se drugi nagibajo k bolj osebni, nezavezani duhovnosti, ki je odprta za dialog z različnimi religioznimi tradicijami in filozofijami. Ta raznolikost poudarja pluralizem znotraj religiozne izkušnje, ki omogoča, da socialne delavke razvijajo večjo kulturno senzitivnost in empatijo, bistveno za učinkovito delo v heterogenem družbenem okolju.

Religiozna vzgoja, še posebej katoliška, je pogosto predstavljala temeljni okvir za oblikovanje verske identitete, vendar podatki kažejo, da ta vzgoja ne determinira nujno nadaljnje verske prakse ali prepričanj. Vera se skozi življenje oblikuje v interakciji z različnimi izkušnjami, pri čemer imajo medverski stiki pomembno vlogo. Izkušnje z verniki drugih religij prispevajo k osebni rasti, zmanjšanju predsodkov in razvoju profesionalne kompetentnosti, ki omogoča socialnim delavkam boljše razumevanje in pristop do uporabnikov z različnimi verskimi ozadji. Ta odprtost do drugih verskih praks in kultur je pomemben element, ki pripomore k večji učinkovitosti socialnega dela, saj krepi kulturno občutljivost, sprejemanje raznolikosti in medversko sodelovanje.

Vera hkrati deluje kot pomemben vir notranje moči, psihološke stabilnosti in čustvene podpore, ki socialnim delavkam omogoča boljše soočanje z zahtevami in stresom poklica. Duhovne prakse, kot so molitev, meditacija in notranji dialog, služijo kot učinkoviti mehanizmi samoregulacije, ki prispevajo k ohranjanju duševnega zdravja in ravnovesja. Vera krepi tudi osebnostne lastnosti, kot so empatija, potrpežljivost in spoštovanje, ki so ključne za kakovostno delo z uporabniki. To kaže, da vera ni zgolj zasebna stvar, temveč se neposredno odraža v profesionalnem ravnanju in odnosih, kar obogati celostno obravnavo posameznikov v stiski.

Pomembno je tudi, da intervjuvanke jasno ločujejo svojo osebno vernost od profesionalnih nalog. Spoštujejo avtonomijo uporabnikov, ne vsiljujejo svojih prepričanj in vključujejo duhovne vsebine le ob upoštevanju želja in potreb posameznika. Tak pristop odraža visoko stopnjo etične refleksije in profesionalne zrelosti, ki zagotavlja ravnovesje med osebnimi vrednotami in zahtevami poklica. Konflikti, povezani z verskimi vprašanji, se v njihovem delu pojavljajo redkeje in so pogosto posledica rigidnih prepričanj uporabnikov, ne pa verske pripadnosti socialnih delavk. To potrjuje, da je profesionalnost v socialnem delu združljiva z globoko osebno vero, če je ta razumljena kot odprt in reflektiven proces.

Hkrati se pri večini intervjuvank kaže ambivalenten odnos do cerkvenih institucij. V svojih odgovorih izražajo spoštovanje do pozitivnih vidikov cerkvene skupnosti, kot so občutek pripadnosti, duhovna opora in socialna mreža. Obenem pa kritično izpostavljajo tiste elemente cerkvene strukture, ki jih doživljajo kot preveč toge, dogmatične ali oddaljene od resničnih življenjskih izzivov ljudi. Kritika pogosto izhaja iz želje po bolj avtentični, vključujoči in človeški duhovnosti, ki presega formalne okvire in zapovedi. Intervjuvanke prepoznavajo cerkev kot potencialno pomemben vir skupnosti, socialne podpore in smisla, vendar le, če ta omogoča odprt dialog ter spoštuje osebne izkušnje in iskanja posameznika. V skladu s tem doživljanjem se sogovornice same odločajo, katere nauke in prakse želijo upoštevati ter katere preseči ali opustiti. Ta večplasten odnos do cerkvenih institucij odraža tudi širšo potrebo po prenovi in prilagoditvi verskih skupnosti sodobnim družbenim izzivom in duhovnim potrebam ljudi.

Na podlagi teh ugotovitev lahko povzamemo, da osebna vera pri intervjuvankah spodbuja odprtost, spoštovanje verske različnosti in pripravljenost na medverski dialog, kar je ključno pri delu v pluralni družbi. Po drugi strani pa lahko institucionalna vera v določenih primerih vodi v večjo rigidnost in ekskluzivnost, kar lahko predstavlja izziv v medverskih in

medkulturnih odnosih. Medverske izkušnje pomembno prispevajo k osebni in profesionalni rasti, saj krepijo senzibilnost, prilagodljivost in sposobnost etičnega ravnanja v kompleksnih situacijah.

Profesionalni odnos se utemeljuje na spoštovanju meja, empatiji in odprtosti za duhovne potrebe uporabnikov, kar izboljšuje kakovost socialnega dela in podpira celostno obravnavo. Kritičen odnos do cerkvenih institucij se pogosto kaže kot prizadevanje za bolj vključujoče, avtentične in človeške oblike duhovnosti, ki socialnim delavkam omogočajo bolj smiselno in izpolnjujoče delo.

Posebnost med intervjuvankami predstavlja socialna delavka, pripadnica Jehovovih prič, ki v nasprotju z drugimi ne izraža kritične distance do verske institucije, temveč do nje goji izrazito pozitiven odnos. Kljub močni identifikaciji z lastno versko skupnostjo pa ostaja pri svojem delu profesionalna – osebnih verskih prepričanj ne vsiljuje uporabnikom in spoštuje njihovo avtonomijo, kar pomeni, da ne poskuša vplivati nanje ali jih prepričevati v svojo vero. Tako ohranja strokovno distanco in ravna v skladu z etičnimi načeli socialnega dela.

Poleg tega socialne delavke poudarjajo pomen vključevanja religioznih vsebin v izobraževanje na področju socialnega dela, saj to prispeva k boljšemu razumevanju verske in kulturne raznolikosti uporabnikov ter k razvoju strokovne občutljivosti za delo v raznolikih okoljih.

V zaključku lahko poudarimo, da vera predstavlja za socialne delavke temeljni del njihove osebnosti in poklicne identitete. Deluje kot vir notranje moči, stabilnosti in etične usmeritve, ki podpira njihovo delo z ranljivimi skupinami in posamezniki v stiski. Njihov odprt, reflektiven in pluralističen odnos do vere omogoča učinkovito, spoštljivo in človeško socialno delo, prilagojeno zahtevam raznolikega družbenega okolja. Raziskava tako poudarja potrebo po sistematičnem vključevanju duhovne dimenzije v izobraževanje in prakso socialnega dela, saj vera ni ovira, temveč dragocena priložnost za osebno in profesionalno rast ter bolj celostno podporo uporabnikom.

Na podlagi rezultatov moje raziskave, ki poudarjajo dinamično, osebno in pluralistično doživljanje vere pri socialnih delavkah, se izriše zanimiva skladnost z ugotovitvami o verskih trendih v širšem slovenskem družbenem kontekstu, zlasti med študentsko populacijo Fakultete za socialno delo. Podatki iz javnomnenjskih raziskav kažejo, da je slovenska družba v povprečju visoko sekularizirana, kritična do institucionalizirane religije – še posebej do

Rimskokatoliške cerkve – hkrati pa med prebivalstvom, tudi med mladimi, zaznavamo povečano zanimanje za duhovne vsebine, kot so posmrtno življenje in čudeži. Tovrstna ambivalentnost, kjer se institucionalna pripadnost zmanjšuje, osebna duhovnost pa poglablja, ni protislovje, temveč značilnost sodobnih sekularizacijskih procesov, ki temeljijo na individualizaciji vere (Dragoš, 2020).

Ugotovitve moje raziskave, ki prikazujejo vero kot osebno, reflektivno in pogosto neinstitucionalno izkušnjo, se tako ujemajo z zaznanimi trendi med študentkami FSD, ki izražajo visoko raven kulturne senzitivnosti, verske tolerance in osebne duhovnosti, kljub distanci do institucionalne religije. To dodatno potrjuje, da vera v sodobnem kontekstu ne izgublja pomena, temveč spreminja obliko in funkcijo, kar je ključnega pomena za razumevanje njenega vpliva v poklicni praksi socialnega dela.

V širšem družbenem kontekstu rezultati raziskav Slovenskega javnega mnenja, kot so prikazani v dokumentu VREDNOTE VII (CJMMK, 2021), prav tako odražajo podobne trende kot izkušnje intervjuvank. Slovenija zaznava postopno zmanjševanje tradicionalne institucionalne pripadnosti in povečan pluralizem v dojemanju vere ter duhovnosti. Med prebivalci se pojavlja naraščajoča odprtost do osebne, samorefleksivne oblike religioznosti, ki presega formalne cerkvene okvire, kar se sklada z ugotovitvami, da vera ni zgolj rigidna institucionalna pripadnost, temveč osebni in dinamičen proces. Podatki kažejo tudi na povečano število ljudi, ki se opredeljujejo kot "neverski" ali "duhovno odprti", kar odraža družbene premike k pluralizmu in individualizaciji vere. Ti trendi podpirajo pomen medverskega dialoga in kulturne senzitivnosti, ki ju intervjuvanke dojemajo kot ključni za njihovo delo v heterogenem družbenem okolju. Hkrati se ohranja ambivalenten odnos do cerkvenih institucij, kar kaže na družbeno potrebo po prenovi verskih skupnosti, da bi bolje odgovorile na sodobne duhovne in družbene potrebe posameznikov. Takšna širša družbena dinamika verskosti in nevernosti dodatno poudarja pomen integracije duhovnih vsebin v izobraževanje socialnih delavcev, saj vera in duhovnost ostajata pomembna, čeprav kompleksna dimenzija osebne identitete in poklicnega delovanja v sodobni pluralni družbi.

5. RAZPRAVA IN SKLEPI

Izsledki raziskave potrjujejo, da ima vera za socialne delavke pomembno, a raznoliko vlogo, ki se izraža predvsem kot osebna duhovna izkušnja in vir notranje moči, pa tudi kot kompas pri poklicnem ravnanju. Čeprav so vse intervjuvanke verne, se njihova religiozna identiteta in praksa zelo razlikujeta – od institucionalno uokvirjene pripadnosti do samostojne, individualno zasnovane vere. Ključno pri tem je, da vse sogovornice svojo vero doživljajo kot osebno izkušnjo, ki vpliva na njihovo etiko, empatijo, doživljanje smisla ter pristop k delu z ljudmi.

Skupna vsem intervjuvankam je poudarjena potreba po profesionalni distanci – vera se v poklicnem kontekstu nikoli ne pojavlja v vsiljivi ali manipulativni obliki, temveč predvsem kot notranja opora ter izvor vrednot, kot so spoštovanje, pravičnost, potrpežljivost in sočutje. Sogovornice se zelo zavedajo etične odgovornosti in pomena ohranjanja objektivnosti pri delu z uporabniki različnih verskih in kulturnih ozadij, kar se sklada z etičnimi načeli stroke (Banks, 2021).

Vera socialnim delavkam omogoča boljšo odpornost proti stresu in izgorelosti, saj deluje kot duhovni vir stabilnosti in notranje refleksije. Duhovne prakse, kot so molitev, meditacija ali tišina, jim omogočajo obvladovanje čustvenih naporov, ohranjanje fokusa in ponovni stik z osebnimi vrednotami. Te ugotovitve potrjujejo tudi raziskave o vlogi religije pri obvladovanju stresa in psiholoških obremenitev v poklicih pomoči (Pargament, 1997; Koenig et al., 2001).

Raziskava razkriva tudi kritično distanco do cerkvenih institucij. Večina intervjuvank, z izjemo pripadnice Jehovovih prič, izraža zadržanost do institucionalne religije in si prizadeva za bolj odprt, oseben in vključujoč pristop k veri. Cerkev prepoznavajo kot pomembno skupnostno in duhovno središče, a si želijo več fleksibilnosti, dialoga ter spoštovanja individualne poti vere. Tak odnos do cerkve – hkrati kritičen in pripaden – odraža širše trende v sodobni slovenski družbi, kjer se institucionalna pripadnost zmanjšuje, osebna duhovnost pa poglablja (Dragoš, 2020).

Posebej pomembno je, da sogovornice versko raznolikost ne doživljajo kot oviro, temveč kot priložnost za učenje, osebno rast in profesionalni razvoj. Spoštovanje drugih ver in pripravljenost na medverski dialog so pogosti motivi, ki podpirajo idejo, da vera – če je reflektirana in odprta – spodbuja profesionalno občutljivost, etično ravnanje in večkulturno kompetentnost. To potrjujejo tudi njihove izkušnje z uporabniki različnih veroizpovedi, kjer

so se kljub občasnim nesporazumom pokazale visoka raven spoštovanja, prilagodljivosti in iskanja skupnega jezika.

Ena izmed osrednjih ugotovitev raziskave je pomen vključevanja vere v izobraževanje socialnih delavcev. Intervjuvanke so soglasne, da religija in duhovnost nista zgolj zasebna elementa posameznikove identitete, temveč lahko pomembno vplivata na doživljanje stiske, oporne mehanizme ter zaznavanje smisla. Obstoječi študijski programi tega področja pogosto ne obravnavajo dovolj celovito, zato sogovornice predlagajo uvedbo sistematičnih vsebin, ki bi prispevale k večji verski pismenosti in strokovni občutljivosti.

Poleg tega rezultati kažejo, da socialne delavke – tudi kadar izhajajo iz stroge institucionalne religije – uspešno ohranjajo profesionalno držo. Vera jim ne preprečuje strokovnega delovanja, ampak jih pogosto dodatno opolnomoči za delo z ljudmi v stiski, še posebej, če je razumljena kot notranji vir, ne pa kot ideološko orodje.

V širšem kontekstu se rezultati ujemajo z ugotovitvami javnomnenjskih raziskav (npr. Vrednote VII, CJMMK, 2021), ki kažejo na postopno sekularizacijo, a hkrati tudi individualizacijo in pluralizacijo duhovnosti v Sloveniji. Vera ni več razumljena zgolj kot pripadnost določeni cerkvi, temveč kot osebna izbira in sredstvo duhovne samouresničitve.

Na podlagi izvedene raziskave lahko sklenemo, da vera socialnim delavkam predstavlja pomemben osebni vir moči, ravnotežja, smisla in etične orientacije, ki lahko pozitivno vpliva na kakovost njihovega poklicnega delovanja. Vera – če je reflektirana, odprta in etično uravnotežena – ni ovira, temveč dragocen vir notranje stabilnosti in profesionalne zrelosti.

6. PREDLOGI

Na podlagi analiziranih ugotovitev in uvida v kompleksno vlogo vere v življenju socialnih delavk podajam naslednje predloge, ki se nanašajo na tri ključna področja: (1) izobraževanje socialnih delavcev, (2) prakso socialnega dela ter (3) nadaljnje raziskovanje.

6.1. Izobraževanje

- Vključitev vsebin o veri in duhovnosti v študijske programe: V okviru dodiplomskega in podiplomskega študija socialnega dela naj bodo sistematično vključene vsebine o religiji, duhovnosti in verski raznolikosti kot sestavni del razumevanja človekove identitete, socializacije in doživljanja stiske.
- Razvijanje religijske pismenosti kot strokovne kompetence: Študijski programi naj spodbujajo znanje o različnih religijah, verskih praksah in vplivu duhovnosti na človekovo duševno zdravje, kar bo bodočim socialnim delavcem omogočilo boljšo poklicno pripravljenost za delo v versko pluralni družbi.
- Uvajanje refleksivne prakse: V izobraževanje naj bodo vključene metode (npr. supervizija, delavnice, študije primerov), ki omogočajo študentom kritično razmišljanje o lastnih vrednotah in prepričanjih ter o tem, kako ti vplivajo na njihovo strokovno ravnanje.

6.2. Praksa socialnega dela

- Spodbujanje etične rabe vere v praksi: Socialne delavke in delavci naj bodo spodbujani k uporabi osebne vere kot vira notranje podpore, pri čemer je ključnega pomena spoštovanje profesionalne distance in osebne avtonomije uporabnikov. Vključevanje vere v delo naj bo vedno odvisno od želja uporabnika in izvedeno na nevsiljiv, spoštljiv način.
- Usposabljanja za delo z versko raznolikimi uporabniki: Priporočljivo je organizirati izobraževanja za zaposlene v socialnovarstvenih ustanovah o tem, kako kompetentno in občutljivo delovati v okoljih z raznolikimi verskimi ozadji.
- Spodbujanje medverskega dialoga in kulturne senzibilnosti: Praksa socialnega dela naj spodbuja sodelovanje z verskimi skupnostmi, kjer je to smiselno, ter razvijanje pristopov, ki temeljijo na spoštovanju različnosti in etičnem dialogu.

6.3. Nadaljnje raziskovanje

- Kvantitativne raziskave o vplivu vere v socialnem delu: Smiselno bi bilo izvesti širšo raziskavo med socialnimi delavci po Sloveniji, ki bi s pomočjo anket preučila, v kolikšni meri vera vpliva na njihovo delo, vrednote, doživljanje stresa ter odnose z uporabniki.
- Primerjalne raziskave po verskih skupnostih: Priporočljivo bi bilo preučiti, ali obstajajo razlike v profesionalnih pristopih glede na pripadnost različnim verskim tradicijam (npr. katolicizem, protestantizem, manjše verske skupnosti).
- Analize uporabniške perspektive: Nadaljnje raziskave naj vključujejo tudi uporabnike socialnovarstvenih storitev in njihova pričakovanja, izkušnje ter poglede na vlogo vere in duhovnosti v procesu pomoči.

7. VIRI IN LITERATURA

- Beck, U. (2009). Lastni Bog: o zmožnosti religij za mir in njihovem potencialu. Ljubljana: Študentska založba.
- Center za raziskovanje javnega mnenja. (2021). Vrednote slovenskega javnega mnenja 7. https://www.cjm.si/wp-content/uploads/2021/10/VREDNOTE-7-WEB.pdf
- Črnič, A. (2001). Teorija in praksa definiranja religije. Teorija in praksa: revija za družbena vprašanja, 38(6), 1004–1016.
- Dragoš, Srečo (2020). Erozija religioznosti v slovenskem javnem mnenju in med študent(kam)i socialnega dela. Socialno delo, letnik 59, številka 1, str. 29-49. Pridobljeno s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/2_dragos.pdf/2020062312145319/
- Dudley, J. R. (2016). Spirituality matters in social work: Connecting spirituality, religion, and practice. *Routledge*.
- Durkheim, É. (1995). *The elementary forms of religious life* (K. E. Fields, Trans.). New York: Free Press. (Izvirno delo izdano 1912).
- Furness, S., & Gilligan, P. (2010). Religion, belief and social work: Making a difference. *The Policy Press*.
- Holbach, P. H. D. (2011). Razkrito krščanstvo ali Pregled načel in učinkov krščanske religije. Ljubljana: Krtina.
- Inglehart, R., & Welzel, C. (2005). *Modernization, cultural change, and democracy: The human development sequence*. Cambridge University Press.
- Holloway, M, & Moss, B. (2010a). Spirituality and Social Work. London: Palgrave Machmillan.
- Holloway, M., & Moss, J. (2010b). *Spirituality in social work: A cultural approach*. Oxford University Press.
- Juhant, J. (2000). Kaj pomeni religija za človeka: Znanstvena podoba religije. Ljubljana: Teološka fakulteta.
- Juhant, J. (2012). Človek in religija. Ljubljana: Teološka fakulteta.
- Kerševan, M. (1975). *Religija kot družbeni pojav*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Kerševan, M. (1989). *Religija in slovenska kultura: ljudska religioznost, civilna religija in ateizem v Sloveniji*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

- Kerševan, M. (1994). Religija kot predmet znanosti. Raziskovalec: strokovna revija o raziskovalni in inovacijski politiki, 24, 46–58.
- Kwan, C. K., Yeung, J. W. K., & Kong, C. Y. W. (2020). The impact of religion/spirituality on social workers' daily practice. *Ljetopis socijalnog rada, 27*(3), 543–561. Pridobljeno s www.researchgate.net/publication/351111908_The_Impact_of_ReligionSpirituality_on_Social_Workers%27_Daily_Practice?utm_source=chatgpt.com
- Luckmann, T. (1997). Nevidna religija. Ljubljana: Krtina
- Petrič, A. (2016). Religija v socialnem delu (Diplomsko delo). Pridobljeno 21. 12. 2023 s https://egradiva.fsd.uni-lj.si/search/extshow/1785
- Rivis-Tipei, I. (2023). The Role of Religion in Contemporary Society – Mapping a Research Itinerary. RAIS Jounal for Social Sciences, 7, 2, 113–119.
- Smart, N. (1997). Dimensions of the Sacred: An Anatomy of the World's Beliefs. University of California Press.
- Smith, C. (2017). *Religion: What It Is, How It Works, and Why It Matters* [pdf]. Princeton University Press. Pridobljeno 20. 3. 2024 s https://nukweb.nuk.uni-lj.si/login?url=https://www.degruyter.com/openurl?genre=book&isbn=9781400887989
- Stark, R., & Bainbridge, W. S. (2007). Teorija religije. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Woodhead, L. (2009). Krščanstvo: zelo kratek uvod. Ljubljana: Krtina.
- Zahl, M. A. (2006). Vključevanje duhovnosti v prakso socialnega dela. Socialno delo, 45, 3–5, 127–133.

8. PRILOGE

8.1. Zapisi intervjujev

8.1.1. Intervju A

A: Zdravo. Hvala ker si sprejela povabilo na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej in ga bova preskočile. Ali imaš še kakšno vprašanje ali začneva?

Va: Lahko začneva.

A: Najprej me zanima, kako bi opredelila svojo vero oziroma svoje osebno verovanje?

Va: Svojo vero bi opredelila kot dar, ki me izpolnjuje in daje moči (A1). To je nekaj, iz česar črpam moč, ki je ne bi imela, če ne bi bila verna (A2). Vera mi predstavlja notranjo moč za premagovanje težav, vsakodnevnih izzivov in bojev, ki jih življenje prinaša (A3). Ko molim, čutim, da imam podporo, ki mi pomaga preživeti (A4), in da imam potencial, da se lažje spopadem s svetom okoli sebe (A5). Vera mi daje tisti notranji mir, ki me omogoči, da včasih 'lažje zadiham' (A6) v tem hitro tekočem življenju.

Zame vera ni le nekaj, kar opravljam iz navade, temveč je temelj mojega vsakdana (A7). Ko sledim svoji veri, sledim njenemu naravnemu ritmu (A8), in to je trenutek, ko se počutim najboljše, najbolj v stiku s sabo in s svojo notranjo močjo (A9). Vera mi daje občutek podpore, saj verjamem, da nisem nikoli sama (A10), da je vedno nekdo, ki me spremlja in vodi skozi življenje. Včasih, ko sem v stiski, je to vera tista, ki mi pomaga najti pot iz teme (A11) in me osvetli s tolažbo, ko ne najdem odgovora nikjer drugje (A12).

Verjamem, da nas vera oblikuje in omogoča, da postanemo boljši ljudje (A13), da imamo več potrpljenja in ljubezni do drugih (A14). Je osnova mojega miru, zmožnosti za rast in spopadanje z vsemi izzivi (A15), ki jih življenje prinaša. Ko sem zvesta svoji veri, čutim, da sem v skladu z naravo in z duhovnim svetom okoli sebe (A16).

A: Zanimivo. Se ti zdi, da se je tvoja vera skozi leta spreminjala? Si bila vedno tako povezana z njo? S katero religijo bi rekla, da se identificiraš?

Va: Vzgojena sem bila v katoliško vero in tudi danes se še vedno identificiram z njo (A17). Vendar pa je moja vera precej širša in globlja od same institucije (A18), torej od cerkve. Svojo vero dojemam bolj naravno, kot pa jo dojemam v okviru cerkve kot institucije. Mogoče mi je vzgoja v katoliško cerkveno skupnost dala temeljne osnove, predvsem v smislu znanja o Bogu (A19), vendar je bilo to le izhodišče. Ta religiozna vzgoja mi je pomagala v začetnih letih, vendar sem skozi življenje razvila svoj lasten, bolj oseben pogled na vero (A20).

Vera je postala zame nekaj, kar presega zgolj cerkvene dogme in obrede (A21). To je nekaj, kar doživljam v vsakodnevnem življenju – kar me podpira in vodi v vseh izzivih, ki jih prinaša. Na svoji poti sem spoznala, da od religije jemljem tisto, kar mi osebno pomaga (A22), tisto, kar me podpira v mojem življenju. Moja vera ni več le

povezava z institucijo, temveč z nečim širšim in globljim (A23). Vera je zame vir notranje moči, ki me spremlja v vseh fazah mojega življenja.

Seveda pa se je moja vera skozi leta spreminjala. Nekoč sem morda verjela bolj v rituale in zakone, ki jih predpisuje cerkev, danes pa se bolj osredotočam na notranji občutek povezanosti z nečim večjim (A24). Verjamem, da vera ni nekaj, kar je zamejeno z eno določeno institucijo, temveč je globoko osebna stvar, ki se oblikuje skozi življenjske izkušnje (A25). S časom sem spoznala, da je vera tista, ki me podpira v trenutkih negotovosti, da je to moj notranji svet, ki me ohranja v ravnovesju in me vodi skozi življenje (A26).

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

Va: Vera je nekaj, kar ti lahko pomaga in je v bistvu dar (A27). S tem, ko veruješ, se zavedaš, da ima življenje tudi svojo duhovno dimenzijo (A28), kar odpira povsem nove možnosti za raziskovanje – tako same vere kot tudi samega sebe. Ta duhovna dimenzija ni le nekaj abstraktnega, ampak je nekaj, kar te lahko resnično podpira in usmerja v vsakdanjem življenju (A29). V tem prostoru vere lahko poiščeš svojo notranjo moč, tolažbo in podporo, ki te spremljajo v vseh fazah življenja (A30).

Verovanje ti ponuja tudi občutek povezanosti z nečim večjim od nas, s svetom, ki presega le materialne stvari (A31). To ni le iskanje odgovora na vprašanja o tem, kaj je smisel življenja, ampak je tudi iskanje ravnovesja in notranjega miru (A32). Vera omogoča, da se povežemo z nečim večjim, kar nas presega, in to ti lahko da občutek varnosti in stabilnosti. Ko se zanašaš na vero, postaneš bolj odprt za doživljanje sveta in sebe na globlji ravni (A33).

Verovanje je tako kot raziskovanje nečesa nevidnega, vendar občutljivega – tistega, kar ti pomaga, da najdeš svojo pot, tisti notranji kompas, ki te vodi v težkih trenutkih (A34). Zame vera ni le nekaj, kar si izberemo iz prepričanja, temveč nekaj, kar nas oblikuje in nam pomaga rasti kot osebe (A35).

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

Va: Rekla bi, da imajo vse institucije svoje pluse in minuse. Vsaka institucija na nek način omejuje ljudi, tako da tudi religija ni izjema (A36). Moje mnenje je, da nas Bog nikoli ne omejuje na način, kot nas omejujejo religije (A37). Zlasti katolištvo, skozi zgodovino in še danes, pogosto deluje zelo omejujoče (A38). Pogosto nas učijo, da bomo kaznovani, če bomo naredili kaj narobe. A jaz osebno ne verjamem, da bi Bog kogarkoli kaznoval (A39). Moje razumevanje katoliškega nauka temelji na ljubezni Boga, ki presega vso človeško ljubezen (A40). Verjamem v odrešitev vseh, ne zgolj peščice ljudi.

Zgodovina je polna primerov, ko so cerkvene institucije izkrivile sporočilo ljubezni, ki ga je prinašal Jezus, in so v imenu Boga širile vero skozi nasilje in prisilo (A41). Ta način širjenja vere, tudi če je privedel do širjenja krščanske vere po svetu, je šel proti naravi Boga, ki temelji na ljubezni in svobodni volji (A42).

Pomemben vidik vsake institucije je tudi hierarhija, kjer je en del ljudi nadrejen drugemu. Duhovni svet pa tega ne pozna (A43). V duhovnem svetu, če nekomu daš položaj, ga daš, ker ga spoštuješ, ker ga smatraš za vrednega, ne pa zato, ker bi bil neko oblastno telo, ki ti je to naložilo (A44). Ko se verovanje spremeni v hierarhijo, izgine prostor za pristno prijateljstvo in medsebojno spoštovanje (A45).

Religija pa vseeno nudi usmeritev in občutek pripadnosti, skupnost, ki je lahko zelo koristna (A46), a se zavedam, da je ta lahko boljša ali slabša, odvisno od tega, kako jo živimo (A47). Vendar pa se v kontekstu religije strinjam, da potrebujemo določeno strukturo. Religija potrebuje neko organizacijo, da ni popolnoma razpršena (A48). A hkrati mislim, da bi morala biti vera svobodna, odprta in pristna – nekaj, kar nas povezuje z nečim večjim, ne pa nekaj, kar nas omejuje in nam nalaga strah pred kaznijo (A49).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

Va: Ne poznam dovolj drugih religij, da bi imela izoblikovano konkretno mnenje o njih (A50), vendar upam, da niso tako omejujoče kot nekateri vidiki katoliške cerkve (A51) in da dajo posamezniku dovolj prostora za raziskovanje duhovnega sveta ter samega sebe (A52). Po mojem mnenju so vse religije na neki način poti do istega Boga (A53), vendar vsaka ta pot ponuja svojo edinstveno interpretacijo in način iskanja (A54).

Vera, kot jo razumem, je nekaj, kar naj bi nas povezovalo, ne pa delilo, in verjamem, da v vseh religijah obstaja iskanje enega skupnega cilja – duhovne rasti in povezanosti z nečim večjim (A55). Jaz sem se odločila za pot katoličtva, vendar pa spoštujem tudi druge poti in sem odprta za različne poglede na vero in duhovnost (A56). Morda so v drugih religijah načini, ki nam ponujajo drugačne poti, vendar pa menim, da vse religije iščejo mir, ljubezen in razumevanje med ljudmi.

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

Va: Po moje so vse religije le poti do istega boga (A57). Vendar si pa vsaka to pot predstavlja na drugačen način (A58). Jaz sem izbrala pot katoličtva, ker sem bila v to vzgojena (A59), ta pot mi je bila najbolj predstavljena in jo tudi sama najbolje poznam (A60).

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

Va: Vedno ko pridem v stik z ljudmi druge vere, se potrudim, da pristopim s pozitivno radovednostjo in odprtostjo (A62). Zanimanje za njihovo vero in kulturo mi pomaga razviti bolj poglobljen pogled na svet in razumevanje, ki presega le površinske razlike (A63). Če z osebo uspem vzpostaviti osebni kontakt, se mi velikokrat razblinijo strahovi ali predsodki, ki sem jih morda imela o njihovi religiji ali kulturi (A64). Tovrstne izkušnje so me naučile, da so mnogi naši strahovi in predsodki zasidrani v nepoznavanju in neizkušenju (A65). Ko se povežem z drugimi, spoznam, da imamo vsi skupne vrednote, kot so spoštovanje, ljubezen in želja po miru (A66).

Zanimivo je, kako pogosto se pri takih stikih razkrije, da kljub razlikam v veri in kulturi vsi iščemo enake temeljne stvari v življenju – sprejetost, ljubezen in smisel (A67). Ko se pogovarjam z ljudmi iz različnih religijskih ozadij, se pogosto zavedam, kako zelo lahko so naše misli in prepričanja oblikovane s strani naše vzgoje in okolja (A68). V teh pogovorih sem spoznala, da vsak posameznik išče svojo pot, vendar so ti različni "poteki" pogosto podprti z enakimi osnovnimi načeli, ki vodijo našo potrebo po dobrem in pravičnem svetu (A69).

Z vsakim takim srečanjem sem bolj odprta in pripravljena sprejeti in razumeti druge (A70). Ne glede na to, ali gre za muslimane, budiste, judje ali ljudi iz drugih verskih skupin, vedno se trudim, da bi se postavila v njihov položaj in poskušala razumeti njihov pogled na svet (A71). To ne pomeni, da moram nujno sprejeti vse njihove

prepričanja, vendar me bogatijo in širijo moj obzorje (A72). Tako sem tudi bolj spoštljiva do njihovih ritualov, prepričanj in običajev, kar pripomore k bolj harmoničnim in spoštljivim odnosom, ki temeljijo na razumevanju, ne na prepričanjih, ki nas ločujejo (A73).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

Va: Pri svojem delu kot socialna delavka vedno stremim k temu, da sem pozorna na svojo vlogo in nalogo v odnosu do drugih (A74), še posebej, ko pride v stik z ljudmi različnih verovanj. Pomembno se mi zdi, da se zavedam, zakaj sem tam – moja naloga ni, da delujem kot vernica, temveč kot socialna delavka, ki nudi podporo in pomoč ljudem (A75). Nikoli ne bi izkoristila svojega poklica, da bi komurkoli predstavljala svojo vero ali jih prepričevala (A76), da je edina prava. Seveda pa se trudim, da ne izpostavljam svoje vere v delovnem okolju, razen če to izrecno zaželi sogovornik (A77), saj je moj glavni cilj pomagati ljudem, ne pa vključevati verskih prepričanj v profesionalni prostor.

Ko imam priložnost sodelovati z ljudmi drugih verovanj, se trudim pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem (A78). Zanimanje za njihovo vero ali kulturo ter spoštovanje teh vrednot sta ključnega pomena za ustvarjanje dobrega odnosa (A79). Ko uspem vzpostaviti osebni kontakt, velikokrat ugotovim, da se razblinijo strahovi in predsodki (A80), ki sem jih mogoče imela v preteklosti. Ko pogledamo drug drugega skozi prizmo sočutja in spoštovanja, se razlike zmanjšajo (A81), saj se osredotočimo na skupne vrednote, kot so ljubezen, razumevanje in mir.

V delu se vedno trudim slediti Jezusovemu zgledu in v vsakem odnosu pristopiti z odprtostjo in srcem (A82). Čeprav je lažje delati z ljudmi, ki imajo podobna prepričanja kot jaz, je zame prav tako pomembno sodelovati z ljudmi z različnimi pogledi (A83), saj to širi mojo perspektivo in znanje. V takšnih primerih se trudim, da se osredotočim na kulturne posebnosti in spoštujem pravila drugih (A84) – na primer, ko se odpravim z mladostniki iz različnih verskih skupnosti, kot so muslimani, prilagodim prehrano in pripravim sendviče brez svinjine (A85). To je pomemben korak k spoštovanju njihovih verovanj in kultur, kar mi pomaga bolje razumeti in pomagati ljudem, ki jih podpiram.

Vse te izkušnje me učijo, da je najpomembnejše v vsakem odnosu pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem (A86).

A: Ali si se že kdaj znašla v konfliktu s sogovornikom pri svojem delu, zaradi drugačne verske pripadnosti? Kako si reagirala v takem primeru?

Va: Pri delu se trudim ustvariti okolje, kjer so ljudje sprejeti takšni, kot so, ne glede na njihovo veroizpoved (A87). Zavedam se, da so včasih mnenja o religiji ali prepričanjih lahko zelo različna, vendar se vedno trudim, da spoštujem te razlike (A88). Seveda se lahko pojavijo situacije, ko se stališča ne ujemajo, vendar verjamem, da je najpomembnejša pripravljenost na razumevanje in dialog (A89). Če se že znajdem v situaciji, kjer se mnenja zelo razlikujejo, se raje umaknem in poskušam situacijo obvladati s hladno glavo ter premišljenim pristopom. (A90).

V takih primerih si ne dovolim, da bi se verske razlike sprevrgle v konflikt. (A91) Poskušam pristopiti s spoštovanjem do sogovornika, saj sem prepričana, da so vsi ljudje vredni enakega spoštovanja, ne glede na

njihove prepričanja. (A92) Ko se osredotočim na vrednote, kot so ljubezen, sočutje in razumevanje, postanejo razlike manj pomembne in večkrat se najdejo skupne točke, ki omogočijo napredovanje v pogovoru. (A93)

Vera mi daje zavedanje o tem, kdo sem, in pomaga tudi pri tem, da lahko sprejmem in razumem druge ljudi. (A94) Tako v vsakem odnosu poskušam biti samo človek, ki se osredotoča na skupne vrednote in ne na verske razlike. (A95) Moja naloga ni, da bi v razgovoru vsiljevala svoje prepričanje, ampak da bi ustvarila prostor za razumevanje in sodelovanje, ki temelji na spoštovanju. (A96)

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

Va: Če je s strani sogovornika zaželeno, npr. ko delam na terenu ali na telefonu in izvem, da je oseba verna, jo povabim k skupni molitvi ali pa k skupnemu branju verskih knjig. (A97) Svojo vero vključim v svoje delo predvsem takrat, ko se pokaže priložnost in ko sogovornik sam izrazi, da mu vera veliko pomeni in da mu lahko pomoč na tem področju koristi. (A98) Takrat lahko vključim vero v najin odnos, vendar vedno spoštujem osebni prostor in meje sogovornika. (A99)

Poleg tega verjamem, da vera ni le nekaj, kar počnemo v posebnih trenutkih, ampak da lahko skozi celoten odnos z ljudmi vključiš vrednote, kot so sočutje, razumevanje in potrpežljivost, ki so pomemben del vere, ne da bi neposredno govorili o njej. (A100) Če sogovornik izrazi željo po tem, da bi mu vera pomagala v njegovem procesu zdravljenja, soočanju z izzivi ali življenjskimi vprašanji, sem pripravljena deliti to podporo. (A101) S tem, ko vključim vero, ne želim vsiljevati svojih prepričanj, ampak želim biti v oporo. (A102)

Zelo pomembno se mi zdi, da se v takih situacijah vedno zavedam svoje vloge in spoštovanja do druge osebe. (A103) Verjamem, da vera, ko je vključena s spoštovanjem in sočutjem, omogoči globlji in pristnejši stik, ki je lahko v veliko pomoč. (A104) V nekaterih primerih lahko preprosto skupna molitev ali branje Svetega pisma pomaga ne samo pri čustvenem počutju, ampak tudi pri iskanju notranje moči in tolažbe, ki je lahko ključna pri premagovanju težav. (A105) Tako pogosto opažam, da te duhovne prakse ne prinesejo le duhovne podpore, ampak tudi čustveno in psihološko moč, ki jo ljudje v težkih trenutkih zelo potrebujejo. (A106)

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

Va: Vera mi pri delu večinoma pomaga, saj mi omogoča, da se s pomočjo molitve pomirim ali pa dobim pogum za soočanje z izzivi, ki se pojavijo. (A107) Velikokrat se med odmorom umaknem na stran in opravim hitro molitev, da se zberem in osvežim svoje misli. (A108) Ta notranja duhovna praksa me podpira v trenutkih stresa ali negotovosti ter mi daje moč za delo, še posebej v situacijah, ko potrebujem potrpljenje in jasnost. (A109)

Vendar pa vera lahko včasih tudi ovira. (A110) Pogosto se zgodi, da me ljudje, ki me ne poznajo in ne vedo, da vera pri meni pomeni odprtost in sprejemanje, vidijo kot nekoga, ki je preveč fanatičen in tako težko sodelujejo z mano. (A111) Seveda pa so takšni primeri precej redki. (A112) Ko do njih pride, se vedno potrudim, da situacijo rešim na spoštljiv način in poiščem skupne temelje, ki nas lahko povežejo. (A113) Čeprav včasih izpade, kot da smo v popolnem nasprotju, pogosto ugotovim, da izhajamo iz zelo podobnih vrednot – ljubezni, ki jo vsak na svoj način išče. (A114) Jaz črpam ljubezen od Boga, drugi pa jo iščejo v različnih oblikah. (A115) V takih trenutkih menim, da je ključ do rešitve spoštovanje in razumevanje drug drugega (A116), saj ljubezen in spoštovanje presegata razlike v prepričanjih. (A117)

Zato bi rekla, da kljub temu, da nekateri ljudje poskušajo zanikati obstoj Boga ali me prepričati, da sem v svoji veri napačna, nikoli ne morejo odvzeti mojega osebnega odnosa do Boga. (A118) Ta ljubezen, ki jo čutim do njega, je nekaj globoko v meni in ni odvisna od mnenja drugih. (A119)

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

Va: Vera mi predstavlja izjemen vir moči, tako v življenju kot tudi pri delu. (A120) Da imam vero, mi pomaga pogledati na življenje širše in mu dati smisel (A121). Molitev je zame način sprostitve, ki mi omogoči, da se umirim in osredotočim. (A122) Pomaga mi spoštovati druge ljudi ter me prizemlji v vsakdanjem življenju, saj me spomni, da smo si vsi enaki in vredni enakega spoštovanja, ne glede na okoliščine. (A123)

Vera mi daje moč, da v vseh svojih odnosih, tako v službi kot v zasebnem življenju, ohranjam spoštovanje do drugih. (A124) Na delu, ko imam vlogo socialne delavke, mi vera pomaga, da se zavedam, da smo si vsi enaki v duhovnem smislu. (A125) Čeprav imam v tem delovnem okolju določeno avtoriteto, me vera spomni, da v duhovnem svetu nismo razdeljeni na nadrejene in podrejene. (A126) Na nek način me vera prizemlji, saj me opozori, da sem v duhovnem svetu enaka vsakemu, s katerim delam (A127), bodisi uporabniku bodisi nadrejenemu.

Ta pogled na enakost seveda ne pomeni, da zavračam potrebo po hierarhiji v delovnem okolju, vendar vera podre vse tiste hierarhije, ki jih ustvarijo verske institucije. (A128) Vera me spominja, da smo si med seboj bratje in sestre, ki si zaslužimo enakopravnost in spoštovanje. (A129) Zato, kadar imam opravka z ljudmi, mi vera pomaga, da vidim v njih človeka, ki si zasluži vse tisto, kar želim tudi sama – razumevanje, sprejemanje in spoštovanje. (A130)

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

Va: Menim, da bi bilo koristno, če bi se na fakulteti za socialno delo več učili o različnih religijah, kulturah in svetovnih pogledih, tudi o ateizmu, saj bi to omogočilo boljše razumevanje drugih (A31). Seveda to ne pomeni, da bi morali promovirati eno vero, ampak da bi pridobili znanje o različnih prepričanjih, kar bi nam lahko pomagalo pri delu z ljudmi iz različnih kulturnih in verskih okolij (A132). Verjamem, da bi to pripomoglo k večji odprtosti in spoštovanju v družbi, saj se prevečkrat srečujemo z nesporazumi in predsodki, še posebej v povezavi z religijami (A133).

Vendar pa menim, da bi bilo izobraževanje o tem področju smiselno že na nižjih stopnjah izobraževanja, ne le na fakulteti (A134). Če tega ne učimo otrok že v osnovni šoli, se mi zdi skoraj utopično razmišljati, da bi se to učinkovito uvedlo na višjih stopnjah (A135). Po mojem mnenju bi morali najprej vzgajati otroke v duhu spoštovanja različnosti in razumevanja, da bi to lahko kasneje prenesli tudi v svojo poklicno pot (A136). Na žalost pa se naš izobraževalni sistem še vedno ni pripravljen povsem osredotočiti na to področje.

Naša družba se še vedno sooča s prevelikimi razlikami in pomanjkanjem spoštovanja med ljudmi, še posebej pa med različnimi verskimi skupinami (A137). Več izobraževanja o tem bi pomagalo zmanjšati predsodke in omogočilo boljšo integracijo ljudi z različnimi prepričanji v vsakdanje življenje (A138).

A: Hvala za poglobljene odgovore in za tvoj čas!

Va: Hvala tudi tebi, vesela sem, da lahko delim svoje misli o tej pomembni temi.

8.1.2. Intervju B

A: Živjo. Najprej hvala, da si si vzela čas za ta pogovor. Intervju bo potekal približno eno uro, pripravljenih imam nekaj vprašanj, prosila bi te le, da se pri odgovorih ne zadržuješ in poveš vse kar ti pride na misel. Če kdaj kakega vprašanja neboš razumela, me lahko brez problema ustaviš in bom vprašanje povedala drugače. Te še kaj zanima ali lahko začneva?

Ž: Lahko.

A: Začniva torej s prvim vprašanjem. Kako bi opredelila svojo vero in kaj ti pomeni?

Ž: Moja vera je temelj mojega življenja (B1). Sem protestantka, vendar mi vera ne pomeni zgolj pripadnosti neki instituciji, temveč predvsem globoko oseben odnos z Bogom (B2). Vera mi daje občutek varnosti, miru in notranje stabilnosti (B3) – še posebej v trenutkih, ko se soočam z izzivi ali težkimi odločitvami. Vera me vodi v vsakdanjem življenju. Pomembno mi je, da živim v skladu z Božjo besedo (B4), da skušam biti poštena, sočutna, pravična in da ravnam z ljubeznijo do drugih. Molitev in branje Svetega pisma mi pomagata ohranjati ta stik z Bogom (B5) – tam pogosto najdem moč, tolažbo in usmeritev. Vera ni nekaj, kar nosim samo ob nedeljah, ampak nekaj, kar je prisotno v vseh vidikih mojega življenja (B6).

A: Torej se identificiraš s protestantsko vero? Si že od vedno čutila to osebno povezanost z Bogom? Se ti zdi, da se je tvoja vera skozi leta spreminjala?

Ž: Tako je, sem evangeličanka, torej protestantka (B7). Vera mi veliko pomeni – ni le del moje družinske tradicije, ampak tudi aktiven del mojega vsakdanjega življenja (B8). Redno obiskujem bogoslužja in sodelujem pri cerkvenem življenju (B9), kar mi daje občutek pripadnosti in me duhovno bogati.

Moja vera se je skozi leta vsekakor razvijala in poglabljala (B10). Kot otrok sem bila vzgojena v protestantski veri, vendar sem z odraščanjem začela osebno raziskovati, kaj vera pomeni zame. Sprva sem jo razumela predvsem kot del navad in obredov, a sčasoma sem spoznala, da gre za veliko več – za odnos z Bogom (B11), ki je intimen, oseben in stalen. Danes vera zame ni nekaj, kar je omejeno na nedeljska bogoslužja, temveč nekaj, kar živi z menoj v vsakem trenutku – v odločitvah, v odnosih, v izzivih in v hvaležnosti (B12).

Osebna povezanost z Bogom je postala vir notranje moči, miru in upanja (B13). Ko se znajdem v težkih trenutkih, se oprem na molitev, na Božjo besedo, ki me opominja, da nisem sama. Prav tako pa me vera spodbuja k temu, da živim po vrednotah, kot so ljubezen, poštenost, spoštovanje in sočutje (B14) – ne le do tistih, ki razmišljajo enako, ampak tudi do tistih, ki so drugačni (B15).

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

Ž: Vera je zame temeljna življenjska usmeritev in vir notranjega miru (B16). Že od mladosti jo doživljam kot način iskanja smisla v svetu, ki pogosto ni preprost ali jasen. Verovanje mi pomaga razumeti, da moje življenje ni zgolj skupek naključij, ampak ima svoj namen (B17) in globlji pomen. Daje mi občutek, da sem del nečesa večjega (B18), da moje delovanje ni brez učinka in da ima tudi trpljenje svoj kontekst.

Zame vera ni le osebno prepričanje v obstoj Boga, temveč način življenja (B19). Vodi me k temu, da iščem, kar je pravično, ljubeče in pošteno, ter da se trudim biti dobra sočloveka (B20) – ne glede na okoliščine. Navdihuje me, da poskušam vsak dan prispevati k boljšemu svetu, tudi z majhnimi dejanji ljubezni in podpore (B21).

Vera mi pomeni tudi odprtost – do ljudi, do različnih pogledov, do življenjskih izkušenj drugih (B22). Verjamem, da nas Bog kliče k poslušanju, k sprejemanju in k pomoči tistim, ki so v stiski (B23). Ko srečam nekoga, ki trpi ali išče smisel, se trudim prisluhniti z razumevanjem in brez sodbe – tudi to je zame del moje vere (B24).

Zato lahko rečem, da je vera v mojem življenju nekaj zelo živega, nekaj, kar me vsak dan usmerja, opogumlja in mi daje občutek, da nikoli nisem sama (B25).

A: Kakšen pa je tvoj osebni pogled na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

Ž: Kot protestantka imam pozitiven odnos do cerkvene skupnosti, ki jo doživljam kot varen prosto (B26)r, kjer se srečujem z drugimi verniki, skupaj rastemo v veri in si nudimo medsebojno podporo (B27). Cerkev mi pomeni veliko – je kraj, kjer lahko najdem duhovno oporo, kjer se spodbuja medsebojna solidarnost, ter kjer se udejstvujem v skupnih dejavnostih, ki prispevajo k skupnosti.

Hkrati pa menim, da religija – oziroma cerkvena institucija – ne bi smela omejevati posameznika v njegovem iskanju Boga. Pomembno se mi zdi, da cerkev ne postane preveč tog sistem pravil ali obredov (B28), ki zasenčijo bistvo vere – to pa je odnos z Bogom in življenje po vrednotah ljubezni, sočutja, pravičnosti in iskrenosti (B29). Cerkev naj bi bila prostor svobode, kjer lahko vsakdo razvija svojo vero na način, ki ga nagovarja (B30).

Zame je bistvenega pomena, da cerkev ne sodi, ampak podpira. Da je odprta tudi za iskalce, dvomljivce, tiste na robu (B31) – kajti vera je pot, ki je pri vsakem drugačna (B32). Cerkev ima moč biti prostor rasti, dialoga in medsebojne povezanosti – a le, če ostane vključujoča, poslušajoča in prilagodljiva duhovnim potrebam današnjega časa (B33).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

Ž: Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem (B34). Verjamem, da ima vsak človek svojo pot iskanja smisla, resnice in povezanosti z nečim večjim (B35). Čeprav mi je krščanska vera najbližja, globoko cenim tudi druge duhovne poti in prepričanja. V mnogih religijah prepoznavam skupne vrednote – kot so sočutje, ljubezen do bližnjega, spoštovanje, pravičnost (B36) – in mislim, da nas te temeljne vrednote lahko povezujejo, namesto da nas ločujejo (B37).

Zdi se mi pomembno, da smo v medverskem dialogu pripravljeni poslušati in razumeti druge, brez občutka večvrednosti (B38). Bog ni omejen le na en jezik, eno kulturo ali en način čaščenja (B39). Prav nasprotno – verjamem, da deluje na različne načine in da se lahko vsakdo poveže z Njim na način, ki mu je blizu (B40).

V svojem življenju in tudi delu vedno skušam ohranjati odprtost za pogovor o veri, ne glede na to, iz katere tradicije prihaja sogovornik (B41). Vera ni nekaj, kar bi smelo deliti – lahko pa nas bogati, če smo pripravljeni prisluhniti drug drugemu (B42).

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

Ž: Ne, ne bi rekla, da obstaja samo ena prava religija (B43). Zame osebno je krščanstvo, natančneje protestantska vera, pot, ki mi najbolj odgovarja in mi daje smisel, toda verjamem, da se Bog lahko razodeva ljudem na različne načine (B44). Ljudje prihajamo iz različnih kulturnih, zgodovinskih in osebnih ozadij (B45), zato se mi zdi naravno, da obstajajo različne poti do duhovnosti.

Pomembno se mi zdi, da ne presojamo vere drugega, temveč skušamo razumeti (B46), kaj mu pomeni in kako jo živi. V mnogih religijah prepoznam skupne temelje – iskanje smisla, hrepenenje po ljubezni, potrebo po sočutju, pravičnosti in notranjem miru (B47). Te vrednote so po mojem mnenju bolj pomembne kot to, katero versko pot kdo izbere (B48).

Bog je večji od naših predstav in omejitev (B49), zato verjamem, da deluje tudi onkraj meja posamezne religije (B50). Zame osebno je Jezus Kristus pot, po kateri iščem resnico in življenje (B51), a spoštujem tudi druge poti, saj verjamem, da lahko vsi rastemo v razumevanju in ljubezni (B52), ne glede na to, iz katere vere prihajamo.

A: Si bila skozi življenje velikokrat v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

Ž: Da, večkrat sem bila v stiku z ljudmi, ki pripadajo drugačnim veram (B53) – tako v osebnem kot tudi poklicnem življenju. Srečala sem muslimane, katolike, pravoslavne, pa tudi ljudi, ki so bolj usmerjeni v vzhodnjaške duhovnosti ali pa sploh niso verni. Ti stiki so bili večinoma zelo pozitivni in obogateni z medsebojnim spoštovanjem (B54).

Zdi se mi pomembno, da smo v takšnih odnosih odprti in pripravljeni poslušati drug drugega brez predsodkov (B55). Vsak človek nosi svojo zgodbo, tudi svojo duhovno pot (B56), in meni osebno so ti pogovori pogosto pomagali razširiti razumevanje in poglobiti empatijo (B57). Nikoli nisem čutila potrebe, da bi koga prepričevala v svoj pogled (B58), temveč bolj željo, da skupaj poiščemo tisto, kar nas povezuje – skupne vrednote, kot so spoštovanje, sočutje in iskanje smisla (B59).

Ravno raznolikost pogledov mi je pomagala, da sem še bolj cenila svojo vero (B60) in jo razumela v širšem kontekstu. Verjamem, da lahko prav preko dialoga z drugače verujočimi tudi sami duhovno rastemo (B61).

A: Kakšne pa imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

Ž: Moje delo je predvsem usmerjeno v pomoč drugim, ne glede na to, kateri veri pripadajo (B62) ali če sploh pripadajo kateri koli. Verjamem, da ima vsak človek neodtujljivo dostojanstvo (B63) in si zasluži enako mero spoštovanja, ljubezni in razumevanja. Vera me pri tem vodi – spodbuja me, da ostajam odprta, empatična in sprejemajoča (B64). Ko se srečam z ljudmi iz drugih verskih skupnosti, se trudim najprej poslušati in razumeti njihov pogled na svet, njihove običaje in duhovne potrebe (B65).

V praksi pogosto sodelujem z ljudmi različnih veroizpovedi (B66) – muslimani, pravoslavci, katoliki, ateisti. V večini primerov vzpostavimo spoštljiv in zaupajoč odnos (B67). Ljudje zelo cenijo, kadar se jih posluša brez sodb (B68) in kadar se njihova prepričanja spoštujejo tudi, če jih ne delimo. Zame je ključno, da ustvarim prostor, kjer se vsak počuti slišanega in sprejetega (B69), tudi v svoji duhovnosti.

Enkrat se je zgodil manjši nesporazum, ko je uporabnica napačno razumela mojo pripombo (B70) in jo vzela kot versko obsodbo. A ker sva lahko odprto in spoštljivo govorili, sva hitro razčistili nesporazum (B71). Ta izkušnja me je še dodatno opomnila, kako pomembno je, da ostajamo previdni pri izbiri besed in vedno pripravljeni na dialog. V takšnih trenutkih mi moja vera pomaga ohranjati mirnost in notranjo gotovost (B72), da z iskrenostjo in spoštovanjem lahko presežemo razlike.

A: Ta nesporazum ki si ga omenila, ali so se podobni konflikti, zaradi drugačne verske pripadnosti uporabnikov, večkrat dogajali? Kako si reagirala v takih primerih?

Ž: Seveda, konflikti se včasih zgodijo, predvsem zaradi nesporazumov ali različnosti prepričanj (B73). Pri delu z ljudmi, ki prihajajo iz različnih verskih okolij, se lahko pojavijo trenutki, ko se mnenja in stališča ne ujemajo. Vendar pa verjamem, da je pomembno, da ostanem mirna, spoštljiva in odprta za pogovor (B74). Ko pride do napetosti, se trudim najprej prisluhniti sogovorniku, da razumem njegove poglede in občutke (B75). Ključno je, da si vzamemo čas za razjasnitev stališč, ne da bi hiteli z obsojanjem ali iskanjem rešitev (B76).

V svojem poklicu se osredotočam na pomoč in podporo uporabnikom, ne pa na prepričevanje drugih, da spremenijo svoje poglede (B77). Zame je pomembno, da se osredotočim na skupno dobro in to, kar nas povezuje (B78), ne pa na razlike. Če pride do nesoglasij zaradi verskih razlik, se vedno trudim, da ostanem odprta za razumevanje druge strani in iščem skupne točke, ki omogočajo napredek. Ko so v igri čustva in prepričanja, je ključno, da ohranjamo spoštljiv odnos, saj le na takšen način najdemo rešitve in preprečimo večje konflikte (B79). Včasih je že en iskren pogovor dovolj, da se zadeve razjasnijo (B80) in napetosti izginejo.

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

Ž: Svojo vero vključujem predvsem skozi dejanja in odnos do drugih ljudi (B81). Moja vera me spodbuja k služenju drugim, kar pomeni, da se trudim biti potrpežljiva, razumevajoča in pripravljen pomagati (B82) v vsakem trenutku, kot nas je Jezus učil. Verjamem, da se vera ne kaže zgolj v besedah, temveč v tem, kako se obnašamo do drugih (B83). Trudim se, da vsem nudim ljubezen in spoštovanje ter da sem empatična in odprta za njihove potrebe.

Če se pokaže priložnost in če oseba izrecno izrazi željo po duhovni podpori, sem pripravljena ponuditi molitev ali pa se pogovoriti o veri (B84). Vendar pa je zelo pomembno, da tega nikoli ne vsiljujem (B85). Moja naloga je, da nudim podporo, ki temelji na ljubezni, spoštovanju in empatiji, ne pa na prepričevanju (B86) drugih, da sprejmejo moje prepričanje.

Posredno vera vpliva na način, kako pristopam do ljudi – z razumevanjem, potrpežljivostjo in ljubeznijo (B87). Pri svetovalnem delu pogosto razmišljam o empatiji, ki jo je živel Jezus (B88), saj menim, da je to ključ do uspešnega in spoštljivega odnosa z uporabniki. Neposredno pa o svoji veri ne govorim, razen če uporabnik sam odpre to temo (B89), saj želim, da so naši odnosi in pomoč temelji na njegovih potrebah, ne na tem, kaj jaz verjamem (B90).

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

Ž: Da, vera mi vsekakor pomaga pri mojem delu (B91). Ko se soočam z izzivi in težkimi situacijami, vera postane vir moči in jasnosti (B92). Molitev mi omogoča, da se pomirim in pridobim notranji mir (B93), kar mi

pomaga, da imam več potrpljenja in jasnosti pri delu z zahtevnimi primeri. Ta notranja stabilnost mi pomaga tudi pri ohranjanju osredotočenosti na bistvo svojega dela – na pomoč ljudem (B94), ne pa na sistemske omejitve ali druge zunanje dejavnike.

Vera mi daje tudi motivacijo, da si vsak dan prizadevam biti boljša oseba in boljša socialna delavka (B95). Spodbuja me, da vidim ljudi kot Božje stvaritve, kar me usmerja k temu, da jim nudim najboljšo možno pomoč in podporo (B96). Moje prepričanje, da je vsak človek dragocen, me vodi pri oblikovanju empatije in razumevanja.

Vera mi daje stabilnost, smisel in osredotočenost na to, da v vsakem človeku iščem dobro (B97), tudi kadar se znajde v težkih okoliščinah. Zavira me pravzaprav ne, saj me moja vera usmerja k ohranjanju človekovega dostojanstva (B98) in ga postavlja v ospredje. Edina stvar, kjer me vera lahko postavi v konflikt, je takrat, ko naletim na sistemske prakse, ki so preveč birokratske ali manj človeške (B99). Takrat se trudim, da ohranim spoštovanje in dostojanstvo vsakega posameznika, kar je tudi ena izmed ključnih krščanskih vrednot (B100). Moja vera mi pomaga, da nikoli ne pozabim na pomembnost sočutja in človeškosti v vseh okoliščinah (B101).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

Ž: Da, definitivno. Vera je zame izjemno pomemben vir moči, tako v življenju kot v delu (B102). V trenutkih stresa, ko se soočam s čustveno zahtevnimi primeri, molitev postane moj prostor, kjer najdem tolažbo, mir in jasnost (B103). Ko se počutim nemočno ali preobremenjeno, me vera spomni, da ni vse v mojih rokah in da obstaja večji načrt (B104). To me pomirja in daje občutek, da nisem sama v svojih bojih.

Vera mi pomaga ohranjati osredotočenost na to, kar je resnično pomembno, tudi ko naletim na izzive (B105). Ko se spomnim, da imam v svojem življenju nekaj večjega, na kar se lahko oprem, pridobim moč, da se soočim z vsakim izzivom (B106). Tako pri delu kot v življenju me vera napolni z upanjem, da bo vse na koncu dobro, če zaupam in verjamem (B107). Ta notranja moč, ki jo črpam iz vere, mi pomaga, da ostanem potrpežljiva, sočutna in odprta za pomoč drugim, tudi v najtežjih trenutkih (B108).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

Ž: Absolutno. Religija je pogosto pomemben del identitete posameznika, zato jo je ključno upoštevati v praksi socialnega dela (B109). Ko delamo z uporabniki, je nujno, da razumemo njihov duhovni svet, saj vera pogosto vpliva na njihove vrednote, odločitve in vsakdanje življenje (B110). Včasih so verski vidiki ključnega pomena pri iskanju smisla, reševanju težav in iskanju moči v težkih trenutkih (B111).

Na fakulteti sem imela zelo malo priložnosti, da bi se poglobili v verske in duhovne dimenzije socialnega dela (B112), kar mislim, da bi bilo zelo koristno. Morda bi bilo smiselno vključiti posebne module, ki obravnavajo, kako verska prepričanja vplivajo na posameznike in njihove izzive (B113), pa tudi kako socialni delavci lahko podprejo duhovne potrebe svojih uporabnikov na spoštljiv in etičen način (B114). To bi pripomoglo k boljšemu razumevanju celostne narave ljudi, s katerimi delamo, in omogočilo boljšo podporo v različnih življenjskih okoliščinah (B115).

A: To bo vse z moje strani. Najlepša hvala, da si se odzvala povabilu.

Ž: Z veseljem.

8.1.3. Intervju C

A: Zdravo. Hvala ker si sprejela povabilo na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da odgovarjaš kar se da na široko in se pri odgovorih ne zadržuješ. Če se ti bo zdelo kako vprašanje neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej in ga bova preskočile. Ali imaš še kakšno vprašanje ali začneva?

V: Lahko začneva.

A: Najprej me zanima, kako bi opredelila svojo vero oziroma svoje osebno verovanje?

V: Moja vera je zame zelo osebna, temelj, na katerem gradim svoje življenje (C1). Verjamem v boga Jehova, ki je ustvaril vse, kar obstaja (C2). Zame vera ni le nekaj, kar delam iz navade, ampak je vodilo skozi življenje (C3), moj notranji kompas. Verovanje v Jehova mi daje občutek smiselnosti in namena (C4) v vsakem trenutku. Moja vera me navdaja z mirnostjo in stabilnostjo, še posebej v vsakodnevnih izzivih (C5). Verjamem, da me Jehova vodi skozi življenje (C6), še posebej ob soočanju z različnimi težavami in izzivi, ter da je njegova prisotnost vedno ob meni, bodisi v trenutkih veselja bodisi v trenutkih težkih odločitev (C7). Sledim njegovim naukom, saj verjamem, da so ključni za dosego notranjega miru in harmoničnega življenja (C8). Vera me opogumi, da vedno sledim načelom ljubezni, potrpežljivosti in pravičnosti (C9), ki jih črpam iz Svetega Pisma, in da si prizadevam za dobrobit drugih ter si prizadevam biti boljša oseba (C10) v vsakem trenutku.

A: Torej si pripadnica Jehovovih prič? Kdaj si pa spoznala, da je to prava pot zate? Bi lahko o tem malo več povedala.

V: Že nekaj let pripadam verski skupnosti Jehovovih prič (C11). Pridružila sem se, ko sem bila še mlada (C12), in verjamem, da so učenja iz Svetega pisma, kot jih razlaga ta skupnost, ključna za srečno in smiselno življenje. Sem Jehovova priča že več kot 20 let. To ni samo vera, ampak način življenja (C13). Redno obiskujem shode, oznanjujem in skušam v vsakdanjem življenju ravnati v skladu s Svetim pismom (C14). Moji starši so prav tako Jehovove priče, zato sem bila do določene mere vzgojena v tej veri. Vendar sem se sama odločila, da se bom krstila pri 18. letih (C15), saj sem želela v polnosti sprejeti svojo vero. Verjamem v Sveto pismo in se držim teh naukov v življenju. Vera mi pomeni moralne smernice, usmeritve v življenju, vendar je tudi vir tolažbe, upanja, ljubezni in globokega osebnega odnosa z Jehovom (C16). Vera zame ni le skupek pravil, temveč odnos, ki nas vodi skozi vsakdanji svet (C17). Je prepričanje, ki se mora razviti v posamezniku (C18); vera, ki je iskrena in temelji na osebnem prepričanju in izkušnjah. Brez pomena je, če verujemo slepo – prepričanje mora biti odločitve posameznika, ki je globoko prepričan, da je ta vera prava. Moje prepričanje je prepleteno z vsemi področji mojega življenja, tako na osebni kot tudi na profesionalni ravni (C19). Moja vera se je skozi leta poglabljala. Ko sem bila mlajša, sem imela le osnovno znanje o tem, kaj pomeni biti Jehovova priča, vendar sem s časom razvila globoko osebno povezavo z Jehovom (C20). Vsakodnevno raziskovanje Svetega pisma in praktično sledenje njegovim naukom (C21) mi je omogočilo, da sem bolje razumela, kaj pomeni biti njegova priča. Verjamem, da mi vera pomaga biti bolj potrpežljiva, razumevajoča in sočutna (C22) do drugih. Vedno sem čutila, da je moje duhovno potovanje osebna izbira, a tudi pot, ki je podprta s skupnostjo (C23), ki veruje v enaka načela.

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

V: Verovanje zame pomeni iskren odnos z Jehovom (C24) in zavedanje, da je vse, kar počnem, povezano z njegovim naukom. Vera me ne le usmerja, temveč tudi daje smisel mojim dejanjem (C25) in odločitvam v vsakdanjem življenju. Verjamem, da je vsaka vera pot, ki nas lahko pripelje do boljše osebe (C26), vendar je le ena, po mojem mnenju, tista prava pot – vera v Jehova, kot jo učijo Jehovove priče (C27). To pomeni, da vsakodnevno izbiram mirnost, pravičnost in ljubezen (C28), ki izhajajo iz tega prepričanja. Moja vera vpliva na to, kako gledam na svet (C29), kako se odzivam na izzive in kako ravnam v odnosih z drugimi. Vera me vodi in mi daje moč (C30), da živim po najsvetejših načelih, ki sem jih sprejela v svoji veri.

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na vašo institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

V: Moj osebni pogled na našo institucijo Jehovovih prič je zelo pozitiven (C31), vendar je zame pomembno, da se osredotočim na osnovno sporočilo in nauke, ki jih razlaga. Skupnost Jehovovih prič mi nudi ogromno oporo, saj se podpiramo med seboj (C32) in si izmenjujemo izkušnje ter znanje. Za mene je ta skupnost prostor, kjer lahko skupaj rasteš v veri (C33) in si pomagamo pri soočanju z življenjskimi izzivi. Naša skupnost mi nudi vodstvo, vendar me ne omejuje (C34), saj temelji na prostovoljnem sodelovanju in osebnem odločanju. Sama vera in prepričanje v Jehova sta tisti, ki me vodita (C35), cerkvena institucija pa je tisti prostor, kjer lahko to vero v varnem okolju udejanjam (C36). Sem prepričana, da me cerkvena skupnost opogumlja, da živim v skladu z nauki Svetega pisma in da se ne počutim osamljeno na svoji duhovni poti (C37).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

V: Res je, da imamo kot Jehovove priče zelo specifičen pogled na religijo in duhovnost (C38). Verjamemo, da je samo Jehovova vera tista prava (C39), saj so vsi drugi religiozni sistemi, čeprav morda vsebujejo nekaj resnice, zamešani z napačnimi učenji (C40). Seveda pa spoštujem posameznike drugih veroizpovedi (C41), saj verjamem, da so vsi ljudje ustvarjeni po Božji podobi (C42). Vendar pa mislim, da je resnično iskanje Boga in pravične poti mogoče le v Jehovovi veri (C43).

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

V: Da, verjamem, da je Jehovova vera edina prava pot (C44). To me vodi pri vseh mojih dejanjih in odločitvah. Ko gledam svet okoli sebe, verjamem, da moramo delovati v skladu z Jehova in njegovimi načeli (C45), saj le tako lahko resnično dosegamo mir in pravičnost. Ta prepričanja vplivajo na moje vsakdanje odločitve – od tega, kako ravnam z drugimi, do tega, kako obvladam izzive in življenjske težave.

Verjamem, da je resnica v Svetem pismu in da jo Jehovove priče pravilno razumejo (C46). To pa ne pomeni, da ne spoštujem drugih ljudi (C47). Vsi imajo pravico do svojega prepričanja, ampak osebno sem prepričana v svojo vero.

Verjamem, da je Sveto pismo edino pravo vodilo za življenje (C48) in da je Sveto pismo knjiga, ki jo je napisal edini bog, Jehova. To je torej edina knjiga, s katero se lahko na pravi način zbližamo z Bogom. Na žalost so druge veje krščanstva zašle s prave poti (C49), verjamejo v več naukov, kot je v Svetem pismu zapisano, z različnih drugih ver so prevzeli določene običaje in verovanja (C50).

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

V: Da, večkrat sem bila v stiku z ljudmi drugih verovanj (C51). Srečna sem, da imam priložnost spoznati ljudi iz različnih okolij in verovanj (C52). Seveda imam svoje prepričanje, vendar to ne pomeni, da ne spoštujem drugih (C53). Moji odnosi z ljudmi drugih verovanj so običajno zelo spoštljivi in odprti (C54). Spoštujem njihove izkušnje, vendar vedno jasno povem, da imam svojo pot (C55), ki jo spremljam zaradi prepričanja, da je to resnična pot, ki vodi do večnega življenja (C56).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

V: Pri svojem delu se trudim ostati nevtralna in spoštljiva do vseh verovanj (C57). Čeprav sem sama Jehovova priča, se zavedam, da imajo ljudje različna verska prepričanja (C58) in da vera pogosto močno vpliva na njihovo doživljanje stiske, reševanje težav in tudi na njihove vrednote (C59). Pomembno se mi zdi, da jim dam prostor, da izrazijo svojo duhovno plat, če si to želijo (C60), in da jih poslušam brez obsojanja. Zame je ključno, da gradim zaupanje, kar vključuje tudi spoštovanje njihove vere (C61), četudi se ne strinjam z njihovimi prepričanji. Vera mi pomaga, da sem potrpežljiva, odprta in empatična (C62), kar pozitivno vpliva na odnose z uporabniki. Ko nekdo začuti, da ga sprejemaš takega kot je, se lažje odpre in sodeluje v procesu pomoči (C63).

A: Ali si se že kdaj znašla v konfliktu s sogovornikom pri svojem delu, zaradi drugačne verske pripadnosti? Kako si reagirala v takem primeru?

V: Da, že sem se znašla v situacijah, kjer je zaradi verskih razlik lahko prišlo do napetosti (C64), vendar nikoli do večjega konflikta. Ena izmed situacij je bila, ko so me prosili, naj vodim molitev po katoliškem obredu. Kot Jehovova priča tega ne morem storiti, zato sem to spoštljivo zavrnila (C65) in jim omogočila, da obred opravijo sami (C66). Pomembno se mi zdi, da ostajam zvesta svojim prepričanjem, hkrati pa pokažem spoštovanje do drugih (C67). Tudi če se v kakšni situaciji ne strinjam z določenimi praksami ali pogledi, vedno iščem skupni jezik in način, kako lahko kljub razlikam sodelujemo (C68). V svojem delu redno prihajam v stik z ljudmi različnih veroizpovedi in to mi ne predstavlja ovire (C69). Ravno nasprotno – z veseljem poslušam njihove zgodbe, mnenja in poglede na svet (C70). Pomembno se mi zdi, da ostanemo odprti, iskreni in sočutni. Če se kdaj pojavi kak predsodek, se ga trudim ozavestiti, razumeti in preseči (C71).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

V: Moja vera je osrednjega pomena za vse, kar počnem (C72). Tako doma kot v službi si prizadevam živeti v skladu z nauki, ki jih postavlja moja religija. Prazniki, kot je recimo Jezusov spomin, so za nas zelo pomembni in jih obeležujemo skupaj s skupnostjo, vendar zaradi narave mojega dela včasih to pomeni, da moram delati na dneve, ki so sicer za druge prosti. Po drugi strani pa mi vera pomaga ohranjati notranjo ravnovesje (C73), ko sem priča težkim situacijam v svojem poklicu, saj verjamem, da je pomagati drugim del moje duhovne poti.

Moja vera vpliva na vse, kar počnem, vključno z delom socialne delavke. Pri svojem delu skušam vedno ravnati spoštljivo, sočutno in pravično (C74) – kar so tudi temeljne vrednote, ki jih učim iz Svetega pisma. Vera mi daje dodatno motivacijo in moč, da pomagam ljudem, tudi v zelo zahtevnih situacijah. Verjamem, da je služenje

drugim eno od najpomembnejših poslanstev (C75), zato skušam svojo vero živeti predvsem skozi dejanja – prijaznost, poštenost, potrpežljivost in empatijo (C76).

V neposrednem smislu ne govorim o svoji veri, razen če me kdo o tem vpraša (C77) ali če oseba sama izrazi potrebo po duhovnem pogovoru (C78). V takih primerih se odzovem spoštljivo in odprto, nikoli vsiljivo. Včasih se zgodi, da se uporabniki znajdejo v hudih življenjskih stiskah, kot so odvisnosti ali družinske težave – takrat jim skušam pomagati poiskati poti, ki so skladne z vrednotami ljubezni, odgovornosti in človeškega dostojanstva (C79). Moja vera je prepletena z mojim notranjim kompasom (C80) in z načinom, kako pristopam do ljudi.

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

V: Moja vera mi nudi izjemno oporo pri delu in v življenju (C81). Kot Jehovova priča verjamem, da vera ne omejuje, temveč osvobaja (C82) – osvobaja nas strahov, napetosti in dvomov, saj nam daje zavedanje, da smo v Jehovovih rokah in da obstaja višji namen. Vera mi omogoča, da ohranjam notranji mir, jasnost misli in čustveno stabilnost (C83), tudi v zelo zahtevnih situacijah, s katerimi se pri delu pogosto srečujem.

Pomaga mi predvsem tako, da imam jasno usmeritev in občutek notranje trdnosti – vem, kdo sem, kaj verjamem in zakaj delam to, kar delam. V težkih trenutkih se zatečem k molitvi (C84) ali preprosto zaupam, da bo Jehova vodil situacijo. Vera mi daje moč in pogum (C85), da vztrajam in pomagam tudi tam, kjer se zdi, da upanja skoraj ni več.

So pa tudi trenutki, ko pride do izzivov – na primer, ko gre za sodelovanje pri praznovanjih, simbolih ali ritualih, ki so v nasprotju z mojim prepričanjem (C86). Takrat se trudim ostati spoštljiva in profesionalna (C87), a hkrati zvestoba moji veri ostaja na prvem mestu.

Včasih me bolj kot konkretne omejitve ovira dejstvo, da imajo nekateri ljudje predsodke do mene, ker sem Jehovova priča (C88). Pogosto nas ljudje napačno razumejo ali nas že vnaprej sodijo. Vendar zaupam, da bo vsak imel priložnost spoznati resnico. Moja naloga pa je, da živim svojo vero skozi dejanja (C89) – z ljubeznijo, potrpežljivostjo in sočutjem do vseh.

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

V: Brez dvoma. Vera mi predstavlja izjemen vir moči, tako v zasebnem življenju kot pri mojem delu (C90). Vsak dan začnem s prebiranjem Svetega pisma in molitvijo (C91), kar mi pomaga, da se notranje umirim in pripravim na izzive dneva. Ko se znajdem pred zahtevnim primerom ali čustveno težkimi situacijami, se zatečem k Jehovu po vodstvo (C92) in občutim, da nisem sama – imam podporo, ki presega človeške meje.

Skupnost Jehovovih prič mi prav tako daje veliko opore (C93). Povezanost z drugimi, ki verjamejo enako, mi daje občutek pripadnosti in varnosti. Vera mi daje moč, da samozavestno stojim za svojimi prepričanji (C94), tudi če to pomeni, da izstopam ali se ne zlivam z množico. Ne bojim se zavrnitve, ker vem, da predstavljam nekaj, kar je resnično dragoceno.

Jehova mi je kot prijatelj – vsemogočen, razumevajoč in vedno prisoten (C95). Njegova beseda mi služi kot moralni kompas (C96) in kot vest, ki usmerja moje vsakdanje odločitve. Prav vera mi daje samodisciplino, notranjo moč in dostojanstvo (C97), ki jih brez nje ne bi imela.

Pomembno mi je tudi to, da me vera uči milosti (C98) – tudi ko naredim napako, se zavedam, da me Jehova razume in ne obsoja, kar mi omogoča, da sem do sebe manj stroga in bolj sočutna. Samozavest mi ne pade zaradi napak (C99), ampak me vera opominja, da sem na poti in da imam vedno priložnost za rast.

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

V: Da, absolutno. Menim, da ima religija pomembno mesto v izobraževanju za socialno delo (C100). Religija pogosto oblikuje človekove vrednote, njegov pogled na svet (C101), na odnose, na bolezen, smrt, družino in še mnogo drugega. Če teh vidikov ne poznamo ali jih ne razumemo, težko v celoti razumemo uporabnika (C102) in njegove potrebe. Zato bi bilo zelo koristno, da bi se že na fakulteti več učili o različnih verah (C103) – vendar na nevtralen, informativen način, kot del širšega znanja, ne kot prepričevanje.

Poleg tega tudi verjamem, da socialno delo v določenem smislu izhaja iz krščanskih vrednot (C104), kot so pomoč bližnjemu, sočutje, pravičnost in skrb za ranljive. V tem vidim pomembno povezavo. Tako kot v veri je tudi v socialnem delu bistvo pomoč drugim – to nas združuje in kaže na skupne temelje (C105).

A: To bo vse. Hvala za tako poglobljene odgovore in da si bila pripravljena sodelovati.

V: Sem vesela, da se, lahko sodelovala.

8.1.4. Intervju D

A: Zdravo. Hvala ker si sprejela povabilo na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje nerazumljivo, neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej. Ali imaš še kakšno vprašanje ali začneva?

Mo: Lahko začneva.

A: Začela bi kar s prvim vprašanjem: kako bi opredelila svojo vero oz. svoje osebno verovanje?

Mo: Vera je zame zelo osebna in intimna stvar, a hkrati tudi nekaj, kar je globoko prepleteno z mojim vsakdanjim življenjem (D1) – kot tihi spremljevalec, ki je vedno prisoten, tudi kadar se o njem ne govori na glas.

Svojo vero bi opredelila kot dar – nekaj, kar mi ni bilo samoumevno, ampak nekaj, kar sem skozi leta postopoma odkrivala, poglabljala in dojela kot vir smisla (D2). Vera mi daje občutek notranjega miru in zaupanja, tudi v težkih trenutkih (D3). Je tisti vir moči, ki me opominja, da nisem sama, da obstaja večji red in namen, tudi kadar se vse zdi negotovo.

Ne gre zgolj za verovanje v Boga kot neko oddaljeno duhovno silo, ampak za živ odnos – zaupanje, dialog, povezanost (D4). Ta osnova me spremlja že vse življenje in je postala temelj, na katerem gradim tako zasebno kot poklicno pot (D5). V mojem življenju ni le ločen del, ampak prežema vse – od načina, kako razmišljam in čutim, do načina, kako pristopam k ljudem (D6). Lahko bi rekla, da me vera oblikuje kot človeka in socialno delavko (D7).

A: S katero vero pa bi rekla da se identificiraš?

Mo: Odraščala sem v verni družini, kjer so bili duhovnost, molitev in zaupanje v Boga naravni del vzgoje (D8). Identificiram se s katoliško vero, saj izhajam iz katoliškega okolja in sem bila tako vzgojena (D9) – tako v verskem kot kulturnem smislu. Vendar pa moram poudariti, da je moja vera z leti prerasla zgolj institucionalni okvir Cerkve (D10). Danes jo doživljam veliko širše in globlje. Čeprav se še vedno počutim del katoliške skupnosti, moja vera presega formalne oblike in predpise – postala je osebna pot (D11), ki jo oblikujem v dialogu z Bogom, s seboj in z ljudmi okoli sebe (D12).

Institucionalna vzgoja v katoličtvu mi je dala pomembne temelje (D13) – naučila me je osnovnih vrednot, kot so ljubezen do bližnjega, sočutje, odpuščanje in zaupanje v Božjo voljo. A hkrati verjamem, da je vsak posameznik poklican, da iz te tradicije razvije svojo lastno duhovnost (D14). Zame to pomeni, da iz katoliške vere jemljem tisto, kar mi v življenju resnično pomaga in daje smisel (D15) – predvsem odnos z Bogom, ki je ljubeč, usmiljen in prisoten v vsakem trenutku (D16).

Ne zavračam katoliške institucije, a se trudim ostajati iskrena do svojih osebnih doživljanj vere (D17). Moja vera je zato bolj pot notranjega iskanja, osebne povezanosti z Bogom, ki ni omejena zgolj na cerkvene obrede, ampak se izraža v vsakdanjih dejanjih, odnosih in notranjem miru (D18).

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

Mo: Vero in verovanje doživljam kot nekaj temeljno človeškega (D19). Mislim, da se vsi ljudje v določenem trenutku svojega življenja srečajo z vprašanji smisla, obstoja, trpljenja in upanja (D20) – in prav vera je ena izmed poti, kako na ta vprašanja odgovarjamo. Zame vera ni zgolj verovanje v nekaj nadnaravnega, ampak globok odnos – odnos z Bogom, z življenjem, z drugimi in s seboj (D21).

Verovanje mi pomeni notranjo usmerjenost, oporo in vir smisla (D22). Ni nekaj, kar je vedno enako ali kar bi lahko preprosto definirala z eno besedo. Je bolj proces – pot, ki se spreminja z mano (D23), z mojimi izkušnjami, dvomi, padci in iskanji. Vero razumem tudi kot zaupanje – zaupanje, da življenje kljub vsem nepredvidljivostim in bolečinam ima nek višji smisel in da v vsem tem nisem sama (D24).

Obenem pa se zavedam, da je vera zelo osebna stvar in da vsakdo veruje na svoj način (D25) – tudi tisti, ki se morda ne identificirajo z nobeno religijo, pa vendarle iščejo smisel, dobroto, povezanost. Zato gledam na verovanje odprto in spoštljivo – kot na del človekove identitete, ki si zasluži razumevanje in prostor (D26).

Zame osebno pa je verovanje kot notranja svetilka. Ne pomeni, da vedno vse razumem ali da sem brez dvomov, ampak da v sebi nosim luč, ki mi pomaga, da hodim naprej (D27) – tudi takrat, ko je zunaj tema.

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

Mo: Na cerkveno institucijo gledam z določenim spoštovanjem, saj prepoznavam njeno vlogo skozi zgodovino in tudi v današnjem času (D28). Za marsikoga predstavlja varen prostor, skupnost, tolažbo in vir moralnih smernic (D29). Tudi meni je na določenih točkah v življenju nudila oporo (D30)– posebej v času otroštva, ko sem se skozi cerkvene obrede in praznike učila o duhovnosti, skupnosti in vrednotah.

Hkrati pa ne morem zanikati, da imam do institucije tudi kritično distanco (D31). Občutek imam, da včasih postane preveč toga, formalistična in usmerjena v pravila, namesto v pristno duhovnost (D32). V določenih primerih me je kot verno osebo celo omejevala – predvsem takrat, ko sem se soočala z vprašanji, na katera institucija ni imela odprtih ali življenjskih odgovorov, ali pa kadar je bila izključujoča do drugače mislečih (D33).

Zame osebno je vera nekaj živega, kar se ne sme zreducirati le na sledenje določenim cerkvenim pravilom (D34). Včasih čutim, da bi se lahko cerkev bolj osredotočila na bistvo – torej na ljubezen, sočutje in skrb za sočloveka (D35) – in manj na zunanjo strukturo in normativnost.

Kljub temu se ne oddaljujem popolnoma. V določenih trenutkih še vedno najdem v cerkvi mir, povezanost in občutek doma (D36). A vedno bolj verjamem, da mora vsak človek najti svojo lastno pot vere – včasih znotraj institucije (D37), včasih ob njej in včasih tudi mimo nje. Zame je pomembno, da ostanem zvesta svojemu notranjemu občutku (D38), ne glede na to, kaj narekuje zunanja avtoriteta.

A: Kako pa gledaš na druge religije?

Mo: Iskreno povedano, drugih religij ne poznam dovolj podrobno (D39), da bi lahko o njih podala neko poglobljeno mnenje. Zavedam se, da ima vsaka religija svoj zgodovinski, kulturni in duhovni kontekst, ki ga je treba razumeti, preden lahko karkoli presojamo. Zato se trudim ostajati odprta in spoštljiva (D40) – ne glede na to, ali gre za islam, budizem, judovstvo ali katero drugo veroizpoved.

Moje osebno upanje je, da religije ljudem ne postavljajo strogega okvira, ki bi jih dušilo, temveč jim pomagajo rasti (D41) – duhovno, osebnostno, človeško. Verjamem, da bi morala vsaka religija verniku dopuščati svobodo notranjega raziskovanja (D42), iskanja smisla in osebnega odnosa z božanskim – kakorkoli ga posameznik poimenuje. Zato si želim, da bi tudi druge vere, podobno kot jaz skušam doživljati svojo, spodbujale notranjo odprtost, iskrenost in povezovanje.

Čeprav prihajam iz katoliškega okolja, se mi zdi pomembno, da ne zapademo v miselnost “mi proti njim” (D43). Vsak človek nosi svojo zgodbo in svojo duhovno pot (D44). In čeprav je nekatere poti ne razumem v celoti, jih lahko kljub temu spoštujem. Prav v socialnem delu se učim, kako pomembno je sprejemanje in poslušanje brez predsodkov (D45) – tudi, ko gre za religije, ki mi niso blizu ali znane.

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

Mo: Ne, tega ne verjamem. Spoštujem vse vere (D46) in verjamem, da ima vsak posameznik svojo pot iskanja resnice, smisla in povezanosti z nečim večjim od sebe. Zame osebno je krščanstvo prava pot – ne zato, ker bi menila, da je edina pravilna (D47), ampak ker me spremlja od otroštva, jo poznam, ji zaupam in sem se v njej našla. Vendar pa tega ne vidim kot univerzalno resnico, ki bi morala veljati za vse.

Zdi se mi, da vsaka religija poskuša vzpostaviti občutek smisla, reda in povezanosti z božanskim (D48) – in to počne na način, ki je ljudem v določenem kulturnem in zgodovinskem kontekstu najbližji. Zato verjamem, da so vse religije le različni izrazi istega hrepenenja (D49) človeka po Bogu, po presežnem, po notranji pomiritvi. Lahko bi rekla, da so to različne poti, ki vodijo k istemu cilju – kot različni jeziki, s katerimi ljudje izražajo podobna občutja.

Po mojem mnenju je vsakemu posamezniku najbližja tista religija, v kateri je bil vzgojen (D50) ali s katero se je skozi življenje najbolj povezal. Takšna vera je pogosto najbolj domača, razumljiva in naravna – in prav zato lahko človeku tudi največ pomeni.

Še posebej v našem poklicu, v socialnem delu, je pomembno, da ostajamo odprti (D51) in sprejemajoči do vseh duhovnih poti. Ljudem ne moremo vsiljevati svoje resnice (D52) – lahko pa jih spremljamo na njihovi poti, jih spoštujemo in jim pomagamo iskati moč tam, kjer jo sami prepoznavajo. In to, po mojem mnenju, ni le strokovno, ampak tudi globoko človeško.

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

Mo: Da, skozi življenje sem občasno prihajala v stik z ljudmi, ki pripadajo drugim veroizpovedim (D53), predvsem v bolj vsakdanjih, družbenih okoliščinah. Kljub tem stikom pa moram priznati, da nikogar iz druge vere osebno ne poznam res globlje, v smislu tesnega prijateljstva ali bližnjega odnosa. Ti stiki so bili vedno vljudni, spoštljivi, vendar bolj površinski (D54).

Sem pa ob teh stikih vedno čutila določeno radovednost in tudi spoštovanje – predvsem do drugačnega načina razmišljanja (D55) in do tega, kako ljudje živijo svojo duhovnost na drugačen način, kot sem ga vajena sama. Nikoli nisem čutila potrebe, da bi koga spreminjala (D56) ali prepričevala v svojo vero, ampak me bolj zanima, kako oni sami doživljajo svojo pot.

Čeprav torej nimam globljih osebnih izkušenj z ljudmi drugih veroizpovedi, si želim, da bi bilo več odprtih pogovorov in medsebojnega razumevanja med različnimi verami (D57). Mislim, da lahko prav v dialogu z drugače verujočimi še bolj poglobimo svojo vero (D58) – ne tako, da bi jo relativizirali, temveč da bi jo bolje razumeli tudi skozi oči drugih.

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

Mo: Seveda, izkušnje z ljudmi različnih religij imam kar pogosto. Naše okolje je precej raznoliko in to mi je pravzaprav zelo všeč, saj verjamem, da ravno v tej raznolikosti lahko vsi nekaj pridobimo (D59). Srečala sem se z uporabniki muslimanske in pravoslavne veroizpovedi, pa tudi z ateisti ali z ljudmi, ki se ne opredeljujejo versko (D60). V večini primerov ni bilo nobenih posebnih težav – temelj vsega je medsebojno spoštovanje in jasno zavedanje, zakaj smo tam: jaz kot strokovna delavka in oni kot uporabniki, ki iščejo pomoč (D61).

Se je pa enkrat zgodilo, da me je uporabnik zavrnil, potem ko je izvedel, da sem katoličanka (D62). Menil je, da ga zaradi tega ne morem razumeti ali mu nuditi ustrezne podpore (D63). V tistem trenutku sem morala res zavestno in potrpežljivo graditi odnos ter mu pokazati, da sem tam najprej kot človek in strokovnjakinja, ne kot predstavnica katoličanstva (D64). Ta izkušnja me je še dodatno utrdila v prepričanju, kako pomembna je profesionalna distanca, pa tudi sposobnost, da presežemo lastne verske identitete v dobro uporabnika (D65).

Vedno, kadar pridem v stik z osebami, ki pripadajo drugačni religiji, skušam pristopiti z odprtostjo in pozitivno radovednostjo (D66). Včasih, če se s kom vzpostavi bolj oseben odnos, mi uspe preseči tudi kakšne lastne predsodke ali stereotipe, ki jih morda nosimo – pa čeprav podzavestno (D67). Z nekaterimi posamezniki pa sem se kljub temu raje držala določene distance, kadar sem čutila, da so razlike v vrednotah in prepričanjih prevelike,

da bi odnos lahko temeljil na zaupanju (D68). Mislim, da je tudi to v redu – pomembno je, da se zavedamo svojih meja in da znamo ostati profesionalni.

Pomembno mi je, da se nikoli ne pozabi, zakaj smo tam – naš namen ni razprava o veri, ampak strokovno delo z ljudmi (D69). Naša osebna verska prepričanja so v tem kontekstu drugotnega pomena (D70). Ključno je, da se zavedamo svojega položaja in odgovornosti, ter da delujemo znotraj teh okvirjev. Nikoli nisem svoje vere uporabljala kot sredstvo za vplivanje ali prepričevanje (D71). Je pa res, da vera marsikdaj vpliva na mojo empatijo, potrpežljivost in spoštovanje do drugih – ne glede na to, ali verujejo ali ne (D72).

Seveda je včasih lažje delati z ljudmi, ki so nam blizu tudi po verskih prepričanjih (D73). Če se z nekom lahko pogovarjam tudi o veri in čutim skupne vrednote, se včasih res vzpostavi še globlja povezanost. A hkrati verjamem, da prav stik z drugače verujočimi širi obzorja – ne le na strokovni ravni, ampak tudi osebno (D74). Tako rasteš kot človek in kot socialni delavec.

A: Ali se je večkrat zgodilo, da si se znašla v podobnih konfliktih z uporabniki, zaradi drugačne veroizpovedi? Kako si reagirala v takem primeru?

Mo: Parkrat je prišlo do podobnih nesoglasij oz. distance s strani uporabnikov, ker so vedeli, da sem katoličanka (D75). Vendar pa nebi rekla, da je kdaj s tega nastal konflikt (D76). Ko pride do nesoglasij, se trudim slediti Jezusovemu nauku, ki postavlja v ospredje usmiljenje, sočutje, razumevanje in predvsem spoštovanje drugega človeka (D77) – ne glede na njegovo vero ali prepričanja. Zame vera nikoli ni bila sredstvo za dokazovanje ali vsiljevanje, temveč način, kako živeti bolj človeško, odprto in ljubeče (D78). Vero želim širiti skozi srce – z odnosom, z zgledom, ne z besedami ali prepričevanjem (D79).

V praksi to pomeni, da se v vsakem odnosu najprej trudim videti človeka – njegove potrebe, stiske, vrednote – in ne njegove veroizpovedi (D80). Čeprav sem se včasih znašla v situaciji, kjer so razlike med mano in uporabnikom očitne, to ni nikoli preraslo v konflikt (D81). Verjamem, da kadar pristopimo iskreno, spoštljivo in z namenom, da pomagamo, se medosebna napetost redko zares razvije (D82).

Zavedam se, da lahko vera v določenih kontekstih postane občutljiva tema (D83) – zato je pri delu ključno, da ostajamo profesionalni in ne dovolimo, da bi lastna prepričanja vplivala na strokovno presojo ali odnos do uporabnikov (D84). Če pa kdo izrazi svoje dvome ali nelagodje zaradi moje vere, skušam to vzeti kot priložnost za pogovor in razumevanje, ne kot grožnjo (D85).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

Mo: Moje versko prepričanje je prisotno v mojem delu – vendar bolj posredno kot neposredno (D86). Vera mi pomaga ohranjati temeljne vrednote, kot so empatija, potrpežljivost, spoštovanje in človečnost (D87). V teh vrednotah prepoznavam močno povezavo s krščanskim naukom, ki me navdihuje k temu, da sem sočutna in prisotna za ljudi v stiski. Ne gre za to, da bi o veri govorila ali jo izpostavljala v pogovoru z uporabniki – razen če to pride z njihove strani (D88).

Če uporabnik sam odpre temo vere, vedno prisluhnem z odprtim srcem in spoštovanjem (D89). V takih primerih se trudim ustvariti varen prostor, kjer lahko posameznik izrazi svojo duhovno plat (D90), saj verjamem, da je

vera lahko pomemben vir moči, opore in upanja (D91). Sama nikoli ne vsiljujem svojih prepričanj, saj se zavedam svoje profesionalne vloge in meje, ki jih ta prinaša (D92).

Bile pa so situacije, kjer sem lahko svojo vero konkretneje vključila – vendar vedno na pobudo uporabnika. Na primer pri delu na telefonu Samarijan, kjer so me nekateri uporabniki že med pogovorom prepoznali kot nekoga, ki deli podobna verska prepričanja (D93). V teh primerih sem jih, če je bilo to njim v oporo, povabila v skupno molitev ali skupno branje duhovnega besedila (D94). Takšni trenutki so pogosto prinesli občutek tolažbe, varnosti in povezanosti – tako meni kot njim (D95). Vedno sem ravnala skrbno in z občutkom za človekove potrebe – nikoli z namenom, da bi svojo vero postavljala v ospredje (D96), temveč da bi bila prisotna kot človeško bitje z odprtim srcem.

V tem smislu lahko rečem, da vera ni nekaj, kar »uporabljam« pri svojem delu, ampak nekaj, kar me oblikuje kot človeka in strokovnjakinjo (D97). Vpliva na moj pogled na svet, na odnos do ljudi in na način, kako pristopam k svojemu poklicu (D98).

A: Kako pa ti vera v življenju pomaga in kako te morda zavira? Kaj pa pri tvojem delu?

Mo: Vera mi v življenju vsekakor pomaga. Je moj temelj, vir notranje moči in opora v težkih trenutkih, tako v zasebnem življenju kot tudi na delovnem mestu. Pomaga mi ohranjati upanje in osredotočenost, še posebej, ko delam z uporabniki, ki se znajdejo v zelo težkih življenjskih situacijah (D100). Vera mi daje notranjo trdnost in prepričanje, da obstajajo višje sile, ki usmerjajo življenje, in da obstaja smisel tudi v trenutkih preizkušenj (D101). To upanje lahko prenesem tudi na druge, saj zaupam, da vsak posameznik nosi v sebi potencial za spremembo in rast (D102).

Po drugi strani pa se trudim, da moja vera ne vpliva preveč na moje profesionalne odločitve (D103). Zavedam se, da je moja vloga socialne delavke, da podpiram uporabnike ne glede na njihova verska prepričanja (D104) in da se izognem sodbam na podlagi lastnih vrednot. Včasih je to izziv, saj se vedno odzivam z lastnimi vrednotami (D105). Vendar se trudim, da svojo vero uporabljam kot notranjo oporo, ne pa kot merilo za presojo drugih (D106).

Vera mi pomaga, da se zavedam, da življenje ni zgolj materialno in praktično, ampak da ima tudi duhovno dimenzijo (D107). Skozi vero imam priložnost raziskovati globlje nivoje lastne identitete in življenja (D108). Vera mi daje občutek pripadnosti in usmeritve (D109) – znotraj nje čutim občutek skupnosti in povezovanja, kar je izredno pomembno tako v osebnem življenju kot v poklicnem življenju. V duhovnem smislu vera ponuja prostor za rast, razumevanje in iskanje notranje harmonije.

Ko govorimo o tem, da bi vera morda lahko omejevala, pa se zavedam, da Bog nikoli ne bi hotel omejevati našega duhovnega razvoja na način, kot to počnejo cerkvene institucije (D110). Katoliška cerkev, kot institucija, včasih postavlja strogost in hierarhijo, kar lahko vodi v občutek, da smo omejeni (D111) – bodisi zaradi določenih pravil bodisi zaradi strahu pred kaznovanjem. Velikokrat se zgodovina piše v imenu Boga, vendar ne smemo pozabiti, da so religije in cerkvene institucije človeške ustanove, ki se lahko razvijejo in včasih zlorabijo svojo moč (D112). Vendar pa to ne pomeni, da vera kot takšna ni dragocena – le institucije, ki jo obdajajo, so lahko omejujoče (D113).

Zavedam se, da vsaka institucija prinaša tako pluse kot minuse, in tudi cerkev ni izjema. Hierarhija, ki jo prinaša cerkvena organizacija, pogosto postavlja določene omejitve, ki pa niso nujno prisotne v duhovnem svetu (D114). Duhovni svet je svobodnejši, saj temelji na osebnem odnosu z Bogom, kjer ni prisilne hierarhije. Ko v duhovnem svetu izbereš nekoga za vodjo, to narediš iz lastne želje, ne zato, ker bi bil prisilno postavljen na nekakšno nadrejeno mesto (D115).

Kar se tiče mojega dela, vera pomaga, da ostanem mirna v stresnih trenutkih in mi da pogum, da še naprej opravljam svoje naloge z globoko predanostjo (D116). Zelo redko se je zgodilo, da bi vera pri delu neposredno zavirala moje sodelovanje z uporabniki (D117). Vendar se je enkrat zgodilo, da me je uporabnik zavrnil, ker je izvedel, da sem katoličanka (D118). To je povzročilo, da si je ustvaril predstavo o meni, ki ni bila nujno resnična – zaradi te predstave ni želel sodelovati. V tem primeru sem morala biti potrpežljiva in pokazati, da sem tam zanj kot strokovnjakinja, ne kot predstavnica določene vere (D119).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

Mo: Absolutno. Molitev, meditacija in vera v nekaj večjega so zame ključni viri moči (D120), ki mi dajejo občutek miru in smisla v življenju. Ko se spopadam z izzivi, kot so izgorelost ali težki primeri v svojem delu, pogosto črpam moč prav iz svoje duhovnosti (D121). To me pomirja in pomaga, da ne padem v brezup (D122). Duhovnost mi pomaga najti stabilnost in upanje tudi v najtežjih trenutkih (D123), saj verjamem, da ni nič, kar bi bilo nemogoče, ko se opremo na vero in zaupamo v višjo moč (D124).

Vera mi daje širši pogled na življenje (D125), saj me uči, da življenje ni zgolj materialno, temveč vsebuje tudi globoko duhovno dimenzijo. Zame vera pomeni smisel in vodilo, ki me usmerja skozi življenje (D126). Pomaga mi ohranjati perspektivo, da niso vsi problemi nerešljivi (D127), in daje občutek, da v težkih trenutkih nisem sama (D128) – da je nekaj večjega, kar me podpira in vodi.

Molitev zame ni zgolj obred – je tudi tehnika sproščanja, kjer najdem prostor za umiritev misli (D129) in obnovitev svoje notranje moči. Pomaga mi, da ostanem osredotočena na to, kar je resnično pomembno (D130), in da ne obupam ob prvem preizkusu. Molitev in meditacija mi dajeta občutek miru, ki ga potrebujem, da lahko funkcionalno in z občutkom zaupanja nadaljujem s svojim delom (D131).

Poleg tega mi vera pomaga spoštovati vsakogar (D132), s katerim delam. Prepričana sem, da bi brez vere imela manj potrpljenja in razumevanja za druge (D133). Pomaga mi ohranjati zavedanje, da smo vsi ljudje enaki (D134) – ne glede na našo zgodovino, vero ali življenjske izkušnje. To zavedanje mi pomaga, ko se v odnosih z drugimi počutim manjvredno ali v poziciji, kjer se počutim na nižjem položaju (D135). Takrat me misel na to, da smo vsi v duhovnem pogledu enakovredni, pomiri in pomaga, da se dvignem iz tega občutka (D136).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

Mo: Zelo pomembno vprašanje. Mislim, da bi bilo nujno vključiti religijo v izobraževanje socialnega dela (D137), saj je pogosto del identitete naših uporabnikov (D138). Če tega ne razumemo, jim težko pristopimo na celostni način (D139), saj so verska in duhovna prepričanja lahko ključni del njihovega življenja in odločanja (D140). Naša naloga kot socialni delavci je, da ne le obravnavamo ljudi skozi njihove materialne ali čustvene

potrebe, ampak tudi z upoštevanjem njihovih kulturnih in duhovnih vrednot, ki so pogosto tesno povezane z njihovo vero (D141).

Poleg tega se tudi sami, kot socialni delavci, srečujemo z lastnimi duhovnimi vprašanji (D142), ki lahko vplivajo na naše delo in odnose z uporabniki. Razumevanje religijskih in duhovnih kontekstov nam omogoča, da se bolje povežemo z uporabniki (D143), ki pripadajo različnim veram, in jim pomagamo na način, ki upošteva njihove poglede in prepričanja.

Na fakulteti sem pogrešala bolj poglobljene vsebine o različnih religijah (D144). To bi bilo koristno ne z namenom širjenja vere, temveč z namenom boljše priprave na realnost, s katero se bomo srečevali v poklicu (D145). Razumevanje religije, njene vloge v družbi in kulturnih razlik je ključnega pomena za uspešno opravljanje dela socialnega delavca (D146). Verjamem, da bi bilo smiselno, da bi se o tem učili do mere, da bi spoznavali različne kulture in religije, ter da bi razvili odprtost in strpnost do vseh. Vendar pa menim, da je za to učenje na fakulteti že prepozno – to bi se morali učiti že v osnovni šoli (D147). Otroci bi morali že takrat pridobiti določeno mero strpnosti in razumevanja do različnih verskih in kulturnih skupin (D148), kar bi prispevalo k bolj sočutnemu in vključujočemu družbenemu okolju v prihodnosti (D149).

A: Hvala ti za ta iskren pogovor. Bi želel še kaj dodati?

Mo: Samo to, da sem vesela, da se o tem govori. Vera je lahko tabu tema, a je hkrati močna sestavina življenja – tako uporabnikov kot nas, ki jim pomagamo. Če se jo naučimo prepoznavati in spoštovati, lahko ogromno prispeva k kvaliteti našega dela.

8.1.5. Intervju E

A: Hvala, ker si se odzvala na intervju. . Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej in ga bova preskočile. Ali imaš še kakšno vprašanje ali začneva?

K: Hvala za povabilo. Lahko začneva.

A: Začniva pri prvem vprašanju – kako bi opredelila svojo vero?

K: Moja vera je zame zelo pomemben del mojega življenja in jo opredeljujem kot središče svojega bivanja (E1). Vera ni zgolj tradicija ali rutina, ampak način življenja, ki oblikuje moje misli, dejanja in odnose (E2). S svojo vero živim vsak dan in si prizadevam slediti naukom Cerkve (E3). To ni le nekaj, kar počnem ob nedeljah ali na praznike, ampak je vpleteno v vsak trenutek mojega dneva (E4). Živim z zavedanjem, da vera vpliva na to, kako se odzivam na izzive, kako ravnam do drugih ljudi in kako se soočam z življenjskimi težavami (E5).

Za mene vera pomeni tudi delo na sebi in skrbeti za svojo notranjo rast (E6). Redno obiskujem mašo in se vključujem v dejavnosti v župniji, ker to krepi moj odnos z Bogom in z drugimi verujočimi (E7). Kot katoličanka se trudim živeti po vrednotah, ki jih Cerkvena učila postavljajo pred nas, kot so ljubezen, sočutje in spoštovanje do drugih (E8). Zame so ti principi ključnega pomena in jih skušam vnašati v vsak vidik svojega

življenja. Moja vera me tudi opominja, da ni dovolj le verovati, ampak je pomembno delati dobro in širiti pozitivnost ter prijaznost v svet (E9).

A: S katero vero se identificiraš? Ali si v njej tudi odraščala ali si se zanjo kasneje v življenju odločila?

K: Identificiram se kot katoličanka (E10). To vero sem podedovala in odraščala v njej, saj sem bila vzgojena v katoliški družini in sem prejela vse zakramente (E11). Katoliška vera je tako postala osnova mojega vsakdanjega življenja, ki ga oblikujem z njo (E12). Kot katoličanka imam zelo močno povezanost z verskimi vrednotami, kot so ljubezen do Boga, sočutje, odpuščanje in pomoč drugim (E13). Te vrednote so moj notranji kompas, ki me usmerja pri odločitvah v življenju (E14).

V zadnjih petih letih sem še posebej aktivna v svoji veri (E15). Redno hodim v cerkev, sodelujem pri dejavnostih v župniji in pomagam svoji hčerki pri verouku (E16). Moje delovanje in vsakodnevne izbire so vedno v skladu z nauki Cerkve (E17), saj verjamem, da je vera pomemben dejavnik pri tem, kako živimo svoje življenje in kako prispevamo k dobrobiti drugih (E18).

Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

K: Vera in verovanje imata zame zelo globok pomen. Verjamem, da vera ni samo prepričanje v nekaj, ampak tudi način, kako gledamo na svet, kako živimo in kako se odzivamo na izzive v življenju (E19). Zame vera pomeni iskanje smiselnega odnosa z višjo silo, z Bogom, in tudi z drugimi ljudmi (E20). Verovanje je tudi iskanje notranjega miru, upanja in tolažbe v težkih trenutkih (E21). Pomeni sprejemanje odgovornosti za svoje dejanje in za svojo duhovno rast (E22).

Vera mi daje občutek pripadnosti in povezanosti – z Bogom, z drugimi verujočimi in tudi z naravo in vsemi živimi bitji okoli mene (E23). Menim, da vera pomaga oblikovati naše vrednote, odločanje in način življenja (E24). Vsaka vera ima svojo zgodovino, učenja in tradicije, ki ljudi povezujejo, jim dajejo smisel in usmeritev v življenju (E25).

Verovanje pa pomeni tudi iskanje odgovora na večna vprašanja, ki se nanašajo na smisel življenja, trpljenje in to, kar prihaja po smrti (E26). Zame to ni nekaj abstraktnega, ampak nekaj zelo osebnega, kar usmerja moje vsakodnevne odločitve in odnose (E27).

Kljub temu pa spoštujem različne poglede na vero, saj menim, da vsak človek išče svojo pot in išče svoj smisel na različne načine (E28). Pomembno je, da smo odprti za različna verovanja in da sprejemamo, da ima vsak človek svojo osebno pot do resnice (E29).

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

K: Moj osebni pogled na cerkveno institucijo je precej pozitiven, čeprav se zavedam, da ima tudi svoje pomanjkljivosti (E30). Cerkvena institucija mi daje oporo, predvsem v smislu občutka skupnosti, pripadnosti in duhovnega vodstva (E31). Všeč mi je, da cerkev ponuja okvir, v katerem se lahko poglobiš v svojo vero, da je prostor za molitev, refleksijo in osebno rast (E32). Cerkveni nauki so moji življenjski kompas, saj me usmerjajo v to, kako biti boljši človek, kako ljubiti svojega bližnjega in kako živeti v skladu z Božjo voljo (E33).

Vendar pa se zavedam, da institucija kot taka včasih postavi določene meje, predvsem zaradi tradicije, pravil in hierarhije (E34). Včasih se zdi, da cerkvena pravila in normativi omejujejo osebno duhovno izkušnjo (E35), saj se včasih dogaja, da so posamezniki znotraj cerkve obravnavani skozi standardizirana pravila, namesto da bi bila poudarjena osebna izkušnja vsakega vernika. Kljub temu pa menim, da cerkev kot institucija nudi pomembno oporo, saj daje vernikom smernice, kako ravnati v življenju (E36), kako graditi odnose in kako se spoprijemati z izzivi, ki jih prinaša vsakdan.

Zame cerkvena institucija ni nekaj, kar me omejuje, ampak nekaj, kar mi nudi oporo, kadar potrebujem duhovno pomoč (E37). Verjamem, da v cerkvi najdem ravnovesje in notranji mir (E38), še posebej v trenutkih, ko se soočam z osebnimi težavami ali dvomi. Kljub temu pa je moj pogled na cerkev tudi odprt – verjamem, da je vsaka vera osebna izkušnja in da vsak človek v svojem duhovnem iskanju potrebuje prostor za osebno raziskovanje in rast (E39).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

K: Na druge religije gledam s spoštovanjem, saj verjamem, da so vse religije na nek način iskanje večjega smisla in resnice v življenju (E40). Vsaka vera ponuja svoj pogled na svet, Boga in človeka, ter ima svoj način, kako odgovoriti na vprašanja o življenju, smrti, morali in etiki (E41). Čeprav se morda ne strinjam z vsemi nauki drugih religij, jih kljub temu spoštujem (E42), saj razumem, da vsaka religija ponuja svojo pot in rešitev za verujoče.

Vendar pa sem prepričana, da je krščanstvo edina prava pot. Verjamem, da Kristus prinaša pravo resnico in da je samo skozi vero v njega mogoče najti popolno odrešenje in smisel življenja (E43). Ker sem globoko prepričana v moč in resnico krščanskega nauka, menim, da je to pot, ki vodi v pravo spoznanje Boga in večnega življenja (E44).

Zavedam se, da se druge religije morda navezujejo na podobne vrednote (E45), vendar kot katoličanka verjamem, da je krščanstvo najboljša in najbolj izpolnjujoča pot do Boga. Kljub temu ostajam odprta in spoštljiva do drugih ver (E46), saj verjamem, da si moramo prizadevati za mir in sožitje med vsemi ljudmi, ne glede na njihove religijske razlike (E47).

A: Torej bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

K: Verjamem, da je katoliška vera prava pot, saj me ona usmerja v iskanje resnice, ljubezni in pravičnosti (E48). Zame je vera v Kristusa osnova mojega življenja in sem prepričana, da je Cerkev tista, ki prinaša pravo spoznanje o tem, kako naj živimo in kako se približamo Bogu (E49). Vendar pa vedno spoštujem izbire drugih ljudi, saj verjamem, da vsak posameznik išče svojo pot, ki mu pomaga najti smisel v življenju (E50).

Ne sodim drugih ver, ker verjamem, da je pomembno, da ostanemo odprti in sprejemajoči do različnih prepričanj (E51). Mislim, da ima Bog samo eno pravo resnico, vendar pa ga ljudje častimo in doživljamo na različne načine (E52), kar lahko povzroči razlike v religijskem izrazu in imenu. Na koncu pa je pomembno, da imamo skupni cilj – ljubezen do Boga in drugih ljudi (E53). Mislim, da bi za marsikoga bilo lažje, če bi spoznal Kristusa, saj verjamem, da je on pot, resnica in življenje (E54), ki nam pomaga najti notranji mir in smisel v vsakdanjem življenju.

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

K: Da, v svojem življenju sem bila v stiku z ljudmi različnih ver, predvsem v okviru širšega kroga prijateljev, sodelavcev in znancev (E55). Z njimi sem vedno ohranjala spoštljiv odnos, saj verjamem, da je pomembno ceniti in razumeti njihove poglede na svet (E56). Kljub našim verskim razlikam sem se trudila, da smo se z njimi povezovali skozi skupne vrednote, kot so ljubezen, spoštovanje in humanost (E57).

Moj odnos z njimi je bil vedno prijateljski in spoštljiv (E58). Nikoli nisem želela vsiljevati svojih prepričanj, temveč sem raje iskala skupne točke, ki nas povezujejo kot ljudi (E59). Včasih smo se pogovarjali o verskih prepričanjih, vendar sem vedno spoštovala, da vsakdo nosi svojo vero in svoje izkušnje (E60). Zavedam se, da niso vsi odprti za verske pogovore, zato sem bila previdna, da nisem prestopila meje, kadar sem čutila, da to ni primerno (E61).

Čeprav verjamem, da je krščanstvo prava pot, sem se trudila biti odprta do drugih in se učiti o njihovih prepričanjih (E62), saj sem prepričana, da nam to pomaga rasti in širiti naše obzorje (E63).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

K: V svojem delu sem imela priložnost sodelovati z različnimi ljudmi, ki pripadajo različnim religijam, predvsem z muslimani (E64). V zadnjih letih so se izkušnje z verskimi različnostmi še povečale (E65). Moje izkušnje so večinoma pozitivne, saj se trudimo za spoštljiv dialog (E66). Seveda pridejo tudi nesporazumi, še posebej, če gre za ljudi z zelo strogimi verskimi prepričanji (E67). Nekateri uporabniki, na primer, ne želijo, da se jih ženska sploh dotakne, kar seveda ustvarja določene izzive v profesionalnem kontekstu (E68). Kljub temu se mi zdi zelo pomembno, da vedno pristopim z veliko mero spoštovanja in profesionalnosti (E69).

Moje delo temelji na tem, da spoštujem vse kulture in religije (E70), a hkrati verjamem, da je pomembno, da tudi oni, ko pridejo v našo družbo, razumejo in upoštevajo določene kulturne norme (E71). Nikoli pa ne bom posegala v njihove verske prepričanja, temveč jih bom spoštovala in se trudila za odprt dialog (E72). Vse to vpliva na moje odnose z uporabniki, saj si prizadevam ohraniti pozitiven, spoštljiv in odprt odnos z vsemi, ne glede na vero (E73).

A: Ali si se že kdaj znašla v konfliktu s sogovornikom pri svojem delu, zaradi drugačne verske pripadnosti? Kako si reagirala v takem primeru?

K: V svojem delu še nisem imela pravega konflikta, ki bi izviral iz verskih razlik (E74). Kljub temu pa so se pojavili trenutki nesporazumov, še posebej z nekaterimi uporabniki, ki so imeli strožja verska prepričanja (E75). Na primer, nekateri so izrazili željo, da se jih ženska ne dotakne, kar lahko povzroči napetosti v situacijah, ko je telesni stik potreben (E76). V takih primerih sem se vedno trudila pristopiti z veliko spoštovanja, a obenem tudi postaviti meje in jasno ohraniti profesionalne smernice (E77).

Če pride do nesoglasja zaradi verskih prepričanj, se trudim ostati mirna, spoštljiva in odprta za pogovor (E78). Razumevanje drug drugega je ključno, zato vedno vztrajam pri spoštljivem dialogu, ki pomaga premostiti te morebitne ovire (E79). Moje izkušnje so me naučile, da je pomembno ohraniti profesionalnost in človečnost v

vsakem stiku, ne glede na verske razlike (E80). Na CSD-ju, kjer sem zaposlena že skoraj 20 let, sem vedno pristopila k tej nalogi z odprtostjo, kar mi je omogočilo brez večjih konfliktov delati z ljudmi vseh ver (E81).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

K: Moja vera me vodi v mojem delu, vendar je ne vključujem neposredno, ker menim, da to ni vedno primerno v profesionalnem okolju (E82). Ko svetujem uporabnikom, se pogosto sprašujem, kaj bi Jezus naredil v določeni situaciji (E83). Ko govorimo o vrednotah, dobroti, pravičnosti in meje med tem, kaj je prav in narobe, imam zelo jasne smernice, ki izhajajo iz moje vere (E84). Uporabniki morda ne vedo, od kod to izhaja, vendar je to del mojega notranjega kompas, ki me usmerja pri delu z njimi (E85).

V delo svojo vero vključujem predvsem v osebnem smislu, preko molitev (E86). Vzamem si čas v odmoru, da se pomirim in obnovim svojo energijo z molitvijo, saj mi to pomaga ohraniti notranji mir in osredotočenost na delo (E87).

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

K: Vera mi pomaga na skoraj vseh področjih mojega življenja in tudi pri delu (E88). Daje mi jasen moralni kompas, smernice, kako ravnati z ljudmi, kako biti sočutna in pravična (E89). Vedno imam v mislih, kaj bi Jezus naredil v določeni situaciji, kar mi pomaga pri odločitvah (E90). Vendar pa me vera včasih ovira, predvsem v situacijah, kjer služba zahteva nevtralnost, jaz pa čutim, da ne morem podpreti določenih odločitev (E91). Na primer, težko mi je svetovati parom, ki živijo skupaj brez zakona, ali podpirati odločitev za splav, saj so to vprašanja, kjer se moja vera močno križa z zahtevami službe (E92).

En primer, kako mi vera pomaga, je zgodba iz preteklega leta. Imela sem v planu romanje v Francijo, vendar sem bila v tistem času preobremenjena z zdravjem in službenimi obveznostmi (E93). Poleg tega so se pojavile govorice o terorističnih napadih, kar me je zaskrbelo. Vendar sem se odločila, da ne bom podlegla strahovom in sem zaupala Bogu, da bo vse, kar je zame namenjeno, prišlo (E94). In od takrat naprej me ta izkušnja opominja, da lahko premagam strahove, če le zaupam Bogu. Naučila sem se, da vse v življenju ima svoj razlog in da je lažje živeti, če ne obremenjujemo preveč prihodnosti, temveč se osredotočimo na vsakdanji trenutek (E95). Ta pogled na življenje mi pomaga pri reševanju težav, saj verjamem, da bo Bog poskrbel za vse, če ohranimo vero in upanje (E96).

Vera mi tudi ne daje nobenih omejitev, čeprav se včasih pojavi občutek stiske, ko se primerjam z drugimi, ki so bolj redni obiskovalci cerkve (E97). Tudi včasih imam trenutke dvoma v svojo vero, predvsem ko vidim, koliko slabega se je zgodilo v imenu vere (E98), ali ko opazim, da nekdo, za katerega vem, da je goreč vernik, dela stvari, ki niso v skladu z nauki vere (E99). Kljub tem trenutkom stresa pa vem, da vera ostaja moj temelj in vodilo v življenju (E100).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

K: Da, vera mi predstavlja zelo močan vir moči, tako v življenju kot pri delu (E101). Ko se soočam z izzivi ali težavami, ko ne vem več, kako naprej, se vedno zatečem k molitvi (E102). Molitev mi pomaga najti mir, osredotočiti misli in se zavedati, da nisem sama (E103). Moja vera me velikokrat ohranja pred obupom, ko bi

sicer morda obupala ali se počutila izgubljeno (E104). Zaupanje v Boga mi daje moč in pogum, da grem naprej, tudi ko se zdi, da sem na koncu svojih moči (E105).

Vera mi pomaga tudi, da ohranjam občutek, da moje delo in trud nista zaman (E106). Ko se znajdem v težkih trenutkih pri svojem delu, me vera spomni, da sem na svoji poti iz nekega višjega razloga (E107), in to me motivira, da nadaljujem. Kadar imam težave z zdravjem ali se soočam z življenjskimi preizkušnjami, grem pogosto v cerkev. Sam prostor cerkve, mir in tišina, mi omogočata, da se umirim, molim in se povežem z Bogom (E108). To je zame velik vir energije, ki me napolni in mi daje moč za soočanje z vsakodnevnimi izzivi (E109).

Pomaga mi tudi spoznanje, da z vero ne hodim sama skozi življenje, temveč imam notranjo oporo (E110), ki mi daje občutek, da ni nobenega truda, ki bi bil zaman (E111). In tako tudi v službi, ko srečujem ljudi v stiskah, me vera usmeri, kako naj se odzovem – s sočutjem in zavedanjem, da je vsak človek v svoji poti vrednoten (E112).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

K: Absolutno. Mnogi problemi, s katerimi se soočajo naši uporabniki, imajo duhovno ozadje (E113). Ko so ljudje v stiski, pogosto iščejo odgovore tudi na duhovna vprašanja (E114). To je zelo pomemben del njihovega procesa okrevanja in iskanja smisla v življenju (E115). Vendar pa je danes socialno delo pogosto preveč sekularizirano, kar pomeni, da se premalo pogovarjamo o vrednotah, morali in duhovnem življenju (E116). Menim, da bi morali imeti več pogovorov o teh temah in o krščanski etiki, ne pa se zgolj osredotočati na nevtralnost (E117) in splošna priporočila.

Strinjam se, da je pomembno, da se študente izobrazi o različnih religijah, vendar le v smislu razumevanja in spoštovanja različnih ver (E118), ne pa na način, da bi jih poskušali spreobrniti v določeno vero ali učiti, da je katera vera boljša od druge (E119). Pomembno je, da je izobraževanje o religijah uravnoteženo, brez namena vplivanja na osebne prepričanja posameznikov (E120). Prav tako je pomembno, da se ta vprašanja obravnavajo v zgodnejših fazah izobraževanja, že v osnovni šoli in doma (E121), saj to pomaga ustvarjati odprtost in strpnost do različnih prepričanj.

A: To bo vse. Najlepša hvala za sodelovanje.

K: Bilo mi je v veselje.

8.1.6. Intervju F

A: Hvala, da si sprejela povabilo na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje nerazumljivo, neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej. Imaš še kako vprašanje ali lahko začneva?

L: Lahko začneva.

A: Najprej me zanima, kako bi opredelila svojo vero oziroma svoje osebno verovanje?

L: Moja vera je osebna, živa in precej duhovna (F1). Ne gre toliko za pripadnost instituciji, ampak za odnos z Bogom, ki je zame vseprisoten in me spremlja v vsakem trenutku mojega življenja (F2). Vero dojemam kot nenehen pogovor z Bogom, kot oporo in vir navdiha v vsakdanjem življenju (F3). Prihajam iz verne družine, a

sem svojo vero resnično poglobila v mladostniških letih, ko sem začela aktivno sodelovati na različnih duhovnih srečanjih in postala animatorka (F4). Takrat sem spoznala, da vera ni le nauk ali tradicija, ampak nekaj, kar te notranje oblikuje in vodi (F5).

A: S katero religijo bi rekla, da se identificiraš?

L: Identificiram se s krščanstvom, natančneje s protestantsko tradicijo, v kateri sem bila tudi vzgojena (F6). Čeprav sem kristjanka, moja vera ni strogo vezana na institucijo, temveč je bolj usmerjena v osebni odnos z Bogom (F7). Pomembna mi je notranja vera in življenje po krščanskih vrednotah, ne toliko zunanje izražanje pripadnosti (F8).

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

L: Vera mi pomeni veliko – je način, kako razumem svet in svoje mesto v njem (F9). Zame ni zgolj skupek pravil ali obredov, ampak predvsem odnos z Bogom, ki mi daje moč, upanje in občutek smisla (F10). Verovanje razumem kot nekaj zelo osebnega – vsak človek ima svojo pot, svojo izkušnjo z duhovnim (F11). Spoštujem različne oblike verovanja, ker verjamem, da nas vse na nek način povezuje iskanje nečesa večjega, globljega (F12). V mojem življenju vera ni nekaj, kar bi na silo izražala navzven, ampak bolj nekaj, kar me tiho spremlja in mi pomaga ohranjati notranji mir, še posebej v težkih trenutkih (F13).

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

Na cerkveno institucijo gledam kot na pomembno družbeno in duhovno ustanovo, ki ima lahko velik pozitiven vpliv – predvsem tam, kjer ljudem nudi oporo, občutek pripadnosti, varnosti in možnost za duhovno rast (F14). V tem smislu mi je v določenih obdobjih tudi sama nudila strukturo in prostor za poglabljanje vere, še posebej v mladosti, ko sem se udeleževala različnih cerkvenih dejavnosti in srečanj (F15). Vendar pa moj osebni odnos z Bogom ni več nujno vezan na institucijo – bolj kot neko obveznost jo vidim kot možnost (F16).

Po drugi strani pa čutim tudi, da me včasih cerkvena institucija omejuje – predvsem kadar verska pravila postanejo bolj pomembna od pristnega odnosa z Bogom ali ko se znotraj cerkve pojavijo obsojanje, formalizem ali občutek nadrejenosti (F17). Moja vera je zame nekaj zelo osebnega, iskrenega, in včasih težko najdem svoj prostor znotraj institucionalnega okvira, ki ne dopušča veliko prostora za individualno duhovno pot (F18). Zato bi rekla, da mi cerkev lahko nudi oporo, vendar si prizadevam, da ohranjam svobodo v osebnem odnosu z Bogom, brez občutka, da mora ta odnos potekati zgolj po točno določenih pravilih (F19).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

L: Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem (F20). Verjamem, da imajo vse religije svoj namen in da lahko vsaka na svoj način bogati človekovo duhovno pot (F21). V mnogih religijah prepoznavam skupne vrednote – kot so sočutje, pravičnost, spoštovanje, ljubezen do sočloveka – kar kaže, da si v svojem bistvu prizadevajo za dobro (F22). Zanimajo me različni pogledi na svet, zato rada poslušam izkušnje ljudi, ki pripadajo drugim veram (F23). Mislim, da nam raznolikost pogledov lahko pomaga, da tudi svojo vero živimo bolj zavestno in srčno (F24). Prepričana sem, da nas medverski dialog lahko vodi k večjemu razumevanju in miru (F25).

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

L: Ne, tega ne verjamem. Prepričana sem, da Bog deluje na različne načine in da se ljudje z njim povezujejo skozi različne poti, kulture in izročila (F26). Zame osebno je Kristus izjemno pomemben, saj v njem prepoznavam pot ljubezni, resnice in usmiljenja, ki me globoko nagovarja (F27). Vendar pa hkrati globoko spoštujem tudi druge duhovne poti in verska prepričanja (F28). Vsaka religija ima svoj pomen in svojo modrost, ki lahko posameznika vodi k dobremu in smiselnemu življenju (F29). Ne bi si upala trditi, da obstaja samo ena prava resnica – verjamem, da je duhovnost širša od ene same razlage in da se Bog lahko razodeva na različne načine (F30).

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

J: Da, že od mladosti sem bila v stiku z ljudmi različnih veroizpovedi – tako muslimani, pravoslavci kot tudi ljudmi, ki niso verni (F31). Moji odnosi z njimi so bili večinoma spoštljivi in odprti (F32). Zame je pomembno, da najprej vidim človeka kot človeka, ne glede na njegovo vero (F33). Čeprav imamo lahko različna prepričanja, lahko skupaj najdemo skupni jezik – predvsem v vrednotah, kot so spoštovanje, skrb za druge in poštenost (F34). Včasih smo se tudi pogovarjali o veri, primerjali poglede, kar je bilo zame vedno zelo obogatitveno (F35). Verjamem, da drugačnost ne pomeni oddaljenosti, ampak priložnost za učenje in gradnjo globljih odnosov (F36).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

J: Pri svojem delu v osnovni šoli se pogosto srečujem z otroki in družinami različnih kulturnih in verskih ozadij – med njimi imam muslimane, pravoslavce, ateiste in še druge (F37). Večinoma so to zelo zanimive in bogate izmenjave, kjer vsak otrok prinese svoje izkušnje in poglede (F38). Moje izkušnje so večinoma pozitivne (F39). Spoštujem druge religije in nimam nobenih predsodkov do ljudi, ki verujejo drugače kot jaz (F40). Zelo pomembno se mi zdi, da vzpostavimo odprt, spoštljiv dialog, ne glede na prepričanja, saj le tako lahko ustvarimo varno in vključujoče okolje za vse (F41).

Zelo jasno pa tudi stojim za vrednoto enakopravnosti – predvsem me moti, kadar se vera uporablja kot izgovor za zatiranje posameznikov, kar se, žal, pogosto kaže v položaju žensk v določenih verskih okoljih (F42). Sem odločno proti vsakršnemu nasilnemu širjenju religije ali prisiljevanju v določene prakse (F43).

A: Ali si se že kdaj znašla v konfliktu s sogovornikom pri svojem delu, zaradi drugačne verske pripadnosti? Kako si reagirala v takem primeru?

J: Do zdaj pri svojem delu še nisem imela večjih težav ali konfliktov, ki bi bili povezani z vero (F44). Tudi med učenci so odnosi večinoma spoštljivi (F45). Ključnega pomena se mi zdi, da otroke učimo strpnosti in sprejemanja že od zgodnjih let (F46). Kot strokovna delavka se trudim dajati zgled odprtosti in razumevanja, ne glede na versko ali kulturno ozadje sogovornika (F47).

Vendar pa se je enkrat pojavil primer, ko je prišlo do nesporazuma zaradi napačne interpretacije verskega običaja (F48). Med enim izmed šolskih projektov, kjer smo poskušali vključiti elemente različnih kultur v skupinsko delo, se je eden učencev, ki prihaja iz versko bolj konzervativne muslimanske skupnosti, močno razjezil (F49).

Njegov pogled na določen simbol, ki ga je ena skupina učencev uporabila kot del dekoracije, je bil drugačen od pričakovanj – menil je, da je simbol uporabljen neprimerno oziroma nespoštljivo do njegove tradicije.

Ko sem opazila, da je prišlo do napetosti in da so se mladi začeli čutiti razdeljene, sem se odločila takoj poseči (F50). Zbrala sem vse vpletene in odprla dialog, kjer smo si vsakdo predstavil svoje razloge in občutke v zvezi s tem običajem (F51). Pomembno je bilo, da so vsi imeli priložnost izraziti svoje mnenje in da smo skupaj poskušali razumeti pomen simbolov v različnih kulturah (F52). Skozi odprt pogovor smo razjasnili, da ni bilo namena žaliti, ampak da se je zgolj zgodila napačna interpretacija – vsaka kultura ima svoj edinstven način, kako pristopa k tradicionalnim običajem (F53).

S tem pogovorom smo uspeli premostiti nesporazume (F54). Učenci so spoznali, da je medsebojno spoštovanje in poslušanje ključnega pomena, ko pride do raznolikosti, ter da lahko s skupnim dialogom rešujejo tudi tvegan konflikt (F55). Ta izkušnja je bila izredno pomembna, saj je utrdila zavedanje o vrednosti dialoga in odprtosti, ki sta tako bistveni v medkulturnem in medverskem okolju (F56).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

J: Svojo vero v delo vključujem posredno, predvsem skozi vrednote, ki jih živim in uresničujem pri vsakodnevnem delu (F57). Iskrenost, empatija, spoštovanje, ponižnost, potrpežljivost – to so zame globoko duhovne vrline, ki izhajajo iz moje osebne vere in odnosa z Bogom (F58). Nikoli ne vsiljujem svojih verskih prepričanj, vendar pa se trudim, da s svojim zgledom in odnosom do ljudi pokažem, da me vodi nekaj globljega (F59).

Z uporabniki ali učenci praviloma ne govorim o svoji veri, razen če oni to sami izpostavijo (F60). Takrat sem vedno odprta za pogovor in pripravljena prisluhniti, tudi če so njihove verske usmeritve drugačne od mojih (F61). Včasih pri individualnih pogovorih z otroki preverim, ali je vera zanje pomembna – če ugotovim, da jim veliko pomeni, jih nežno spodbudim, da v njej poiščejo vir moči (F62). Morda jih spodbudim k molitvi, razmisleku ali k temu, da se pogovorijo z nekom, ki jim je na tem področju blizu (F63).

Ves čas pa v svoje delo vnašam temeljne verske vrednote – kot so zaupanje, spoštovanje do vsakega človeka, upanje v spremembo in ljubezen do bližnjega (F64). Te vrednote ne potrebujejo verske razlage, ker so univerzalne, a zame izvirajo prav iz osebne vere (F65).

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

J: Vera mi pri delu pomaga predvsem pri iskanju notranjega miru, sočutja in zaupanja (F66). Ko se znajdem v težkih situacijah, mi vera daje moč, da ohranim pozitivno naravnanost in miren pristop, saj zaupam, da me Bog spremlja in da mi bo pomagal premagati izzive (F67). Spodbuja me tudi k služenju drugim, kar je temeljni del mojega dela – vera me vodi k razumevanju ljudi in iskanju rešitev, ki so v njihovo korist, ne pa zgolj na podlagi racionalnih odločitev (F68).

Vendar pa vera včasih naleti na predsodke, predvsem v družbi, kjer so lahko prisotna napačna prepričanja, da verniki niso odprti za različne načine življenja (F69). Takrat se moram potruditi, da ljudem pojasnim, da vera in sprejemanje različnosti nista v nasprotju (F70). Poudarim, da vera uči o ljubezni, spoštovanju in strpnosti, kar

vključuje spoštovanje vseh ljudi, ne glede na njihove življenjske izbire (F71). To je lahko izziv, vendar se trudim, da pokažem, kako se vrednote, kot so sočutje in razumevanje, ujemajo z mojim verskim prepričanjem (F72).

Poleg tega vera ne vpliva samo na moje delo, ampak tudi na moj osebni življenje. Sodelovanje v različnih verskih skupinah in srečanjih, kjer se zbiramo ljudje s podobnimi vrednotami, mi daje občutek skupnosti in podpore (F73). To mi pomaga ohranjati ravnovesje med delom in osebnim življenjem (F74).

Vse skupaj mi daje občutek upanja in podpore, ko sem v stiski ali imam strahove (F75). Nikakor pa vera ne ovira mojega dela, nasprotno – omogoča mi, da delujem z večjo predanostjo in smiselnostjo (F76).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

J: Da, absolutno. Vera in duhovnost sta ključni vir moči v mojem življenju. Pomagata mi, da ohranjam smisel v svojem delu, da sem prisotna, sočutna in razumevajoča do drugih, hkrati pa omogočata, da postavim meje, kadar je to potrebno (F77). Zavedanje, da imam močnejšo silo za seboj, mi pomaga, da ohranim jasnost in mirnost v situacijah, ki so lahko zahtevne (F78).

Ko se znajdem v težkih trenutkih, se pogosto zatečem v molitev, meditacijo ali preprosto v tišino (F79). To so trenutki, ko lahko umirim misli, se povezujem z Bogom in poiščem notranji mir (F80). Molitev mi daje občutek, da nisem sama, da imam podporo od višje sile, ki me vodi in daje pogum, da nadaljujem, ne glede na izzive (F81).

Vera mi daje občutek varnosti, saj imam zavedanje, da nekdo večji in mogočnejši pazi na mene in usmerja tok sveta (F82). Ta prepričanje mi pomaga ohranjati mirno srce, zaupanje in pogum v svojem delu in življenju (F83). Vedno se lahko zanesem na Boga v molitvi, kar mi daje nov zagon in moč, da nadaljujem na svoji poti, tudi ko se soočam z negotovostjo ali težavami (F84).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

J: Da, absolutno. Menim, da premalo poudarjamo, kako vera vpliva na identiteto posameznika, kar pa ima lahko velik vpliv na njegove življenjske odločitve in na način, kako se sooča z izzivi. Seveda ni smiselno, da bi v okviru izobraževanja socialnega dela promovirali določeno vero, vendar bi bilo zelo pomembno, da razumemo religijo kot del človekove celostne izkušnje (F85). Vprašanja o smislu življenja, trpljenju, odpuščanju – vse to so teme, ki imajo velik pomen v religiji, a so tudi neizogibno prisotna v delu socialnega delavca, ko delamo z uporabniki (F86).

Verjamem, da bi bilo smiselno, da bi se študentje socialnega dela učili o tem, kako vera lahko vpliva na posameznika, kaj vse mu lahko pomeni in na kakšen način lahko vera koristi človeku, ko se sooča z težavami (F87). Pomembno je razumeti, da lahko vera nudi oporo, navdih, pa tudi etična in moralna načela, ki oblikujejo vedenje in odločitve posameznika (F88).

Poleg tega bi morali na izobraževalni ravni promovirati vrednote, ki so skupne vsem religijam – kot so zaupanje, spoštovanje, pozitiven odnos in pogum (F89). Te vrednote so pomembne pri delu z uporabniki, ne glede na njihovo versko pripadnost. Vera ni samo religiozna praksa, ampak tudi pomemben vir notranje moči in trdnosti, ki posamezniku pomaga skozi življenje (F90). Zato mislim, da je nujno, da na področju socialnega dela

razumemo vpliv vere in njenih vrednot, saj bo to izboljšalo naše sposobnosti pri podpori uporabnikom v različnih življenjskih okoliščinah (F91).

A: Najlepša hvala, da si se odzvala povabilu na intervju in hvala za vse odgovore.

J: Hvala da si me povabila.

8.1.7. Intervju G

A: Najprej hvala, ker si se odzvala vabilu na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje nerazumljivo, neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej. Imaš še kako vprašanje ali lahko začneva?

J: Lahko začneva.

A: Najprej me zanima kako bi opredelila svojo vero oziroma svoje osebno verovanje?

J: Moja vera mi predstavlja pomemben vir notranje moči, motivacije in opore v vsakdanjem življenju (G1). Identificiram se kot sodobna kristjanka, ki izhaja iz katoliške tradicije, vendar se pri svojem duhovnem razumevanju ne omejujem zgolj na en verski sistem (G2). Iz krščanske vere črpam tiste vrednote in nauke, ki jih prepoznavam kot smiselne in skladne z mojimi osebnimi prepričanji (G3). Moje verovanje lahko opredelim kot odprto in vključujoče – blizu so mi tudi elementi t. i. novodobnih (new age) duhovnosti, ki poudarjajo osebno rast, povezanost z naravo in iskanje notranjega ravnovesja (G4). Vera zame ni nekaj togega ali institucionalnega, temveč dinamičen in oseben proces iskanja smisla in notranjega miru (G5).

A: S katero vero bi torej rekla, da se identificiraš? Vseeno bolj kot katoličtvo, vendar novodobno ali kako drugače?

J: Čeprav se ne poistovetim popolnoma z vsemi nauki in praksami, ki jih predpisuje uradna Katoliška cerkev, bi kljub temu zase rekla, da sem katoličanka (G6). Gre za identiteto, ki jo nosim s seboj že od otroštva in ki še vedno pomembno vpliva na moj pogled na svet, na vrednote ter na odnos do drugih ljudi (G7). Krščanske vrednote, kot so ljubezen do bližnjega, odpuščanje, sočutje in pravičnost, so mi izredno blizu in jih skušam živeti tudi v vsakdanjem življenju (G8).

Pri tem pa svojo vero razumem nekoliko bolj odprto in svobodno. Ne sledim slepo vsem cerkvenim pravilom ali omejitvam, temveč si prizadevam, da svojo duhovnost razvijam na način, ki mi omogoča notranjo rast, samorefleksijo in iskren stik z nečim višjim (G9). Lahko bi rekla, da svojo vero doživljam bolj osebno kot institucionalno – bolj kot pot iskanja smisla in notranjega ravnovesja, pri čemer sem odprta tudi za širše razumevanje duhovnosti (G10).

A: Kako gledaš na vero in na verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

J: Vero in verovanje doživljam kot zelo osebno in notranje izkustvo (G11). Zame to ni zgolj pripadnost določeni religiji ali upoštevanje določenih pravil, temveč predvsem način, kako se povežem sama s seboj, z drugimi in z nečim višjim (G12) – naj bo to Bog, univerzalna energija ali občutek duhovne prisotnosti. Verovanje mi pomeni vir tolažbe, opore in tudi usmeritve v trenutkih, ko se znajdem pred izzivi ali pomembnimi odločitvami (G13).

Menim, da je vera lahko izjemno pomemben del posameznikove identitete, saj vpliva na njegove vrednote, vedenje in medosebne odnose (G14). V sodobnem svetu, kjer je veliko negotovosti, je verovanje pogosto tisto, kar ljudem daje občutek smisla in notranjega miru (G15). Pri tem pa verjamem, da mora biti veroizpoved vedno svobodna izbira in da obstaja veliko poti, kako jo posameznik živi in razume (G16).

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

Osebno imam mešane občutke do cerkvene institucije (G17). Po eni strani spoštujem zgodovinski pomen cerkve in njeno vlogo v duhovnem življenju mnogih ljudi, saj je mnogim pomagala pri iskanju smisla in miru (G18). Vendar pa sem, kar se tiče cerkvene hierarhije, nekoliko zadržana. Moti me, da včasih prevladuje občutek, da so določeni člani cerkve ali duhovščina postavljeni na piedestal, kot da so kakšni "božji poslanci" (G19), kar mi deluje kot nepotrebno ločevanje med "posebnimi" in "navadnimi" verniki. Verjamem, da so vsi ljudje enaki v očeh Boga, ne glede na njihov položaj znotraj institucije (G20).

Zame vera ne bi smela biti omejena na hierarhijo ali formalnosti, ampak naj bi bila predvsem osebna izkušnja (G21), ki pomaga pri duhovnem razvoju in povezovanju z višjim smislom. Tudi v tem smislu sem bolj naklonjena temu, da so vsi člani skupnosti enakovredni in da vsak posameznik išče svojo pot k veri na način, ki mu najbolj ustreza (G22). Tako institucija kot vera bi morali biti sredstvo za rast, ne pa vir občutka omejenosti (G23).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

J: Nimam zelo izoblikovanega mnenja o drugih religijah (G24). Zdi se mi, da vse religije prihajajo iz istega razmišljanja o iskanju smisla in odgovora na globoka vprašanja o življenju, smrti in našem mestu v svetu (G25). Morda to še posebej velja za islam in krščanstvo, vendar pa se mi zdi, da pri budizmu ta povezava ni tako očitna (G26).

Moram pa priznati, da so mi nekatere vere, predvsem tiste, ki se bistveno razlikujejo od mojega okolja, včasih vzbudile strah. Na primer, muslimanska vera, še posebej zaradi običajev, kot je pokrivanje žensk, mi velikokrat vzbuja nelagodje (G27), čeprav sem se zavedala, da to izhaja iz njihovega kulturnega in verskega konteksta (G28).

Po drugi strani so indijske vere zame zelo zanimive. Metode, kot je meditacija, so mi blizu (G29), saj se tudi sama z njo ukvarjam. Kljub temu pa se zavedam, da sem odrasla v popolnoma drugi kulturi in svetu, zato imam do teh ver določeno distanco (G30).

Zelo občudujem tudi pogansko vero, saj smo kot ljudje v neki meri vsi potomci poganov. Njihova povezanost z naravo in vera v njeno svetišče me zelo pritegneta (G31). Na neki točki bi lahko rekla, da niham med tem, kaj se mi zdi bolj pravilno in primarno za mene osebno – ali je to krščanstvo, ali pa morda poganstvo (G32), ki se bolj ujema z mojim občutkom za naravo in celovitost sveta.

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

J: Težko bi trdila, da obstaja samo ena prava religija (G33). Menim, da so vse religije različni poskusi iskanja globljega smisla in razumevanja sveta okoli nas (G34), pa tudi naših odnosov z drugimi in z nečim višjim. Čeprav imam svoje prepričanje, ki temelji na krščanskih vrednotah, spoštujem dejstvo, da vsak posameznik išče svojo pot in veruje v nekaj, kar mu daje smisel in oporo (G35).

Zdi se mi, da vsak vernik svojo vero oblikuje glede na osebne izkušnje, kulturno okolje in duhovno iskanje (G36). Osebe, ki se odločijo za islam, hinduizem, budizem ali kakršno koli drugo vero, verjetno to počnejo iz globokih prepričanj (G37), ki so povezani z njihovimi izkušnjami in potrebami. Vse religije pa imajo skupno to, da poskušajo odgovoriti na temeljna vprašanja o življenju, smrti in obstoju (G38).

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

J: Da, skozi svoje življenje sem bila v stiku z ljudmi različnih verovanj (G39). Moji odnosi z njimi so bili vedno spoštljivi in odprti (G40). Spoštujem dejstvo, da imamo različne poglede na življenje, vero in duhovnost (G41). Pri tem menim, da je pomembno, da se osredotočimo na skupne vrednote, kot so ljubezen, spoštovanje, sočutje in razumevanje (G42).

Seveda sem se srečala tudi s situacijami, ko so se najine vere in prepričanja razlikovali, vendar vedno poskušam pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem (G43). Osebe z drugačnimi verskimi prepričanji so me obogatile z novimi pogledi in izkušnjami (G44). Ponosna sem, da lahko z njimi sodelujem in se učim, ne da bi moral zapustiti svoje lastno prepričanje (G45). Na koncu mislim, da nas različna verovanja ne ločujejo, temveč nam pomagajo širiti naš pogled na svet (G46).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

J: Sprva sem delala z mladimi na ulici, zdaj pa sem zaposlena v osnovni šoli (G47). V prejšnjem delu sem bila del ekipe, kjer smo bili večinoma vsi verni, večinoma katoličani (G48). Kljub temu nikoli nismo vsiljevali svoje vere uporabnikom, saj so bili ti zelo multikulturni (G49) in so prihajali iz različnih verskih in kulturnih okolij.

Imela sem nekaj izzivov pri prilagajanju v službi, predvsem pri upoštevanju verskih in kulturnih omejitev (G50). Na primer, pri malici sem morala biti pozorna na to, kaj kdo lahko je, in kaj ne. Če sem kdaj pozabila upoštevati te omejitve, so bili uporabniki nezadovoljni (G51). Menim, da bi se morali uporabniki nekoliko bolj prilagoditi našim običajem in kulturi (G52), saj smo v našem okolju. Po mojem mnenju bi morali imeti odgovornost, da sami poskrbijo za spoštovanje svojih verskih omejitev (G53). Če bi mi prišli v njihovo okolje, menim, da se ne bi toliko prilagajali našim omejitvam, temveč bi se morali tudi mi sami potruditi, da spoštujemo njihove vrednote in navade (G54). Mislim, da bi to situacijo, kot je hrana, lahko rešili tako, da bi jim preprosto povedali, katero hrano imamo na voljo, in jim omogočili, da prinesejo svojo (G55), če je to potrebno.

V takih situacijah se je tudi med sodelavci pojavilo nekaj nesoglasij. Jaz sem bila mnenja, da bi se morali uporabniki bolj prilagoditi nam, medtem ko so drugi menili, da moramo mi bolj upoštevati njihove potrebe in omejitve (G56). Vendar je bila na koncu najpomembnejša naloga najti ravnotežje, kjer bi vsi lahko delovali v duhu spoštovanja (G57).

Sedaj, ko delam v šoli, imam boljšo podporo, saj šolska politika omogoča, da se morajo tudi učenci prilagoditi našemu sistemu (G58). Seveda pa imamo v šoli zelo mešane razrede z različnimi verskimi in kulturnimi skupinami, kot so Romi, Albanci in Makedonci. Pomembno je, da se z njimi pogovarjamo o njihovih kulturah, jih poslušamo, sprejemamo in nudimo pomoč, kjer jo potrebujejo (G59). Hkrati pa jih spodbujamo, da se prilagodijo našemu sistemu (G60), saj jim bo to kasneje zelo olajšalo vključitev v širšo družbo.

A: Ko si se pri delu znašla v teh konfliktih kako si reagirala? Kako ste na to take situacije reševali?

J: Ko sem se pri delu znašla v teh konfliktih, sem najprej poskušala ostati mirna in odkrita (G61). Zavedala sem se, da so ti konflikti posledica različnih prepričanj in kulturnih ter verskih omejitev (G62), zato sem se trudila najti ravnotežje med spoštovanjem teh omejitev in zagotavljanjem, da delo poteka nemoteno (G63). Pri delu z mladimi na ulici smo se pogosto soočali z vprašanji glede hrane, saj so bili nekateri uporabniki zelo občutljivi glede tega, kaj jedo (G64). Moja reakcija je bila, da sem poudarila, da bi morali uporabniki biti odgovorni za svoje omejitve (G65), in da bi morali prinašati svojo hrano, če so želeli izpolniti svoje verske zahteve. Hkrati sem se trudila biti prilagodljiva, spoštovati njihove želje in poiskati rešitve, ki bi ustrezale vsem (G66).

V šoli smo situacije reševali podobno (G67). Z učenci, ki prihajajo iz različnih verskih in kulturnih okolij, smo imeli odprte pogovore, da bi razumeli njihove potrebe (G68). Ko smo se srečali s težavami glede prilagajanja malice ali šolskih aktivnosti, smo se trudili najti kompromis (G69), kjer smo upoštevali njihove želje, hkrati pa smo postavili meje, da se šola lahko normalno izvaja. Odločili smo se, da jim omogočimo, da prinesejo svojo hrano, če je to potrebno, vendar smo tudi jasno sporočili, katere hrane ne moremo ponuditi (G70). Na koncu smo vedno stremeli k iskanju rešitev, ki so bile spoštljive do vseh, hkrati pa smo ohranjali učinkovito delovanje šolskih procesov (G71).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

J: Moja vera je zame pomemben vir vrednot, ki jih vključujem v svoje delo, predvsem v smislu spodbujanja dobrih dejanj in etičnega ravnanja (G72). Kot kristjanka se trudim uresničevati vrednote, kot so sočutje, poštenost, spoštovanje dostojanstva drugih ter pripravljenost pomagati (G73), kar je v skladu s temeljnimi nauki krščanske vere. Poleg tega pa se pri svojem delu držim tudi etičnega kodeksa socialnega dela, ki poudarja spoštovanje pravic posameznikov, empatijo in odgovornost pri obravnavi uporabnikov (G74).

Pri delu z ljudmi se trudim biti pravična, obzirna in sočutna, tako kot nas uči vera (G75), saj verjamem, da ima vsak človek pravico do dostojanstva in spoštovanja. Moja vera me usmerja k temu, da vedno delujem v dobro drugih, da prisluhnem njihovim potrebam in jim nudim pomoč, kjer jo potrebujejo (G76). Seveda pa pri tem spoštujem meje drugih in njihove prepričanja, saj je ključno, da ostanem profesionalna in ne vsiljujem svojih osebnih prepričanj (G77).

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

J: Vera mi pri delu zagotovo pomaga, saj mi nudi notranjo moč in motivacijo, da sem pri svojem delu bolj osredotočena in angažirana (G78). Kot sem bila zaposlena v verski instituciji, sem imela priložnost delati v okolju, kjer sem lahko svoje verske vrednote vključila v vsakodnevno delo (G79). Molitve so zame vir opore in krepitve, saj me pomirjajo in me vodijo skozi izzive, s katerimi se soočam (G80).

Glede tega, ali me vera ovira pri delu, pa bi rekla, da me nikoli ni ovirala. Nasprotno, vera mi omogoča, da imam jasen pogled na svoje naloge, naloge drugih in svet okoli sebe (G81). Seveda pa vedno spoštujem meje drugih in se zavedam, da verske razlike obstajajo, zato sem previdna pri tem, da ne bi vsiljevala svojih prepričanj (G82). Vse to mi pomaga, da sem boljša in bolj sočutna pri svojem delu (G83).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

J: Da, vera mi zagotovo predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu (G84). Skozi molitev čutim globoko povezanost, ki mi daje notranjo moč in stabilnost (G85). Vera me uči, da bolj cenim življenje in se zavedam vseh njegovih vrednot (G86). Prav tako mi pomaga, da gledam na stvari bolj pozitivno, tudi v težkih trenutkih (G87). Ta pozitiven pristop me vodi skozi izzive, tako v osebnem kot tudi v profesionalnem življenju, saj mi vera omogoča, da ostanem osredotočena na dobre stvari in jih cenim (G88).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

J: Menim, da bi bilo vključevanje religije v izobraževanje socialnega dela zelo dobrodošlo (G89). Razumevanje različnih religijskih prepričanj in praks bi nas lahko naučilo, kako sprejemati in spoštovati ljudi z različnimi ozadji (G90). To bi nam pomagalo razviti boljši pristop k delu z uporabniki, saj bi bolje razumeli njihove vrednote in potrebe (G91). Hkrati bi nas to izobraževalo o pomenu strpnosti in empatije (G92), kar je ključnega pomena za učinkovito in celostno pomoč posameznikom, ki prihajajo iz različnih verskih in kulturnih okolij (G93).

A: To bo vse. Najlepša hvala za sodelovanje in za tvoj čas.

J: Z veseljem.

8.1.8. Intervju H

A: Zdravo. Hvala ker si sprejela povabilo na intervju. Najin pogovor bo potekal približno eno uro, zate imam nekaj vprašanj, prosila bi te le da se pri odgovorih ne zadržuješ in da poveš vse kar ti pride na pamet. Če se ti bo zdelo kako vprašanje neprijetno ali nanj nočeš odgovoriti mi to samo povej in ga bova preskočile. Ali imaš še kakšno vprašanje ali začneva?

S: Nimam vprašanj, lahko začneva.

A: Najprej me zanima, kako bi opredelila svojo vero oziroma svoje osebno verovanje?

S: Svoje osebno verovanje opredeljujem kot globoko prepričanje v obstoj višje sile – Boga – ki me spremlja skozi vse življenjske preizkušnje (H1). Zame vera pomeni to, da nikoli nisem zares sama, saj verjamem, da je Bog vedno ob meni, da me sliši in vodi (H2). V trenutkih stiske mu lahko predam svoja bremena, skrbi in strahove, kar mi prinaša občutek olajšanja, notranjega miru in tolažbe (H3).

Vera mi daje moč, da se soočam z izzivi bolj umirjeno in premišljeno (H4). Pomaga mi, da ohranjam upanje, tudi kadar so situacije negotove ali težke. Zavedanje, da obstaja nekaj večjega od mene, mi omogoča širši pogled na življenje (H5) in mi pomaga ohranjati ravnovesje med razumom in čustvi.

Čeprav se moje verovanje morda ne ujema popolnoma z vsemi institucionalnimi oblikami religije, mi pomeni zelo osebno in intimno vez z Bogom (H6) – vez, ki mi je v vsakdanjem življenju neprecenljiva.

A: S katero religijo bi rekla, da se identificiraš? Si bila v njej že vzgojena ali si se zanjo odločila kasneje?

S: Rojena sem bila v katoliško družino in tudi danes se še vedno identificiram s katoliško vero (H7). Ta pripadnost mi je bila privzgojena že od otroštva, vendar sem skozi življenje to vero tudi osebno sprejela in razvila svoj odnos do nje (H8). Katoliška vera mi daje okvir vrednot, ki jih živim in prenašam tudi v svoje vsakdanje življenje in delo (H9).

Čeprav morda ne sledim vsem verskim praksam do potankosti (H10), čutim globoko povezanost s temeljnimi krščanskimi načeli – ljubeznijo do bližnjega, sočutjem, odpuščanjem in zavedanjem, da nikoli nismo sami (H11). V tej veri najdem duhovno oporo, notranji mir ter vodilo pri sprejemanju odločitev in soočanju z življenjskimi izzivi (H12).

A: Kako pa gledaš na vero in verovanje nasploh? Kaj ti to pomeni?

S: Na vero in verovanje gledam kot na nekaj zelo osebnega in hkrati pomembnega za posameznikovo notranje življenje (H13). Zame vera pomeni občutek varnosti, tolažbe in upanja (H14). V težkih trenutkih se lahko zatečem k Bogu, kar mi prinaša mir in občutek, da nisem sama (H15).

Verjamem, da vera daje življenju globlji smisel in pomaga človeku ohranjati zaupanje (H16), tudi takrat, ko se znajde pred izzivi ali bolečino. Ni nujno, da ima vsak enak način verovanja, pomembno pa se mi zdi, da ima vsak prostor, kamor se lahko duhovno umakne (H17) in poišče oporo – naj bo to v molitvi, meditaciji, naravi ali v tihem pogovoru s seboj.

Vera me spremlja kot nekakšen notranji kompas (H18) in mi pomaga, da ostajam zvesta svojim vrednotam in bolj sočutna do drugih.

A: Kakšen je tvoj osebni pogled na religijo, v tem primeru torej na cerkveno institucijo? Se ti zdi, da te omejuje ali ti nudi oporo?

S: Moj osebni pogled na cerkveno institucijo je nekoliko kritičen (H19), saj menim, da določene nauke in pravila včasih posreduje na togo in ne dovolj življenjsko prilagojen način (H20). Ena izmed zapovedi, ki mi pri tem pride na misel, je "spoštuj očeta in mater." V osnovi se seveda strinjam, da je spoštovanje staršev pomembna vrednota in da bi morali biti hvaležni za vse, kar so nam starši dali. Vendar se mi ne zdi prav, da se ta zapoved razlaga tako, kot da imajo starši vedno prav, ne glede na okoliščine, ali da jih moraš slepo ubogati (H21). To ignorira realnost, da so lahko starši včasih tudi nasilni ali čustveno nezreli, in da brezpogojno uboganje v takšnih primerih lahko povzroča škodo.

Podobno me zmoti tudi poudarjanje t. i. »strahospoštovanja« do Boga (H22). Verjamem, da bi morala vera temeljiti na zaupanju, odnosu ljubezni in dialoga, ne pa na občutku krivde ali strahu (H23). Prav tako se ne strinjam s tem, ko nekateri verujoči, tudi močno zagreti katoličani, upravičujejo fizično kaznovanje otrok z utemeljitvijo, da naj bi tako pisalo v Svetem pismu. Takšna razlaga mi je tuja in menim, da lahko povzroča več škode kot koristi (H24).

Kljub temu pa vidim, da se stvari v cerkvi spreminjajo. Pozitivno me preseneča, da je vedno več odprtih in razumevajočih duhovnikov (H25), ki ne obsojajo, temveč poslušajo, svetujejo in gradijo mostove z ljudmi (H26), predvsem z mladimi. Pojavljajo se mladinske skupine, ki ne temeljijo le na pridiganju, ampak na pogovoru, podpori in skupnem iskanju smisla (H27). To mi daje upanje, da se cerkev postopoma spreminja v prostor, kjer se lahko človek duhovno razvija na zdrav in odprt način (H28).

A: Kako pa gledaš na druge religije?

S: Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem (H29). Verjamem, da je Bog en sam – tisti temeljni, univerzalni princip dobrega – le da ga ljudje imenujejo in razumejo na različne načine (H30), odvisno od kulture, okolja in zgodovine. Vsaka religija ima svoj jezik, svoje simbole in obrede, vendar pa mislim, da v svojem bistvu vse stremijo k istemu – k iskanju smisla, notranjega miru, ljubezni, pravičnosti in sočutja (H31).

Menim, da je vsaka religija v osnovi dobra, njen namen pa pozitiven – ljudem naj bi bila v oporo in vodilo v težkih trenutkih (H32). Na žalost pa se skozi zgodovino pogosto dogaja, da so ljudje vero uporabili tudi za opravičevanje nasilja (H33), vojn, nadvlade ali zatiranja. V takšnih primerih ne gre več za pristno duhovnost (H34), temveč za zlorabo religije v politične ali osebne namene.

Religije so si, kljub očitnim razlikam, po vsebini pogosto bolj podobne, kot se zdi na prvi pogled – vse učijo o ljubezni, spoštovanju, skupnosti, nenasilju (H35)... Zato verjamem, da so med seboj povezane in da bi nas lahko zbližale, če bi jih znali razumeti širše (H36), bolj srčno kot dobesedno. Sama dvomim, da bi kateri koli bog – ne glede na to, kako si ga posameznik predstavlja – želel vojne, trpljenje ali nasilje (H37). To niso Božja dejanja, temveč posledice človeških odločitev in napačnih interpretacij vere (H38).

Zato menim, da je pomembno, da na religije gledamo z razumevanjem in da poskušamo videti njihovo skupno bistvo, ne pa poudarjati le razlike (H39).

A: Bi rekla, da obstaja le ena prava religija?

S: Ne bi rekla, da obstaja le ena prava religija (H40). Verjamem, da ima vsaka religija svojo vrednost in pomen (H41) za ljudi, ki ji pripadajo. Ljudje prihajamo iz različnih okolij, kultur in tradicij, zato je tudi povsem naravno, da Boga ali duhovnost doživljamo na različne načine (H42). Ena vera ni bolj prava ali manj prava od druge (H43) – vsaka ponuja svoj pogled na življenje, na človeka in na smisel obstoja.

Pomembno se mi zdi, da posameznik najde tisto, kar ga duhovno bogati, mu daje notranji mir in moč za vsakdanje življenje (H44). Če to najde v krščanstvu, islamu, budizmu ali kateri koli drugi duhovni poti – potem je to zanj prava pot (H45).

Zame je bistvo religije predvsem v vrednotah, ki jih prinaša (H46)– v sočutju, spoštovanju, ljubezni, iskrenosti in pomoči sočloveku (H47). To so univerzalne vrednote, ki presegajo meje posameznih religij.

A: Si bila skozi življenje v stiku z ljudmi, ki so drugačne vere? Kakšen je bil vaš odnos?

S: Da, skozi življenje sem imela večkrat priložnost biti v stiku z ljudmi, ki pripadajo drugačnim veram (H48). Tako v zasebnem življenju kot tudi na poklicni poti sem srečevala posameznike različnih verskih pripadnosti –

bodisi islam, pravoslavje, hinduizem ali pa ljudi, ki svojo duhovnost izražajo na bolj individualen, nenavezan način (H49).

Naš odnos je bil vedno spoštljiv in odprt (H50). Čeprav so bile naše veroizpovedi različne, smo se znali poslušati, razumeti in drug drugega sprejeti (H51). Menim, da vera sama po sebi ni nikoli ovira za dober odnos (H52) – ovira lahko postanejo predsodki, nerazumevanje ali nespoštovanje različnosti (H53). Ko pa se odpremo drug drugemu in skušamo razumeti ozadje in pomen, ki ga ima vera za posameznika, se lahko naučimo veliko novega (H54), obenem pa tudi poglobimo svoje lastno razumevanje duhovnosti (H55).

Takšni stiki so me osebno zelo obogatili (H56), saj sem lahko preko njih spoznala tudi druge poglede na življenje, kar mi je pomagalo razvijati strpnost, empatijo in širino v razmišljanju (H57).

A: Kakšne imaš izkušnje o religiji pri svojem delu? Kaj se ti zdi pomembno pri delu, ko prideš v stik z ljudmi, ki pripadajo drugačni religiji? Kako to vpliva na tvoje odnose?

S. Pri svojem delu v šolskem okolju se pogosto srečujem z učenci, ki prihajajo iz različnih verskih in kulturnih ozadij (H58). Sama religija pri vsakodnevnem delu večinoma ne izstopa v ospredje, vendar pa so pomembni trenutki, ko postane relevantna – na primer pri praznikih, prehranskih omejitvah ali razumevanju določenih vedenjskih vzorcev (H59).

Pri tem se mi zdi ključno, da se vsem učencem približamo z enako mero spoštovanja in razumevanja, ne glede na njihovo veroizpoved (H60). Moj odnos do otrok in njihovih staršev ostaja popolnoma enak, ne glede na njihovo vero (H61). Pomembno mi je, da se počutijo sprejete, varne in slišane (H62). Trudim se, da jih poslušam brez predsodkov in se učim tudi o njihovih posebnostih (H63), saj mi to pomaga, da z njimi lažje vzpostavim zaupanje (H64).

Zavedam se, da razumevanje in poznavanje različnosti – tudi verskih – pomembno prispeva k boljšim odnosom (H65), večji strpnosti in ustvarjanju vključujočega okolja (H66), kjer se lahko vsi otroci razvijajo v skladu s svojo identiteto (H67).

A: Ali si se že kdaj znašla v konfliktu s sogovornikom pri svojem delu, zaradi drugačne verske pripadnosti? Kako si reagirala v takem primeru?

S: V neposreden konflikt zaradi drugačne verske pripadnosti se do sedaj nisem znašla (H68). Pri svojem delu skušam vedno pristopati spoštljivo in odprto, zato menim, da je pomembno, da najprej poslušamo sogovornika in skušamo razumeti njegov pogled (H69). Seveda pride do situacij, ko so mnenja različna – še posebej glede vrednot, ki izhajajo iz različnih kulturnih ali verskih ozadij (H70). V takih primerih ostajam mirna, skušam najti skupni jezik in poudariti tisto, kar nas povezuje, ne kar nas ločuje (H71).

Verjamem, da je empatija ključna v takih situacijah (H72). Vedno se trudim ustvariti prostor za dialog, kjer se lahko vsak izrazi (H73) in kjer lahko skupaj iščemo rešitve, ki upoštevajo različnost (H74), hkrati pa tudi realne možnosti in okvir, v katerem delujemo – še posebej v šolskem sistemu (H75).

A: Ali vključuješ svojo vero v svoje delo in na kakšen način to izvajaš?

S: S svojo vero na splošno ne vključujem v svoje delo, saj se trudim ohranjati profesionalni pristop, ki temelji na spoštovanju različnih prepričanj in pogledov (H76). Vendar pa, kadar ocenim, da bi to lahko koristilo uporabniku – na primer, ko gre za nekoga, ki je veren ali se znajde v težavah, kjer vera lahko nudi tolažbo – sem odprta za vključitev vere kot podpore (H77). V teh primerih lahko uporabim zgodbe ali nauke iz Svetega Pisma kot vir motivacije, tolažbe ali praktičnega svetovanja (H78). Pomembno pa je, da to počnem na način, ki je spoštljiv do prepričanj drugih, da ne vsiljujem svoje vere, ampak le nudim pomoč, če uporabnik meni, da mu bo to koristilo (H79).

A: Ali ti vera pomaga pri svojem delu? In ali te tudi ovira?

S: Trenutno mi vera v mojem delu le pomaga (H80). Zavedanje, da imam Boga, na katerega se lahko zanesem, mi omogoča, da se lažje spopadam s čustvenimi izzivi (H81), s katerimi se srečujem pri delu z ljudmi v stiski. V moji službi je veliko čustvenih napetosti, zgodbe in izzivi uporabnikov, ki so lahko zelo obremenjujoči (H82). Vendar mi vera pomaga, da lahko te skrbi prepustim Bogu, ne da bi jih nosila s seboj (H83). Ta notranji mir, ki ga črpam iz vere, mi omogoča, da se lažje osredotočim na pomoč drugim (H84) in ne dovolim, da me preobremenijo njihove težave.

Vera mi daje občutek stabilnosti, saj imam občutek, da nisem sama v tem, kar počnem (H85), in da imam oporo, ko so izzivi preveliki. To me krepi in mi pomaga ohranjati čustveno ravnotežje, kljub težkim situacijam, ki jih včasih srečujem pri delu (H86). Ob tem mi vera pomaga tudi, da ostajam empatična in sočutna (H87), saj verjamem, da je pomembno, da svojim uporabnikom nudim podporo z odprtim srcem, brez da bi jih obremenjevala s svojo osebno stisko.

Verjamem, da vera v tem kontekstu ni ovira, temveč me podpira pri zagotavljanju, da sem v svojem delu čustveno stabilna, osredotočena in sposobna nuditi učinkovito pomoč (H88). Poleg tega mi vera pomaga, da ohranjam pozitivno naravnanost, ki je ključna pri delu z ljudmi v težkih življenjskih situacijah (H89).

A: Bi rekla, da ti vera predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu?

S. Da, vera mi predstavlja velik vir moči, tako v življenju kot pri delu (H90). Ko pridem s svete maše, čutim, da sem polna notranje sreče, miru in zagotovil (H91). To je čas, ko se lahko popolnoma posvetim svoji veri in duhovni povezanosti z Bogom (H92). Ta občutek me napolni z upanjem in zavedanjem, da se bo vse v življenju razrešilo tako, kot se mora, tudi ko se soočam s težkimi izzivi (H93). Vera mi pomaga gledati na svet z optimizmom, saj verjamem, da vsak izziv prinaša lekcijo in priložnost za rast (H94).

V delu mi vera daje občutek notranje trdnosti, saj me opogumlja, da vztrajam tudi v težkih trenutkih (H95), ko se soočam z zahtevnimi situacijami ali težkimi uporabniki. Vera me spomni, da ni nič nemogoče, da imam vedno podporo višje sile, ki mi pomaga premagovati ovire (H96). Ta moč mi omogoča, da ostanem osredotočena in učinkovita pri svojem delu, hkrati pa mi pomaga ohranjati sočutje in razumevanje do drugih (H97).

A: In še zadnje vprašanje – bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela?

S: Do določene mere bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela (H98). Zelo pomembno je, da se spoznamo tudi z različnimi verami in kulturami, saj bomo kot socialni delavci verjetno velikokrat delali z ljudmi, ki pripadajo različnim religijam (H99). V mojih izkušnjah je bilo spoznavanje muslimanske vere zelo

koristno, saj mi je omogočilo boljše razumevanje in lažje delo z uporabniki te vere (H100). Ko razumemo njihove vrednote, prepričanja in običaje, lahko bolje prilagodimo svoj pristop in nudimo boljšo podporo (H101).

Poleg tega je pomembno, da se učimo o tem, kako vera vpliva na življenje ljudi. Vera lahko pomembno oblikuje njihov pogled na svet, njihove prioritete, odločitve in tudi njihove potrebe (H102). Tako bomo bolj pripravljeni nuditi celovito in spoštljivo pomoč ter prispevati k boljši integraciji posameznikov v družbo (H103).

A: To bo vse. Najlepša hvala za odgovore in za tvoj čas!

S: Bilo mi je v veselje sodelovati pri tej raziskavi.

8.2. Odprto kodiranje

8.2.1. Odprto kodiranje intervjuja A

Tabela 2: Odprto kodiranje intervjuja A

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1	Svojo vero bi opredelila kot dar, ki me izpolnjuje in daje moči.	Vera kot dar in vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A2	To je nekaj, iz česar črpam moč, ki je ne bi imela, če ne bi bila verna.	Vera kot ključni vir notranje moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A3	Vera mi predstavlja notranjo moč za premagovanje težav, vsakodnevnih izzivov in bojev, ki jih življenje prinaša.	Vera kot vir moči pri soočanju z izzivi	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A4	Ko molim, čutim, da imam podporo, ki mi pomaga preživeti.	Molitev kot vir opore	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A5	Imam potencial, da se lažje spopadem s svetom okoli sebe.	Vpliv vere na osebno odpornost	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A6	Vera mi daje tisti notranji mir, ki me omogoči, da včasih 'lažje zadiham'.	Notranji mir skozi vero	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A7	Zame vera ni le nekaj, kar opravljam iz navade, temveč je temelj mojega vsakdana.	Vera kot življenjski temelj	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A8	Ko sledim svoji veri, sledim njenemu naravnemu ritmu.	Življenje v skladu z vero	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A9	To je trenutek, ko se počutim najboljše, najbolj v stiku s sabo in s svojo notranjo močjo.	Vpliv vere na občutek avtentičnosti	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A10	Vera mi daje občutek podpore, saj verjamem, da nisem nikoli sama.	Vera kot opora in občutek spremljanja	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A11	Včasih, ko sem v stiski, je to vera tista, ki mi pomaga najti pot iz teme.	Pomoč vere v težkih trenutkih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A12	Vera me osvetli s tolažbo, ko ne najdem odgovora nikjer drugje.	Tolažilna funkcija vere	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

A13	Verjamem, da nas vera oblikuje in omogoča, da postanemo boljši ljudje.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A14	Imamo več potrpljenja in ljubezni do drugih.	Vera kot vir potrpežljivosti in empatije	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A15	Je osnova mojega miru, zmožnosti za rast in spopadanje z izzivi.	Vera kot vir osebne rasti	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A16	Ko sem zvesta svoji veri, čutim, da sem v skladu z naravo in z duhovnim svetom.	Povezanost z duhovnim in naravnim svetom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A17	Vzgojena sem bila v katoliško vero in tudi danes se še vedno identificiram z njo.	Identifikacija s katoliško vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
A18	Moja vera je precej širša in globlja od same institucije.	Vera presega cerkveno institucijo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A19	Vzgoja v katoliško cerkveno skupnost mi je dala temeljne osnove, predvsem znanje o Bogu.	Cerkev kot izhodišče verske vzgoje	Vpliv religiozne vzgoje	Religiozna identiteta in praksa
A20	Skozi življenje sem razvila svoj lasten, bolj oseben pogled na vero.	Razvoj osebne vere	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A21	Vera je zame nekaj, kar presega zgolj cerkvene dogme in obrede	Vera presega cerkveno institucijo	Osebna vernost	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A22	Od religije jemljem tisto, kar mi osebno pomaga	Selektivni pristop k religiji	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A23	Moja vera ni več le povezava z institucijo, temveč z nečim širšim in globljim	Povezanost z višjo, globljo silo zunaj institucije	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A24	Nekoč sem verjela bolj v rituale in zakone cerkve, danes pa v notranji občutek povezanosti	Od institucionalne k osebni veri	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
A25	Vera se oblikuje skozi življenjske izkušnje	Razvoj vere skozi čas	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
A26	Vera me podpira v trenutkih negotovosti, ohranja v ravnovesju	Vera kot vir stabilnosti in opore	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A27	Vera je nekaj, kar ti lahko pomaga in je v bistvu dar.	Vera kot pomoč in dar	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A28	Z verovanjem se zavedaš, da ima življenje duhovno dimenzijo	Vera kot odprtje duhovne dimenzije	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A29	Duhovna dimenzija te podpira in usmerja v vsakdanjem življenju	Duhovna usmeritev v vsakdanjem življenju	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A30	V tem prostoru vere lahko poiščeš svojo notranjo moč, tolažbo in podporo	Vera kot vir notranje moči in tolažbe	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A31	Verovanje ponuja občutek povezanosti z nečim večjim od nas	Povezanost z višjo silo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A32	Vera pomaga najti ravnovesje in notranji mir	Vera kot sredstvo za ravnovesje in notranji mir	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

A33	Zanašanje na vero odpira globljo izkušnjo sebe in sveta	Vera kot pot do globljega doživljanja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A34	Verovanje je kot raziskovanje nečesa nevidnega, kar ti pomaga najti pot	Vera kot notranji kompas	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A35	Vera nas oblikuje in nam pomaga rasti kot osebe	Vera kot vir osebne rasti	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A36	Vse institucije imajo svoje pluse in minuse, tudi religija omejuje.	Plusi in minusi cerkvene institucije	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A37	Bog sam ne omejuje, religije pa pogosto da.	Religija bolj omejuje od Boga	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A38	Katoliška vera deluje omejujoče, uči kazni za grehe.	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A39	Osebno ne verjamem, da bi Bog kogarkoli kaznoval.	Bog ne kaznuje	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A40	Bog je ljubezen, presega človeško razumevanje – verjamem v odrešitev vseh.	Ljubezen Boga	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A41	Zgodovinsko so cerkvene institucije širile vero skozi nasilje in prisilo.	Nasilje in prisila cerkvenih institucij	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
A42	To ni v skladu z bistvom Boga, ki temelji na ljubezni in svobodni volji**.**	Temelj Boga na ljubezni in svobodni volji	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do institucije in kritika
A43	Institucionalna hierarhija (nadrejeni-podrejeni) ni značilna za duhovni svet.	Hierarhija v instituciji ni del duhovnega sveta	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A44	V duhovnosti spoštovanje izhaja iz vrednosti posameznika, ne iz položaja.	Spoštovanje izhaja iz vrednosti posameznika	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A45	Hierarhija lahko uniči pristno prijateljstvo in spoštovanje.	Hierarhija uničuje prijateljstvo	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A46	Religija vseeno nudi usmeritev, občutek pripadnosti in skupnost.	Religija nudi občutek skupnosti in pripadnosti	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
A47	Skupnosti so lahko dobre ali slabe – odvisno, kako jih živimo.	Prednosti in pomanjkljivosti skupnosti	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
A48	Religija potrebuje organizacijo, vendar mora ostati svobodna in odprta.	Svobodna in odprta organizacija je nujna	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
A49	– nekaj, kar nas povezuje z nečim večjim, ne pa nekaj, kar nas omejuje in nam nalaga strah pred kaznijo	Vera kot svobodna, ne pa omejujoča	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
A50	Ne poznam dovolj drugih religij, da bi imela izoblikovano konkretno mnenje o njih.	Pomanjkanje poznavanja drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A51	Upam, da niso tako omejujoče kot nekateri vidiki katoliške cerkve.	Upanje, da so druge religije bolj odprte	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A52	Upam, da dajejo posamezniku dovolj prostora za raziskovanje	Upanje, da so druge religije bolj odprte	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

	duhovnega sveta ter samega sebe.			
A53	Vse religije so na neki način poti do istega Boga.	Religije kot različne poti do istega Boga	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A54	Vsaka pot ponuja svojo edinstveno interpretacijo in način iskanja.	Vsaka pot je edinstvena	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A55	V vseh religijah obstaja iskanje enega skupnega cilja – duhovne rasti in povezanosti z nečim večjim.	Iskanje skupnega cilja v religijah	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A56	Spoštujem tudi druge poti in sem odprta za različne poglede na vero in duhovnost.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A57	Po moje so vse religije le poti do istega Boga.	Religije kot različne poti do istega Boga	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A58	Vendar si pa vsaka to pot predstavlja na drugačen način	Različne interpretacije poti vere	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A59	Vsaka religija si to pot predstavlja na drugačen način.	Različne interpretacije poti vere	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A60	Odločila sem se za pot katoličtva, ker sem bila v to vzgojena.	Vzgoja v katoliški veri	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A61	Ta pot mi je bila najbolj predstavljena in jo tudi sama najbolje poznam.	Poznavanje katoličtva	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
A62	Vedno ko pridem v stik z ljudmi druge vere, se potrudim, da pristopim s pozitivno radovednostjo in odprtostjo.	Pozitivna radovednost in odprtost do drugih ver	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A63	Zanimanje za njihovo vero in kulturo mi pomaga razviti bolj poglobljen pogled na svet in razumevanje, ki presega le površinske razlike.	Poglobljeno razumevanje sveta preko različnih kultur in ver	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A64	Če z osebo uspem vzpostaviti osebni kontakt, se mi velikokrat razblinijo strahovi ali predsodki, ki sem jih morda imela o njihovi religiji ali kulturi.	Premagovanje strahov in predsodkov	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
A65	Tovrstne izkušnje so me naučile, da so mnogi naši strahovi in predsodki zasidrani v nepoznavanju in neizkušenju.	Strah in predsodki iz nepoznavanja	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
A66	Ko se povežem z drugimi, spoznam, da imamo vsi skupne vrednote, kot so spoštovanje, ljubezen in želja po miru	Skupne vrednote v vseh religijah	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A67	Zanimivo je, kako pogosto se pri takih stikih razkrije, da kljub razlikam v veri in kulturi vsi iščemo enake temeljne stvari v življenju – sprejetost, ljubezen in smisel	Skupni cilji v življenju	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi

A68	Ko se pogovarjam z ljudmi iz različnih religijskih ozadij, se pogosto zavedam, kako zelo lahko so naše misli in prepričanja oblikovane s strani naše vzgoje in okolja.	Vpliv vzgoje in okolja	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A69	V teh pogovorih sem spoznala, da vsak posameznik išče svojo pot, vendar so ti različni 'poteki' pogosto podprti z enakimi osnovnimi načeli, ki vodijo našo potrebo po dobrem in pravičnem svetu.	Različne poti, enaka načela	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
A70	Z vsakim takim srečanjem sem bolj odprta in pripravljena sprejeti in razumeti druge.	Večja odprtost in sprejemanje drugih	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A71	Ne glede na to, ali gre za muslimane, budiste, judje ali ljudi iz drugih verskih skupin, vedno se trudim, da bi se postavila v njihov položaj in poskušala razumeti njihov pogled na svet.	Razumevanje različnih verskih skupin	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A72	To ne pomeni, da moram nujno sprejeti vse njihove prepričanja, vendar me bogatijo in širijo moj obzorje	Širjenje obzorja	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A73	Tako sem tudi bolj spoštljiva do njihovih ritualov, prepričanj in običajev, kar pripomore k bolj harmoničnim in spoštljivim odnosom, ki temeljijo na razumevanju, ne na prepričanjih, ki nas ločujejo.	Spoštovanje ritualov in prepričanj	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A74	Pri svojem delu kot socialna delavka vedno stremim k temu, da sem pozorna na svojo vlogo in nalogo v odnosu do drugih.	Osredotočenost na vlogo socialne delavke	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A75	Moja naloga ni, da delujem kot vernica, temveč kot socialna delavka, ki nudi podporo in pomoč ljudem.	Osredotočenost na vlogo socialne delavke	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A76	Nikoli ne bi izkoristila svojega poklica, da bi komurkoli predstavljala svojo vero ali jih prepričevala.	Ohranitev distance med vero in profesionalnim delom	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A77	Seveda pa se trudim, da ne izpostavljam svoje vere v delovnem okolju, razen če to izrecno zaželi sogovornik.	Umik vere v delovnem okolju	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A78	Ko imam priložnost sodelovati z ljudmi drugih verovanj, se trudim pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem.	Spoštovanje in zanimanje za druge religije	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A79	Zanimanje za njihovo vero ali kulturo ter spoštovanje teh vrednot sta ključnega pomena za ustvarjanje dobrega odnosa.	Spoštovanje kulture in vere	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi

A80	Ko uspem vzpostaviti osebni kontakt, velikokrat ugotovim, da se razblinijo strahovi in predsodki.	Razbijanje predsodkov	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A81	Ko pogledamo drug drugega skozi prizmo sočutja in spoštovanja, se razlike zmanjšajo.	Sočutje in spoštovanje	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A82	V delu se vedno trudim slediti Jezusovemu zgledu in v vsakem odnosu pristopiti z odprtostjo in srcem.	Sledenje Jezusovemu zgledu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A83	Čeprav je lažje delati z ljudmi, ki imajo podobna prepričanja kot jaz, je zame prav tako pomembno sodelovati z ljudmi z različnimi pogledi.	Pomembno je sodelovanje z uporabniki različnih mnenj	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A84	Se trudim, da se osredotočim na kulturne posebnosti in spoštujem pravila drugih.	Spoštovanje kulturnih posebnosti	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A85	Ko se odpravim z mladostniki iz različnih verskih skupnosti, kot so muslimani, prilagodim prehrano in pripravim sendviče brez svinjine.	Prilagoditve glede na kulturo in običaje	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A86	Vse te izkušnje me učijo, da je najpomembnejše v vsakem odnosu pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem.	Odprtost in spoštovanje v odnosih	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A87	Pri delu se trudim ustvariti okolje, kjer so ljudje sprejeti takšni, kot so, ne glede na njihovo veroizpoved.	Sprejemanje različnosti	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A88	Zavedam se, da so včasih mnenja o religiji ali prepričanjih lahko zelo različna, vendar se vedno trudim, da spoštujem te razlike.	Spoštovanje verskih razlik	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A89	Seveda se lahko pojavijo situacije, ko se stališča ne ujemajo, vendar verjamem, da je najpomembnejša pripravljenost na razumevanje in dialog.	Razumevanje in dialog kljub različnim stališčem	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A90	Če se že znajdem v situaciji, kjer se mnenja zelo razlikujejo, se raje umaknem in poskušam situacijo obvladati s hladno glavo.	Mirno reševanje konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
A91	V takih primerih si ne dovolim, da bi se verske razlike sprevrgle v konflikt.	Izogibanje konfliktom zaradi verskih razlik	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
A92	Poskušam pristopiti s spoštovanjem do sogovornika, saj sem prepričana, da so vsi ljudje vredni enakega spoštovanja.	Spoštovanje do sogovornika	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A93	Ko se osredotočim na vrednote, kot so ljubezen, sočutje in	Iskanje skupnih vrednot	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi

	razumevanje, postanejo razlike manj pomembne.			
A94	Vera mi daje zavedanje o tem, kdo sem, in pomaga tudi pri tem, da lahko sprejmem in razumem druge ljudi.	Vera kot podpora pri sprejemanju drugih	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A95	V vsakem odnosu poskušam biti samo človek, ki se osredotoča na skupne vrednote in ne na verske razlike.	Humanost pred verskimi razlikami	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
A96	Moja naloga ni, da bi v razgovoru vsiljevala svoje prepričanje, ampak da bi ustvarila prostor za razumevanje in sodelovanje.	Pogovor kot prostor za razumevanje in sodelovanje	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A97	Če je s strani sogovornika zaželeno, npr. ko delam na terenu ali na telefonu in izvem, da je oseba verna, jo povabim k skupni molitvi ali pa k skupnemu branju verskih knjig.	Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A98	Svojo vero vključim v svoje delo predvsem takrat, ko se pokaže priložnost in ko sogovornik sam izrazi, da mu vera veliko pomeni in da mu lahko pomoč na tem področju koristi.	Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A99	Takrat lahko vključim vero v najin odnos, vendar vedno spoštujem osebni prostor in meje sogovornika.	Spoštovanje meja sogovornika pri vključevanju vere	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A100	Poleg tega verjamem, da vera ni le nekaj, kar počnemo v posebnih trenutkih, ampak da lahko skozi celoten odnos z ljudmi vključiš vrednote, kot so sočutje, razumevanje in potrpežljivost.	Življenje vere skozi vrednote v vsakdanjem odnosu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A101	Če sogovornik izrazi željo po tem, da bi mu vera pomagala v njegovem procesu zdravljenja, soočanju z izzivi ali življenjskimi vprašanji, sem pripravljena deliti to podporo.	Duhovna podpora ob izraženi potrebi uporabnika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A102	S tem, ko vključim vero, ne želim vsiljevati svojih prepričanj, ampak želim biti v oporo.	Duhovna podpora ob izraženi potrebi uporabnika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A103	Zelo pomembno se mi zdi, da se v takih situacijah vedno zavedam svoje vloge in spoštovanja do druge osebe.	Zavest o profesionalni vlogi in spoštovanju drugega	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A104	Verjamem, da vera, ko je vključena s spoštovanjem in sočutjem, omogoči globlji in pristnejši stik, ki je lahko v veliko pomoč.	Spoštljiva vključitev vere poglobi stik	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

A105	V nekaterih primerih lahko preprosto skupna molitev ali branje Svetega pisma pomaga ne samo pri čustvenem počutju, ampak tudi pri iskanju notranje moči in tolažbe.	Molitev kot podpora pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A106	Te duhovne prakse ne prinesejo le duhovne podpore, ampak tudi čustveno in psihološko moč.	Duhovne prakse kot vir podpore in moči	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
A107	Vera mi pri delu večinoma pomaga, saj mi omogoča, da se s pomočjo molitve pomirim ali pa dobim pogum za soočanje z izzivi, ki se pojavijo.	Molitev kot vir miru in poguma pri delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A108	Velikokrat se med odmorom umaknem na stran in opravim hitro molitev, da se zberem in osvežim svoje misli.	Molitev kot osebna praksa za zbranost	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A109	Ta notranja duhovna praksa me podpira v trenutkih stresa ali negotovosti ter mi daje moč za delo, še posebej v situacijah, ko potrebujem potrpljenje in jasnost.	Duhovna praksa kot podpora pri stresu in negotovosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A110	Pogosto se zgodi, da me ljudje, ki me ne poznajo in ne vedo, da vera pri meni pomeni odprtost in sprejemanje, vidijo kot nekoga, ki je preveč fanatičen.	Napačne predstave o vernosti kot ovira v odnosih	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
A111	Tako težko sodelujejo z mano.	Vera lahko povzroči težave v sodelovanju	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
A112	Seveda pa so takšni primeri precej redki.	Redkost negativnih odzivov na vero	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
A113	Ko do njih pride, se vedno potrudim, da situacijo rešim na spoštljiv način in poiščem skupne temelje, ki nas lahko povežejo.	Iskanje skupnih vrednot med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A114	Čeprav včasih izpade, kot da smo v popolnem nasprotju, pogosto ugotovim, da izhajamo iz zelo podobnih vrednot – ljubezni, ki jo vsak na svoj način išče.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A115	Jaz črpam ljubezen od Boga, drugi pa jo iščejo v različnih oblikah.	Vera kot osebni vir ljubezni	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A116	V takih trenutkih menim, da je ključ do rešitve spoštovanje in razumevanje drug drugega.	Spoštovanje kot temelj za preseganje razlik	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A117	Ljubezen in spoštovanje presegata razlike v prepričanjih.	Ljubezen in spoštovanje kot most med različnostmi	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A118	Kljub temu, da nekateri ljudje poskušajo zanikati obstoj Boga ali me prepričati, da sem v svoji	Vztrajanje v osebni veri kljub	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

	veri napačna, nikoli ne morejo odvzeti mojega osebnega odnosa do Boga.	prepričevanju drugih		
A119	Ta ljubezen, ki jo čutim do njega, je nekaj globoko v meni in ni odvisna od mnenja drugih.	Osebni odnos z Bogom kot temelj identitete	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A120	Vera mi predstavlja izjemen vir moči, tako v življenju kot tudi pri delu.	Vera kot vir življenjske in poklicne moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A121	Da imam vero, mi pomaga pogledati na življenje širše in mu dati smisel.	Vera kot smisel in širša perspektiva	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A122	Molitev je zame način sprostitve, ki mi omogoči, da se umirim in osredotočim	Molitev kot način umiritve	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A123	Pomaga mi spoštovati druge ljudi ter me prizemlji v vsakdanjem življenju, saj me spomni, da smo si vsi enaki in vredni enakega spoštovanja.	Vera kot opomin na enakost in spoštovanje	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A124	Vera mi daje moč, da v vseh svojih odnosih, tako v službi kot v zasebnem življenju, ohranjam spoštovanje do drugih.	Vera kot temelj spoštovanja v odnosih	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
A125	Na delu, ko imam vlogo socialne delavke, mi vera pomaga, da se zavedam, da smo si vsi enaki v duhovnem smislu.	Zavest o duhovni enakosti z uporabniki	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A126	Čeprav imam v tem delovnem okolju določeno avtoriteto, me vera spomni, da v duhovnem svetu nismo razdeljeni na nadrejene in podrejene.	Vera kot protiutež hierarhiji v delovnem okolju	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A127	Na nek način me vera prizemlji, saj me opozori, da sem v duhovnem svetu enaka vsakemu, s katerim delam.	Zavest o duhovni enakosti z uporabniki	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A128	Ta pogled na enakost seveda ne pomeni, da zavračam potrebo po hierarhiji v delovnem okolju, vendar vera podre vse tiste hierarhije, ki jih ustvarijo verske institucije.	Kritika religioznih hierarhij in poudarjanje enakosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A129	Vera me spominja, da smo si med seboj bratje in sestre, ki si zaslužimo enakopravnost in spoštovanje.	Ljudje kot bratje in sestre v duhovnem smislu	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A130	Kadar imam opravka z ljudmi, mi vera pomaga, da vidim v njih človeka, ki si zasluži vse tisto, kar želim tudi sama – razumevanje, sprejemanje in spoštovanje.	Vera kot pomoč pri doživljanju enakovrednosti vseh ljudi	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
A131	Menim, da bi bilo koristno, če bi se na fakulteti za socialno delo več učili o različnih religijah, kulturah in svetovnih pogledih, tudi o ateizmu, saj bi	Pomembnost poznavanja različnih ver in kultur v socialnem delu	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

	to omogočilo boljše razumevanje drugih.			
A132	Seveda to ne pomeni, da bi morali promovirati eno vero, ampak da bi pridobili znanje o različnih prepričanjih, kar bi nam lahko pomagalo pri delu z ljudmi iz različnih kulturnih in verskih okolij.	Razlikovanje med znanjem in promocijo vere	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
A133	Verjamem, da bi to pripomoglo k večji odprtosti in spoštovanju v družbi, saj se prevečkrat srečujemo z nesporazumi in predsodki, še posebej v povezavi z religijami.	Izobraževanje kot sredstvo za zmanjšanje predsodkov	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
A134	Menim, da bi bilo izobraževanje o tem področju smiselno že na nižjih stopnjah izobraževanja, ne le na fakulteti.	Poudarek na zgodnjem izobraževanju o različnosti	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
A135	Če tega ne učimo otrok že v osnovni šoli, se mi zdi skoraj utopično razmišljati, da bi se to učinkovito uvedlo na višjih stopnjah.	Kritika poznega uvajanja verske vzgoje v izobraževanje	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
A136	Po mojem mnenju bi morali najprej vzgajati otroke v duhu spoštovanja različnosti in razumevanja, da bi to lahko kasneje prenesli tudi v svojo poklicno pot.	Vzgajanje spoštovanja že od otroštva	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
A137	Naša družba se še vedno sooča s prevelikimi razlikami in pomanjkanjem spoštovanja med ljudmi, še posebej pa med različnimi verskimi skupinami.	Družbeni izzivi v povezavi z versko raznolikostjo	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
A138	Več izobraževanja o tem bi pomagalo zmanjšati predsodke in omogočilo boljšo integracijo ljudi z različnimi prepričanji v vsakdanje življenje.	Vloga izobraževanja pri zmanjševanju predsodkov in spodbujanju integracije	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.2. Odprto kodiranje intervjuja B

Tabela 3: Odprto kodiranje intervjuja B

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
B1	Moja vera je temelj mojega življenja.	Vera kot življenjski temelj	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B2	Vera mi pomeni globoko oseben odnos z Bogom.	Vera kot osebni odnos z Bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B3	Vera mi daje občutek varnosti, miru in notranje stabilnosti.	Vera kot občutek varnosti, miru in notranje stabilnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

B4	Pomembno mi je, da živim v skladu z Božjo besedo...	Življenje po verskih vrednotah	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B5	Molitev in branje Svetega pisma mi pomagata ohranjati stik z Bogom.	Ritual prebivanja Svetega pisma in molitve	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
B6	Vera ni nekaj, kar nosim samo ob nedeljah... prisotna v vseh vidikih mojega življenja.	Vera kot vsakodnevna prisotnost	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
B7	Tako je, sem evangeličanka, torej protestantka	Identifikacija s protestantsko vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
B8	Vera mi veliko pomeni – ni le del družinske tradicije, ampak tudi aktiven del mojega vsakdanjega življenja.	Aktivno versko življenje	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B9	Redno obiskujem bogoslužja in sodelujem pri cerkvenem življenju.	Aktivno sodelovanje v župniji	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
B10	Moja vera se je skozi leta razvijala in poglabljala.	Razvoj vere skozi čas	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
B11	Najprej kot del obredov, zdaj kot oseben odnos z Bogom.	Od institucionalne k osebni veri	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
B12	Zera živi z menoj v vsakem trenutku – v odločitvah, odnosih, izzivih, hvaležnosti.	Prisotnost vere v vsakem trenutku v življenju	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B13	Osebna povezanost z Bogom je vir notranje moči, miru in upanja.	Odnos z Bogom kot vir notranje moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B14	Vera me spodbuja k življenju po vrednotah – ljubezen, poštenost, spoštovanje, sočutje.	Življenje po verskih vrednotah	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B15	Spoštovanje tudi do tistih, ki so drugačni.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B16	Vera je zame temeljna življenjska usmeritev in vir notranjega miru.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B17	Verovanje mi pomaga razumeti, da moje življenje ni zgolj skupek naključij, ampak ima svoj namen.	Vera kot vir smisla	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B18	Vera daje občutek, da sem del nečesa večjega.	Povezanost z višjo silo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B19	Zame vera ni le osebno prepričanje v obstoj Boga, temveč način življenja.	Vera kot način življenja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B20	Vodi me k pravičnosti, ljubezni, poštenosti, k temu, da sem dobra sočloveka.	Življenje po verskih vrednotah	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

B21	Navdihuje me, da prispevam k boljšemu svetu z dejanji ljubezni in podpore.	Vera kot navdih k boljšim dejanjem	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B22	Vera mi pomeni tudi odprtost – do ljudi, različnih pogledov in izkušenj.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B23	Bog nas kliče k poslušanju, sprejemanju in pomoči tistim v stiski.	Duhovno vodstvo k pomoči drugim	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B24	Prisluhniti brez sodbe je zame del moje vere.	Ne obsojajoče poslušanje kot verska vrednota	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B25	Vera me vsak dan usmerja, opogumlja in mi daje občutek, da nikoli nisem sama.	Vera kot dnevna duhovna opora	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B26	Imam pozitiven odnos do cerkvene skupnosti, ki jo doživljam kot varen prostor.	Cerkvena skupnost kot varen prostor	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
B27	Srečujem se z drugimi verniki, skupaj rastemo v veri in si nudimo podporo.	Skupna rast v veri	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do institucije in kritika
B28	Cerkev naj ne postane tog sistem pravil in obredov.	Cerkev naj ne postane tog sistem	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do institucije in kritika
B29	Bistvo vere je odnos z Bogom in življenje po vrednotah ljubezni, sočutja, pravičnosti in iskrenosti.	Bistvo vere je odnos z Bogom in življenje po verskih vrednotah	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B30	Cerkev naj bo prostor svobode, kjer vsak razvija svojo vero na način, ki ga nagovarja.	Cerkev naj bo prostor svobode	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
B31	Cerkev ne sodi, ampak podpira. Da je odprta tudi za iskalce, dvomljivce in tiste na robu.	Cerkev kot vključujoča skupnost	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
B32	Vera je pot, ki je pri vsakemu drugačna.	Osebno verovanje, vsak ima svojo pot	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B33	Cerkev ima moč biti prostor rasti, dialoga in povezanosti, če ostane poslušajoča in prilagodljiva današnjemu času.	Potreba po odprti in prilagodljivi cerkvi	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
B34	Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem.	Odprtost do drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B35	Vsak ima svojo pot iskanja smisla, resnice in povezanosti z nečim večjim.	Vsak ima svojo duhovno pot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B36	V mnogih religijah prepoznavam skupne vrednote – sočutje, ljubezen, spoštovanje, pravičnost.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B37	Te vrednote nas lahko povezujejo, ne ločujejo.	Povezovalna moč temeljnih vrednot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

B38	Pomembno je poslušati brez občutka večvrednosti.	Enakovrednost različnih verskih poti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B39	Bog ni omejen na en jezik, kulturo ali način čaščenja.	Univerzalnost Boga	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B40	Bog deluje na različne načine, vsak se lahko poveže z njim na način, ki mu je blizu.	Individualni pristop k duhovnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B41	Skušam ohranjati odprtost za pogovor o veri, ne glede na tradicijo sogovornika	Medverski dialog kot praksa	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B42	Vera ni nekaj, kar bi smelo deliti – lahko pa nas bogati, če smo pripravljeni prisluhniti drug drugemu.	Spoštovanje kot temelj medverskega dialoga	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B43	Ne bi rekla, da obstaja samo ena prava religija.	Ne obstaja le ena prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
B44	Bog se lahko razodeva ljudem na različne načine.	Več načinov duhovnega razodetja	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B45	Ljudje prihajamo iz različnih kulturnih, zgodovinskih in osebnih ozadij.	Različna kulturna in religijska ozadja	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B46	Ne presojamo vere drugega, temveč skušamo razumeti.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B47	V mnogih religijah prepoznam skupne temelje – iskanje smisla, ljubezen, sočutje, pravičnost, notranji mir.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B48	Te vrednote so pomembnejše od izbrane verske poti.	Vrednote nad formalno pripadnostjo	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B49	Bog je večji od naših predstav in omejitev.	Transcendenca Boga	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B50	Bog deluje tudi onkraj meja posamezne religije.	Univerzalnost božjega delovanja	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B51	Zame je Jezus Kristus pot, po kateri iščem resnico in življenje.	Osebna pripadnost krščanstvu	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
B52	Spoštujem tudi druge poti, saj verjamem, da lahko vsi rastemo v razumevanju in ljubezni.	Medverska odprtost in skupna rast	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B53	Večkrat sem bila v stiku z ljudmi, ki pripadajo drugačnim veram.	Osebna izkušnja z versko raznolikostjo	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
B54	Ti stiki so bili večinoma zelo pozitivni in obogateni z medsebojnim spoštovanjem.	Medsebojno spoštovanje v medverskem stiku	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
B55	Pomembno, da smo odprti in pripravljeni poslušati brez predsodkov.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B56	Vsak človek nosi svojo zgodbo, tudi svojo duhovno pot.	Spoštovanje individualnih duhovnih poti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

B57	Pogovori so pomagali razširiti razumevanje in poglobiti empatijo.	Empatija in razumevanje prek dialoga	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
B58	Nikoli nisem čutila potrebe, da bi koga prepričevala v svoj pogled.	Odsotnost potrebe po spreobračanju	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B59	Skupne vrednote, kot so spoštovanje, sočutje in iskanje smisla.	Iskanje skupnih vrednot med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B60	Raznolikost pogledov mi je pomagala še bolj ceniti svojo vero.	Rast skozi stik z drugimi verami	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
B61	Preko dialoga z drugače verujočimi tudi sami duhovno rastemo.	Medverska odprtost in skupna rast	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
B62	Moje delo je usmerjeno v pomoč drugim, ne glede na to kateri veri pripadajo.	Univerzalna pomoč brez diskriminacije	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B63	Vsak človek ima neodtujljivo dostojanstvo.	Spoštovanje verske in kulturne raznolikosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B64	Vera me spodbuja k odprtosti, empatiji in sprejemanju.	Vera kot navdih za profesionalno ravnanje	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B65	Trudim se poslušati in razumeti njihove običaje in duhovne potrebe.	Poslušanje in razumevanje uporabnikov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B66	Pogosto sodelujem z ljudmi različnih veroizpovedi…	Sodelovanje z ljudmi različnih veroizpovedi	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B67	Vzpostavimo spoštljiv in zaupajoč odnos.	Vzpostavljanje spoštljivega in zaupajočega odnosa	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B68	Ljudje cenijo, kadar se jih posluša brez sodb…	Pomembnost spoštljivega poslušanja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B69	Ustvariti prostor, kjer se vsak počuti slišanega in sprejetega.	Ustvarjanje varnega prostora	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B70	Nesporazum z uporabnico zaradi napačno razumljene pripombe.	Nesporazum z uporabnico	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B71	A ker sva lahko odprto in spoštljivo govorili, sva hitro razčistili nesporazum.	Spoštljiv dialog kot način razreševanja konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B72	Vera mi pomaga ohranjati mirnost in notranjo gotovost.	Vera kot pomoč pri ohranjanju mirnosti in gotovosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B73	Konflikti se včasih zgodijo, predvsem zaradi nesporazumov ali različnosti prepričanj.	Konflikti zaradi nesporazumov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B74	Pomembno je, da ostanem mirna, spoštljiva in odprta za pogovor.	Reševanje konflikta na miren in spoštljiv način	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B75	Najprej prisluhniti sogovorniku, da razumem njegove poglede in občutke.	Aktivno poslušanje v konfliktnih situacijah	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

B76	Razjasnitev stališč, ne da bi hiteli z obsojanjem ali iskanjem rešitev.	Iskanje razumevanja namesto sodbe	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B77	Ne prepričujem drugih, da spremenijo svoje poglede.	Nevtralnost glede verskih prepričanj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B78	Osredotočam se na skupno dobro in to, kar nas povezuje.	Poudarek na povezovanju in skupnih vrednotah	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B79	Ko so v igri čustva in prepričanja, je ključno, da ohranjamo spoštljiv odnos, saj le na takšen način najdemo rešitve in preprečimo večje konflikte.	Spoštljiv dialog kot način razreševanja konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B80	Včasih je že en iskren pogovor dovolj, da se zadeve razjasnijo.	Pomembna je odprta komunikacija	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B81	Svojo vero vključujem predvsem skozi dejanja in odnos do drugih ljudi.	Izražanje vere skozi dejanja in odnose do drugih	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B82	Moja vera me spodbuja k služenju drugim […] potrpežljiva, razumevajoča in pripravljena pomagati.	Vera kot motivacija za pomoč drugim	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B83	Verjamem, da se vera ne kaže zgolj v besedah, temveč v tem, kako se obnašamo do drugih.	Ne vsiljevanje vere uporabnikom	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B84	Če oseba izrazi željo po duhovni podpori, sem pripravljena ponuditi molitev ali ali pa se pogovoriti o veri.	Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B85	Vendar pa je zelo pomembno, da tega nikoli ne vsiljujem.	Nevsiljivost glede vere	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B86	Moja naloga je nuditi podporo, ki temelji na ljubezni, spoštovanju in empatiji, ne pa na prepričevanju.	Moja naloga je spoštovati druge, ne jih diskriminirati	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B87	Posredno vera vpliva na način, kako pristopam do ljudi – z razumevanjem, potrpežljivostjo in ljubeznijo.	Zaradi vere do ljudi pristopam z razumevanjem in potrpežljivostjo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B88	Pri svetovalnem delu razmišljam o empatiji, ki jo je živel Jezus.	Jezusov zgled kot poklicni navdih	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B89	O svoji veri ne govorim, razen če uporabnik sam odpre temo.	O veri govorim le če sogovornik želi	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B90	Želim, da je pomoč temelji na uporabnikovih potrebah, ne na tem, kaj jaz verjamem.	Osredotočenost na potrebe uporabnika	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

B91	Vera mi vsekakor pomaga pri mojem delu.	Vera kot vir moči pri delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B92	Ko se soočam z izzivi, vera postane vir moči in jasnosti.	Vera kot vir moči in jasnosti pri soočanju z izzivi	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B93	Molitev mi omogoča, da se pomirim in pridobim notranji mir.	Molitev kot način umiritve	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B94	Ta notranja stabilnost mi pomaga pri ohranjanju osredotočenosti na bistvo svojega dela – na pomoč ljudem.	Vera in notranja stabilnost pri delu z ljudmi	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B95	Vera mi daje motivacijo, da si prizadevam biti boljša oseba in boljša socialna delavka.	Vera kot motivacija za izboljšanje sebe in dela	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B96	Spodbuja me, da vidim ljudi kot Božje stvaritve, kar me usmerja k temu, da jim nudim najboljšo možno pomoč in podporo.	Vera kot usmerjevalna sila za pomoč ljudem	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B97	Vera mi daje stabilnost, smisel in osredotočenost na to, da v vsakem človeku iščem dobro.	Vera kot stabilnost in iskanje dobrega v ljudeh	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B98	Zavira me pravzaprav ne, saj me vera usmerja k ohranjanju človekovega dostojanstva.	Vera me usmerja k ohranjanju dostojanstva ljudi	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B99	Edina stvar, kjer me vera lahko postavi v konflikt, je sistemske prakse, ki so preveč birokratske ali manj človeške.	Konflikt z birokratskimi praksami	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B100	Trudim se, da ohranim spoštovanje in dostojanstvo vsakega posameznika, kar je tudi ena izmed ključnih krščanskih vrednot.	Ohranitev spoštovanja in dostojanstva kot krščanske vrednote	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
B101	Moja vera mi pomaga, da nikoli ne pozabim na pomembnost sočutja in človeškosti v vseh okoliščinah.	Vera kot opomnik za ohranjanje sočutja in človečnosti	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
B102	Vera je zame izjemno pomemben vir moči, tako v življenju kot v delu.	Vera kot vir moči v življenju in delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B103	V trenutkih stresa, molitev postane moj prostor, kjer najdem tolažbo, mir in jasnost.	Molitev kot vir tolažbe in notranjega miru	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B104	Ko se počutim nemočno ali preobremenjeno, me vera spomni, da ni vse v mojih rokah in da obstaja večji načrt.	Vera kot vir tolažbe ob občutku nemoči in preobremenjenosti	Vera kot vir moči	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

B105	Vera mi pomaga ohranjati osredotočenost na to, kar je resnično pomembno, tudi ko naletim na izzive.	Pomoč vere pri ohranjanju osredotočenosti na pomembne vrednote	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B106	Ko se spomnim, da imam v svojem življenju nekaj večjega, pridobim moč, da se soočim z vsakim izzivom.	Vera kot vir smisla	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B107	Vera me napolni z upanjem, da bo vse na koncu dobro, če zaupam in verjamem.	Vera kot vir upanja	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B108	Ta notranja moč mi pomaga, da ostanem potrpežljiva, sočutna in odprta za pomoč drugim, tudi v najtežjih trenutkih.	Vera kot vir potrpežljivosti, sočutja in odprtosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B109	Religija je pogosto pomemben del identitete posameznika, zato jo je ključno upoštevati v praksi socialnega dela.	Religija kot del identitete, pomemben za socialno delo	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
B110	Ko delamo z uporabniki, je nujno, da razumemo njihov duhovni svet, saj vera pogosto vpliva na njihove vrednote, odločitve in vsakdanje življenje.	Pomembnost razumevanja duhovnega sveta uporabnikov v socialnem delu	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
B111	Verski vidiki so ključnega pomena pri iskanju smisla, reševanju težav in iskanju moči v težkih trenutkih.	Verski vidiki v socialnem delu kot pomoč pri težkih trenutkih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
B112	Na fakulteti sem imela zelo malo priložnosti, da bi se poglobili v verske in duhovne dimenzije socialnega dela.	Pomanjkanje vsebin o veri in duhovnosti v izobraževanju socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
B113	Morda bi bilo smiselno vključiti posebne module, ki obravnavajo, kako verska prepričanja vplivajo na posameznike in njihove izzive.	Predlog za vključitev verskih vsebin v izobraževanje socialnega dela	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
B114	Socialni delavci bi lahko podprli duhovne potrebe svojih uporabnikov na spoštljiv in etičen način.	Podpora duhovnim potrebam uporabnikov v socialnem delu	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
B115	To bi pripomoglo k boljšemu razumevanju celostne narave ljudi, s katerimi delamo, in omogočilo boljšo podporo v različnih življenjskih okoliščinah.	Celostno razumevanje uporabnikov in boljša podpora	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.3. Odprto kodiranje intervjuja C

Tabela 4: Odprto kodiranje intervjuja C

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
C1	Moja vera je zame zelo osebna, temelj, na katerem gradim svoje življenje.	Vera kot življenjski temelj	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C2	Verjamem v boga Jehova, ki je ustvaril vse, kar obstaja.	Verovanje v boga Jehova	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C3	Vera ni le nekaj, kar delam iz navade, ampak je vodilo skozi življenje.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C4	Vera mi daje občutek smiselnosti in namena.	Vera mi daje smisel in namen	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C5	Vera me navdaja z mirnostjo in stabilnostjo v vsakodnevnih izzivih.	Notranji mir skozi vero	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C6	Verjamem, da me Jehova vodi skozi življenje.	Božje vodstvo v življenju	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C7	Njegova prisotnost je vedno ob meni, bodisi v trenutkih veselja bodisi v trenutkih težkih odločitev.	Prisotnost boga v vseh trenutkih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C8	Sledim njegovim naukom, saj verjamem, da so ključni za dosego notranjega miru in harmoničnega življenja.	Sledenje verskim načelom	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
C9	Vera me opogumi, da sledim načelom ljubezni, potrpežljivosti in pravičnosti	Vera mi daje pogum, da sledim načelom ljubezni in pravičnosti	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C10	Prizadevam si za dobrobit drugih in biti boljša oseba.	Prizadevanje za dobrobit drugih	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C11	Že nekaj let pripadam verski skupnosti Jehovovih prič.	Pripadnost verski skupnosti	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
C12	Pridružila sem se, ko sem bila še mlada.	Vera kot zgodnja življenjska usmeritev	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C13	To ni samo vera, ampak način življenja.	Vera kot način življenja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C14	Redno obiskujem shode, oznanjujem in skušam v vsakdanjem življenju ravnati v skladu s Svetim pismom.	Redno obiskovanje shodov in življenje po Svetem Pismu	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
C15	Vendar sem se sama odločila, da se bom krstila pri 18. letih.	Osebna odločitev za vero	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C16	Vera mi pomeni moralne smernice, usmeritve v življenju, vendar je tudi vir	Vera kot vir smernic, tolažbe,	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

	tolažbe, upanja, ljubezni in globokega osebnega odnosa z Jehovom.	upanja in odnosa z bogom		
C17	Vera ni le skupek pravil, temveč odnos, ki nas vodi skozi vsakdanji svet	Vera kot odnos, ne le pravila	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C18	Je prepričanje, ki se mora razviti v posamezniku.	Vera mora biti odločitev posameznika	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C19	Moje prepričanje je prepleteno z vsemi področji mojega življenja, tako na osebni kot tudi na profesionalni ravni.	Vpliv vere na vsa področja življenja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C20	vendar sem s časom razvila globoko osebno povezavo z Jehovom.	Razvoj odnosa z bogom skozi čas	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C21	Vsakodnevno raziskovanje Svetega pisma in praktično sledenje njegovim naukom.	Duhovna rast skozi Sveto pismo	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
C22	Vera mi pomaga biti bolj potrpežljiva, razumevajoča in sočutna.	Več potrpežljivosti in razumevanja zaradi vere	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C23	Moje duhovno potovanje je osebna izbira, podprta s skupnostjo.	Osebna odločitev za vero	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C24	Verovanje zame pomeni iskren odnos z Jehovom.	Vera pomeni iskreni odnos z bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C25	Vera me ne le usmerja, temveč tudi daje smisel mojim dejanjem.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C26	Verjamem, da je vsaka vera pot, ki nas lahko pripelje do boljše osebe.	Vsaka vera nas lahko izboljša	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C27	Vendar je le ena, po mojem mnenju, tista prava pot – vera v Jehova, kot jo učijo Jehovove priče.	Je le ena prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
C28	To pomeni, da vsakodnevno izbiram mirnost, pravičnost in ljubezen.	Zaradi vere vsakdan izbiram mirnost, pravičnost in ljubezen	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C29	Moja vera vpliva na to, kako gledam na svet.	Vpliv vere na pogled na svet	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C30	Vera me vodi in mi daje moč.	Vera kot vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C31	Moj osebni pogled na našo institucijo Jehovovih prič je zelo pozitiven.	Pozitiven odnos do verske institucije	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
C32	Skupnost Jehovovih prič mi nudi ogromno oporo, saj se podpiramo med seboj...	Podpora znotraj verske skupnosti	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika

C33	Za mene je ta skupnost prostor, kjer lahko skupaj rasteš v veri.	Verska skupnost omogoča skupno rast v veri	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
C34	Skupnost mi nudi vodstvo, vendar me ne omejuje.	Verska skupnost mi nudi vodstvo in me ne omejuje	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
C35	Sama vera in prepričanje v Jehova sta tisti, ki me vodita.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C36	Cerkvena institucija pa je tisti prostor, kjer lahko to vero v varnem okolju udejanjam.	Varnost in duhovna podpora skupnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C37	Sem prepričana, da me cerkvena skupnost opogumlja, da živim v skladu z nauki Svetega pisma in da se ne počutim osamljeno na svoji duhovni poti.	Skupnost preprečuje osamljenost	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C38	Imamo kot Jehovove priče zelo specifičen pogled na religijo in duhovnost.	Jehovove priče imamo specifičen pogled na religijo	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C39	Verjamemo, da je samo Jehovova vera tista prava..	Lastna vera kot edina prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
C40	Saj so vsi drugi religiozni sistemi, čeprav morda vsebujejo nekaj resnice, zamešani z napačnimi učenji.	Kritičen pogled na druge religije	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C41	Spoštujem posameznike drugih veroizpovedi.	Spoštovanje do drugih ljudi, ne glede na vero	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C42	Vsi ljudje so ustvarjeni po Božji podobi.	Vrednotenje človekovega dostojanstva	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C43	Vendar pa mislim, da je resnično iskanje Boga in pravične poti mogoče le v Jehovovi veri.	Lastna vera kot edina prava pot	Religiozna identiteta in praksa	Religiozna identiteta in praksa
C44	Verjamem, da je Jehovova vera edina prava pot	Lastna vera kot edina prava pot	Religiozna identiteta in praksa	Religiozna identiteta in praksa
C45	Ko gledam svet okoli sebe, verjamem, da moramo delovati v skladu z Jehova in njegovimi načeli.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C46	Verjamem, da je resnica v Svetem pismu in da jo Jehovove priče pravilno razumejo.	Vera kot interpretacija resnice	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C47	To pa ne pomeni, da ne spoštujem drugih ljudi.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C48	Verjamem, da je Sveto pismo edino pravo vodilo za življenje.	Sveto pismo kot temelj vere	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa

C49	Na žalost so druge veje krščanstva zašle s prave poti.	Druge veje krščanstva so zašle s prave poti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C50	verjamejo v več naukov, kot je v Svetem pismu zapisano, z različnih drugih ver so prevzeli določene običaje in verovanja.	Prevzetje običajev iz drugih ver	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C51	Večkrat sem bila v stiku z ljudmi drugih verovanj.	Stik z verniki drugih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
C52	Spoznavanje ljudi iz različnih okolij in verovanj	Odprtost do drugih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
C53	Imam svoje prepričanje, vendar to ne pomeni, da ne spoštujem drugih.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C54	Odnosi z ljudmi drugih verovanj so spoštljivi in odprti	Medverska odprtost	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
C55	Vedno jasno povem, da imam svojo pot.	Jasna identifikacija z lastno vero	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C56	Zaradi prepričanja, da je to resnična pot, ki vodi do večnega življenja.	Lastna vera kot edina prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
C57	Se trudim ostati nevtralna in spoštljiva do vseh verovanj.	Verska nevtralnost pri delu	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C58	Zavedam se, da imajo ljudje različna verska prepričanja.	Zavedanje verske raznolikosti	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C59	Vera močno vpliva na njihovo doživljanje stiske, reševanje težav in vrednote.	Povezanost vere s stisko in vrednotami	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C60	Pomembno se mi zdi, da jim dam prostor, da izrazijo svojo duhovno plat, če si to želijo.	Omogočanje izražanja duhovnosti uporabnikov	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C61	Zame je ključno, da gradim zaupanje, kar vključuje tudi spoštovanje njihove vere.	Gradnja zaupanja z vključevanjem duhovnih vidikov	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C62	Vera mi pomaga, da sem potrpežljiva, odprta in empatična.	Vera kot vir potrpežljivosti in empatije	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C63	Ko nekdo začuti, da ga sprejemaš takega kot je, se lažje odpre in sodeluje v procesu pomoči.	Sprejemanje kot podlaga za terapevtski odnos	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C64	Zaradi verskih razlik je lahko prišlo do napetosti.	Napetosti zaradi verskih razlik	Medosebni odnosi in delo z uporabniki druge vere	Vera in delo z ljudmi
C65	Ena izmed situacij je bila, ko so me prosili, naj vodim molitev po katoliškem obredu. Kot Jehovova priča tega ne morem storiti, zato sem to spoštljivo zavrnila.	Spoštljivo vztrajanje pri lastni veri	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C66	Omogočila sem, da obred opravijo sami.	Iskanje rešitev ob ohranjanju integritete	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C67	Pomembno se mi zdi ostati zvesta svojim prepričanjem,	Ravnotežje med lastno vero in	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

	hkrati pa pokažem spoštovanje do drugih.	spoštovanjem drugih		
C68	Vedno iščem skupni jezik in način, kako lahko kljub razlikam sodelujemo.	Iskanje skupnega jezika kljub razlikam	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C69	Stik z ljudmi različnih veroizpovedi in mi to ne predstavlja ovire.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C70	Z veseljem poslušam njihove zgodbe, mnenja in poglede na svet.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
C71	Če se pojavi predsodek, ga poskušam ozavestiti in preseči.	Samorefleksija in preseganje predsodkov	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C72	Moja vera je osrednjega pomena za vse, kar počnem.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C73	Vera mi pomaga ohranjati notranje ravnovesje..	Vera pomaga ohraniti notranje ravnovesje	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C74	Skušam vedno ravnati spoštljivo, sočutno in pravično..	Spoštljivo, sočutno in pravično ravnanje	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C75	Verjamem, da je služenje drugim eno od najpomembnejših poslanstev.	Socialno delo kot poslanstvo	Vplivi vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C76	Zato skušam svojo vero živeti predvsem skozi dejanja – prijaznost, poštenost, potrpežljivost in empatijo.	Vera izražena skozi dejanja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C77	Ne govorim o svoji veri, razen če me kdo o tem vpraša.	Diskretna vloga vere v poklicni komunikaciji	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C78	Ali če oseba sama izrazi potrebo po duhovnem pogovoru.	Odprtost za duhovni dialog po potrebi	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C79	Takrat jim skušam pomagati poiskati poti, ki so skladne z vrednotami ljubezni, odgovornosti in človeškega dostojanstva.	Vrednote vere kot vodilo pri pomoči uporabnikom	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C80	Moja vera je prepletena z mojim notranjim kompasom.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C81	Moja vera mi nudi izjemno oporo pri delu in v življenju	Vera kot opora pri delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C82	Kot Jehovova priča verjamem, da vera ne omejuje, temveč osvobaja.	Vera kot vir notranje svobode	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C83	Vera mi omogoča, da ohranjam notranji mir, jasnost misli in čustveno stabilnost.	Psihološka stabilnost zaradi vere	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

C84	V težkih trenutkih se zatečem k molitvi.	Molitev kot podpora pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C85	Vera mi daje moč in pogum.	Vera kot vir moči in poguma	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
C86	So pa tudi trenutki, ko pride do izzivov – na primer, ko gre za sodelovanje pri praznovanjih, simbolih ali ritualih, ki so v nasprotju z mojim prepričanjem.	Izzivi ob praznovanjih	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
C87	Trudim se ostati spoštljiva in profesionalna.	Ohranitev profesionalnosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
C88	Ljudje imajo predsodke do mene, ker sem Jehovova priča.	Predsodki do Jehovovih prič	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
C89	Moja naloga je, da živim svojo vero skozi dejanja.	Vera izražena skozi dejanja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C90	Vera mi predstavlja izjemen vir moči, tako v zasebnem življenju kot pri mojem delu.	Vera kot vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C91	Vsak dan začnem s prebiranjem Svetega pisma in molitvijo.	Ritual prebivanja Svetega pisma in molitve	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
C92	Ko se znajdem pred zahtevnim primerom ali čustveno težkimi situacijami, se zatečem k Jehovu po vodstvo.	Zatekanje k veri v težkih trenutkih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C93	Skupnost Jehovovih prič mi daje veliko opore.	Povezanost in opora z versko skupnostjo	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C94	Vera mi daje moč, da samozavestno stojim za svojimi prepričanji.	Vera kot podpora samozavesti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C95	Jehova mi je kot prijatelj – vsemogočen, razumevajoč in vedno prisoten.	Duhovna podpora preko osebnega odnosa z Jehovom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
C96	Njegova beseda mi služi kot moralni kompas.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C97	Vera mi daje samodisciplino, notranjo moč in dostojanstvo.	Vera kot vir samodiscipline in moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C98	Pomembno mi je tudi to, da me vera uči milosti.	Učenje milosti in sočutja skozi vero	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C99	Samozavest mi ne pade zaradi napak.	Vera kot vir samosprejemanja	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
C100	Menim, da ima religija pomembno mesto v izobraževanju za socialno delo	Religija je pomembna v izobraževanju socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

C101	Religija pogosto oblikuje človekove vrednote, njegov pogled na svet.	Vpliv religije na vrednote in pogled na svet	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
C102	Če teh vidikov ne poznamo ali jih ne razumemo, težko v celoti razumemo uporabnika...	Pomembnost razumevanja različnih ver za razumevanje uporabnikov	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
C103	Zato bi bilo zelo koristno, da bi se že na fakulteti več učili o različnih verah.	Korist izobraževanja o religijah v socialnem delu	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
C104	Socialno delo v določenem smislu izhaja iz krščanskih vrednot.	Povezava med socialnim delom in krščanskimi vrednotami	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
C105	Tako kot v veri je tudi v socialnem delu bistvo pomoč drugim – to nas združuje in kaže na skupne temelje.	Skupni temelj – pomoč drugim - med vero in socialnim delom	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.4. Odprto kodiranje intervjuja D

Tabela 5: Odprto kodiranje intervjuja D

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
D1	Vera je zame zelo osebna in intimna stvar, a hkrati tudi nekaj, kar je globoko prepleteno z mojim vsakdanjim življenjem.	Osebna in intimna vera, globoko prepletena s vsakdanjim življenjem	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D2	Svojo vero bi opredelila kot dar – nekaj, kar mi ni bilo samoumevno, ampak nekaj, kar sem skozi leta postopoma odkrivala.	Vera kot dar in odkrivanje vere skozi leta	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D3	Vera mi daje občutek notranjega miru in zaupanja, tudi v težkih trenutkih.	Vera kot vir notranjega miru in zaupanja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D4	Ne gre zgolj za verovanje v Boga kot neko oddaljeno duhovno silo, ampak za živ odnos – zaupanje, dialog, povezanost."	Vera kot osebni odnos z Bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D5	Ta osnova me spremlja že vse življenje in je postala temelj, na katerem gradim tako zasebno kot poklicno pot.	Vera kot življenjski temelj	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D6	V mojem življenju ni le ločen del, ampak prežema vse – od načina, kako razmišljam in čutim, do načina, kako pristopam k ljudem.	Prisotnost vere v vseh vidikih življenja	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
D7	Lahko bi rekla, da me vera oblikuje kot človeka in socialno delavko.	Oblikovanje identitete skozi vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa

D8	Odraščala sem v verni družini, kjer so bili duhovnost, molitev in zaupanje v Boga naravni del vzgoje.	Vpliv verske družine na razvoj vere	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D9	Identificiram se s katoliško vero, saj izhajam iz katoliškega okolja in sem bila tako vzgojena.	Identifikacija s katoliško vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
D10	Vendar pa moram poudariti, da je moja vera z leti prerasla zgolj institucionalni okvir Cerkve.	Vera presega cerkveno institucijo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D11	Moja vera presega formalne oblike in predpise – postala je osebna pot.	Vera kot osebna pot	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D12	Vera se izraža v dialogu z Bogom, s seboj in z ljudmi okoli sebe.	Vera kot odnos in dialog	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D13	Institucionalna vzgoja v katoličtvu mi je dala pomembne temelje.	Institucionalna vzgoja kot temelj vere	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D14	Vsak posameznik je poklican, da iz te tradicije razvije svojo lastno duhovnost.	Razvoj osebne duhovnosti iz tradicije	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D15	Iz katoliške vere jemljem tisto, kar mi v življenju resnično pomaga in daje smisel.	Iz katoliške religije jemljem smiselne nauke	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D16	Odnos z Bogom, ki je ljubeč, usmiljen in prisoten v vsakem trenutku.	Bog kot ljubeča in prisotna figura	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D17	Ne zavračam katoliške institucije, a ostajam iskrena do osebnih doživljanj vere.	Ravnovesje med institucijo in osebno vero	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D18	Vera se izraža v vsakdanjih dejanjih, odnosih in notranjem miru.	Odraz vere v vsakdanjem življenju	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
D19	Vero in verovanje doživljam kot nekaj temeljno človeškega.	Vera kot temeljno človeška	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
D20	Mislim, da se vsi ljudje v določenem trenutku svojega življenja srečajo z vprašanji smisla, obstoja, trpljenja in upanja.	Vera kot odgovor na temeljna življenjska vprašanja	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
D21	Zame vera ni zgolj verovanje v nekaj nadnaravnega, ampak globok odnos – odnos z Bogom, z življenjem, z drugimi in s seboj.	Vera kot osebni odnos z Bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D22	Verovanje mi pomeni notranjo usmerjenost, oporo in vir smisla."	Vera kot opora in smisel	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D23	Je bolj proces – pot, ki se spreminja z mano.	Vera kot vir osebne rasti	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D24	Vero razumem tudi kot zaupanje – zaupanje, da življenje kljub vsem nepredvidljivostim in bolečinam ima nek višji smisel in da v vsem tem nisem sama.	Vera kot zaupanje in smisel	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

D25	Obenem pa se zavedam, da je vera zelo osebna stvar in da vsakdo veruje na svoj način.	Vera je osebna stvar	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D26	Zato gledam na verovanje odprto in spoštljivo – kot na del človekove identitete, ki si zasluži razumevanje in prostor.	Vera kot element identitete	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D27	Zame osebno pa je verovanje kot notranja svetilka. Ne pomeni, da vedno vse razumem ali da sem brez dvomov, ampak da v sebi nosim luč, ki mi pomaga, da hodim naprej.	Vera kot notranja moč in usmeritev	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D28	Na cerkveno institucijo gledam z določenim spoštovanjem, saj prepoznavam njeno vlogo skozi zgodovino in tudi v današnjem času.	Spoštovanje do institucije	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D29	Za marsikoga predstavlja varen prostor, skupnost, tolažbo in vir moralnih smernic	Cerkev kot vir opore, tolažbe in skupnosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D30	Tudi meni je na določenih točkah v življenju nudila oporo.	Cerkev kot vir opore, tolažbe in skupnosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D31	Hkrati pa ne morem zanikati, da imam do institucije tudi kritično.	Kritična distanca do institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D32	Občutek imam, da včasih postane preveč toga, formalistična in usmerjena v pravila, namesto v pristno duhovnost.	Togost cerkvene institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D33	V določenih primerih me je kot verno osebo celo omejevala – predvsem takrat, ko sem se soočala z vprašanji, na katera institucija ni imela odprtih ali življenjskih odgovorov, ali pa kadar je bila izključujoča do drugače mislečih.	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D34	Zame osebno je vera nekaj živega, kar se ne sme zreducirati le na sledenje določenim cerkvenim pravilom.	Vera kot osebna, živa izkušnja	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D35	Včasih čutim, da bi se lahko cerkev bolj osredotočila na bistvo – torej na ljubezen, sočutje in skrb za sočloveka.	Premajhna osredotočenost cerkve na osnovne vrednote	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D36	V določenih trenutkih še vedno najdem v cerkvi mir, povezanost in občutek doma.	Cerkev kot prostor miru in povezanosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D37	A vedno bolj verjamem, da mora vsak človek najti svojo lastno pot vere – včasih znotraj institucije.	Pot vere znotraj ali izven institucije	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D38	Pomembno mi je, da ostanem zvesta svojemu notranjemu občutku.	Vera kot notranji kompas	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D39	Iskreno povedano, drugih religij ne poznam dovolj podrobno.	Nepoznavanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

D40	Trudim se ostajati odprta in spoštljiva.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D41	Moje osebno upanje je, da religije ljudem ne postavljajo strogega okvira, ki bi jih dušilo, temveč jim pomagajo rasti.	Upanje na odprtost religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D42	Vsaka religija bi morala verniku dopuščati svobodo notranjega raziskovanja.	Religije morajo dopuščati svobodo	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D43	Pomembno je, da ne zapademo v miselnost 'mi proti njim'.	Ne smemo ločevati ljudi po religijah	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D44	Vsak človek nosi svojo zgodbo in svojo duhovno pot.	Spoštovanje različnosti duhovnih poti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D45	Pomembno je sprejemanje in poslušanje brez predsodkov.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D46	Ne, tega ne verjamem. Spoštujem vse vere.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D47	Zame osebno je krščanstvo prava pot ... a ne kot edina pravilna.	Krščanstvo ni edina pravilna pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
D48	Vsaka religija poskuša vzpostaviti občutek smisla, reda in povezanosti z božanskim.	Religije kot različne poti do istega Boga	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
D49	Vse religije so različni izrazi istega hrepenenja.	Religije kot izraz istih potreb	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D50	Najbližja je tista religija, v kateri je bil vzgojen.	Pomembnost vere v kateri si vzgojen	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D51	V socialnem delu je pomembno, da ostajamo odprti.	Odprtost kot osnova socialnega dela	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D52	Ljudem ne moremo vsiljevati svoje resnice.	Nevsiljevanje svoje resnice	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D53	Skozi življenje sem občasno prihajala v stik z ljudmi, ki pripadajo drugim veroizpovedim.	Površinski stiki z verniki drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D54	Ti stiki so bili vedno vljudni, spoštljivi, vendar bolj površinski.	Spoštljiv, a neoseben odnos do drugače verujočih	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D55	Vedno čutila radovednost in tudi spoštovanje do drugačnega načina razmišljanja.	Pozitivna radovednost in odprtost do drugih ver	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D56	Nikoli nisem čutila potrebe, da bi koga spreminjala.	Ne spreminjanje drugih	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D57	Želim si več odprtih pogovorov in razumevanja med različnimi verami.	Poudarek na odprtem in spoštljivem dialogu ter varnem okolju	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D58	V dialogu z drugače verujočimi še bolj poglobimo svojo vero.	Dialog kot orodje za lastno duhovno rast	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
D59	Naše okolje je precej raznoliko in to mi je pravzaprav zelo všeč, saj verjamem, da ravno v tej	Raznolikost našega okolja	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi

	raznolikosti lahko vsi nekaj pridobimo.			
D60	Srečala sem se z uporabniki muslimanske in pravoslavne veroizpovedi, pa tudi z ateisti ali z ljudmi, ki se ne opredeljujejo versko.	Stik z verniki drugih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
D61	V večini primerov ni bilo nobenih posebnih težav – temelj vsega je medsebojno spoštovanje in jasno zavedanje, zakaj smo tam: jaz kot strokovna delavka in oni kot uporabniki, ki iščejo pomoč.	Medsebojno spoštovanje in zavedanje profesionalnega odnosa pri delu	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
D62	Se je pa enkrat zgodilo, da me je uporabnik zavrnil, potem ko je izvedel, da sem katoličanka.	Zavrnitev s strani uporabnika zaradi moje verske prepričanosti	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
D63	Menil je, da ga zaradi tega ne morem razumeti ali mu nuditi ustrezne podpore.	Zavrnitev s strani uporabnika zaradi moje verske prepričanosti	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
D64	V tistem trenutku sem morala res zavestno in potrpežljivo graditi odnos ter mu pokazati, da sem tam najprej kot človek in strokovnjakinja, ne kot predstavnica katoličstva.	Pri delu sem najprej socialna delavka, šele nato katoličanka	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D65	Ta izkušnja me je še dodatno utrdila v prepričanju, kako pomembna je profesionalna distanca, pa tudi sposobnost, da presežemo lastne verske identitete v dobro uporabnika.	Pomembnost profesionalne distance	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D66	Vedno, kadar pridem v stik z osebami, ki pripadajo drugačni religiji, skušam pristopiti z odprtostjo in pozitivno radovednostjo.	Odpornost in radovednost do drugih ver	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D67	Včasih, če se s kom vzpostavi bolj oseben odnos, mi uspe preseči tudi kakšne lastne predsodke ali stereotipe, ki jih morda nosimo – pa čeprav podzavestno.	Preseganje predsodkov v odnosu z uporabnikom	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D68	Z nekaterimi posamezniki pa sem se kljub temu raje držala določene distance, kadar sem čutila, da so razlike v vrednotah in prepričanjih prevelike, da bi odnos lahko temeljil na zaupanju.	Profesionalna distanca ko so razlike v prepričanjih prevelike	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D69	Pomembno mi je, da se nikoli ne pozabi, zakaj smo tam – naš namen ni razprava o veri, ampak strokovno delo z ljudmi.	Zavedanje svoje vloge pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D70	Naša osebna verska prepričanja so v tem kontekstu drugotnega pomena.	Verska prepričanja pri delu so drugotnega pomena	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

D71	Nikoli nisem svoje vere uporabljala kot sredstvo za vplivanje ali prepričevanje.	Ne prepričevanje drugih v svojo vero	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D72	Vera marsikdaj vpliva na mojo empatijo, potrpežljivost in spoštovanje do drugih – ne glede na to, ali verujejo ali ne.	Vpliv vere na vrednote	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D73	Seveda je včasih lažje delati z ljudmi, ki so nam blizu tudi po verskih prepričanjih.	Lažje delo z uporabniki enakih prepričanj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D74	Hkrati verjamem, da prav stik z drugače verujočimi širi obzorja – ne le na strokovni ravni, ampak tudi osebno.	Širjenje obzorja s spoznavanjem drugih ver	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D75	Parkrat je prišlo do podobnih nesoglasij oz. distance s strani uporabnikov, ker so vedeli, da sem katoličanka.	Distanca s strani uporabnika zaradi vere	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D76	Vendar pa nebi rekla, da je kdaj s tega nastal konflikt.	Brez konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D77	Ko pride do nesoglasij, se trudim slediti Jezusovemu nauku, ki postavlja v ospredje usmiljenje, sočutje, razumevanje in predvsem spoštovanje drugega človeka.	Sledenje Jezusovemu nauku ob izzivih	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D78	Zame vera nikoli ni bila sredstvo za dokazovanje ali vsiljevanje, temveč način, kako živeti bolj človeško, odprto in ljubeče.	Vera kot način ljubečega življenja, ne vsiljevanja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D79	Vero želim širiti skozi srce – z odnosom, z zgledom, ne z besedami ali prepričevanjem.	Posredovanje vere z zgledom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D80	V vsakem odnosu najprej trudim videti človeka – njegove potrebe, stiske, vrednote – in ne njegove veroizpovedi.	Postavljanje človeka pred vero	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D81	Čeprav sem se včasih znašla v situaciji, kjer so razlike med mano in uporabnikom očitne, to ni nikoli preraslo v konflikt.	Sprejemanje razlik brez konflikta	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D82	Verjamem, da kadar pristopimo iskreno, spoštljivo in z namenom, da pomagamo, se medosebna napetost redko zares razvije.	Iskren in spoštljiv pristop zmanjšuje napetosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D83	Zavedam se, da lahko vera v določenih kontekstih postane občutljiva tema.	Vera kot občutljiva tema	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D84	Pri delu je ključno, da ostajamo profesionalni in ne dovolimo, da bi lastna prepričanja vplivala na strokovno presojo ali odnos do uporabnikov.	Ohranjanje strokovne distance do lastnih prepričanj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D85	Če pa kdo izrazi svoje dvome ali nelagodje zaradi moje vere, skušam to vzeti kot priložnost za pogovor in razumevanje, ne kot grožnjo.	Dvomi uporabnika kot priložnost za dialog	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

D86	Moje versko prepričanje je prisotno v mojem delu – vendar bolj posredno kot neposredno.	Posredna prisotnost vere pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D87	Vera mi pomaga ohranjati temeljne vrednote, kot so empatija, potrpežljivost, spoštovanje in človečnost.	Vera kot vir etičnih vrednot	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D88	Ne gre za to, da bi o veri govorila ali jo izpostavljala v pogovoru z uporabniki – razen če to pride z njihove strani.	Ne vsiljevanje vere uporabnikom	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D89	Če uporabnik sam odpre temo vere, vedno prisluhnem z odprtim srcem in spoštovanjem.	Odprtost za pogovor o veri na pobudo uporabnika	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D90	Trudim se ustvariti varen prostor, kjer lahko posameznik izrazi svojo duhovno plat.	Spodbujanje duhovnega izražanja uporabnikov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D91	Vera je lahko pomemben vir moči, opore in upanja.	Vera kot vir moči in opore za uporabnika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D92	Sama nikoli ne vsiljujem svojih prepričanj, saj se zavedam svoje profesionalne vloge in meje, ki jih ta prinaša.	Zavest o mejah med vero in poklicem	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D93	Na primer pri delu na telefonu Samarijan, kjer so me nekateri uporabniki že med pogovorom prepoznali kot nekoga, ki deli podobna verska prepričanja.	Prepoznanje verske povezanosti z uporabniki	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D94	V teh primerih sem jih, če je bilo to njim v oporo, povabila v skupno molitev ali skupno branje duhovnega besedila.	Skupna duhovna praksa na pobudo uporabnika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D95	Takšni trenutki so pogosto prinesli občutek tolažbe, varnosti in povezanosti – tako meni kot njim.	Vera kot sredstvo za ustvarjanje bližine	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D96	Vedno sem ravnala skrbno in z občutkom za človekove potrebe – nikoli z namenom, da bi svojo vero postavljala v ospredje.	Občutljivost pri vključevanju vere	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D97	Vera ni nekaj, kar »uporabljam« pri svojem delu, ampak nekaj, kar me oblikuje kot človeka in strokovnjakinjo.	Vera kot del poklicne identitete	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D98	Vpliva na moj pogled na svet, na odnos do ljudi in na način, kako pristopam k svojemu poklicu.	Vera kot temeljni okvir za delo z ljudmi	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D99	Vera mi v življenju vsekakor pomaga. Je moj temelj, vir notranje moči in opora v težkih trenutkih.	Vera kot vir moči in stabilnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D100	Pomaga mi ohranjati upanje in osredotočenost, še posebej, ko delam z uporabniki, ki se znajdejo v zelo težkih življenjskih situacijah.	Vera kot opora pri delu z ljudmi v stiski	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

D101	Vera mi daje notranjo trdnost in prepričanje, da obstajajo višje sile, ki usmerjajo življenje, in da obstaja smisel tudi v trenutkih preizkušenj.	Vera kot vir smisla	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D102	To upanje lahko prenesem tudi na druge, saj zaupam, da vsak posameznik nosi v sebi potencial za spremembo in rast.	Prenos upanja na uporabnike	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D103	Trudim se, da moja vera ne vpliva preveč na profesionalne odločitve.	Ohranitev distance med vero in profesionalnim delom	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D104	Zavedam se, da je moja vloga socialne delavke, da podpiram uporabnike ne glede na njihova verska prepričanja.	Podpora uporabnikom ne glede na njihova prepričanja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D105	Včasih je to izziv, saj se vedno odzivam z lastnimi vrednotami.	Izziv pri delu zaradi drugačnih prepričanj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D106	Svojo vero uporabljam kot notranjo oporo, ne kot merilo za presojo drugih.	Vera kot notranja opora, ne orodje za sodbo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
D107	Vera mi pomaga, da se zavedam, da življenje ni zgolj materialno in praktično, ampak da ima tudi duhovno dimenzijo.	Vera kot okvir za celostno razumevanje življenja	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
D108	Skozi vero imam priložnost raziskovati globlje nivoje lastne identitete in življenja.	Duhovni razvoj skozi vero	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D109	Vera mi daje občutek pripadnosti in usmeritve.	Vera kot temelj občutka skupnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D110	Bog nikoli ne bi hotel omejevati našega duhovnega razvoja na način, kot to počnejo cerkvene institucije.	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D111	Katoliška cerkev, včasih postavlja strogost in hierarhijo, kar lahko vodi v občutek, da smo omejeni	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D112	Religije in cerkvene institucije so človeške ustanove, ki se lahko razvijejo in včasih zlorabijo svojo moč	Institucije lahko zlorabljajo svojo moč	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D113	Vendar pa to ne pomeni, da vera kot takšna ni dragocena – le institucije, ki jo obdajajo, so lahko omejujoče.	Ohranitev osebne vere kljub omejevanju institucij	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D114	Hierarhija, ki jo prinaša cerkvena organizacija, pogosto postavlja določene omejitve, ki pa niso nujno prisotne v duhovnem svetu.	Duhovnost daje več svobode kot institucija	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
D115	Ko v duhovnem svetu izbereš nekoga za vodjo, to narediš iz lastne želje, ne zato, ker bi bil prisilno postavljen na nekakšno nadrejeno mesto.	Osebna izbira duhovnega vodstva	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika

D116	Vera mi pomaga, da ostanem mirna v stresnih trenutkih in mi da pogum, da še naprej opravljam svoje naloge z globoko predanostjo.	Vera kot vir miru in predanosti v poklicu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D117	Zelo redko se je zgodilo, da bi vera pri delu neposredno zavirala moje sodelovanje z uporabniki.	Vera redko kot ovira pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D118	Vendar se je enkrat zgodilo, da me je uporabnik zavrnil, ker je izvedel, da sem katoličanka.	Zavrnitev zaradi verske identitete	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D119	Pokazati sem morala, da sem tam zanj kot strokovnjakinja, ne kot predstavnica določene vere.	Najprej socialna delavka, nato vernica	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D120	Molitev, meditacija in vera v nekaj večjega so zame ključni viri moči.	Duhovna praksa kot vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D121	Ko se spopadam z izzivi, pogosto črpam moč iz svoje duhovnosti.	Duhovnost kot vir moči v poklicnih izzivih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D122	To me pomirja in pomaga, da ne padem v brezup.	Vera kot zaščita pred brezupom	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D123	Duhovnost mi pomaga najti stabilnost in upanje tudi v najtežjih trenutkih.	Vera kot vir notranje stabilnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D124	Verjamem, da ni nič nemogoče, ko se opremo na vero in zaupamo v višjo moč.	Zaupanje v višjo moč kot motivacija	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D125	Vera mi daje širši pogled na življenje.	Vera kot širša perspektiva	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D126	Vera pomeni smisel in vodilo, ki me usmerja skozi življenje.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D127	Pomaga mi ohranjati perspektivo, da niso vsi problemi nerešljivi.	Vera kot vir upanja	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D128	Daje občutek, da v težkih trenutkih nisem sama.	Vera kot pomoč pri osamljenosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D129	Molitev zame ni zgolj obred – je tudi tehnika sproščanja, kjer najdem prostor za umiritev misli.	Molitev kot oblika samoregulacije	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D130	Pomaga mi, da ostanem osredotočena na to, kar je resnično pomembno.	Vera kot pomoč pri ohranjanju fokusa	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D131	Molitev in meditacija mi dajeta občutek miru, ki ga potrebujem, da lahko funkcionalno in z občutkom zaupanja nadaljujem s svojim delom.	Duhovne prakse kot priprava na poklicno delovanje	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D132	Vera mi pomaga spoštovati vsakogar.	Vera kot temelj spoštovanja do drugih	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D133	Brez vere bi imela manj potrpljenja in razumevanja za druge.	Vera kot vir potrpežljivosti in empatije	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

D134	Vera mi pomaga ohranjati zavedanje, da smo vsi ljudje enaki.	Enakovrednost ljudi v duhovnem smislu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D135	To zavedanje mi pomaga, ko se v odnosih z drugimi počutim manjvredno ali v poziciji, kjer se počutim na nižjem položaju.	Vera kot opora v težkih trenutkih	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D136	Takrat me misel na to, da smo vsi v duhovnem pogledu enakovredni, pomiri in pomaga, da se dvignem iz tega občutka.	Enakost kot temelj notranje moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
D137	Mislim, da bi bilo nujno vključiti religijo v izobraževanje socialnega dela.	Potreba po vključitvi religije v izobraževanje	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
D138	Religija je pogosto del identitete naših uporabnikov.	Vera kot del uporabnikove identitete	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D139	Če tega ne razumemo, jim težko pristopimo na celostni način.	Nepoznavanje vere kot ovira pri celostni obravnavi	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D140	Verska in duhovna prepričanja so lahko ključni del njihovega življenja in odločanja.	Duhovna prepričanja vplivajo na življenjske odločitve	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D141	Naša naloga kot socialni delavci je, da ne le obravnavamo ljudi skozi njihove materialne ali čustvene potrebe, ampak tudi z upoštevanjem njihovih kulturnih in duhovnih vrednot, ki so pogosto tesno povezane z njihovo vero.	Vključenost duhovnih dimenzij v socialno delo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D142	Tudi socialni delavci se srečujemo z lastnimi duhovnimi vprašanji.	Osebna duhovnost vpliva na strokovno delo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
D143	Razumevanje religijskih in duhovnih kontekstov nam omogoča, da se bolje povežemo z uporabniki	Religijska kompetenca kot sredstvo povezovanja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
D144	Na fakulteti sem pogrešala bolj poglobljene vsebine o različnih religijah.	Pomanjkanje vsebin o veri in duhovnosti v izobraževanju socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
D145	To bi bilo koristno ne z namenom širjenja vere, temveč z namenom boljše priprave na realnost, s katero se bomo srečevali v poklicu.	Religija kot strokovna vsebina, ne misijonarska	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
D146	Razumevanje religije, njene vloge v družbi in kulturnih razlik je ključnega pomena za uspešno opravljanje dela socialnega delavca.	Religijska pismenost kot strokovna kompetenca	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
D147	O tem bi se morali učiti že v osnovni šoli.	Potreba po zgodnji verski pismenosti	Priporočila za izboljšanje	Religija v izobraževanju socialnega dela

			izobraževanja socialnega dela	
D148	Otroci bi morali že takrat pridobiti določeno mero strpnosti in razumevanja do različnih verskih in kulturnih skupin.	Vzgoja za strpnost in razumevanje različnosti	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
D149	To bi prispevalo k bolj sočutnemu in vključujočemu družbenemu okolju v prihodnosti.	Družbena korist verske pismenosti	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.5. Odprto kodiranje intervjuja E

Tabela 6: Odprto kodiranje intervjuja E

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E1	Moja vera je zame zelo pomemben del mojega življenja in jo opredeljujem kot središče svojega bivanja.	Vera kot središče življenja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E2	Vera ni zgolj tradicija ali rutina, ampak način življenja, ki oblikuje moje misli, dejanja in odnose.	Vera kot način življenja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E3	S svojo vero živim vsak dan in si prizadevam slediti naukom Cerkve.	Sledenje cerkvenim naukom	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E4	To ni le nekaj, kar počnem ob nedeljah ali na praznike, ampak je vpleteno v vsak trenutek mojega dneva.	Vera kot vsakodnevna prisotnost	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E5	Živim z zavedanjem, da vera vpliva na to, kako se odzivam na izzive, kako ravnam do drugih ljudi in kako se soočam z življenjskimi težavami.	Vpliv vere na vsakdanje ravnanje	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E6	Za mene vera pomeni tudi delo na sebi in skrbeti za svojo notranjo rast.	Vera kot vir osebne rasti	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E7	Redno obiskujem mašo in se vključujem v dejavnosti v župniji, ker to krepi moj odnos z Bogom in z drugimi verujočimi.	Aktivno sodelovanje v župniji	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E8	Kot katoličanka se trudim živeti po vrednotah, ki jih Cerkvena učila postavljajo pred nas, kot so ljubezen, sočutje in spoštovanje do drugih.	Življenje po krščanskih vrednotah	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
E9	Moja vera me tudi opominja, da ni dovolj le verovati, ampak je pomembno delati dobro in širiti pozitivnost ter prijaznost v svet.	Vero izraža skozi dejanja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa

E10	Identificiram se kot katoličanka.	Identifikacija s katoliško vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
E11	To vero sem podedovala in odraščala v njej, saj sem bila vzgojena v katoliški družini in sem prejela vse zakramente.	Vzgojena v katoliški veri	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E12	Katoliška vera je tako postala osnova mojega vsakdanjega življenja, ki ga oblikujem z njo.	Vera kot osnova življenja	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
E13	Imam zelo močno povezanost z verskimi vrednotami, kot so ljubezen do Boga, sočutje, odpuščanje in pomoč drugim.	Povezanost z verskimi vrednotami	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E14	Te vrednote so moj notranji kompas, ki me usmerja pri odločitvah v življenju.	Vera kot notranji kompas	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E15	V zadnjih petih letih sem še posebej aktivna v svoji veri.	Aktivno versko življenje	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E16	Redno hodim v cerkev, sodelujem pri dejavnostih v župniji in pomagam svoji hčerki pri verouku.	Aktivno sodelovanje v župniji	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E17	Moje delovanje in vsakodnevne izbire so vedno v skladu z nauki Cerkve.	Življenje po cerkvenih načelih	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
E18	Verjamem, da je vera pomemben dejavnik pri tem, kako živimo svoje življenje in kako prispevamo k dobrobiti drugih.	Vpliv vere na delovanje v družbi	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E19	Verjamem, da vera ni samo prepričanje v nekaj, ampak tudi način, kako gledamo na svet, kako živimo in kako se odzivamo na izzive v življenju.	Vera kot način življenja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E20	Zame vera pomeni iskanje smiselnega odnosa z višjo silo, z Bogom, in tudi z drugimi ljudmi.	Odnos z Bogom in ljudmi	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E21	Verovanje je tudi iskanje notranjega miru, upanja in tolažbe v težkih trenutkih.	Vera kot vir tolažbe	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E22	Pomeni sprejemanje odgovornosti za svoje dejanje in za svojo duhovno rast.	Duhovni razvoj skozi vero	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E23	Vera mi daje občutek pripadnosti in povezanosti – z Bogom, z drugimi verujočimi in tudi z naravo in vsemi živimi bitji okoli mene.	Občutek povezanosti	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E24	Menim, da vera pomaga oblikovati naše vrednote, odločanje in način življenja.	Vpliv vere na vrednote in način življenja	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E25	Vsaka vera ima svojo zgodovino, učenja in tradicije,	Vera kot povezovalna sila	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa

	ki ljudi povezujejo, jim dajejo smisel in usmeritev v življenju.			
E26	Verovanje pa pomeni tudi iskanje odgovora na večna vprašanja, ki se nanašajo na smisel življenja, trpljenje in to, kar prihaja po smrti.	Iskanje odgovorov preko vere	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E27	Zame to ni nekaj abstraktnega, ampak nekaj zelo osebnega, kar usmerja moje vsakodnevne odločitve in odnose.	Vera kot življenjsko vodilo	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E28	Spoštujem različne poglede na vero, saj menim, da vsak človek išče svojo pot in išče svoj smisel na različne načine.	Sprejemanje različnih verovanj	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
E29	Pomembno je, da smo odprti za različna verovanja in da sprejemamo, da ima vsak človek svojo osebno pot do resnice.	Odprtost do drugačnosti	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
E30	Moj osebni pogled na cerkveno institucijo je precej pozitiven, čeprav se zavedam, da ima tudi svoje pomanjkljivosti.	Kritična a pozitivna naravnanost	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E31	Cerkvena institucija mi daje oporo, predvsem v smislu občutka skupnosti, pripadnosti in duhovnega vodstva.	Cerkev kot vir opore, tolažbe in skupnosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E32	Všeč mi je, da cerkev ponuja okvir, v katerem se lahko poglobiš v svojo vero, da je prostor za molitev, refleksijo in osebno rast.	Cerkev kot prostor za duhovno poglabljanje	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E33	Cerkveni nauki so moji življenjski kompas, saj me usmerjajo v to, kako biti boljši človek, kako ljubiti svojega bližnjega in kako živeti v skladu z Božjo voljo.	Cerkveni nauki kot moralno vodilo	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E34	Vendar pa se zavedam, da institucija kot taka včasih postavi določene meje, predvsem zaradi tradicije, pravil in hierarhije.	Kritika institucionalnih omejitev	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E35	Včasih se zdi, da cerkvena pravila in normativi omejujejo osebno duhovno izkušnjo.	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E36	Kljub temu pa menim, da cerkev kot institucija nudi pomembno oporo, saj daje vernikom smernice, kako ravnati v življenju.	Cerkev kot smerokaz v življenju	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E37	Zame cerkvena institucija ni nekaj, kar me omejuje, ampak nekaj, kar mi nudi oporo, kadar potrebujem duhovno pomoč.	Cerkev kot duhovna opora	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika

E38	Verjamem, da v cerkvi najdem ravnovesje in notranji mir.	Cerkev kot prostor miru in povezanosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E39	Kljub temu pa je moj pogled na cerkev tudi odprt – verjamem, da je vsaka vera osebna izkušnja in da vsak človek v svojem duhovnem iskanju potrebuje prostor za osebno raziskovanje in rast.	Osebna duhovna svoboda	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E40	Na druge religije gledam s spoštovanjem, saj verjamem, da so vse religije na nek način iskanje večjega smisla in resnice v življenju.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E41	Vsaka vera ponuja svoj pogled na svet, Boga in človeka, ter ima svoj način, kako odgovoriti na vprašanja o življenju, smrti, morali in etiki.	Razumevanje raznolikosti verskih pogledov	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E42	Čeprav se morda ne strinjam z vsemi nauki drugih religij, jih kljub temu spoštujem.	Spoštovanje kljub razlikam	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E43	Verjamem, da Kristus prinaša pravo resnico in da je samo skozi vero v njega mogoče najti popolno odrešenje in smisel življenja.	Krščanstvo kot edina prava pot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E44	Ker sem globoko prepričana v moč in resnico krščanskega nauka, menim, da je to pot, ki vodi v pravo spoznanje Boga in večnega življenja.	Krščanstvo kot edina prava pot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E45	Zavedam se, da se druge religije morda navezujejo na podobne vrednote.	Priznanje skupnih vrednot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E46	Kljub temu ostajam odprta in spoštljiva do drugih ver.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E47	Verjamem, da si moramo prizadevati za mir in sožitje med vsemi ljudmi, ne glede na njihove religijske razlike.	Poudarek na sožitju	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E48	Verjamem, da je katoliška vera prava pot, saj me ona usmerja v iskanje resnice, ljubezni in pravičnosti.	Krščanstvo kot edina prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
E49	Zame je vera v Kristusa osnova mojega življenja in sem prepričana, da je Cerkev tista, ki prinaša pravo spoznanje o tem, kako naj živimo in kako se približamo Bogu.	Krščanstvo kot osnova življenja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E50	Vendar pa vedno spoštujem izbire drugih ljudi, saj verjamem, da vsak posameznik išče svojo pot, ki mu pomaga najti smisel v življenju.	Spoštovanje do verske svobode drugih	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

E51	Ne sodim drugih ver, ker verjamem, da je pomembno, da ostanemo odprti in sprejemajoči do različnih prepričanj.	Odprtost in sprejemanje različnosti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E52	Mislim, da ima Bog samo eno pravo resnico, vendar pa ga ljudje častimo in doživljamo na različne načine.	Religije kot različne poti do istega Boga	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
E53	Na koncu pa je pomembno, da imamo skupni cilj – ljubezen do Boga in drugih ljudi.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E54	Mislim, da bi za marsikoga bilo lažje, če bi spoznal Kristusa, saj verjamem, da je on pot, resnica in življenje.	Prepričanje v odrešenjsko vlogo Kristusa	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E55	Da, v svojem življenju sem bila v stiku z ljudmi različnih ver, predvsem v okviru širšega kroga prijateljev, sodelavcev in znancev.	Stik z verniki drugih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E56	Z njimi sem vedno ohranjala spoštljiv odnos, saj verjamem, da je pomembno ceniti in razumeti njihove poglede na svet.	Spoštovanje drugačnih pogledov	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E57	Kljub našim verskim razlikam sem se trudila, da smo se z njimi povezovali skozi skupne vrednote, kot so ljubezen, spoštovanje in humanost.	Iskanje skupnih vrednot	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E58	Moj odnos z njimi je bil vedno prijateljski in spoštljiv.	Spoštovanje verske in kulturne raznolikosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E59	Nikoli nisem želela vsiljevati svojih prepričanj, temveč sem raje iskala skupne točke, ki nas povezujejo kot ljudi.	Nevsiljivost in povezovanje	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E60	Včasih smo se pogovarjali o verskih prepričanjih, vendar sem vedno spoštovala, da vsakdo nosi svojo vero in svoje izkušnje.	Spoštovanje verskih pogovorov in izkušenj drugih	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E61	Zavedam se, da niso vsi odprti za verske pogovore, zato sem bila previdna, da nisem prestopila meje, kadar sem čutila, da to ni primerno.	Zavest o mejah in spoštovanje sogovornika	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E62	Čeprav verjamem, da je krščanstvo prava pot, sem se trudila biti odprta do drugih in se učiti o njihovih prepričanjih.	Hkrati trdno prepričanje in odprtost	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E63	Prepričana sem, da nam to pomaga rasti in širiti naše obzorje.	Učenje in osebna rast skozi raznolikost	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
E64	V svojem delu sem imela priložnost sodelovati z različnimi ljudmi, ki pripadajo	Delo z ljudmi različnih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi

	različnim religijam, predvsem z muslimani.			
E65	V zadnjih letih so se izkušnje z verskimi različnostmi še povečale.	Porast medverskih stikov	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E66	Moje izkušnje so večinoma pozitivne, saj se trudimo za spoštljiv dialog.	Pozitivne izkušnje in spoštljiv dialog	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E67	Seveda pridejo tudi nesporazumi, še posebej, če gre za ljudi z zelo strožjimi verskimi prepričanji.	Izzivi v medverskem stiku	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E68	Nekateri uporabniki, na primer, ne želijo, da se jih ženska sploh dotakne, kar seveda ustvarja določene izzive v profesionalnem kontekstu.	Versko pogojene omejitve pri delu	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E69	Kljub temu se mi zdi zelo pomembno, da vedno pristopim z veliko mero spoštovanja in profesionalnosti.	Spoštljiv in profesionalen pristop	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E70	Moje delo temelji na tem, da spoštujem vse kulture in religije.	Spoštovanje verske in kulturne raznolikosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E71	A hkrati verjamem, da je pomembno, da tudi oni, ko pridejo v našo družbo, razumejo in upoštevajo določene kulturne norme.	Dvosmerna prilagoditev kultur	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E72	Nikoli pa ne bom posegala v njihove verske prepričanja, temveč jih bom spoštovala in se trudila za odprt dialog.	Nevmešavanje v vero in odprtost	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E73	Vse to vpliva na moje odnose z uporabniki, saj si prizadevam ohraniti pozitiven, spoštljiv in odprt odnos z vsemi, ne glede na vero.	Gradnja spoštljivih odnosov z vsemi uporabniki	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E74	V svojem delu še nisem imela pravega konflikta, ki bi izviral iz verskih razlik.	Odsotnost resnih konfliktov	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E75	Kljub temu pa so se pojavili trenutki nesporazumov, še posebej z nekaterimi uporabniki, ki so imeli strožja verska prepričanja.	Nesporazumi zaradi strogih verskih prepričanj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E76	Na primer, nekateri so izrazili željo, da se jih ženska ne dotakne, kar lahko povzroči napetosti v situacijah, ko je telesni stik potreben.	Verske omejitve pri telesnem stiku	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E77	V takih primerih sem se vedno trudila pristopiti z veliko spoštovanja, a obenem tudi postaviti meje in jasno ohraniti profesionalne smernice.	Spoštljiv, a odločen profesionalni pristop	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

E78	Če pride do nesoglasja zaradi verskih prepričanj, se trudim ostati mirna, spoštljiva in odprta za pogovor.	Spoštljiv dialog kot način razreševanja konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E79	Razumevanje drug drugega je ključno, zato vedno vztrajam pri spoštljivem dialogu, ki pomaga premostiti te morebitne ovire.	Iskanje razumevanja preko dialoga	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E80	Moje izkušnje so me naučile, da je pomembno ohraniti profesionalnost in človečnost v vsakem stiku, ne glede na verske razlike.	Profesionalnost in človečnost kot vodilo	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E81	Na CSD-ju, kjer sem zaposlena že skoraj 20 let, sem vedno pristopila k tej nalogi z odprtostjo, kar mi je omogočilo brez večjih konfliktov delati z ljudmi vseh ver.	Odprtost do drugih religij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
E82	Moja vera me vodi v mojem delu, vendar je ne vključujem neposredno, ker menim, da to ni vedno primerno v profesionalnem okolju.	Vera kot notranji vodnik, ne pa neposredno vključena v delo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E83	Ko svetujem uporabnikom, se pogosto spražujem, kaj bi Jezus naredil v določeni situaciji.	Vprašanje o tem, kaj bi Jezus naredil	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E84	Ko govorimo o vrednotah, dobroti, pravičnosti in meje med tem, kaj je prav in narobe, imam zelo jasne smernice, ki izhajajo iz moje vere.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E85	Uporabniki morda ne vedo, od kod to izhaja, vendar je to del mojega notranjega kompas, ki me usmerja pri delu z njimi.	Vera kot notranji kompas, neviden za uporabnike	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E86	V delo svojo vero vključujem predvsem v osebnem smislu, preko molitev.	Molitev kot del osebne duhovne prakse pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E87	Vzamem si čas v odmoru, da se pomirim in obnovim svojo energijo z molitvijo, saj mi to pomaga ohraniti notranji mir in osredotočenost na delo.	Molitev za notranji mir in energijo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E88	Vera mi pomaga na skoraj vseh področjih mojega življenja in tudi pri delu.	Vera kot pomoč v življenju in delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E89	Daje mi jasen moralni kompas, smernice, kako ravnati z ljudmi, kako biti sočutna in pravična.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E90	Vedno imam v mislih, kaj bi Jezus naredil v določeni situaciji, kar mi pomaga pri odločitvah.	Vera kot vodilo za odločitve	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

E91	Me vera včasih ovira, predvsem v situacijah, kjer služba zahteva nevtralnost, jaz pa čutim, da ne morem podpreti določenih odločitev.	Vera kot ovira v profesionalnem okolju	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E92	Težko mi je svetovati parom, ki živijo skupaj brez zakona, ali podpirati odločitev za splav, saj so to vprašanja, kjer se moja vera močno križa z zahtevami službe.	Konflikt med vero in zahtevami službe	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
E93	Imela sem v planu romanje v Francijo, vendar sem bila preobremenjena z zdravjem in službenimi obveznostmi.	Izkušnja preobremenjenosti z drugimi obveznostmi	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E94	Zaupala sem Bogu, da bo vse, kar je zame namenjeno, prišlo.	Zaupanje v Boga kot vir opore	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
E95	Naučila sem se, da vse v življenju ima svoj razlog in da je lažje živeti, če ne obremenjujemo preveč prihodnosti, temveč se osredotočimo na vsakdanji trenutek.	Vera kot pomoč pri obvladovanju stresa in strahov	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E96	Ta pogled na življenje mi pomaga pri reševanju težav, saj verjamem, da bo Bog poskrbel za vse, če ohranimo vero in upanje.	Vera kot pomoč pri reševanju težav	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E97	Vera mi tudi ne daje nobenih omejitev, čeprav se včasih pojavi občutek stiske, ko se primerjam z drugimi, ki so bolj redni obiskovalci cerkve.	Občutek stiske zaradi primerjanja z drugimi verniki	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E98	Imam trenutke dvoma v svojo vero, predvsem ko vidim, koliko slabega se je zgodilo v imenu vere.	Dvom v vero zaradi negativnih izkušenj	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E99	Opazim, da nekdo, za katerega vem, da je goreč vernik, dela stvari, ki niso v skladu z nauki vere.	Dvom v vero zaradi neiskrenosti drugih vernikov	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E100	Kljub tem trenutkom stresa pa vem, da vera ostaja moj temelj in vodilo v življenju.	Vera kot temelj in vodilo, kljub dvomom	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E101	Vera mi predstavlja zelo močan vir moči, tako v življenju kot pri delu.	Vera kot vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E102	Ko se soočam z izzivi ali težavami, ko ne vem več, kako naprej, se vedno zatečem k molitvi.	Molitev kot vir opore pri težavah	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E103	Molitev mi pomaga najti mir, osredotočiti misli in se zavedati, da nisem sama.	Molitev kot vir miru in osredotočenosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E104	Moja vera me velikokrat ohranja pred obupom, ko bi sicer morda obupala ali se počutila izgubljeno.	Vera kot zaščita pred obupom	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

E105	Zaupanje v Boga mi daje moč in pogum, da grem naprej, tudi ko se zdi, da sem na koncu svojih moči.	Zaupanje v Boga kot vir poguma	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E106	Vera mi pomaga tudi, da ohranjam občutek, da moje delo in trud nista zaman.	Vera kot motivacija pri delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E107	Ko se znajdem v težkih trenutkih pri svojem delu, me vera spomni, da sem na svoji poti iz nekega višjega razloga.	Vera kot motivacija pri izzivih v delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E108	Sam prostor cerkve, mir in tišina, mi omogočata, da se umirim, molim in se povežem z Bogom.	Cerkev kot prostor miru in povezanosti	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E109	To je zame velik vir energije, ki me napolni in mi daje moč za soočanje z vsakodnevnimi izzivi.	Cerkev kot vir energije in moči	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E110	Pomaga mi tudi spoznanje, da z vero ne hodim sama skozi življenje, temveč imam notranjo oporo.	Vera kot notranja opora v življenju	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
E111	Ni nobenega truda, ki bi bil zaman.	Vera kot vir upanja in smisla	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E112	V službi, ko srečujem ljudi v stiskah, me vera usmeri, kako naj se odzovem – s sočutjem in zavedanjem, da je vsak človek v svoji poti vrednoten.	Vera kot vodilo za sočutje pri delu	Vpliv vere na življenjske odločitve	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
E113	Mnogi problemi, s katerimi se soočajo naši uporabniki, imajo duhovno ozadje.	Duhovno ozadje težav uporabnikov	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E114	Ko so ljudje v stiski, pogosto iščejo odgovore tudi na duhovna vprašanja.	Duhovno iskanje odgovorov v stiski	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E115	To je zelo pomemben del njihovega procesa okrevanja in iskanja smisla v življenju.	Duhovni vidik okrevanja uporabnikov	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
E116	Socialno delo je danes preveč sekularizirano, premalo se pogovarjamo o vrednotah, morali in duhovnem življenju.	Sekularizacija socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
E117	Menim, da bi morali imeti več pogovorov o teh temah in o krščanski etiki, ne pa se zgolj osredotočati na nevtralnost.	Pomanjkanje pogovorov o krščanski etiki	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
E118	Strinjam se, da je pomembno, da se študente izobrazi o različnih religijah, vendar le v smislu razumevanja in spoštovanja različnih ver.	Pomembnost razumevanja različnih religij	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
E119	Ne pa na način, da bi jih poskušali spreobrniti v določeno vero ali učiti, da je katera vera boljša od druge.	Uravnoteženo izobraževanje brez vplivanja na prepričanja	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

E120	Pomembno je, da je izobraževanje o religijah uravnoteženo, brez namena vplivanja na osebne prepričanja posameznikov.	Uravnoteženo in nevtralno izobraževanje o religijah	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
E121	Prav tako je pomembno, da se ta vprašanja obravnavajo v zgodnejših fazah izobraževanja, že v osnovni šoli in doma	Zgodnje izobraževanje o religiji in strpnosti	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.6. Odprto kodiranje intervjuja F

Tabela 7: Odprto kodiranje intervjuja F

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
F1	Moja vera je osebna, živa in precej duhovna.	Osebna, živa, duhovna vera	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F2	Ne gre toliko za pripadnost instituciji, ampak za odnos z Bogom, ki je zame vseprisoten in me spremlja v vsakem trenutku mojega življenja.	Vera kot osebni odnos z Bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F3	Vero dojemam kot nenehen pogovor z Bogom, kot oporo in vir navdiha v vsakdanjem življenju.	Vera kot pogovor z Bogom, opora in navdih	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F4	Prihajam iz verne družine, a sem svojo vero resnično poglobila v mladostniških letih, ko sem začela aktivno sodelovati na različnih duhovnih srečanjih in postala animatorka.	Poglobitev vere v mladostništvu	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F5	Takrat sem spoznala, da vera ni le nauk ali tradicija, ampak nekaj, kar te notranje oblikuje in vodi.	Vera kot notranje oblikovanje, vodstvo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F6	Identificiram se s krščanstvom, natančneje s protestantsko tradicijo, v kateri sem bila tudi vzgojena.	Identifikacija s protestantsko vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
F7	Čeprav sem kristjanka, moja vera ni strogo vezana na institucijo, temveč je bolj usmerjena v osebni odnos z Bogom.	Osebni odnos z Bogom, ne institucionalna vera	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F8	Pomembna mi je notranja vera in življenje po krščanskih vrednotah, ne toliko zunanje izražanje pripadnosti.	Življenje po krščanskih vrednotah	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F9	Vera mi pomeni veliko – je način, kako razumem svet in svoje mesto v njem.	Pomoč vere pri razumevanju sveta	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F10	Zame ni zgolj skupek pravil ali obredov, ampak predvsem odnos z Bogom, ki mi daje moč, upanje in občutek smisla.	Vera kot osebni odnos z Bogom	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa

F11	Verovanje razumem kot nekaj zelo osebnega – vsak človek ima svojo pot, svojo izkušnjo z duhovnim.	Osebno verovanje, vsak ima svojo pot	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F12	Spoštujem različne oblike verovanja, ker verjamem, da nas vse na nek način povezuje iskanje nečesa večjega, globljega.	Spoštovanje do vseh oblik verovanja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F13	V mojem življenju vera ni nekaj, kar bi na silo izražala navzven, ampak bolj nekaj, kar me tiho spremlja in mi pomaga ohranjati notranji mir, še posebej v težkih trenutkih.	Vera kot tiha podpora in notranji mir	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F14	Na cerkveno institucijo gledam kot na pomembno družbeno in duhovno ustanovo, ki ima lahko velik pozitiven vpliv – predvsem tam, kjer ljudem nudi oporo, občutek pripadnosti, varnosti in možnost za duhovno rast.	Cerkev kot pomembna družbena in duhovna ustanova	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F15	V tem smislu mi je v določenih obdobjih tudi sama nudila strukturo in prostor za poglabljanje vere, še posebej v mladosti, ko sem se udeleževala različnih cerkvenih dejavnosti in srečanj.	Cerkev kot struktura in prostor za duhovno rast	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F16	Vendar pa moj osebni odnos z Bogom ni več nujno vezan na institucijo – bolj kot neko obveznost jo vidim kot možnost.	Osebni odnos z Bogom izven institucije	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F17	Po drugi strani pa čutim tudi, da me včasih cerkvena institucija omejuje – predvsem kadar verska pravila postanejo bolj pomembna od pristnega odnosa z Bogom ali ko se znotraj cerkve pojavijo obsojanje, formalizem ali občutek nadrejenosti.	Omejevanje osebne vere s strani institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F18	Moja vera je zame nekaj zelo osebnega, iskrenega, in včasih težko najdem svoj prostor znotraj institucionalnega okvira, ki ne dopušča veliko prostora za individualno duhovno pot.	Težave z razvojem duhovne poti znotraj institucionalnega okvirja	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F19	Zato bi rekla, da mi cerkev lahko nudi oporo, vendar si prizadevam, da ohranjam svobodo v osebnem odnosu z Bogom, brez občutka, da mora ta odnos potekati zgolj po točno določenih pravilih.	Cerkev nudi oporo, vendar z željo po svobodi v veri	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
F20	Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F21	Verjamem, da imajo vse religije svoj namen in da lahko vsaka na	Razumevanje religij kot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

	svoj način bogati človekovo duhovno pot.	bogatenje duhovne poti		
F22	V mnogih religijah prepoznavam skupne vrednote, kar kaže, da si v svojem bistvu prizadevajo za dobro.	Skupne vrednote v različnih religijah	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F23	Zanimajo me različni pogledi na svet, zato rada poslušam izkušnje ljudi, ki pripadajo drugim veram.	Zanimanje za izkušnje ljudi drugih ver	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F24	Mislim, da nam raznolikost pogledov lahko pomaga, da tudi svojo vero živimo bolj zavestno in srčno.	Raznolikost pogledov pomaga pri zavestnem življenju vere	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F25	Prepričana sem, da nas medverski dialog lahko vodi k večjemu razumevanju in miru.	Medverski dialog kot pot do razumevanja in miru	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F26	Prepričana sem, da Bog deluje na različne načine in da se ljudje z njim povezujejo skozi različne poti, kulture in izročila.	Religije kot različne poti do istega Boga	Religiozna identiteta in praksa	Religiozna identiteta in praksa
F27	Zame osebno je Kristus izjemno pomemben, saj v njem prepoznavam pot ljubezni, resnice in usmiljenja, ki me globoko nagovarja.	Poudarjanje pomena Kristusa, osebna vera v Kristusa	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F28	Vendar pa hkrati globoko spoštujem tudi druge duhovne poti in verska prepričanja.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F29	Vsaka religija ima svoj pomen in svojo modrost, ki lahko posameznika vodi k dobremu in smiselnemu življenju.	Pomen in modrost različnih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F30	Ne bi si upala trditi, da obstaja samo ena prava resnica – verjamem, da je duhovnost širša od ene same razlage in da se Bog lahko razodeva na različne načine.	Duhovnost širša od ene resnice, razodevanje Boga na različne načine	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
F31	Da, že od mladosti sem bila v stiku z ljudmi različnih veroizpovedi – tako muslimani, pravoslavci kot tudi ljudmi, ki niso verni.	Stik z ljudmi različnih veroizpovedi že od mladosti	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F32	Moji odnosi z njimi so bili večinoma spoštljivi in odprti.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F33	Zame je pomembno, da najprej vidim človeka kot človeka, ne glede na njegovo vero.	Poudarek na človeku kot posamezniku, ne na veri	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F34	Čeprav imamo lahko različna prepričanja, lahko skupaj najdemo skupni jezik – predvsem v vrednotah, kot so spoštovanje, skrb za druge in poštenost.	Iskanje skupnih vrednot med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F35	Včasih smo se tudi pogovarjali o veri, primerjali poglede, kar je bilo zame vedno zelo obogatitveno.	Pomen pogovorov o veri, obogatitev z različnimi pogledi	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

F36	Verjamem, da drugačnost ne pomeni oddaljenosti, ampak priložnost za učenje in gradnjo globljih odnosov.	Drugačnost kot priložnost za učenje in poglobitev odnosov	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F37	Pri svojem delu v osnovni šoli se pogosto srečujem z otroki in družinami različnih kulturnih in verskih ozadij – med njimi imam muslimane, pravoslavce, ateiste in še druge.	Stik z otroci različnih kulturnih in verskih ozadij	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F38	Večinoma so to zelo zanimive in bogate izmenjave, kjer vsak otrok prinese svoje izkušnje in poglede.	Pozitivne izkušnje z različnimi verskimi ozadji	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F39	Moje izkušnje so večinoma pozitivne.	Pozitivne izkušnje	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F40	Spoštujem druge religije in nimam nobenih predsodkov do ljudi, ki verujejo drugače kot jaz.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F41	Zelo pomembno se mi zdi, da vzpostavimo odprt, spoštljiv dialog, ne glede na prepričanja, saj le tako lahko ustvarimo varno in vključujoče okolje za vse.	Poudarek na odprtem in spoštljivem dialogu ter varnem okolju	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F42	Zelo jasno pa tudi stojim za vrednoto enakopravnosti – predvsem me moti, kadar se vera uporablja kot izgovor za zatiranje posameznikov, kar se, žal, pogosto kaže v položaju žensk v določenih verskih okoljih.	Poudarek na enakopravnosti in nasprotovanje uporabi vere za zatiranje	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F43	Sem odločno proti vsakršnemu nasilnemu širjenju religije ali prisiljevanju v določene prakse.	Nasprotovanje nasilnemu širjenju vere in prisiljevanju v vero	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
F44	Do zdaj pri svojem delu še nisem imela večjih težav ali konfliktov, ki bi bili povezani z vero.	Brez konfliktov v zvezi z vero pri delu	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F45	Tudi med učenci so odnosi večinoma spoštljivi.	Spoštljivi odnosi med učenci, brez konfliktov zaradi vere	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F46	Ključnega pomena se mi zdi, da otroke učimo strpnosti in sprejemanja že od zgodnjih let.	Učenje otrok strpnosti in sprejemanja različnosti	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
F47	Kot strokovna delavka se trudim dajati zgled odprtosti in razumevanja, ne glede na versko ali kulturno ozadje sogovornika.	Zgled odprtosti in razumevanja, ne glede na versko in kulturno ozadje	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F48	Vendar pa se je enkrat pojavil primer, ko je prišlo do nesporazuma zaradi napačne interpretacije verskega običaja.	Nesporazum zaradi napačne interpretacije verskega običaja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F49	Med enim izmed šolskih projektov, kjer smo poskušali vključiti elemente različnih kultur v skupinsko delo, se je eden učencev, ki prihaja iz	Nesporazum zaradi kulturnih razlik pri šolskem projektu	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

	versko bolj konzervativne muslimanske skupnosti, močno razjezil.			
F50	Ko sem opazila, da je prišlo do napetosti in da so se mladi začeli čutiti razdeljene, sem se odločila takoj poseči.	Ukrepanje ob napetosti in iskanje rešitve	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F51	Zbrala sem vse vpletene in odprla dialog, kjer smo si vsakdo predstavil svoje razloge in občutke v zvezi s tem običajem.	Odprtje dialoga in razumevanje različnih razlogov in občutkov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F52	Pomembno je bilo, da so vsi imeli priložnost izraziti svoje mnenje in da smo skupaj poskušali razumeti pomen simbolov v različnih kulturah.	Poudarek na priložnosti za izražanje mnenj	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F53	Skozi odprt pogovor smo razjasnili, da ni bilo namena žaliti, ampak da se je zgolj zgodila napačna interpretacija – vsaka kultura ima svoj edinstven način, kako pristopa k tradicionalnim običajem.	Razjasnitev napačne interpretacije in spoštovanje kulturnih razlik	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F54	S tem pogovorom smo uspeli premostiti nesporazume.	Aktivno poslušanje v konfliktnih situacijah	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F55	Učenci so spoznali, da je medsebojno spoštovanje in poslušanje ključnega pomena, ko pride do raznolikosti, ter da lahko s skupnim dialogom rešujejo tudi tvegan konflikt.	Poudarek na spoštovanju in poslušanju kot ključu za rešitev konfliktov	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F56	Ta izkušnja je bila izredno pomembna, saj je utrdila zavedanje o vrednosti dialoga in odprtosti, ki sta tako bistveni v medkulturnem in medverskem okolju.	Vrednost dialoga in odprtosti v medkulturnem in medverskem okolju	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
F57	Svojo vero v delo vključujem posredno, predvsem skozi vrednote, ki jih živim in uresničujem pri vsakodnevnem delu.	Vključevanje vere skozi vrednote pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F58	Iskrenost, empatija, spoštovanje, ponižnost, potrpežljivost – to so zame globoko duhovne vrline, ki izhajajo iz moje osebne vere in odnosa z Bogom.	Vrednote, ki izhajajo iz osebne vere	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F59	Nikoli ne vsiljujem svojih verskih prepričanj, vendar pa se trudim, da s svojim zgledom in odnosom do ljudi pokažem, da me vodi nekaj globljega.	Odpornost proti vsiljevanju vere, vendar uporaba lastne vere preko zgleda in odnosa	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F60	Z uporabniki ali učenci praviloma ne govorim o svoji veri, razen če oni to sami izpostavijo.	Ne vsiljevanje vere, odprtost za pogovor po želji uporabnika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

F61	Takrat sem vedno odprta za pogovor in pripravljena prisluhniti, tudi če so njihove verske usmeritve drugačne od mojih.	Odprtost za pogovor in poslušanje o drugih verskih usmeritvah	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
F62	Včasih pri individualnih pogovorih z otroki preverim, ali je vera zanje pomembna – če ugotovim, da jim veliko pomeni, jih nežno spodbudim, da v njej poiščejo vir moči.	Spodbujanje otrok, da poiščejo vir moči v veri	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F63	Morda jih spodbudim k molitvi, razmisleku ali k temu, da se pogovorijo z nekom, ki jim je na tem področju blizu.	Spodbujanje otrok, da poiščejo vir moči v veri	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F64	Ves čas pa v svoje delo vnašam temeljne verske vrednote – kot so zaupanje, spoštovanje do vsakega človeka, upanje v spremembo in ljubezen do bližnjega.	Vključevanje vere skozi vrednote pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F65	Te vrednote ne potrebujejo verske razlage, ker so univerzalne, a zame izvirajo prav iz osebne vere.	Vrednote kot univerzalne, vendar izhajajo iz osebne vere	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F66	Vera mi pri delu pomaga predvsem pri iskanju notranjega miru, sočutja in zaupanja.	Vera pomaga pri iskanju notranjega miru in zaupanja	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F67	Ko se znajdem v težkih situacijah, mi vera daje moč, da ohranim pozitivno naravnanost in miren pristop, saj zaupam, da me Bog spremlja in da mi bo pomagal premagati izzive.	Vera daje moč in miren pristop v težkih situacijah	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F68	Spodbuja me tudi k služenju drugim, kar je temeljni del mojega dela – vera me vodi k razumevanju ljudi in iskanju rešitev, ki so v njihovo korist, ne pa zgolj na podlagi racionalnih odločitev.	Vera spodbuja k služenju drugim in iskanju rešitev za dobro ljudi	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F69	Vera včasih naleti na predsodke, predvsem v družbi, kjer so lahko prisotna napačna prepričanja, da verniki niso odprti za različne načine življenja.	Vera naleti na predsodke v družbi, napačna prepričanja o vernikih	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F70	Takrat se moram potruditi, da ljudem pojasnim, da vera in sprejemanje različnosti nista v nasprotju.	Pojasnjevanje, da vera in sprejemanje različnosti nista v nasprotju	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F71	Poudarim, da vera uči o ljubezni, spoštovanju in strpnosti, kar vključuje spoštovanje vseh ljudi, ne glede na njihove življenjske izbire.	Vera uči o ljubezni, spoštovanju in strpnosti, tudi do različnih življenjskih izbir	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
F72	To je lahko izziv, vendar se trudim, da pokažem, kako se vrednote, kot so sočutje in razumevanje, ujemajo z mojim verskim prepričanjem.	Ujemanje vrednot z verskim prepričanjem	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa

F73	Sodelovanje v različnih verskih skupinah in srečanjih, kjer se zbiramo ljudje s podobnimi vrednotami, mi daje občutek skupnosti in podpore.	Sodelovanje v verskih skupinah daje občutek skupnosti in podpore	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
F74	To mi pomaga ohranjati ravnovesje med delom in osebnim življenjem.	Vera pomaga ohranjati ravnovesje med delom in osebnim življenjem	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
F75	Vse skupaj mi daje občutek upanja in podpore, ko sem v stiski ali imam strahove.	Vera daje občutek upanja in podpore v stiski in strahovih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F76	Nikakor pa vera ne ovira mojega dela, nasprotno – omogoča mi, da delujem z večjo predanostjo in smiselnostjo.	Vera omogoča večjo predanost in smiselnost pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
F77	Da, absolutno. Vera in duhovnost sta ključni vir moči v mojem življenju. Pomagata mi, da ohranjam smisel v svojem delu, da sem prisotna, sočutna in razumevajoča do drugih, hkrati pa omogočata, da postavim meje, kadar je to potrebno.	Vera in duhovnost kot ključni vir moči	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F78	Zavedanje, da imam močnejšo silo za seboj, mi pomaga, da ohranim jasnost in mirnost v situacijah, ki so lahko zahtevne.	Podpora večje sile	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F79	Ko se znajdem v težkih trenutkih, se pogosto zatečem v molitev, meditacijo ali preprosto v tišino.	Molitev in meditacija kot orodje za mir	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F80	To so trenutki, ko lahko umirim misli, se povezujem z Bogom in poiščem notranji mir.	Molitev in meditacija kot orodje za mir	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F81	Molitev mi daje občutek, da nisem sama, da imam podporo od višje sile, ki me vodi in daje pogum, da nadaljujem, ne glede na izzive.	Molitev kot vir opore	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F82	Vera mi daje občutek varnosti, saj imam zavedanje, da nekdo večji in mogočnejši pazi na mene in usmerja tok sveta.	Vera kot vir varnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F83	Ta prepričanje mi pomaga ohranjati mirno srce, zaupanje in pogum v svojem delu in življenju.	Vera kot vir upanja	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F84	Vedno se lahko zanesem na Boga v molitvi, kar mi daje nov zagon in moč, da nadaljujem na svoji poti, tudi ko se soočam z negotovostjo ali težavami.	Zanašanje na Boga	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
F85	Menim, da premalo poudarjamo, kako vera vpliva na identiteto posameznika, kar pa ima lahko velik vpliv na njegove življenjske odločitve in na način, kako se sooča z izzivi. Seveda ni	Vera vpliva na identiteto posameznika	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

	smiselno, da bi v okviru izobraževanja socialnega dela promovirali določeno vero, vendar bi bilo zelo pomembno, da razumemo religijo kot del človekove celostne izkušnje.			
F86	Vprašanja o smislu življenja, trpljenju, odpuščanju – vse to so teme, ki imajo velik pomen v religiji, a so tudi neizogibno prisotna v delu socialnega delavca, ko delamo z uporabniki.	Skupne teme religije in socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
F87	Verjamem, da bi bilo smiselno, da bi se študentje socialnega dela učili o tem, kako vera lahko vpliva na posameznika, kaj vse mu lahko pomeni in na kakšen način lahko vera koristi človeku, ko se sooča z težavami.	Poudarek na učenju o vplivu vere na življenje ljudi	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
F88	Pomembno je razumeti, da lahko vera nudi oporo, navdih, pa tudi etična in moralna načela, ki oblikujejo vedenje in odločitve posameznika.	Vera kot vir opore in moralnih načel	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
F89	Poleg tega bi morali na izobraževalni ravni promovirati vrednote, ki so skupne vsem religijam – kot so zaupanje, spoštovanje, pozitiven odnos in pogum.	Promocija skupnih vrednot religij	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
F90	Vera ni samo religiozna praksa, ampak tudi pomemben vir notranje moči in trdnosti, ki posamezniku pomaga skozi življenje.	Vera kot vir notranje moči	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
F91	Zato mislim, da je nujno, da na področju socialnega dela razumemo vpliv vere in njenih vrednot, saj bo to izboljšalo naše sposobnosti pri podpori uporabnikom v različnih življenjskih okoliščinah.	Razumevanje vpliva vere v socialnem delu	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.7. Odprto kodiranje intervjuja G

Tabela 8: Odprto kodiranje intervjuja G

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
G1	Moja vera mi predstavlja pomemben vir notranje moči, motivacije in opore v vsakdanjem življenju.	Vera kot vir moči in opore	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G2	Identificiram se kot sodobna kristjanka, ki izhaja iz katoliške tradicije, vendar se pri svojem duhovnem razumevanju ne	Identifikacija s svobodnim krščanstvom, vendar katoliška tradicija	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa

	omejujem zgolj na en verski sistem.			
G3	Iz krščanske vere črpam tiste vrednote in nauke, ki jih prepoznavam kot smiselne in skladne z mojimi osebnimi prepričanji.	Selektivno sprejemanje verskih naukov	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G4	Moje verovanje lahko opredelim kot odprto in vključujoče – blizu so mi tudi elementi t. i. novodobnih (new age) duhovnosti, ki poudarjajo osebno rast, povezanost z naravo in iskanje notranjega ravnovesja.	Elementi novodobnih duhovnosti	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G5	Vera zame ni nekaj togega ali institucionalnega, temveč dinamičen in oseben proces iskanja smisla in notranjega miru.	Vera kot dinamičen, oseben proces	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G6	Čeprav se ne poistovetim popolnoma z vsemi nauki in praksami, ki jih predpisuje uradna Katoliška cerkev, bi kljub temu zase rekla, da sem katoličanka.	Identifikacija kot katoličanka kljub distanci do cerkvenih naukov	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G7	Gre za identiteto, ki jo nosim s seboj že od otroštva in ki še vedno pomembno vpliva na moj pogled na svet, na vrednote ter na odnos do drugih ljudi.	Vera kot del osebne in kulturne identitete	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
G8	Krščanske vrednote, kot so ljubezen do bližnjega, odpuščanje, sočutje in pravičnost, so mi izredno blizu in jih skušam živeti tudi v vsakdanjem življenju.	Življenje po krščanskih vrednotah	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G9	Ne sledim slepo vsem cerkvenim pravilom ali omejitvam, temveč si prizadevam, da svojo duhovnost razvijam na način, ki mi omogoča notranjo rast, samorefleksijo in iskren stik z nečim višjim.	Kritična distanca do institucije, poudarek na osebni duhovnosti	Religiozna praksa in vsakdanje življenje	Religiozna identiteta in praksa
G10	Lahko bi rekla, da svojo vero doživljam bolj osebno kot institucionalno – bolj kot pot iskanja smisla in notranjega ravnovesja, pri čemer sem odprta tudi za širše razumevanje duhovnosti.	Osebno in širše razumevanje duhovnosti	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
G11	Vero in verovanje doživljam kot zelo osebno in notranje izkustvo.	Vera kot osebna izkušnja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G12	Zame to ni zgolj pripadnost določeni religiji ali upoštevanje določenih pravil, temveč predvsem način, kako se povežem sama s seboj, z drugimi in z nečim višjim.	Duhovnost kot povezava z nečim višjim in s seboj	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
G13	Verovanje mi pomeni vir tolažbe, opore in tudi usmeritve v trenutkih, ko se znajdem pred izzivi ali pomembnimi odločitvami.	Vera kot vir opore in tolažbe	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G14	Menim, da je vera lahko izjemno pomemben del posameznikove	Vpliv vere na identiteto in odnose	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa

	identitete, saj vpliva na njegove vrednote, vedenje in medosebne odnose.			
G15	V sodobnem svetu, kjer je veliko negotovosti, je verovanje pogosto tisto, kar ljudem daje občutek smisla in notranjega miru.	Vera kot vir smisla in notranjega miru	Vera kot vir moči in opore	Vera kot vir moči in opore
G16	Pri tem pa verjamem, da mora biti veroizpoved vedno svobodna izbira in da obstaja veliko poti, kako jo posameznik živi in razume.	Vera kot svobodna izbira in individualna pot	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G17	Osebno imam mešane občutke do cerkvene institucije.	Ambivalenten odnos do institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G18	Spoštujem zgodovinski pomen cerkve in njeno vlogo v duhovnem življenju mnogih ljudi, saj je mnogim pomagala pri iskanju smisla in miru.	Spoštovanje cerkve kot vira smisla in duhovne opore	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G19	Moti me, da včasih prevladuje občutek, da so določeni člani cerkve ali duhovščina postavljeni na piedestal, kot da so kakšni "božji poslanci".	Kritičen pogled na institucionalno religijo	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G20	Verjamem, da so vsi ljudje enaki v očeh Boga, ne glede na njihov položaj znotraj institucije.	Enakost vseh vernikov pred Bogom	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G21	Zame vera ne bi smela biti omejena na hierarhijo ali formalnosti, ampak naj bi bila predvsem osebna izkušnja.	Vera kot osebna izkušnja, ne institucionalna	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G22	Bolj naklonjena sem temu, da so vsi člani skupnosti enakovredni in da vsak posameznik išče svojo pot k veri na način, ki mu najbolj ustreza.	Podpora individualnemu iskanju vere	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G23	Institucija in vera bi morali biti sredstvo za rast, ne pa vir občutka omejenosti.	Vera kot osebna rast, ne omejitev	Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo	Odnos do cerkvene institucije in kritika
G24	Nimam zelo izoblikovanega mnenja o drugih religijah.	Nevtralnost do drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G25	Vse religije prihajajo iz istega razmišljanja o iskanju smisla in odgovora na globoka vprašanja o življenju, smrti in našem mestu v svetu.	Skupno bistvo religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G26	To še posebej velja za islam in krščanstvo, pri budizmu pa povezava ni tako očitna.	Podobnost med krščanstvom in islamsko vero	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G27	Moram pa priznati, da so mi nekatere vere, predvsem tiste, ki se bistveno razlikujejo od mojega okolja, včasih vzbudile strah. Na primer, muslimanska vera, še posebej zaradi običajev, kot je pokrivanje žensk, mi velikokrat vzbuja nelagodje.	Nelagodje ob določenih religijah zaradi kulturnih razlik	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

G28	Čeprav sem se zavedala, da to izhaja iz njihovega kulturnega in verskega konteksta.	Razumevanje kulturnega konteksta drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G29	Po drugi strani so indijske vere zame zelo zanimive. Metode, kot je meditacija, so mi blizu.	Osebna bližina z določenimi praksami drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G30	Zavedam se, da sem odrasla v drugi kulturi, zato imam do teh ver določeno distanco.	Kulturna distanca	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G31	Zelo občudujem tudi pogansko vero, saj smo kot ljudje v neki meri vsi potomci poganov. Njihova povezanost z naravo in vera v njeno svetišče me zelo pritegneta.	Občudovanje poganskih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G32	Na neki točki bi lahko rekla, da niham med tem, kaj se mi zdi bolj pravilno in primarno za mene osebno – ali je to krščanstvo, ali pa morda poganstvo.	Iskanje osebne duhovne poti med krščanstvom in poganstvom	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
G33	Težko bi trdila, da obstaja samo ena prava religija.	Ne obstaja le ena prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G34	Menim, da so vse religije različni poskusi iskanja globljega smisla in razumevanja sveta okoli nas.	Religije kot poti iskanja smisla	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G35	Čeprav imam svoje prepričanje, spoštujem, da vsak posameznik veruje v nekaj, kar mu daje smisel in oporo.	Sprejemanje raznolikosti verovanj	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G36	Vsak vernik svojo vero oblikuje glede na osebne izkušnje, kulturno okolje in duhovno iskanje.	Vera je odvisna od izkušenj in okolja	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G37	Osebe, ki se odločijo za islam, hinduizem, budizem ali kakršno koli drugo vero, verjetno to počnejo iz globokih prepričanj.	Globoka prepričanja o izbrani veri	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G38	Vse religije pa imajo skupno to, da poskušajo odgovoriti na temeljna vprašanja o življenju, smrti in obstoju.	Skupni cilji religij	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
G39	Da, skozi svoje življenje sem bila v stiku z ljudmi različnih verovanj.	Izkušnje z različnimi religijami	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G40	Moji odnosi z njimi so bili vedno spoštljivi in odprti.	Spoštljiv in odprt odnos do drugih	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G41	Spoštujem dejstvo, da imamo različne poglede na življenje, vero in duhovnost.	Sprejemanje različnosti	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G42	Pomembno je, da se osredotočimo na skupne vrednote, kot so ljubezen, spoštovanje, sočutje in razumevanje.	Iskanje skupnih vrednot	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G43	Seveda sem se srečala tudi s situacijami, ko so se najine vere in prepričanja razlikovali, vendar vedno poskušam pristopiti z odprtostjo in spoštovanjem.	Odprtost in spoštovanje v odnosu	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi

G44	Osebe z drugačnimi verskimi prepričanji so me obogatile z novimi pogledi in izkušnjami.	Učenje od drugih ver	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G45	Ponosna sem, da lahko sodelujem in se učim, ne da bi zapustila svoje prepričanje.	Ohranjanje lastne vere ob spoštovanju drugih	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G46	Na koncu mislim, da nas različna verovanja ne ločujejo, temveč širijo pogled na svet.	Različna verovanja širijo pogled na svet	Odnos do drugih religij	Medverski odnosi
G47	Sprva sem delala z mladimi na ulici, zdaj pa sem zaposlena v osnovni šoli.	Delo z mladimi in otroci različnih ver	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G48	V prejšnjem delu sem bila del ekipe, kjer smo bili večinoma vsi verni, večinoma katoličani.	Verno delovno okolje	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G49	Nikoli nismo vsiljevali svoje vere uporabnikom, saj so bili ti zelo multikulturni.	Spoštovanje različnosti uporabnikov	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G50	Imela sem nekaj izzivov pri prilagajanju v službi, predvsem pri upoštevanju verskih in kulturnih omejitev.	Prilagajanje verskim in kulturnim omejitvam	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G51	Če sem kdaj pozabila upoštevati te omejitve, so bili uporabniki nezadovoljni.	Občutljivost uporabnikov na verske in kulturne omejitve	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G52	Menim, da bi se morali uporabniki nekoliko bolj prilagoditi našim običajem in kulturi.	Mnenje o večji prilagoditvi uporabnikov naši kulturi	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G53	Po mojem mnenju bi morali imeti odgovornost, da sami poskrbijo za spoštovanje svojih verskih omejitev.	Uporabnikova dolžnost za spoštovanje svojih verskih omejitev	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G54	Če bi mi prišli v njihovo okolje, menim, da se ne bi toliko prilagajali našim omejitvam, temveč bi se morali tudi mi sami potruditi, da spoštujemo njihove vrednote in navade.	Prilagodljivost nas v tujem okolju	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G55	Mislim, da bi to situacijo, kot je hrana, lahko rešili tako, da bi jim preprosto povedali, katero hrano imamo na voljo, in jim omogočili, da prinesejo svojo.	Iskanje praktičnih rešitev za verske omejitve	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G56	V takih situacijah se je tudi med sodelavci pojavilo nekaj nesoglasij. Jaz sem bila mnenja, da bi se morali uporabniki bolj prilagoditi nam, medtem ko so drugi menili, da moramo mi bolj upoštevati njihove potrebe in omejitve.	Nesoglasja med sodelavci zaradi različnih mnenj	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G57	Na koncu je bila najpomembnejša naloga najti ravnotežje, kjer bi vsi lahko delovali v duhu spoštovanja.	Iskanje ravnotežja in spoštovanja	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G58	Sedaj, ko delam v šoli, imam boljšo podporo, saj šolska politika omogoča, da se morajo tudi učenci prilagoditi našemu sistemu.	Podpora delavcev v šolskem okolju	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi

G59	Pomembno je, da se pogovarjamo o njihovih kulturah, jih poslušamo, sprejemamo in nudimo pomoč, kjer jo potrebujejo.	Pomoč in sprejemanje različnih kultur	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G60	Hkrati pa jih spodbujamo, da se prilagodijo našemu sistemu.	Spodbujanje prilagajanja na širšo družbo	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
G61	Ko sem se pri delu znašla v teh konfliktih, sem najprej poskušala ostati mirna in odkrita.	Reakcija v konfliktnih situacijah	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G62	Zavedala sem se, da so ti konflikti posledica različnih prepričanj in kulturnih ter verskih omejitev.	Zavedanje o razlogih za konflikte	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G63	Trudila sem se najti ravnotežje med spoštovanjem teh omejitev in zagotavljanjem, da delo poteka nemoteno.	Iskanje ravnotežja med spoštovanjem in delovnimi potrebami	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G64	Pri delu z mladimi na ulici smo se pogosto soočali z vprašanji glede hrane, saj so bili nekateri uporabniki zelo občutljivi glede tega, kaj jedo.	Problem hrane v delovnem okolju	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G65	Moja reakcija je bila, da sem poudarila, da bi morali uporabniki biti odgovorni za svoje omejitve.	Osebna mnenja o odgovornosti pri verskih omejitvah	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G66	Trudila sem se biti prilagodljiva, spoštovati njihove želje in poiskati rešitve, ki bi ustrezale vsem.	Prilagodljivost in iskanje rešitev	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G67	V šoli smo situacije reševali podobno.	Primerjava z delom v šoli	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G68	Z učenci, ki prihajajo iz različnih verskih in kulturnih okolij, smo imeli odprte pogovore, da bi razumeli njihove potrebe.	Odprti pogovori za razumevanje potreb	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G69	Ko smo se srečali s težavami glede prilagajanja malice ali šolskih aktivnosti, smo se trudili najti kompromis.	Potreba po vključitvi religije v izobraževanje	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G70	Odločili smo se, da jim omogočimo, da prinesejo svojo hrano, če je to potrebno, vendar smo tudi jasno sporočili, katere hrane ne moremo ponuditi.	Omogočanje prilagoditev in postavljanje meja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G71	Na koncu smo vedno stremeli k iskanju rešitev, ki so bile spoštljive do vseh, hkrati pa smo ohranjali učinkovito delovanje šolskih procesov.	Uravnoteženo iskanje rešitev, ki ohranjajo spoštovanje in učinkovitost	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G72	Moja vera je zame pomemben vir vrednot, ki jih vključujem v svoje delo, predvsem v smislu spodbujanja dobrih dejanj in etičnega ravnanja.	Vključevanje vere skozi vrednote pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G73	Kot kristjanka se trudim uresničevati vrednote, kot so sočutje, poštenost, spoštovanje dostojanstva drugih ter pripravljenost pomagati.	Krščanske vrednote in etika	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

G74	Poleg tega pa se pri svojem delu držim tudi etičnega kodeksa socialnega dela, ki poudarja spoštovanje pravic posameznikov, empatijo in odgovornost pri obravnavi uporabnikov.	Upoštevanje etičnega kodeksa socialnega dela	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G75	Pri delu z ljudmi se trudim biti pravična, obzirna in sočutna, tako kot nas uči vera.	Pravičnost, obzirnost in sočutje	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G76	Vera me usmerja k temu, da vedno delujem v dobro drugih, da prisluhnem njihovim potrebam in jim nudim pomoč, kjer jo potrebujejo.	Usmerjenost k pomoči in skrbi za druge	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G77	Seveda pa pri tem spoštujem meje drugih in njihove prepričanja, saj je ključno, da ostanem profesionalna in ne vsiljujem svojih osebnih prepričanj.	Spoštovanje meja in profesionalnost	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G78	Vera mi pri delu zagotovo pomaga, saj mi nudi notranjo moč in motivacijo, da sem pri svojem delu bolj osredotočena in angažirana.	Vera kot vir notranje moči in motivacije	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G79	Kot sem bila zaposlena v verski instituciji, sem imela priložnost delati v okolju, kjer sem lahko svoje verske vrednote vključila v vsakodnevno delo.	Delo v verskem okolju	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G80	Molitve so zame vir opore in krepitve, saj me pomirjajo in me vodijo skozi izzive, s katerimi se soočam.	Molitev kot podpora pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G81	Vera mi omogoča, da imam jasen pogled na svoje naloge, naloge drugih in svet okoli sebe.	Vera kot usmeritev pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G82	Vedno spoštujem meje drugih in se zavedam, da verske razlike obstajajo, zato sem previdna pri tem, da ne bi vsiljevala svojih prepričanj.	Spoštovanje verske in kulturne raznolikosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
G83	Vse to mi pomaga, da sem boljša in bolj sočutna pri svojem delu.	Vera kot spodbuda k sočutju	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
G84	Vera mi zagotovo predstavlja vir moči, tako v življenju kot pri delu.	Vera kot vir moči v življenju in delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G85	Skozi molitev čutim globoko povezanost, ki mi daje notranjo moč in stabilnost.	Molitev kot vir povezanosti in stabilnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G86	Vera me uči, da bolj cenim življenje in se zavedam vseh njegovih vrednot.	Življenje po verskih vrednotah	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G87	Prav tako mi pomaga, da gledam na stvari bolj pozitivno, tudi v težkih trenutkih.	Vera kot vir pozitivnega pogleda	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
G88	Vera mi omogoča, da ostanem osredotočena na dobre stvari in jih cenim.	Osredotočenost na pozitivno preko vere	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

G89	Menim, da bi bilo vključevanje religije v izobraževanje socialnega dela zelo dobrodošlo.	Podpora vključevanju religije v izobraževanje	Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela	Religija v izobraževanju socialnega dela
G90	Razumevanje različnih religijskih prepričanj in praks bi nas lahko naučilo, kako sprejemati in spoštovati ljudi z različnimi ozadji.	Poudarek na razumevanju in sprejemanju raznolikosti	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
G91	To bi nam pomagalo razviti boljši pristop k delu z uporabniki, saj bi bolje razumeli njihove vrednote in potrebe.	Religija kot orodje za boljši stik z uporabnik	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
G92	To izobraževanje bi nas naučilo o pomenu strpnosti in empatije.	Vzgoja za strpnost in empatijo	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
G93	Ključno je, da znamo učinkovito in celostno pomagati posameznikom iz različnih verskih in kulturnih okolij.	Poudarek na celostnem in občutljivem pristopu	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.2.8. Odprto kodiranje intervjuja H

Tabela 9: Odprto kodiranje intervjuja H

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
H1	Svoje osebno verovanje opredeljujem kot globoko prepričanje v obstoj višje sile – Boga – ki me spremlja skozi vse življenjske preizkušnje.	Povezanost z višjo silo	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
H2	Zame vera pomeni to, da nikoli nisem zares sama, saj verjamem, da je Bog vedno ob meni, da me sliši in vodi.	Vera kot občutek opore in prisotnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H3	V trenutkih stiske mu lahko predam svoja bremena, skrbi in strahove, kar mi prinaša občutek olajšanja, notranjega miru in tolažbe.	Vera kot občutek opore In tolažbe	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H4	Vera mi daje moč, da se soočam z izzivi bolj umirjeno in premišljeno.	Vera kot vir moči in stabilnosti	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H5	Zavedanje, da obstaja nekaj večjega od mene, mi omogoča širši pogled na življenje.	Širši pogled na svet	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H6	Čeprav se moje verovanje morda ne ujema popolnoma z vsemi institucionalnimi oblikami religije, mi pomeni zelo osebno in intimno vez z Bogom.	Osebna in individualna oblika vere	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
H7	Rojena sem bila v katoliško družino in tudi danes se še vedno identificiram s katoliško vero.	Identifikacija s katoliško vero	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
H8	Ta pripadnost mi je bila privzgojena že od otroštva, vendar sem skozi življenje to vero tudi	Vera kot rezultat vzgoje in osebne odločitve	Vpliv religiozne vzgoje	Vpliv vere na osebno življenje posameznika

	osebno sprejela in razvila svoj odnos do nje.			
H9	Katoliška vera mi daje okvir vrednot, ki jih živim in prenašam tudi v svoje vsakdanje življenje in delo.	Vera kot vir vrednot	Opredelitev in razvoj religiozne identitete	Religiozna identiteta in praksa
H10	Čeprav morda ne sledim vsem verskim praksam do potankosti.	Osebna in individualna oblika vere	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
H11	Čutim globoko povezanost s temeljnimi krščanskimi načeli – ljubeznijo do bližnjega, sočutjem, odpuščanjem in zavedanjem, da nikoli nismo sami.	Poudarek na krščanskih vrednotah	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
H12	V tej veri najdem duhovno oporo, notranji mir ter vodilo pri sprejemanju odločitev in soočanju z življenjskimi izzivi.	Vera kot duhovna opora in usmeritev	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H13	Na vero in verovanje gledam kot na nekaj zelo osebnega in hkrati pomembnega za posameznikovo notranje življenje.	Vera kot osebna in notranja izkušnja	Osebna vernost	Religiozna identiteta in praksa
H14	Zame vera pomeni občutek varnosti, tolažbe in upanja.	Vera kot vir varnosti in upanja	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H15	V težkih trenutkih se lahko zatečem k Bogu, kar mi prinaša mir in občutek, da nisem sama.	Vera kot opora v težkih trenutkih	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H16	Verjamem, da vera daje življenju globlji smisel in pomaga človeku ohranjati zaupanje.	Vera kot vir smisla	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H17	Pomembno pa se mi zdi, da ima vsak prostor, kamor se lahko duhovno umakne.	Duhovno iskanje kot univerzalna potreba	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H18	Vera me spremlja kot nekakšen notranji kompas.	Vera kot moralni kompas	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H19	Moj osebni pogled na cerkveno institucijo je nekoliko kritičen.	Kritičen pogled na institucionalno religijo	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H20	Menim, da določene nauke in pravila včasih posreduje na togo in ne dovolj življenjsko prilagojen način.	Togost cerkvene institucije	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H21	Vendar se mi ne zdi prav, da se ta zapoved razlaga tako, kot da imajo starši vedno prav, ne glede na okoliščine, ali da jih moraš slepo ubogati.	Kritika dobesedne interpretacije verskih zapovedi	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H22	Podobno me zmoti tudi poudarjanje t. i. »strahospoštovanja« do Boga.	Odklon do vere, ki temelji na strahu	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H23	Verjamem, da bi morala vera temeljiti na zaupanju, odnosu ljubezni in dialoga, ne pa na občutku krivde ali strahu.	Vera kot odnos ljubezni in dialoga	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H24	Prav tako se ne strinjam s tem, ko nekateri verujoči, tudi močno zagreti katoličani, upravičujejo	Kritika zlorabe verskih naukov za	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika

	fizično kaznovanje otrok z utemeljitvijo, da naj bi tako pisalo v Svetem pismu. Takšna razlaga mi je tuja in menim, da lahko povzroča več škode kot koristi.	opravičevanje nasilja		
H25	Pozitivno me preseneča, da je vedno več odprtih in razumevajočih duhovnikov.	Opazovanje pozitivnih sprememb v cerkvi	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H26	Ki ne obsojajo, temveč poslušajo, svetujejo in gradijo mostove z ljudmi.	Poudarek na dialogu in sprejemanju v cerkvi	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H27	Pojavljajo se mladinske skupine, ki ne temeljijo le na pridiganju, ampak na pogovoru, podpori in skupnem iskanju smisla.	Vera kot skupnost in prostor iskanja	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H28	To mi daje upanje, da se cerkev postopoma spreminja v prostor, kjer se lahko človek duhovno razvija na zdrav in odprt način.	Upanje v razvoj cerkve kot odprte skupnosti	Odnos do religijske institucije	Odnos do cerkvene institucije in kritika
H29	Na druge religije gledam z odprtostjo in spoštovanjem.	Spoštovanje drugih religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H30	Verjamem, da je Bog en sam – tisti temeljni, univerzalni princip dobrega – le da ga ljudje imenujejo in razumejo na različne načine.	Enak bog v vseh religijah	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
H31	Vsaka religija ima svoj jezik, svoje simbole in obrede, vendar pa mislim, da v svojem bistvu vse stremijo k istemu– k iskanju smisla, notranjega miru, ljubezni, pravičnosti in sočutja.	Religije kot različne poti do istega cilja	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
H32	Menim, da je vsaka religija v osnovi dobra, njen namen pa pozitiven – ljudem naj bi bila v oporo in vodilo v težkih trenutkih.	Pozitiven namen religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H33	Na žalost pa se skozi zgodovino pogosto dogaja, da so ljudje vero uporabili tudi za opravičevanje nasilja.	Zloraba religije v zgodovini	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H34	V takšnih primerih ne gre več za pristno duhovnost.	Ločevanje med vero in zlorabo vere	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H35	Religije so si, kljub očitnim razlikam, po vsebini pogosto bolj podobne, kot se zdi na prvi pogled – vse učijo o ljubezni, spoštovanju, skupnosti, nenasilju.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H36	Zato verjamem, da so med seboj povezane in da bi nas lahko zbližale, če bi jih znali razumeti širše.	Povezovalni potencial religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H37	Sama dvomim, da bi kateri koli bog želel vojne, trpljenje ali nasilje.	Kritika nasilja v imenu vere	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H38	To niso Božja dejanja, temveč posledice človeških odločitev in napačnih interpretacij vere.	Kritika napačnih interpretacij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi

H39	Pomembno je, da na religije gledamo z razumevanjem in da poskušamo videti njihovo skupno bistvo, ne pa poudarjati le razlike.	Spodbujanje razumevanja in povezovanja	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H40	Ne bi rekla, da obstaja le ena prava religija.	Ne obstaja le ena prava pot	Religiozno razumevanje sveta	Religiozna identiteta in praksa
H41	Verjamem, da ima vsaka religija svojo vrednost in pomen.	Priznavanje vrednosti vseh religij	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H42	Ljudje prihajamo iz različnih okolij, kultur in tradicij, zato je tudi povsem naravno, da Boga ali duhovnost doživljamo na različne načine.	Raznolikost duhovnega doživljanja	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H43	Ena vera ni bolj prava ali manj prava od druge.	Enakovrednost različnih verskih poti	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H44	»Pomembno se mi zdi, da posameznik najde tisto, kar ga duhovno bogati mu daje notranji mir in moč za vsakdanje življenje.	Individualni pristop k veri	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H45	Če to najde v krščanstvu, islamu, budizmu ali kateri koli drugi duhovni poti – potem je to zanj prava pot.	Verska pot kot osebna izbira	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H46	Zame je bistvo religije predvsem v vrednotah, ki jih prinaša.	Vrednote kot bistvo religije	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H47	V sočutju, spoštovanju, ljubezni, iskrenosti in pomoči sočloveku.	Skupne vrednote med religijami	Osebni pogled na druge religije	Medverski odnosi
H48	Da, skozi življenje sem imela večkrat priložnost biti v stiku z ljudmi, ki pripadajo drugačnim veram.	Izkušnje z različnimi religijami	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H49	Tako v zasebnem življenju kot tudi na poklicni poti sem srečevala posameznike različnih verskih pripadnosti – bodisi islam, pravoslavje, hinduizem ali pa ljudi, ki svojo duhovnost izražajo na bolj individualen, nenavezan način.	Raznolikost religij in oblik duhovnosti	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H50	»Naš odnos je bil vedno spoštljiv in odprt.«	Medverski dialog in spoštovanje	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H51	Čeprav so bile naše veroizpovedi različne, smo se znali poslušati, razumeti in drug drugega sprejeti.	Medsebojno razumevanje in sprejemanje	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H52	Menim, da vera sama po sebi ni nikoli ovira za dober odnos.	Vera kot povezovalna, ne razdiralna sila	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H53	Ovira lahko postanejo predsodki, nerazumevanje ali nespoštovanje različnosti.	Kritika predsodkov in nerazumevanja	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H54	Ko pa se odpremo drug drugemu in skušamo razumeti ozadje in pomen, ki ga ima vera za posameznika, se lahko naučimo veliko novega.	Odprtost kot priložnost za učenje	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H55	Obenem pa udi poglobimo svoje lastno razumevanje duhovnosti.	Vpliv stikov na osebno duhovnost	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi

H56	Takšni stiki so me osebno zelo obogatili.	Osebna rast skozi medverske izkušnje	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H57	Kar mi je pomagalo razvijati strpnost, empatijo in širino v razmišljanju.	Učenje strpnosti in empatije	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H58	Pri svojem delu v šolskem okolju se pogosto srečujem z učenci, ki prihajajo iz različnih verskih in kulturnih ozadij.	Delo z versko in kulturno raznolikimi učenci	Izkušnje z drugimi religijami	Medverski odnosi
H59	Sama religija pri vsakodnevnem delu večinoma ne izstopa v ospredje, vendar pa so pomembni trenutki, ko postane relevantna – na primer pri praznikih, prehranskih omejitvah ali razumevanju določenih vedenjskih vzorcev.	Religija kot občasno pomemben dejavnik v šolskem okolju	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H60	Da se vsem učencem približamo z enako mero spoštovanja in razumevanja, ne glede na njihovo veroizpoved.	Enak odnos do vseh	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H61	Moj odnos do otrok in njihovih staršev ostaja popolnoma enak, ne glede na njihovo vero.	Enakovreden odnos do vseh	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H62	Pomembno mi je, da se počutijo sprejete, varne in slišane.	Ustvarjanje varnega in sprejemajočega okolja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H63	Trudim se, da jih poslušam brez predsodkov in se učim tudi o njihovih posebnostih.	Odprtost za učenje o drugih verah	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H64	Saj mi to pomaga, da z njimi lažje vzpostavim zaupanje.	Poznavanje verskih razlik kot pot do zaupanja	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H65	Zavedam se, da razumevanje in poznavanje različnosti – tudi verskih – pomembno prispeva k boljšim odnosom.	Poznavanje verskih različnosti krepi odnose	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H66	Večji strpnosti in ustvarjanju vključujočega okolja.	Spodbujanje strpnosti in vključenosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H67	Kjer se lahko vsi otroci razvijajo v skladu s svojo identiteto.	Podpora razvoju otrok glede na njihovo identiteto	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H68	V neposreden konflikt zaradi drugačne verske pripadnosti se do sedaj nisem znašla.	Ni konfliktov zaradi verske pripadnosti	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H69	Pri svojem delu skušam vedno pristopati spoštljivo in odprto, zato menim, da je pomembno, da najprej poslušamo sogovornika in skušamo razumeti njegov pogled.	Spoštljiv in odprt pristop	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H70	Seveda pride do situacij, ko so mnenja različna – še posebej glede vrednot, ki izhajajo iz različnih kulturnih ali verskih ozadij.	Različna mnenja glede verskih in kulturnih vrednot	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H71	V takih primerih ostajam mirna, skušam najti skupni jezik in	Iskanje skupnega jezika	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi

	poudariti tisto, kar nas povezuje, ne kar nas ločuje.			
H72	Verjamem, da je empatija ključna v takih situacijah.	E.mpatija kot ključna veščina	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H73	Vedno se trudim ustvariti prostor za dialog, kjer se lahko vsak izrazi.	Spodbujanje dialoga	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H74	In kjer lahko skupaj iščemo rešitve, ki upoštevajo različnost.	Iskanje rešitev, ki upoštevajo različnost	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H75	Hkrati pa tudi realne možnosti in okvir, v katerem delujemo – še posebej v šolskem sistemu.	Realnost in praktičnost v iskanju rešitev	Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki	Vera in delo z ljudmi
H76	S svojo vero na splošno ne vključujem v svoje delo, saj se trudim ohranjati profesionalni pristop, ki temelji na spoštovanju različnih prepričanj in pogledov.	Ohranitev distance med vero in profesionalnim delom	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H77	Vendar pa, kadar ocenim, da bi to lahko koristilo uporabniku, sem odprta za vključitev vere kot podpore.	Odprta za vključitev vere, kadar je koristno	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H78	V teh primerih lahko uporabim zgodbe ali nauke iz Svetega Pisma kot vir motivacije, tolažbe ali praktičnega svetovanja.	Uporaba verskih zgodb za podporo	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H79	Pomembno pa je, da to počnem na način, ki je spoštljiv do prepričanj drugih, da ne vsiljujem svoje vere, ampak le nudim pomoč, če uporabnik meni, da mu bo to koristilo.	Spoštovanje prepričanj drugih in prostovoljna pomoč	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H80	Trenutno mi vera v mojem delu le pomaga.	Molitev kot podpora pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H81	Zavedanje, da imam Boga, na katerega se lahko zanesem, mi omogoča, da se lažje spopadam s čustvenimi izzivi.	Pomoč vere v stiskah	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H82	V moji službi je veliko čustvenih napetosti, zgodbe in izzivi uporabnikov, ki so lahko zelo obremenjujoči.	Čustvene napetosti pri delu	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H83	Vendar mi vera pomaga, da lahko te skrbi prepustim Bogu, ne da bi jih nosila s seboj.	Pomoč vere v stiskah	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H84	Ta notranji mir, ki ga črpam iz vere, mi omogoča, da se lažje osredotočim na pomoč drugim.	Vera kot notranji mir in moč za pomoč drugim	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H85	Vera mi daje občutek stabilnosti, saj imam občutek, da nisem sama v tem, kar počnem.	Vera daje občutek stabilnosti	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H86	To me krepi in mi pomaga ohranjati čustveno ravnotežje, kljub težkim situacijam, ki jih včasih srečujem pri delu.	Vera kot podpora čustveni stabilnosti in učinkovitosti	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H87	Vera mi pomaga tudi, da ostajam empatična in sočutna.	Vera krepi empatijo in sočutje	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi

H88	Vera v tem kontekstu ni ovira, temveč me podpira pri zagotavljanju, da sem v svojem delu čustveno stabilna, osredotočena in sposobna nuditi učinkovito pomoč.	Vera kot podpora čustveni stabilnosti in učinkovitosti	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H89	Vera pomaga, da ohranjam pozitivno naravnanost, ki je ključna pri delu z ljudmi v težkih življenjskih situacijah.	Vera ohranja pozitivno naravnanost	Vpliv vere na profesionalno delo	Vera in delo z ljudmi
H90	Vera mi predstavlja velik vir moči, tako v življenju kot pri delu.	Vera kot vir moči v življenju in delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H91	Ko pridem s svete maše, čutim, da sem polna notranje sreče, miru in zagotovil.	Vera prinaša notranji mir in srečo	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H92	To je čas, ko se lahko popolnoma posvetim svoji veri in duhovni povezanosti z Bogom.	Vera omogoča duhovno povezanost	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H93	Ta občutek me napolni z upanjem in zavedanjem, da se bo vse v življenju razrešilo tako, kot se mora, tudi ko se soočam s težkimi izzivi.	Vera prinaša upanje in zaupanje v razreševanje izzivov	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H94	Vera mi pomaga gledati na svet z optimizmom, saj verjamem, da vsak izziv prinaša lekcijo in priložnost za rast.	Vera omogoča optimizem in rast	Vpliv vere na osebno rast	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H95	V delu mi vera daje občutek notranje trdnosti, saj me opogumlja, da vztrajam tudi v težkih trenutkih.	Vera daje notranjo trdnost pri delu	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H96	Vera me spomni, da ni nič nemogoče, da imam vedno podporo višje sile, ki mi pomaga premagovati ovire.	Vera nudi podporo in pomoč pri premagovanju ovir	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H97	Ta moč mi omogoča, da ostanem osredotočena in učinkovita pri svojem delu, hkrati pa mi pomaga ohranjati sočutje in razumevanje do drugih.	Vera omogoča osredotočenost, učinkovitost, sočutje in razumevanje	Vera kot vir moči in opore	Vpliv vere na osebno življenje posameznika
H98	Do določene mere bi rekla, da ima religija mesto v izobraževanju socialnega dela.	Vera ima mesto v izobraževanju socialnega dela	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
H99	Zelo pomembno je, da se spoznamo tudi z različnimi verami in kulturami, saj bomo kot socialni delavci verjetno velikokrat delali z ljudmi, ki pripadajo različnim religijam.	Pomembnost poznavanja različnih ver in kultur v socialnem delu	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
H100	V mojih izkušnjah je bilo spoznavanje muslimanske vere zelo koristno, saj mi je omogočilo boljše razumevanje in lažje delo z uporabniki te vere.	Poznavanje tuje vere pomaga pri delu z uporabniki	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
H101	Ko razumemo njihove vrednote, prepričanja in običaje, lahko bolje	Razumevanje vere omogoča boljši pristop in podporo	Prednosti in slabosti v	Religija v izobraževanju socialnega dela

	prilagodimo svoj pristop in nudimo boljšo podporo.		izobraževanju o religiji	
H102	Vera lahko pomembno oblikuje njihov pogled na svet, njihove prioritete, odločitve in tudi njihove potrebe.	Vera oblikuje pogled na svet in potrebe ljudi	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela
H103	Tako bomo bolj pripravljeni nuditi celovito in spoštljivo pomoč ter prispevati k boljši integraciji posameznikov v družbo.	Vera pripomore k celoviti in spoštljivi pomoči ter integraciji	Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji	Religija v izobraževanju socialnega dela

8.3. Osno kodiranje

Religiozna identiteta in praksa

- **Opredelitev in razvoj religiozne identitete**
  - Identifikacija s katoliško vero (A17, D9, E10, H7)
  - Od institucionalne k osebni veri (A24, B11)
  - Razvoj vere skozi čas (A25, B10)
  - Identifikacija s protestantsko vero (B7, F6)
  - Pripadnost verski skupnosti Jehovovih prič (C11)
  - Vera kot zgodnja življenjska usmeritev (C12)
  - Prisotnost vere v vseh vidikih življenja (D6)
  - Oblikovanje identitete skozi vero (D7)
  - Življenje po krščanskih vrednotah (E8)
  - Identifikacija s svobodnim krščanstvom, vendar katoliška tradicija (G2)
  - Vera kot del osebne in kulturne identitete (G7)
  - Osebno in širše razumevanje duhovnosti (G10)
  - Vpliv vere na identiteto in odnose (G14)
  - Vera kot vir vrednot (H9)
- **Religiozna praksa in vsakdanje življenje**
  - Religija nudi občutek skupnosti in pripadnosti (A46)
  - Prednosti in pomanjkljivosti skupnosti (A47)
  - Svobodna in odprta organizacija je nujna (A48)
  - Ritual prebivanja Svetega pisma in molitve (B5, C91)
  - Vera kot vsakodnevna prisotnost (B6, E4)
  - Aktivno versko življenje (B8, E15)
  - Aktivno sodelovanje v župniji (B9, E7, E16)
  - Sledenje verskim načelom (C8)
  - Redno obiskovanje shodov in življenje po Svetem Pismu (C14)
  - Duhovna rast skozi Sveto pismo (C21)

- Sveto pismo kot temelj vere (C48)
- Vpliv religije na vrednote in pogled na svet (C101)
- Odraz vere v vsakdanjem življenju (D18)
- Sledenje cerkvenim naukom (E3)
- Življenje po cerkvenih načelih (E17)
- Sodelovanje v verskih skupinah daje občutek skupnosti in podpore (F73)
- Vera pomaga ohranjati ravnovesje med delom in osebnim življenjem (F74)
- Kritična distanca do institucije, poudarek na osebni duhovnosti (G9)

- **Osebna vernost**

- Življenje v skladu z vero (A8)
- Vpliv vere na občutek avtentičnosti (A9)
- Povezanost z duhovnim in naravnim svetom (A16)
- Vera presega cerkveno institucijo (A18, A21, D10)
- Razvoj osebne vere (A20)
- Selektivni pristop k religiji (A22)
- Povezanost z višjo, globljo silo zunaj institucije (A23)
- Vera kot odprtje duhovne dimenzije (A28)
- Povezanost z višjo silo (A31, B18, H1)
- Vera kot pot do globljega doživljanja (A33)
- Poznavanje katoličtva (A60)
- Vera kot osebni odnos z Bogom (B2, D4, D21, F2, F10)
- Bistvo vere je odnos z Bogom in življenje po verskih vrednotah (B29)
- Osebna pripadnost krščanstvu (B51)
- Verovanje v boga Jehova (C2)
- Osebna odločitev za vero (C15, C23)
- Vera kot odnos, ne le pravila (C17)
- Vera mora biti odločitev posameznika (C18)
- Razvoj odnosa z bogom skozi čas (C20)
- Vera pomeni iskreni odnos z bogom (C24)
- Vera je osebna stvar (C25)
- Duhovna podpora preko osebnega odnosa z Jehovom (C95)
- Osebna in intimna vera, globoko prepletena s vsakdanjim življenjem (D1)
- Vera kot dar in odkrivanje vere skozi leta (D2)
- Vera kot vir notranjega miru in zaupanja (D3)
- Vera kot osebna pot (D11)

- Vera kot odnos in dialog (D12)
- Razvoj osebne duhovnosti iz tradicije (D14)
- Iz katoliške religije jemljem smiselne nauke (D15)
- Bog kot ljubeča in prisotna figura (D16)
- Ravnovesje med institucijo in osebno vero (D17)
- Vera kot element identitete (D26)
- Pot vere znotraj ali izven institucije (D37)
- Vera kot način ljubečega življenja, ne vsiljevanja (D78)
- Posredovanje vere z zgledom (D79)
- Vera kot notranja opora, ne orodje za sodbo (D106)
- Vera kot središče življenja (E1)
- Vera kot način življenja (E2, E19)
- Izražanje vere skozi dejanja (E9)
- Povezanost z verskimi vrednotami (E13)
- Vpliv vere na delovanje v družbi (E18)
- Odnos z Bogom in ljudmi (E20)
- Vera kot vir tolažbe (E21)
- Vera kot občutek pripadnosti in povezanosti (E23)
- Vera kot povezovalna sila (E25)
- Iskanje odgovorov preko vere (E26)
- Krščanstvo kot osnova življenja (E49)
- Izkušnja preobremenjenosti z drugimi obveznostmi (E93)
- Zaupanje v Boga kot vir opore (E94)
- Osebna, živa, duhovna vera (F1)
- Vera kot pogovor z Bogom, opora in navdih (F3)
- Poglobitev vere v mladostništvu (F4)
- Vera kot notranje oblikovanje, vodstvo (F5)
- Osebni odnos z Bogom, ne institucionalna vera (F7)
- Življenje po krščanskih vrednotah (F8, G8)
- Pomoč vere pri razumevanju sveta (F9)
- Osebno verovanje, vsak ima svojo pot (F11, B32)
- Spoštovanje do vseh oblik verovanja (F12)
- Vera kot tiha podpora in notranji mir (F13)
- Poudarjanje pomena Kristusa, osebna vera v Kristusa (F27)
- Odpornost proti vsiljevanju vere, vendar uporaba lastne vere preko zgleda in odnosa (F59)

- Vera naleti na predsodke v družbi, napačna prepričanja o vernikih (F69)
- Pojasnjevanje, da vera in sprejemanje različnosti nista v nasprotju (F70)
- Vera uči o ljubezni, spoštovanju in strpnosti, tudi do različnih življenjskih izbir (F71)
- Ujemanje vrednot z verskim prepričanjem (F72)
- Selektivno sprejemanje verskih naukov (G3)
- Elementi novodobnih duhovnosti (G4)
- Vera kot dinamičen, oseben proces (G5)
- Identifikacija kot katoličanka kljub distanci do cerkvenih naukov (G6)
- Vera kot osebna izkušnja (G11)
- Duhovnost kot povezava z nečim višjim in s seboj (G12)
- Osebna in individualna oblika vere (H6, H10)
- Poudarek na krščanskih vrednotah (H11)
- Vera kot osebna in notranja izkušnja (H13)

- Religiozno razumevanje sveta

- Hierarhija v instituciji ni del duhovnega sveta (A43)
- Spoštovanje izhaja iz vrednosti posameznika (A44)
- Hierarhija uničuje prijateljstvo (A45)
- Religije kot različne poti do istega Boga (A53, A57, A68, D48, E52, F26)
- Vsaka pot je edinstvena (A54)
- Iskanje skupnega cilja v religijah (A55)
- Različne interpretacije poti vere (A58)
- Ne obstaja le ena prava pot (B43, G33, H40)
- Je le ena prava pot (C27)
- Lastna vera kot edina prava pot (C39, C43, C44, C56)
- Vera kot temeljno človeška (D19)
- Vera kot odgovor na temeljna življenjska vprašanja (D20)
- Krščanstvo ni edina pravilna pot (D47)
- Vera kot okvir za celostno (D107)
- Krščanstvo kot edina prava pot (E43, E44, E48, E49)
- Prepričanje v odrešenjsko vlogo Kristusa (E54)
- Duhovnost širša od ene resnice, razodevanje Boga na različne načine (F30)
- Religije kot poti iskanja smisla (G34)
- Sprejemanje raznolikosti verovanj (G35)
- Vera je odvisna od izkušenj in okolja (G36)
- Globoka prepričanja o izbrani veri (G37)

- Skupni cilji religij (G38)
- Eden bog za vse religije (H30)
- Religije kot različne poti do istega cilja

Vpliv vere na osebno življenje posameznika

- **Vera kot vir moči in opore**
- Vera kot dar in vir moči (A1)
- Vera kot ključni vir notranje moči (A2)
- Vera kot vir moči pri soočanju z izzivi (A3)
- Molitev kot vir opore (A4, F81)
- Notranji mir skozi vero (A6, C5)
- Vera kot opora in občutek spremljanja (A10)
- Pomoč vere v težkih trenutkih (A11)
- Tolažilna funkcija vere (A12)
- Vera kot vir stabilnosti in opore (A26)
- Vera kot pomoč in dar (A27)
- Duhovna usmeritev v vsakdanjem življenju (A29)
- Vera kot vir notranje moči in tolažbe (A30)
- Vera kot sredstvo za ravnovesje in notranji mir (A32)
- Molitev kot vir miru in poguma pri delu (A106)
- Molitev kot osebna praksa za zbranost (A107)
- Duhovna praksa kot podpora pri stresu in negotovosti (A108)
- Vera kot osebni vir ljubezni (A114)
- Vztrajanje v osebni veri kljub (A117)
- Vera kot vir življenjske in poklicne moči (A119)
- Molitev kot način umiritve (A121, B93)
- Vera kot občutek varnosti, miru in notranje stabilnosti (B3)
- Odnos z Bogom kot vir notranje moči (B13)
- Vera kot vir smisla (B17, B106, D101, H16)
- Vera kot dnevna duhovna opora (B25)
- Vera kot pomoč pri ohranjanju mirnosti in gotovosti (B72)
- Vera kot vir moči pri delu (B91)
- Vera kot vir moči in jasnosti pri soočanju z izzivi (B92)
- Vera in notranja stabilnost pri delu z ljudmi (B94)
- Vera kot vir moči v življenju in delu (B102, G84, H90)
- Vera kot vir upanja (B107, D127, F83)

- Vera kot vir potrpežljivosti, sočutja in odprtosti (B108)
- Verski vidiki v socialnem delu kot pomoč pri težkih trenutkih (B111)
- Prisotnost boga v vseh trenutkih (C7)
- Vera kot vir moči (C30, C90, E101)
- Varnost in duhovna podpora skupnosti (C36)
- Skupnost preprečuje osamljenost (C37)
- Vera pomaga ohraniti notranje ravnovesje (C73)
- Vera kot opora pri delu (C81)
- Zatekanje k veri v težkih trenutkih (C92)
- Povezanost in opora z versko skupnostjo (C93)
- Vera kot podpora samozavesti (C94)
- Vera kot vir samodiscipline in moči (C97)
- Vera kot opora in smisel (D22)
- Vera kot zaupanje in smisel (D24)
- Vera kot vir moči in stabilnosti (D99)
- Vera kot opora pri delu z ljudmi v stiski (D100)
- Vera kot temelj občutka skupnosti (D109)
- Duhovna praksa kot vir moči (D120)
- Duhovnost kot vir moči v poklicnih izzivih (D121)
- Vera kot zaščita pred brezupom (D122)
- Vera kot vir notranje stabilnosti (D123)
- Zaupanje v višjo moč kot motivacija (D124)
- Vera kot pomoč pri osamljenosti (D128)
- Molitev kot oblika samoregulacije (D129)
- Duhovne prakse kot priprava na poklicno delovanje (D131)
- Enakost kot temelj notranje moči (D136)
- Vera kot pomoč v življenju in delu (E88)
- Vera kot pomoč pri obvladovanju stresa in strahov (E95)
- Zaupanje v Boga kot vir opore (E96)
- Občutek stiske zaradi primerjanja z drugimi verniki (E97)
- Dvom v vero zaradi negativnih izkušenj (E98)
- Dvom v vero zaradi neiskrenosti drugih vernikov (E99)
- Vera kot temelj in vodilo, kljub dvomom (E100)
- Molitev kot vir opore pri težavah (E102)
- Molitev kot vir miru in osredotočenosti (E103)

- Vera kot zaščita pred obupom (E104)
- Zaupanje v Boga kot vir poguma (E105)
- Vera kot motivacija pri delu (E106)
- Vera kot motivacija pri izzivih v delu (E107)
- Vera kot vir upanja in smisla (E111)
- Vera daje moč in miren pristop v težkih situacijah (F67)
- Vera daje občutek upanja in podpore v stiski in strahovih (F75)
- Vera in duhovnost kot ključni vir moči (F77)
- Podpora večje sile (F78)
- Molitev in meditacija kot orodje za mir (F79, F80)
- Vera kot vir varnosti (F82)
- Zanašanje na Boga (F84)
- Vera kot vir moči in opore (G1, G13)
- Vera kot vir smisla in notranjega miru (G15)
- Molitev kot vir povezanosti in stabilnosti (G85)
- Osredotočenost na pozitivno preko vere (G88)
- Vera kot občutek opore in prisotnosti (H2)
- Vera kot občutek opore In tolažbe (H3)
- Vera kot vir moči in stabilnosti (H4)
- Vera kot duhovna opora in usmeritev (H12)
- Vera kot vir varnosti in upanja (H14)
- Vera kot opora v težkih trenutkih (H15)
- Duhovno iskanje kot univerzalna potreba (H17)
- Vera prinaša notranji mir in srečo (H91)
- Vera omogoča duhovno povezanost (H92)
- Vera prinaša upanje in zaupanje v razreševanje izzivov (H93)
- Vera daje notranjo trdnost pri delu (H95)
- Vera nudi podporo in pomoč pri premagovanju ovir (H96)
- Vera omogoča osredotočenost, učinkovitost, sočutje in razumevanje (H97)

- **Vpliv vere na osebno rast**

- Vpliv vere na osebno odpornost (A5)
- Vera kot moralni kompas (A13, C96, E84, H18)
- Vera kot vir potrpežljivosti in empatije (A14, C62)
- Vera kot vir osebne rasti (A15, A35, D23, E6)
- Skupne vrednote v vseh religijah (A65)

- Večja odprtost in sprejemanje drugih (A69)
- Širjenje obzorja s spoznavanjem drugih ver (A71, D74)
- Osebni odnos z Bogom kot temelj identitete (A118)
- Vera kot smisel in širša perspektiva (A120)
- Vera kot temelj spoštovanja v odnosih (A123)
- Življenje po verskih vrednotah (B14, B20, G86)
- Vera kot motivacija za izboljšanje sebe in dela (B95)
- Vera kot usmerjevalna sila za pomoč ljudem (B96)
- Vera kot stabilnost in iskanje dobrega v ljudeh (B97)
- Vera me usmerja k ohranjanju dostojanstva ljudi (B98)
- Vera mi daje smisel in namen (C4)
- Vera mi daje pogum, da sledim načelom ljubezni in pravičnosti (C9)
- Vera kot vir smernic, tolažbe, upanja in odnosa z bogom (C16)
- Vera kot vir notranje svobode (C82)
- Psihološka stabilnost zaradi vere (C83)
- Učenje milosti in sočutja skozi vero (C98)
- Vera kot vir samosprejemanja (C99)
- Vera kot vir etičnih vrednot (D87)
- Duhovni razvoj skozi vero (D108, E22)
- Vera kot širša perspektiva (D125)
- Cerkveni nauki kot moralno vodilo (E33)
- Vrednote, ki izhajajo iz osebne vere (F58)
- Vera kot vir pozitivnega pogleda (G87)
- Širši pogled na svet (H5)
- Vera omogoča optimizem in rast (H94)

- Vpliv vere na življenjske odločitve

- Vera kot življenjski temelj (A7, B1, C1, D5)
- Vera kot notranji kompas (A34, D38, E14)
- Življenje po verskih vrednotah (B4)
- Prisotnost vere v vsakem trenutku v življenju (B12)
- Vera kot življenjsko vodilo (B16, C3, C25, C35, C45, C72, D126, E27)
- Vera kot način življenja (B19)
- Vera kot navdih k boljšim dejanjem (B21)
- Pomoč vere pri ohranjanju osredotočenosti na pomembne vrednote (B105)
- Božje vodstvo v življenju (C6)

- Prizadevanje za dobrobit drugih (C10)
- Vera kot način življenja (C13)
- Vpliv vere na vsa področja življenja (C19)
- Več potrpežljivosti in razumevanja zaradi vere (C22)
- Zaradi vere vsakdan izbiram mirnost, pravičnost in ljubezen (C28)
- Vpliv vere na pogled na svet (C29)
- Vera izražena skozi dejanja (C76, C89)
- Vera kot notranja moč in usmeritev (D27)
- Vera kot pomoč pri ohranjanju fokusa (D130)
- Vpliv vere na vsakdanje ravnanje (E5)
- Vpliv vere na vrednote in način življenja (E24)
- Vera kot vodilo za sočutje pri delu (E112)

- Vpliv religiozne vzgoje

- Cerkev kot izhodišče verske vzgoje (A19)
- Vzgoja v katoliški veri (A59, E11)
- Vpliv vzgoje in okolja (A67)
- Vpliv verske družine na razvoj vere (D8)
- Institucionalna vzgoja kot temelj vere (D13)
- Vera kot rezultat vzgoje in osebne odločitve (H8)

Medverski odnosi

- Osebni pogled na druge religije

- Pomanjkanje poznavanja drugih religij (A50)
- Upanje, da so druge religije bolj odprte (A51, A52)
- Spoštovanje drugih religij (A56, B46, C47, C53, D46, E40, F20, F28, F32, F40, H29)
- Pozitivna radovednost in odprtost do drugih ver (A61, D55)
- Poglobljeno razumevanje sveta preko različnih kultur in ver (A62)
- Iskanje skupnih vrednot med religijami (A112, B59, F34)
- Skupne vrednote med religijami (A113, B36, B47, E53, H35, H47)
- Spoštovanje kot temelj za preseganje razlik (A115)
- Ljubezen in spoštovanje kot most med različnostmi (A116)
- Vera kot opomin na enakost in spoštovanje (A122)
- Zavest o duhovni enakosti z uporabniki (A124, A126)
- Vera kot protiutež hierarhiji v delovnem okolju (A125)
- Kritika religioznih hierarhij in poudarjanje enakosti (A127)
- Ljudje kot bratje in sestre v duhovnem smislu (A128)

- Vera kot pomoč pri doživljanju enakovrednosti vseh ljudi (A129)
- Odprtost in sprejemanje različnosti (B15, B22, B55, C69, C70, D40, D45, E46, E51)
- Povezovalna moč temeljnih vrednot (B37)
- Enakovrednost različnih verskih poti (B38, H43)
- Univerzalnost Boga (B39)
- Individualni pristop k duhovnosti (B40)
- Medverski dialog kot praksa (B41)
- Spoštovanje kot temelj medverskega dialoga (B42)
- Več načinov duhovnega razodetja (B44)
- Različna kulturna in religijska ozadja (B45)
- Vrednote nad formalno pripadnostjo (B48)
- Transcendenca Boga (B49)
- Univerzalnost božjega delovanja (B50)
- Medverska odprtost in skupna rast (B52, B61)
- Spoštovanje individualnih duhovnih poti (B56)
- Odsotnost potrebe po spreobračanju (B58)
- Vsaka vera nas lahko izboljša (C26)
- Jehovove priče imamo specifičen pogled na religijo (C38)
- Kritičen pogled na druge religije (C40)
- Spoštovanje do drugih ljudi, ne glede na vero (C41)
- Vrednotenje človekovega dostojanstva (C42)
- Vera kot interpretacija resnice (C46)
- Druge veje krščanstva so zašle s prave poti (C49)
- Prevzetje običajev iz drugih ver (C50)
- Jasna identifikacija z lastno vero (C55)
- Nepoznavanje drugih religij (D39)
- Upanje na odprtost religij (D41)
- Religije morajo dopuščati svobodo (D42)
- Ne smemo ločevati ljudi po religijah (D43)
- Spoštovanje različnosti duhovnih poti (D44)
- Religije kot izraz istih potreb (D49)
- Pomembnost vere v kateri si vzgojen (D50)
- Nevsiljevanje svoje resnice (D52)
- Površinski stiki z verniki drugih religij (D53)
- Spoštljiv, a neoseben odnos do drugače verujočih (D54)

- Ne spreminjanje drugih (D56)
- Poudarek na odprtem in spoštljivem dialogu ter varnem okolju (F41, D57)
- Dialog kot orodje za lastno duhovno rast (D58)
- Medsebojno spoštovanje in zavedanje profesionalnega odnosa pri delu (D61)
- Razumevanje raznolikosti verskih pogledov (E41)
- Spoštovanje kljub razlikam (E42)
- Podobne vrednote drugih religij (E45)
- Poudarek na sožitju (E47)
- Spoštovanje do verske svobode drugih (E50)
- Spoštovanje drugačnih pogledov (E56)
- Spoštovanje verskih pogovorov in izkušenj drugih (E60)
- Učenje o drugih verah (E62)
- Učenje in osebna rast skozi raznolikost (E63)
- Razumevanje religij kot bogatenje duhovne poti (F21)
- Skupne vrednote v različnih religijah (F22)
- Zanimanje za izkušnje ljudi drugih ver (F23)
- Raznolikost pogledov pomaga pri zavestnem življenju vere (F24)
- Medverski dialog kot pot do razumevanja in miru (F25)
- Pomen in modrost različnih religij (F29)
- Poudarek na človeku kot posamezniku, ne na veri (F33)
- Pomen pogovorov o veri, obogatitev z različnimi pogledi (F35)
- Drugačnost kot priložnost za učenje in poglobitev odnosov (F36)
- Poudarek na enakopravnosti in nasprotovanje uporabi vere za zatiranje (F42)
- Nasprotovanje nasilnemu širjenju vere in prisiljevanju v vero (F43)
- Vera kot svobodna izbira in individualna pot (G16)
- Nevtralnost do drugih religij (G24)
- Skupno bistvo religij (G25)
- Podobnost med krščanstvom in islamsko vero (G26)
- Nelagodje ob določenih religijah zaradi kulturnih razlik (G27)
- Razumevanje kulturnega konteksta drugih religij (G28)
- Osebna bližina z določenimi praksami drugih religij (G29)
- Kulturna distanca (G30)
- Občudovanje poganskih religij (G31)
- Iskanje osebne duhovne poti med krščanstvom in poganstvom (G32)
- Pozitiven namen religij (H32)

- Zloraba religije v zgodovini (H33)
- Ločevanje med vero in zlorabo vere (H34)
- Povezovalni potencial religij (H36)
- Kritika nasilja v imenu vere (H37)
- Kritika napačnih interpretacij (H38)
- Spodbujanje razumevanja in povezovanja (H39)
- Priznavanje vrednosti vseh religij (H41)
- Raznolikost duhovnega doživljanja (H42)
- Individualni pristop k veri (H44)
- Verska pot kot osebna izbira (H45)
- Vrednote kot bistvo religije (H46)

- Izkušnje z drugimi religijami

- Premagovanje strahov in predsodkov (A63)
- Strah in predsodki iz nepoznavanja (A64)
- Osebna izkušnja z versko raznolikostjo (B53)
- Medverski dialog in spoštovanje (B54, B57, C54, H50, H51)
- Rast skozi stik z drugimi verami (B60)
- Stik z verniki drugih religij (C51, E55, D60)
- Odprtost do drugih religij (C52, E81)
- Raznolikost našega okolja (D59)
- Zavrnitev s strani uporabnika zaradi moje verske prepričanosti (D62, D63)
- Delo z ljudmi različnih religij (E64)
- Porast medverskih stikov v zadnjih letih (E65)
- Pozitivne izkušnje in spoštljiv dialog (E66)
- Nesporazumi pri delu (E67)
- Odsotnost resnih konfliktov (E74)
- Profesionalnost in človečnost kot vodilo (E80)
- Stik z ljudmi različnih veroizpovedi že od mladosti (F31)
- Stik z otroci različnih kulturnih in verskih ozadij (F37)
- Pozitivne izkušnje z različnimi verskimi ozadji (F38)
- Pozitivne izkušnje (F39)
- Brez konfliktov v zvezi z vero pri delu (F44)
- Spoštljivi odnosi med učenci, brez konfliktov zaradi vere (F45)
- Učenje otrok strpnosti in sprejemanja različnosti (F46)
- Izkušnje z različnimi religijami (G39, H48)

- Delo z mladimi in otroci različnih ver(G47)
- Spoštovanje različnosti uporabnikov (G49)
- Prilagajanje verskim in kulturnim omejitvam (G50)
- Občutljivost uporabnikov na verske in kulturne omejitve (G51)
- Mnenje o večji prilagoditvi uporabnikov naši kulturi (G52)
- Uporabnikova dolžnost za spoštovanje svojih verskih omejitev (G53)
- Prilagodljivost nas v tujem okolju (G54)
- Iskanje praktičnih rešitev za verske omejitve (G55)
- Nesoglasja med sodelavci zaradi različnih mnenj (G56)
- Iskanje ravnotežja in spoštovanja (G57)
- Podpora delavcev v šolskem okolju (G58)
- Pomoč in sprejemanje različnih kultur (G59)
- Spodbujanje prilagajanja na širšo družbo (G60)
- Raznolikost religij in oblik duhovnosti (H49)
- Vera kot povezovalna, ne razdiralna sila (H52)
- Kritika predsodkov in nerazumevanja (H53)
- Odprtost kot priložnost za učenje (H54)
- Vpliv stikov na osebno duhovnost (H55)
- Osebna rast skozi medverske izkušnje (H56)
- Učenje strpnosti in empatije (H57)
- Delo z versko in kulturno raznolikimi učenci (H58)

- **Odnos do drugih religij**

- Skupni cilji v življenju (A66)
- Razumevanje različnih verskih skupin (A70)
- Spoštovanje ritualov in prepričanj (A72)
- Spoštovanje in zanimanje za druge religije (A77)
- Spoštovanje kulture in vere (A78)
- Razbijanje predsodkov (A79)
- Sočutje in spoštovanje (A80)
- Pomembno je sodelovanje z uporabniki različnih mnenj (A82)
- Spoštovanje kulturnih posebnosti (A83)
- Prilagoditve glede na kulturo in običaje (A84)
- Odprtost in spoštovanje v odnosih (A85, G43)
- Sprejemanje različnosti (A86, G41)
- Spoštovanje verskih razlik (A87)

- Razumevanje in dialog kljub različnim stališčem (A88)
- Spoštovanje do sogovornika (A91)
- Iskanje skupnih vrednot (A92, G42)
- Humanost pred verskimi razlikami (A94)
- Medsebojno spoštovanje in zavedanje profesionalnega odnosa pri delu (D61)
- Sprejemanje različnih verovanj (E28)
- Odprtost do drugačnosti (E29)
- Odprtost za pogovor in poslušanje o drugih verskih usmeritvah (F61)
- Spoštljiv in odprt odnos do drugih (G40)
- Učenje od drugih ver (G44)
- Ohranjanje lastne vere ob spoštovanju drugih (G45)
- Različna verovanja širijo pogled na svet (G46)

Vera in delo z ljudmi

- **Vpliv vere na profesionalno delo**
  - Osredotočenost na vlogo socialne delavke (A73, A74)
  - Ohranitev distance med vero in profesionalnim delom (A75, D103, H76)
  - Umik vere v delovnem okolju (A76)
  - Sledenje Jezusovemu zgledu (A81)
  - Vera kot podpora pri sprejemanju drugih (A93)
  - Pogovor kot prostor za razumevanje in sodelovanje (A95)
  - Vključevanje vere v poklicno delo na željo sogovornika (A96, A97, B84)
  - Spoštovanje meja sogovornika pri vključevanju vere (A98)
  - Življenje vere skozi vrednote v vsakdanjem odnosu (A99)
  - Duhovna podpora ob izraženi potrebi uporabnika (A100, A101)
  - Zavest o profesionalni vlogi in spoštovanju drugega (A102)
  - Spoštljiva vključitev vere poglobi stik (A103)
  - Molitev kot podpora pri delu (A104, C84, G80, H80)
  - Duhovne prakse kot vir podpore in moči (A105)
  - Duhovno vodstvo k pomoči drugim (B23)
  - Ne obsojajoče poslušanje kot verska vrednota (B24)
  - Univerzalna pomoč brez diskriminacije (B62)
  - Vera kot navdih za profesionalno ravnanje (B64)
  - Ustvarjanje varnega prostora (B69)
  - Poudarek na povezovanju in skupnih vrednotah (B78)
  - Izražanje vere skozi dejanja in odnose do drugih (B81)

- Vera kot motivacija za pomoč drugim (B82)
- Vera se kaže v odnosu do drugih (B83)
- Zaradi vere do ljudi pristopam z razumevanjem in potrpežljivostjo (B87)
- Jezusov zgled kot poklicni navdih (B88)
- O veri govorim le če sogovornik želi (B89)
- Konflikt z birokratskimi praksami (B99)
- Vera kot opomnik za ohranjanje sočutja in človečnosti (B101)
- Verska nevtralnost pri delu (C57)
- Zavedanje verske raznolikosti (C58)
- Povezanost vere s stisko in vrednotami (C59)
- Omogočanje izražanja duhovnosti uporabnikov (C60)
- Gradnja zaupanja z vključevanjem duhovnih vidikov (C61)
- Sprejemanje kot podlaga za terapevtski odnos (C63)
- Spoštljivo vztrajanje pri lastni veri (C65)
- Iskanje rešitev ob ohranjanju integritete (C66)
- Ravnotežje med lastno vero in spoštovanjem drugih (C67)
- Iskanje skupnega jezika kljub razlikam (C68)
- Samorefleksija in preseganje predsodkov (C71)
- Spoštljivo, sočutno in pravično ravnanje (C74)
- Socialno delo kot poslanstvo (C75)
- Diskretna vloga vere v poklicni komunikaciji (C77)
- Odprtost za duhovni dialog po potrebi (C78)
- Vrednote vere kot vodilo pri pomoči uporabnikom (C79)
- Vera kot moralni kompas (C80, E89)
- Vera kot vir moči in poguma (C85)
- Pomembnost razumevanja različnih ver za razumevanje uporabnikov (C102)
- Odprtost kot osnova socialnega dela (D51)
- Zavedanje svoje vloge pri delu (D69)
- Verska prepričanja pri delu so drugotnega pomena (D70)
- Ne prepričevanje drugih v svojo vero (D71)
- Vpliv vere na vrednote (D72)
- Postavljanje človeka pred vero (D80)
- Sprejemanje razlik brez konflikta (D81)
- Vera kot občutljiva tema (D83)
- Posredna prisotnost vere pri delu (D86)

- Vera kot vir moči in opore za uporabnika (D91)
- Skupna duhovna praksa na pobudo uporabnika (D94)
- Občutljivost pri vključevanju vere (D96)
- Vera kot del poklicne identitete (D97)
- Vera kot temeljni okvir za delo z ljudmi (D98)
- Vera kot vir miru in predanosti v poklicu (D116)
- Vera redko kot ovira pri delu (D117)
- Najprej socialna delavka, nato vernica (D119)
- Vera kot temelj spoštovanja do drugih (D132)
- Vera kot vir potrpežljivosti in empatije (D133)
- Enakovrednost ljudi v duhovnem smislu (D134)
- Vera kot opora v težkih trenutkih (D135)
- Vera kot del uporabnikove identitete (D138)
- Nepoznavanje vere kot ovira pri celostni obravnavi (D139)
- Duhovna prepričanja vplivajo na življenjske odločitve (D140)
- Vključenost duhovnih dimenzij v socialno delo (D141)
- Osebna duhovnost vpliva na strokovno delo (D142)
- Vera kot notranji vodnik, ne pa neposredno vključena v delo (E82)
- Sledenje Jezusovemu zgledu (E83)
- Vera kot notranji kompas (E85)
- Molitev kot del osebne duhovne prakse pri delu (E86)
- Molitev za notranji mir in energijo (E87)
- Vera kot vodilo za odločitve (E90)
- Duhovno ozadje težav uporabnikov (E113)
- Duhovno iskanje odgovorov v stiski (E114)
- Duhovni vidik okrevanja uporabnikov (E115)
- Vključevanje vere skozi vrednote pri delu (F57, F64, G72)
- Ne vsiljevanje vere, odprtost za pogovor po želji uporabnika (F60)
- Spodbujanje otrok, da poiščejo vir moči v veri (F62, F63)
- Vrednote kot univerzalne, vendar izhajajo iz osebne vere (F65)
- Vera pomaga pri iskanju notranjega miru in zaupanja (F66)
- Vera spodbuja k služenju drugim in iskanju rešitev za dobro ljudi (F68)
- Vera omogoča večjo predanost in smiselnost pri delu (F76)
- Krščanske vrednote in etika (G73)
- Upoštevanje etičnega kodeksa socialnega dela (G74)

- Pravičnost, obzirnost in sočutje (G75)
- Usmerjenost k pomoči in skrbi za druge (G76)
- Spoštovanje meja in profesionalnost (G77)
- Vera kot vir notranje moči in motivacije (G78)
- Delo v verskem okolju (G79)
- Vera kot usmeritev pri delu (G81)
- Vera kot spodbuda k sočutju (G83)
- Religija kot občasno pomemben dejavnik v šolskem okolju (H59)
- Enak odnos do vseh (H60)
- Enakovreden odnos do vseh (H61)
- Odprta za vključitev vere, kadar je koristno (H77)
- Uporaba verskih zgodb za podporo (H78)
- Spoštovanje prepričanj drugih in prostovoljna pomoč (H79)
- Pomoč vere v stiskah (H81, H83)
- Čustvene napetosti pri delu (H82)
- Vera kot notranji mir in moč za pomoč drugim (H84)
- Vera daje občutek stabilnosti (H85)
- Vera kot podpora čustveni stabilnosti in učinkovitosti (H86, H88)
- Vera krepi empatijo in sočutje (H87)
- Vera ohranja pozitivno naravnanost (H89)

- Medverski odnosi in izzivi pri delu z uporabniki

- Mirno reševanje konfliktov (A89)
- Izogibanje konfliktom zaradi verskih razlik (A90)
- Napačne predstave o vernosti kot ovira v odnosih (A109)
- Vera lahko povzroči težave v sodelovanju (A110)
- Redkost negativnih odzivov na vero (A111)
- Spoštovanje verske in kulturne raznolikosti (B63, E58, E70, G82)
- Poslušanje in razumevanje uporabnikov (B65)
- Sodelovanje z ljudmi različnih veroizpovedi (B66)
- Vzpostavljanje spoštljivega in zaupajočega odnosa (B67)
- Pomembnost spoštljivega poslušanja (B68)
- Nesporazum z uporabnico (B70)
- Spoštljiv dialog kot način razreševanja konfliktov (B71, B79, E78)
- Konflikti zaradi nesporazumov (B73)
- Reševanje konflikta na miren in spoštljiv način (B74)

- Aktivno poslušanje v konfliktnih situacijah (B75, F54)
- Iskanje razumevanja namesto sodbe (B76)
- Nevtralnost glede verskih prepričanj (B77)
- Pomembna je odprta komunikacija (B80)
- Ne vsiljevanje vere uporabnikom (B85, D88)
- Moja naloga je spoštovati druge, ne jih diskriminirati (B86)
- Osredotočenost na potrebe uporabnika (B90)
- Ohranitev spoštovanja in dostojanstva kot krščanske vrednote (B100)
- Napetosti zaradi verskih razlik (C64)
- Izzivi ob praznovanjih (C86)
- Ohranitev profesionalnosti (C87)
- Predsodki do Jehovovih prič (C88)
- Pri delu sem najprej socialna delavka, šele nato katoličanka (D64)
- Pomembnost profesionalne distance (D65)
- Odpornost in radovednost do drugih ver (D66)
- Preseganje predsodkov v odnosu z uporabnikom (D67)
- Profesionalna distanca ko so razlike v prepričanjih prevelike (D68)
- Lažje delo z uporabniki enakih prepričanj (D73)
- Distanca s strani uporabnika zaradi vere (D75)
- Brez konfliktov (D76)
- Sledenje Jezusovemu nauku ob izzivih (D77)
- Iskren in spoštljiv pristop zmanjšuje napetosti (D82)
- Ohranjanje strokovne distance do lastnih prepričanj (D84)
- Dvomi uporabnika kot priložnost za dialog (D85)
- Odprtost za pogovor o veri na pobudo uporabnika (D89)
- Spodbujanje duhovnega izražanja uporabnikov (D90)
- Zavest o mejah med vero in poklicem (D92)
- Prepoznanje verske povezanosti z uporabniki (D93)
- Vera kot sredstvo za ustvarjanje bližine (D95)
- Prenos upanja na uporabnike (D102)
- Podpora uporabnikom ne glede na njihova prepričanja (D104)
- Izziv pri delu zaradi drugačnih prepričanj (D105)
- Zavrnitev zaradi verske identitete (D118)
- Religijska kompetenca kot sredstvo povezovanja (D143)
- Iskanje skupnih vrednot (E57)

- Nevsiljivost in iskanje skupnih točk (E59)
- Zavest o mejah in spoštovanje sogovornika (E61)
- Versko pogojene omejitve pri delu (E68)
- Spoštljiv in profesionalen pristop (E69)
- Pomembno je upoštevanje kulturnih norm družbe (E71)
- Nevmešavanje v tujo vero (E72)
- Gradnja spoštljivih odnosov z vsemi uporabniki (E73)
- Nesporazumi zaradi strogih verskih prepričanj uporabnikov (E75)
- Verske omejitve pri telesnem stiku (E76)
- Spoštljiv, a odločen profesionalni pristop (E77)
- Spoštljiv dialog v primeru nesoglasja (E78)
- Iskanje razumevanja preko dialoga (E79)
- Vera kot ovira v profesionalnem okolju – težje ohranjanje nevtralnosti pri določenih odločitvah (E91)
- Konflikt med vero in zahtevami službe (E92)
- Zgled odprtosti in razumevanja, ne glede na versko in kulturno ozadje (F47)
- Nesporazum zaradi napačne interpretacije verskega običaja (F48)
- Nesporazum zaradi kulturnih razlik pri šolskem projektu (F49)
- Ukrepanje ob napetosti in iskanje rešitve (F50)
- Odprtje dialoga in razumevanje različnih razlogov in občutkov (F51)
- Poudarek na priložnosti za izražanje mnenj (F52)
- Razjasnitev napačne interpretacije in spoštovanje kulturnih razlik (F53)
- Poudarek na spoštovanju in poslušanju kot ključu za rešitev konfliktov (F55)
- Vrednost dialoga in odprtosti v medkulturnem in medverskem okolju (F56)
- Reakcija v konfliktnih situacijah (G61)
- Zavedanje o razlogih za konflikte (G62)
- Iskanje ravnotežja med spoštovanjem in delovnimi potrebami (G63)
- Problem hrane v delovnem okolju (G64)
- Osebna mnenja o odgovornosti pri verskih omejitvah (G65)
- Prilagodljivost in iskanje rešitev (G66)
- Primerjava z delom v šoli (G67)
- Odprti pogovori za razumevanje potreb (G68)
- Iskanje kompromisov pri težavah z verskimi in kulturnimi potrebami (G69)
- Omogočanje prilagoditev in postavljanje meja (G70)
- Uravnoteženo iskanje rešitev, ki ohranjajo spoštovanje in učinkovitost (G71)
- Ustvarjanje varnega in sprejemajočega okolja (H62)

- Odprtost za učenje o drugih verah (H63)
- Poznavanje verskih razlik kot pot do zaupanja (H64)
- Poznavanje verskih različnosti krepi odnose (H65)
- Spodbujanje strpnosti in vključenosti (H66)
- Podpora razvoju otrok glede na njihovo identiteto (H67)
- Ni konfliktov zaradi verske pripadnosti (H68)
- Spoštljiv in odprt pristop (H69)
- Različna mnenja glede verskih in kulturnih vrednot (H70)
- Iskanje skupnega jezika (H71)
- Empatija kot ključna veščina (H72)
- Spodbujanje dialoga (H73)
- Iskanje rešitev, ki upoštevajo različnost (H74)
- Realnost in praktičnost v iskanju rešitev (H75)

Odnos do cerkvene institucije in kritika

- **Osebni pogled na religijo in cerkveno institucijo**
  - Plusi in minusi cerkvene institucije (A36)
  - Bog ne kaznuje (A39)
  - Ljubezen Boga (A40)
  - Nasilje in prisila cerkvenih institucij (A41)
  - Temelj Boga na ljubezni in svobodni volji (A42)
  - Cerkvena skupnost kot varen prostor (B26)
  - Skupna rast v veri (B27)
  - Cerkev naj ne postane tog sistem (B28)
  - Cerkev naj bo prostor svobode (B30)
  - Cerkev kot vključujoča skupnost (B31)
  - Potreba po odprti in prilagodljivi cerkvi (B33)
  - Odprtost do drugih religij (B34)
  - Vsak ima svojo duhovno pot (B35)
  - Pozitiven odnos do verske institucije (C31)
  - Spoštovanje do institucije (D28)
  - Cerkev kot vir opore, tolažbe in skupnosti (D29, D30, E31)
  - Vera kot osebna, živa izkušnja (D34)
  - Cerkev kot prostor miru in povezanosti (D36, E38, E108)
  - Ohranitev osebne vere kljub omejevanju institucij (D113)
  - Duhovnost daje več svobode kot institucija (D114)

- Osebna izbira duhovnega vodstva (D115)
- Cerkev kot struktura in prostor za duhovno rast (E32, F15)
- Institucija omejuje zaradi pravil in tradicije (E34)
- Osebna duhovna svoboda (E39)
- Cerkev kot vir energije in moči (E109)
- Vera kot notranja opora v življenju (E110)
- Cerkev kot pomembna družbena in duhovna ustanova (F14)
- Osebni odnos z Bogom izven institucije (F16)
- Težave z razvojem duhovne poti znotraj institucionalnega okvirja (F18)
- Cerkev nudi oporo, vendar z željo po svobodi v veri (F19)
- Spoštovanje cerkve kot vira smisla in duhovne opore (G18)
- Enakost vseh vernikov pred Bogom (G20)
- Vera kot osebna izkušnja, ne institucionalna (G21)
- Podpora individualnemu iskanju vere (G22)
- Vera kot osebna rast, ne omejitev (G23)

- Odnos do religijske institucije

- Religija bolj omejuje od Boga (A37)
- Omejevanje osebne vere s strani institucije (A38, D33, D110, D111, E35, F17)
- Podpora znotraj verske skupnosti (C32)
- Verska skupnost omogoča skupno rast v veri (C33)
- Verska skupnost mi nudi vodstvo in me ne omejuje (C34)
- Kritična distanca do institucije (D31)
- Togost cerkvene institucije (D32, H20)
- Premajhna osredotočenost cerkve na osnovne vrednote (D35)
- Institucije lahko zlorabljajo svojo moč (D112)
- Kritična a pozitivna naravnanost do cerkvene institucije (E30)
- Cerkvena institucija daje oporo in smernice za življenje (E36)
- Cerkev me ne omejuje, ampak mi daje oporo (E37)
- Ambivalenten odnos do institucije (G17)
- Kritičen pogled na institucionalno religijo (G19, H19)
- Kritika dobesedne interpretacije verskih zapovedi (H21)
- Odklon do vere, ki temelji na strahu (H22)
- Vera kot odnos ljubezni in dialoga (H23)
- Kritika zlorabe verskih naukov za opravičevanje nasilja (H24)
- Opazovanje pozitivnih sprememb v cerkvi (H25)

- Poudarek na dialogu in sprejemanju v cerkvi (H26)
- Vera kot skupnost in prostor iskanja (H27)
- Upanje v razvoj cerkve kot odprte skupnosti (H28)

Religija v izobraževanju socialnega dela

- **Prednosti in slabosti v izobraževanju o religiji**
  - Pomembnost poznavanja različnih ver in kultur v socialnem delu (A130, H99)
  - Razlikovanje med znanjem in promocijo vere (A131)
  - Izobraževanje kot sredstvo za zmanjšanje predsodkov (A132, A133)
  - Družbeni izzivi v povezavi z versko raznolikostjo (A136)
  - Religija kot del identitete, pomemben za socialno delo (B109)
  - Pomembnost razumevanja duhovnega sveta uporabnikov v socialnem delu (B110)
  - Pomanjkanje vsebin o veri in duhovnosti v izobraževanju socialnega dela (B112, D144)
  - Religija je pomembna v izobraževanju socialnega dela (C100)
  - Korist izobraževanja o religijah v socialnem delu (C103)
  - Povezava med socialnim delom in krščanskimi vrednotami (C104)
  - Skupni temelj – pomoč drugim - med vero in socialnim delom (C105)
  - Religija kot strokovna vsebina, ne misijonarska (D145)
  - Religijska pismenost kot strokovna kompetenca (D146)
  - Sekularizacija socialnega dela (E116)
  - Pomembnost razumevanja različnih religij (E118)
  - Vera vpliva na identiteto posameznika (F85)
  - Skupne teme religije in socialnega dela (F86)
  - Vera kot vir opore in moralnih načel (F88)
  - Vera kot vir notranje moči (F90)
  - Poudarek na razumevanju in sprejemanju raznolikosti (G90)
  - Religija kot orodje za boljši stik z uporabnik (G91)
  - Vzgoja za strpnost in empatijo (G92)
  - Poudarek na celostnem in občutljivem pristopu (G93)
  - Vera ima mesto v izobraževanju socialnega dela (H98)
  - Poznavanje tuje vere pomaga pri delu z uporabniki (H100)
  - Razumevanje vere omogoča boljši pristop in podporo (H101)
  - Vera oblikuje pogled na svet in potrebe ljudi (H102)
  - Vera pripomore k celoviti in spoštljivi pomoči ter integraciji (H103)
- **Priporočila za izboljšanje izobraževanja socialnega dela**
  - Kritika poznega uvajanja verske vzgoje v izobraževanje (A134)

- Vzgajanje spoštovanja že od otroštva (A135)
- Vloga izobraževanja pri zmanjševanju predsodkov in spodbujanju integracije (A137)
- Predlog za vključitev verskih vsebin v izobraževanje socialnega dela (B113)
- Podpora duhovnim potrebam uporabnikov v socialnem delu (B114)
- Celostno razumevanje uporabnikov in boljša podpora (B115)
- Potreba po vključitvi religije v izobraževanje (D137, G89)
- Potreba po zgodnji verski pismenosti (D147)
- Vzgoja za strpnost in razumevanje različnosti (D148)
- Družbena korist verske pismenosti (D149)
- Pomanjkanje pogovorov o krščanski etiki (E117)
- Uravnoteženo izobraževanje brez vplivanja na prepričanja (E119)
- Uravnoteženo in nevtralno izobraževanje o religijah (E120)
- Zgodnje izobraževanje o religiji in strpnosti (E121)
- Poudarek na učenju o vplivu vere na življenje ljudi (F87)
- Vera kot vir opore in moralnih načel (F89)
- Razumevanje vpliva vere v socialnem delu (F91)